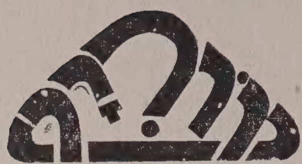
דוד שמעונוביץ

שירים

מספרי „מוריה"

דפוס קואופרטיבי „הפועל הצעיר", תל־אביב.

דוד שמעונוביץ / כתבים

כרך שני

אִדִילִיּוֹת

הוצאת „דביר", תל־אביב

תרפ"ח.

לזכר

יוסף חיים ברנר.

כ ר ך ש נ י

אִידִילִיּוֹת

יַרְדֵּנִית.

.I

עוֹד חֲלוֹמִי לֹא פָג...
אָנוּ שְׁנֵינוּ בַצְּרִיף...
צִפּוֹר שָׁרָה בַלָּאט,
שָׁרָה הַרְחֵק: צִיף־צִיף.

גּוֹלֵל גַּלָּיו בְּגִיל
יַרְדֵּן רַעֲנָן וָשָׁב.
הִיא לוֹחֶשֶׁת בְּחִיל:
—הִנֵּה הֻצְּתָה עָב!—

אֲנִי נוֹשְׁקָהּ וְשָׂח:
—זֶה רַק לַהַט הַדָּם!
עוֹד הַלַּיְלָה לֹא גָז,
עוֹד הַבֹּקֶר לֹא קָם...—

רוּחַ קַלִּיל וְצַח
עוֹבֵר, צוֹחֵק וְנָס;
וָעִים כָּתְלֵי־הַצְּרִיף:
כַּפּוֹת תְּמָרִים, הֲדַס...

הִיא לוֹחֶשֶׁת בְּחִיל:
—הִנֵּה חָוְרוּ שְׁמֵי־עָל...—
אֲנִי נוֹשְׁקָהּ וָשָׂח:
—זֶה רַק נֹגַהּ הַטָּל!—

וְהָרוּחַ יְפַף,
יִזְּלוּ בְשָׂמִים וָמוֹר
מִמִּקְלַעַת הַצְּרִיף
וּמִשַּׂעֲרוֹת־הַשְּׁחוֹר...

הַכֹּל נֶעֱלַם וָגָז...
יַרְדֵּן נָסוֹג – וָהָס...
לֹא יְצַפְצֵף הַסִּיס,
לֹא יְרַשְׁרֵשׁ הֲדָס...

II.

זַרְמֵי אוֹר בִּצְחוֹק מְשׁוּבָה
פּוֹרְצִים, עוֹלִים בַּחֲרַכִּים;
עַל עַרְשֵׂנוּ – אִבֵּי־יַרְדֵּן –
הֵם מִשְׁתָּעֲרִים וּמְפַכִּים.

עַל הַכְּתָלִים – כַּפּוֹת תְּמָרִים –
זַר אַרְגָּמָן עָלָיו יוֹקֵד,
מִפָּנֶיהָ עֲלֵי פָּנַי
נֹגַהּ חַם חֲלִיפוֹת רוֹקֵד...

גָּלְתָה, נֶחְשְׂפָה הַסֻּכָּה,
סֻכַּת אַהֲבָה, סֻכַּת שָׁלוֹם;
עֹצֶר אוֹנִים מַרְקִיד לִבִּי,
אֲנִי קָם וְאוֹמֵר: שָׁלוֹם!

וַתְּרוּצִי: – מַחֲבוֹאֵנוּ
עַתָּה חָשְׂפוּ אוֹרְבֵי־שַׁחַר!
הִיא נוֹשֶׁקֶת, הִיא שׂוֹחֶקֶת:
– מַהֵר נִמְצָא מַחֲבוֹא אַחֵר... –

אֶשְׂחַק גַּם אֲנִי, אַךְ לִבִּי
בִּי מִשְׁפַּעַת אוֹן מִתְפָּרֵץ...
אֲנִי אוֹמֵר: — סוּסִי צָהַל,
אָטוּשׁ וַאֲגַמֵּא אָרֶץ! —

הִיא שׂוֹחֶקֶת: — סוּסְךָ יָשֵׁן,
יִישַׁן עוֹד מְעַט לְמַעֲנִי...
זְכֹר: בִּגְלָלְךָ הֵן נָטַשְׁתִּי
אֹהֶל אִמִּי, פִּרְחֵי גַנִּי. —

— טוֹב! — תְּשׁוּבָתִי — וַאֲזֵנִי?
הֲלֹא תִרְאִי, מַה־יִּתְנוֹצֵץ!
אִם לֹא אֵצֵא לָצוּד צַיִד,
הֵן לְבָבִי בִּי יִתְפּוֹצֵץ... —

הִיא לוֹעֶגֶת: — וַאֲזֵנְךָ?
פִּיפִיּוֹתָיו מַה־מְּחֻלָּדוֹת!
עַד הָעֶרֶב אֶמְרְטֶנּוּ
עַד לוֹ יִהְיֶה נֹגַהּ פְּלָדוֹת! —

אֶחְשַׁב. אֹמַר: אֲנִי חוֹלֶה!
יְעָצוּנִי רוֹפְאֵי קֶרֶת:
„לֵךְ וּרְחַץ בְּגַלֵּי יַרְדֵּן,
צֵא וּטְבֹל בְּיָם־כִּנֶּרֶת!" —

— הֵן הַיָּם לֹא יִסּוֹג אָחוֹר,
גַּם הַיַּרְדֵּן הֵן לֹא יָנוּס... —
כָּכָה תַּעַן מְדֵי נַשְּׁקָהּ,
גַּם אֲנִי לְנַשֵּׁק אָנוּס.

וְכַטַּל אִמְרָתָהּ תִּזַּל:
– שִׁירָתֵנוּ מַה־נֶּהְדֶּרֶת!
קוֹרוֹתֵינוּ עֵץ וּפְרָחִים,
דִּשְׁאֵי יַרְדֵּן וְכִנֶּרֶת...

אֶת סִפֵּנוּ שׁוֹמְרִים צְלָלִים,
מַלְאָכֵינוּ קַוִּים זַכִּים,
וְעַרְשֵׂנוּ אִבֵּי נַחַל
מָה־רַעֲנַנִּים, יְרַקְרַקִּים!... –

אֲנִי נִכְנָע, אֲנִי מוֹדֶה:
– נִצַּחְתִּנִי כָלִיל, כָּלִיל.
בְּנוֹת יְהוּדָה מְלֻמָּדוֹת,
אַךְ חֲכָמוֹת בְּנוֹת הַגָּלִיל!

אָמְנָם כְּבָר הַבֹּקֶר גָּדוֹל,
חַי לְטַרְפּוֹ, אִישׁ לְפָעֳלוֹ!
אַךְ אִם רַעְיַת חֵן בָּאֹהֶל –
אֵיכָה יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָהֳלוֹ?

וְהַיַּרְדֵּן גּוֹלֵל עָלָיו
רִנַּת גַּלָּיו לַכִּנֶּרֶת,
וּמַקְהֵלַת רִמְשֵׂי שָׂדַי
בָּעֲשָׂבִים מְנַסֶּרֶת.

פָּצְחוּ רִנָּה זְמִירֵי־יַרְדֵּן,
זְמִירֵי יִזְרְעֶאל וְתָבוֹר.
זִמְרַת חַיִּים וַעֲבוֹדָה
עַל הָאָרֶץ עָבְרָה עָבוֹר.

אַךְ אֲנִי מְרִיחָה שִׁכּוֹר,
רֵיחַ שַׂעֲרָהּ, רֵיחַ שָׁדָהּ;
אֲנִי שִׁכּוֹר, אֲנִי צָמֵא,
אֲנִי יוֹנֵק אֶת לְשַׁדָּהּ...

מַה־לִּי עַתָּה בְּרַק נִצְחוֹנוֹת?
מַה־לִּי עַתָּה גִּיל פְּעָלִים?
חֻפָּתֵנוּ — פִּרְחֵי יַרְדֵּן
וּבַפְּרָחִים אֶגְלֵי טְלָלִים...

תֵּאָזֵר לָהּ נְמָלָה לַחְמָהּ
וְלַטֶּרֶף יָתוּר שָׁחַל...
קוֹרוֹתֵינוּ — כַּפּוֹת תְּמָרִים
וְעַרְשֵׂנוּ — אִבֵּי נָחַל...

III.

בַּצָּהֳרַיִם בָּעֲרָה מְדוּרָה קְטַנָּה,
תִּמַּר עָשָׁן קַל לִפְנֵי סֻכָּתִי,
חָזְקוּ עָלַי דִּבְרֵי בַּת הַגָּלִיל,
שָׂרָתָה וְגַם יָכְלָה לִי יוֹנָתִי...

כָּכָה אָמְרָה לִי: „אִם תִּסַּע יוֹמָם
וַאֲכָלְךָ שָׁרָב,
נֶחֶרְכוּ כָּל דֶּשֶׁא וְכָל פֶּרַח,
וְכָל מַעְיָן חָרֵב.

וּבַבִּקְעָה תּוֹעֶה צְבוֹעַ רָעֵב,
פָּגַשׁ — וְלֹא חָמָל...
וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי בִּכְיוֹ... מַעֲשֶׂה
בְּבֶן־קֵדָר וּבְגָמָל...

וּבֶהָרִים? אוֹיָה וַאֲבוֹי לִי...
אֲחָזַתְנִי שַׁמָּה!
נוֹפְלִים שָׁם הַסְּלָעִים גּוּשִׁים, גּוּשִׁים,
נִבְקְעוּ מִלַּהַט חַמָּה...

וּבַצָּפוֹן נוֹשְׁבָה רוּחַ צְפוֹנִית,
וּבַדָּרוֹם רוּחַ דְּרוֹמִית...
שְׁתֵּיהֶן נוֹשְׂאוֹת אֵשׁ וְנוֹשְׂאוֹת גָּפְרִית,
אֵשׁ וְגָפְרִית סְדוֹמִית...

וּבְיָם וְקֶדֶם לָהֶם־שְׁבָטִים
וְכָל אָסוֹן שָׁמָּה צָפוּן!
מַעֲשֶׂה בְּבֶן־גִּיסָהּ שֶׁל בַּת־דּוֹדִי...
כֵּנִים דְּבָרַי וּבַל תָּפוּן!..."

וְהִיא מְהֵרָה וְקִיְּמָה אֶת דְּבָרֶיהָ
בַּהֲמוֹן נְשִׁיקוֹת צוֹרְבוֹת.
וָאִוָּכַח, כִּי סַכָּנוֹת גְּדוֹלוֹת
לִי בֶּאֱמֶת אוֹרְבוֹת...

...קַל וְחוֹנֵק תִּמֵּר עָשָׁן חִוֵּר,
זִמְזְמוּ בַּלַּהַב הַבַּרְקָנִים,
נִעַנְעוּ הַלְּטָאוֹת בְּתִמָּהוֹן
זַנְבוֹתֵיהֶן הַמְגֻוָּנִים.

אַךְ לְאוֹתָן גּוֹבְרָה עַל תִּמְהוֹנָן
וּמִשְׁתַּקְּעוֹת הֵן בַּתְּנוּמָה.
שֶׁרֶץ יָשֵׁן נוֹפֵל מִנִּי עָנָף
וְלֹא יָקוּם תְּקוּמָה.

כָּל הָאָרֶץ עֲיֵפָה מִפְּנֵי שֶׁמֶשׁ,
הָעֲמָקִים וְהַגְּבָעוֹת;
רַק הַיַּרְדֵּן דּוֹבֵב מִתּוֹךְ שֵׁנָה
מַעֲשִׂיּוֹתָיו הַמֻּפְלָאוֹת.

אַךְ הַמַּעֲשִׂיּוֹת הַקְּדוּמוֹת, הַמֻּפְלָאוֹת
עוֹד מַעֲמִיקוֹת דִּמְמַת הַלֶּהָבָה;
נִרְדְּמוּ הַשּׁוֹמְעִים — סוּף וְאַגְמוֹן —
תּוֹךְ כְּדֵי סִפּוּרוֹ שֶׁל הַסָּבָא.

רֹאשָׁם נָטוּי, שַׁחִים הֵם לַיַּרְדֵּן,
סָבוּר הוּא הַזָּקֵן: כֻּלָּם שְׁמִיעָה.
אַךְ יְשֵׁנִים הֵם, הַנִּכְבָּדִים הָעֲצֵלִים,
וְאָנֹכִי עֵד־רְאִיָּה.

כִּי עַל שְׂפַת הַיַּרְדֵּן אֲנִי עוֹמֵד,
פּוֹרֵשׂ עַל פְּנֵי מֵימָיו אֶת מִכְמַרְתִּי.
הָיָה דְּבַר הַגְּלִילִית: הָבֵא דָּגִים!
וַאֲנִי מֵהֶם נִכְמָרְתִּי.

צָנְפָה לִי לְרֹאשִׁי אֶת מִטְפַּחְתָּהּ,
צִוְּתָה לִי: „הִזָּהֵר מֵעַקְרַבִּים!
בְּרֹר רַק דָּגִים גְּדוֹלִים, זְרֹק הַקְּטַנִּים,
יֵשׁ בַּיַּרְדֵּן דָּגִים רַבִּים...״

אֶפְרֹשׂ וְגַם אֶמְשֶׁה הַמִּכְמֹרֶת,
זִיקֵי־פָז יִנָּתְזוּ, רְסִיסֵי סַפִּיר...
מִקְסַם־שָׁוְא! אֵין סִמָּן וְאֵין זֵכֶר
לְקַשְׂקֶשֶׂת וְלִסְנַפִּיר...

וְהֶעָשָׁן חָרֵשׁ לוֹ מִתַּמֵּר,
וְהַמַּיִם רוֹתְחִים בְּקַלַּחַת,
וְהַקְּטַנָּה צוֹחֲקָה: שְׁלוּמִיאֵל!
אֵין אַף דָּגָה אַחַת!

לֹא אֲלֵיכֶם מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבִי!
זֶה כְּשָׁעָה תְּמִימָה אֲנִי עוֹמֵד!
וּבַלַּיִל חֲטוּפָה הָיְתָה שְׁנָתִי,
וּלְנַמְנֵם אֲנִי חוֹמֵד...

...וּמִנֶּגְדִּי עַל הַחוֹף הַשֵּׁנִי
עוֹמְדָה לָהּ אַיָּלָה; כְּנִבְהָלוֹת
סוֹקְרוֹת בִּי עֵינֶיהָ גְּדוֹלוֹת־תְּמִימוֹת,
שְׁחוֹרוֹת הֵן וּרְטֻבּוֹת־מְטֻלָּלוֹת.

רֶגַע תַּבִּיט, רֶגַע תִּגְחַן, תָּרַח
בִּנְחִירֶיהָ דַּקִּים וְנִסְעָרִים,
תִּגְמָא מִן הַיַּרְדֵּן בְּצִמָּאוֹן,
שֵׁנִית בַּחֲרָדָה רֹאשָׁהּ תָּרִים;

תִּסּוֹג אֶל הַסּוּף וְתָשׁוּב שֵׁנִית,
עוֹמְדָה וּמִתְחַנְּנָה בִּדְמָמָה:
— אַל לִי תָּרַע, אִם אֲנִי לִילָדִים...
לְשׁוֹנִי נָשְׁתָה בַּצָּמָא... —

— שְׁתִי, שְׁתִי לָךְ, סוֹעֲרָה־עֲנִיָּה,
אַחַר שִׁכְבִי לְהִנָּפֵשׁ...
כָּל כְּלֵי־זֵינִי רַק לְמַרְאִית־עָיִן,
לֹא רָצַחְתִּי וְלֹא אֶרְצַח נָפֶשׁ...

לֹא הֲרֵעוֹתִי גַם לִקְטָן־הַדָּגִים,
גָּזֵל וְרָצֹחַ אֵין עִמָּדִי...
עֵדִים הֵם הַיַּרְדֵּן וַאֲפִיקָיו,
עֵדָה הַמִּכְמֹרֶת שֶׁבְּיָדִי...

רֵיקָה הַמִּכְמֹרֶת, רֵיקָה, רֵיקָה...
וְהַמַּיִם רוֹתְחִים בַּקַּלַּחַת,
וּמִטְפַּחְתִּי נַעֲשֵׂית פֶּלֶג זֵעָה,
רֹאשִׁי לוֹהֵט תַּחַת הַמִּטְפַּחַת.

וּבְרִבְבוֹת צִנּוֹרוֹת שׁוֹטְפָה
אֵשׁ לְבָנָה וּמַבְרִיקָה;
אֵין זֹאת: הַמְמֻנֶּה עַל הַחַמָּה
הִפִּיל אוֹתָהּ מִנַּרְתִּיקָהּ.

הָאַיָּלָה שִׁבְּרָה אֶת צִמְאוֹנָהּ
וַתֵּעָלֵם בֵּין הַקָּנִים,
גַּם הַנְּחָשִׁים נֶחְבְּאוּ מִשָּׁרָב
תַּחַת בְּלִיטוֹת הָאֲבָנִים...

דְּמָמָה וְתַרְדֵּמָה וַעֲזוּבָה...
נוֹצְצָה מַחְלִיפוֹת הַמִּכְמֹרֶת,
רוֹחֲשָׁה בַחוֹל עֲדַת נְמָלִים,
דּוֹאָה וּמְהַבְהֶבָה צִפֹּרֶת.

נִשְׂרְפוּ, אֵל עָל הִתְנַדְּפוּ שְׁחָקִים,
שְׁפוּדֵי לַהַב נוֹפְלִים דֹּם מֵעָמְקָם
וְהַמְּדוּרָה כָּבְתָה, לֹא תְזַמְזֵם,
וְהַמַּיִם נִרְדְּמוּ בַּקֻּמְקָם...

אָסֵב עֵינַי; אֵלִי! גַּם יַלְדָּתִי
נִלְכְּדָה בַּשֵּׁנָה הָעֲמֻקָּה,
חֶרֶשׁ אֲנִי נוֹטְלָהּ עַל זְרוֹעוֹתַי,
חֶרֶשׁ אֲנִי נוֹשְׂאָהּ אֶל הַסֻּכָּה.

דְּמִי וָצֵל. בְּזָוִית נָמָה צִפֹּר,
יָשֵׁן זְבוּב עַל כְּנָפָהּ הָאֲפוּרָה,
אִוְשַׁת דְּבוֹרָה בָּאָה מִן הַפְּרָחִים,
כֹּה מְתֻקָּה וְלֹא־בְרוּרָה...

.IV

הִיא יוֹשְׁבָה בְּפֶתַח הָאֹהֶל
מִנְּגֹהוֹת הַשְּׁקִיעָה קוֹרֶנֶת,
מְמָרְטָה קְנֵה־רוּבִי הַמָּתְלָךְ
וְנוּגָה בַּלָּאט מִתְרוֹנֶנֶת:

.הוּא נֵצֶר מִשֹּׁרֶשׁ מְלָכִים,
.אַךְ הָיְתָה אַרְצוֹ לַזָּר...
.מַה־יָּתוּר מַבָּטוֹ הָרָחוֹק?
.וּצְחוֹקוֹ מַה־יִּרְמֹז הַקָּר?

.חָרֵבָה אַרְצוֹ וּנְשַׁמָּה,
.אַךְ שִׁמְשָׁהּ הַקּוֹדְחָה עוֹד יֵשׁ;
.עֲצוּבָה בַּת־צְחוֹקוֹ וְקָרָה,
.אַךְ לוֹהֵט עוֹד דָּמוֹ כָּאֵשׁ...

.נְשַׁמָּה אַרְצוֹ וְאִלְּמָה,
.אַךְ סְבִיבָהּ עוֹד יֶהוֹם הַיָּם...
.מַה־תִּשְׁאַף שׁוֹשַׁנָּה עֲנֻגָּה
.לַכּוֹכָב הַלּוֹהֵט, הָרָם?

„הֲפַכְפַּךְ הַכּוֹכָב הַלּוֹהֵט;
„יִתְלַקַּח — וְחָלַף לָעַד!
„אָן תִּפְנֶה הַיַּלְדָּה הָרָפָה?
„אָן תִּפְנֶה, אָן תֵּלֵךְ לְבַד?״

בְּחַכְלִיל רַךְ עָדָה הַחֶרְמוֹן הָרָחוֹק
עֲטַרְתּוֹ הַצְּחוֹרָה, הַקָּרָה.
הַיַּלְדָּה מַבִּיטָה לַמֶּרְחָק,
מִמָּרְטָה קְנֵה־רוּבִי וְשָׁרָה:

„מַה־נּוּגֶה, מָה־רַךְ הוּא עִם עֶרֶב,
„עֵת לוֹהֲטִים יַרְכְּתֵי־יָם!
„אִם לֹא בֵּית־מִקְדָּשׁוֹ הַנִּשְׂרָף
„שָׁם יֶחֱזֶה בֵּין נַהֲרוֹת־דָּם?

„אִם לֹא שִׁיר לְוָיָיו הוּא יַאֲזִין,
„עֵת יַרְדֵּן חַכְלִילִי יְפַךְ?
„אֵיךְ תִּשְׂטֶה מִמֶּנּוּ הַיַּלְדָּה
„אִם כָּכָה הוּא עָצוּב וָרַךְ?

„עִם לַיְלָה מֶה־עָצוּב וְזָר הוּא!
„בֶּהָרִים אָז יָטוּס כַּחֵץ...
„אֶת כּוֹכְבֵי הַלַּיְלָה הַקָּרִים
„הוּא שׁוֹאֵל, הוּא דוֹרֵשׁ לַקֵּץ...

„אַךְ תַּנִּים, רַק תַּנִּים יִבְכָּיוּ
„וְאוּלָם הַשַּׁחַק הַקָּר...
„אֵיךְ תִּשְׂטֶה מִמֶּנּוּ הַיַּלְדָּה,
„אִם כָּכָה הוּא פֶּלִאי וָזָר?...״

נָדַמָּה. לָאָרֶץ אֶת רֹאשָׁהּ הוֹרִידָה,
חָרֵשׁ כְּתֵפֶיהָ רָעָדוּ.
בְּאֹדֶם מְפַרְפֵּר וְעָצוּב
חוֹלוֹת הַיַּרְדֵּן יָקָדוּ.

חָלִיל הֵרִיעַ, שָׁרְקוּ עֲדָרִים,
עַנְנֵי זָהָב הִתְאַבְּכוּ.
בִּקְוֻצּוֹתֶיהָ הַפְּזוּרוֹת
קַוִּים אַחֲרוֹנִים הִסְתַּבְּכוּ.

דַּהֲרוֹת סוּסִי... חֶרֶשׁ בָּכְתָה:
— מָתַי תָּשׁוּבָה? תָּשׁוּבָה? —
תִּקְוָה וְתוּגָה הִבְרִיקוּ
בָּעַיִן הַשְּׁחוֹרָה, הָרְטוּבָה...

•

V.

— לְמוֹעֵד הָאָבִיב, כִּי פְּלָגִים יָנִיבוּ
אֶת אֶרֶץ הַיַּרְדֵּן הַנְּשַׁמָּה,
אָז אָשׁוּב אֵלַיִךְ, הַזַּכָּה,
אָז אָשׁוּב אֵלַיִךְ, הַתַּמָּה!

כִּי יָנֵץ הַשָּׁקֵד, כִּי יִפְרַח הַשּׁוֹשָׁן
בֵּין סַלְעֵי נְדוּדַי הַנּוּגִים,
אָז אָבִיא לָךְ שֵׁנִית, יוֹנָתִי,
אֶת פִּרְחֵי אֲהַבָתִי עֲנֻגִּים...

בַּלַּיְלָה, כִּי יָרֹן הַסַּעַר אֲבִיבִי,
כִּי יִשְׁאַג בֵּין הַרְרֵי־בָתֶר
וְאַתְּ תֶּהְגִּי אֵימִים, תִּלְהָטִי —
אָעִירָה אֶת קִנֵּךְ כַּנֶּשֶׁר.

כְּנֶשֶׁר אַצְרִיחַ מִלַּהַט גַּעְגּוּעַי,
צָרֹחַ וְנַחֵם וְנַגֵּן,
וּנְשָׂאתִיךְ עַל אֶבְרוֹת־נְעוּרַי
אֶל קִנִּי בְּהָרֵי הַלְּבָנוֹן.

מַה־יִּדְמֶה לְקִנִּי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע?
מִלְמַעְלָה: שַׁפְרִירֵי הֶעָבִים —
מִירִיעוֹת עֲנָנִים לָךְ אַטֶּה אַפִּרְיוֹן
וְאֶקְלַע לָךְ זֵר מִכּוֹכָבִים.

מִתַּחַת: הַיָּם, יָם הַגָּדוֹל, יָם־אַרְצִי —
בַּסּוּפָה הוּא גֵּא וּבַתְּנוּמָה —
מִתְּכֵלֶת מִשְׁבָּרָיו לָךְ אֶרְקֹם סוּת כְּלוּלוֹת,
מִקִּצְפָּם הַצָּחוֹר — הִינוּמָא!

וְהָיָה לֵיל אָבִיב, לֵיל קְדוּמִים וּנְעוּרִים,
כִּי תַם גְּבוּל בֵּין קָרוֹב וְרָחוֹק —
אֲצַוֶּה לָךְ חֶסֶד אַהֲבָתִי,
אֶת חַג כְּלוּלוֹתֵינוּ אָז נָחֹג!

מִצְּעִיפָם הַכָּחֹל יִנָּעֲרוּ שְׁחָקִים
עַל צוּקִים וּנְחָלִים וּרְכָסִים
מַתָּנוֹת לְלֵיל שִׂמְחָתֵנוּ:
כּוֹכָבִים עַלִּיזִים וְשָׂשִׂים...

הַיָּם יַרְנִין נֶאְדָּר אֶת בִּרְכַּת תְּהוֹמוֹתָיו,
אֶת בִּרְכַּת הַתְּנוּבָה הַקְּדוֹשָׁה,
וְלָאֲטָהּ תֵּבֵל שִׁיר נִצְחָהּ,
אֶת שִׁירַת אַחֲרִיתָהּ וְרֵאשָׁהּ...

אֲרָזִים קַדְמוֹנִים יָפִיצוּ אֶת בָּשְׂמָם
וַיִּצְקוּ בִּרְעָדָה לְחָשִׁים,
כִּי יִשְׂגֶּא עַל הַר מְכֹרָתָם
עֵץ חַיִּים צְעִירִים, חֲדָשִׁים.

וּרְטָבִים וְיוֹקְדִים בֵּין יָם וְשָׁמָיִם
בְּחֶשְׁכַּת הַלַּיְלָה נִשְׁבָּעָה
אֶת שְׁבוּעַת הָאֵמוּן לַחַיִּים,
אֶת שְׁבוּעַת הָרָז הַנִּשְׂגָּבָה.

מִסָּבִיב יְרַצְּדוּ, יָרֹנּוּ לִשְׁמֵנוּ
מַעְיָנִים אֲבִיבִים מַבְרִיקִים,
יָצוּדוּ אֶת מַתְּנַת הַשְּׁחָקִים,
יְנַפְּצוּם לְרִבְבוֹת זִקִּים.

בְּתַלְתַּלֵּי כַּסְפָּם הַזִּקִּים יִשְׁזֹרוּ,
בִּקְוֻצּוֹת־הַכֶּסֶף הַהוֹמוֹת;
מֵרְכָסִים לִרְכָסִים יִשְׂחָקוּ
וְקָרְאוּ מִתְּהוֹמוֹת לִתְהוֹמוֹת.

יִשְׁתַּזְּרוּ, יִתְפַּזְּרוּ, יִזְרָחוּ, יִדְעָכוּ,
יִפַּכּוּ, יַעְפִּילוּ, יִמְעָדוּ,
כְּכִנּוֹר יֶהֱמָיוּ, כְּתֻפִּים יָשֹׁקוּ,
כְּנֵבֶל יִשְׁתַּפְּכוּ, יִרְעָדוּ...

אַךְ יַחֲרִישׁ קוֹל־שִׁירִי, שִׁיר־דָּמִי, דַּם־אִבִּי
אֶת הֶמְיַת הַפְּלָגִים הַשַּׂגִּיא,
וְלַיְלָה וּלְבָנוֹן וְיָם וְשָׁמַיִם
יִשְׁתָּאוּ לְחַגֵּךְ — לְחַגִּי...

תרע״ב.

בַּיַּעַר בְּחֶדֶרָה.

א.

גָּלְשׁוּ עִגּוּלִים שֶׁל זָהָב מִבַּעַד לָעֲנָפִים וּסְבָכִים
וְרִצְּדוּ עַל עִשְׂבֵי הַקַּרְקַע; הִצִּיתוּ כְּנַף צִפּוֹר נֶעֱלָסָה
וְנִתְקְלוּ דֹּם בְּקַרְדֻּמּוֹת, נְעוּצִים בְּסִדְנֵי אִילָנוֹת.
וַתַּבְרֵק וַתֶּעֱמַק הָעֶשֶׁת. אָז יֵשׁ אֲשֶׁר תָּבוֹא הָרוּחַ
מֵעֵבֶר הַיָּם, יָם הַגָּדוֹל, חֲדָשׁוֹת וּנְצוּרוֹת תְּגַלֶּה,
וְנִבְהֲלוּ קַרְנֵי הַכֶּתֶם, יִכָּנְסוּ בִּסְדָקִים וּבְקָעִים
וְעִמַּם הַמַּשּׂוֹר הַמְּמֹרָט, לְרַגְלֵי רַב פִּינְחָס שָׁטוּחַ,
וְעָלִים יִשֹּׁקוּ, יֶהֱמָיוּ. וְרֵיחוֹת חֲרִיפִים, מְשַׁכְּרִים
מֵרַחֲבֵי פַּרְדֵּסִים רְחוֹקִים עַל כַּנְפֵי הָרוּחַ יִנָּדְפוּ
וּנְחִירֵי נַפְתָּלִי יִתְרַחֲבוּ וְנָשַׁם וְשָׁאַף וְנֶאֱנָח:
„מִי עַתָּה בַּפַּרְדֵּס יִתְּנֵנִי! בִּתְרֵיסַר תַּפּוּחִים אַדִּירִים
הָיִיתִי מְשַׁבֵּר צִמְאוֹנִי וּמִי לִי אָז יִדְמֶה וְיִשְׁוֶה..."
אָז יִשְׂחַק רַב פִּינְחָס וּמָחָה הַזֵּעָה מִמִּצְחוֹ גָּבֹהַּ
וְטָבַל אֶת פִּתּוֹ בֶּחָלָב וְלָעַס לְאַט קִמְעָא, קִמְעָא.
וּפִתְאוֹם וּפָתַח וְאָמַר: „נַפְתָּלִי, אַל תֶּחֱטָא בִּלְשׁוֹנְךָ.
רְאֵה: כַּמָּה וְכַמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת עָלֵינוּ לַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ!
אִלּוּ נָתַן לָנוּ עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה וְלֹא בְּיַעַר מֵצַל — דַּיֵּנוּ;
אִלּוּ נָתַן לָנוּ עֲבוֹדָה בַּיַּעַר וְלֹא הִשִּׁיב רוּחַ — דַּיֵּנוּ;
עַכְשָׁו כְּשֶׁיַּעַר חֶדֵרָה שָׁת לָנוּ צִלּוֹ הֶעָרֵב
וְרוּחַ קְרִירָה נוֹשֶׁבֶת — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
עָלֵינוּ לְהוֹדוֹת וּלְבָרֵךְ"... וְאוּלָם לֹא גָמַר רַב פִּינְחָס,
כִּי נִכְנַס נַפְתָּלִי לִדְבָרָיו, וְהוּא הוּא הַלֵּץ בַּחֲבוּרָה.

וּפְרוּעָה בְּלוֹרִיתוֹ הַשְּׁחוֹרָה, וְעֵינוֹ הַטּוֹבָה שׂוֹחֶקֶת,
וּכְתֵפָיו רְחָבוֹת וּבוֹטְחוֹת... וְאֵלֶּה הֵם דִּבְרֵי נַפְתָּלִי:
„אִלּוּ גַּם אָנוּ חוֹנְנוּ בִּצְלוֹחִיּוֹת חָלָב — דַּיֵּנוּ.
(וְרֶמֶז בָּזֶה לְרַב פִּינְחָס), וְאִלּוּ רַק מַיִם כַּאן הָיוּ —
דַּיֵּנוּ, דַּיֵּנוּ, רַב פִּינְחָס! עַכְשָׁו שֶׁאֵין לָנוּ חָלָב
וּמַיִם גַּם מַיִם, הוֹי, אֵינָם, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה
שֶׁרָאוּי הַגּוֹץ רַבִּי בְּרִיל לִלְקוֹת אַרְבָּעִים וְאֶחָת!
זֶה כִּמְעַט שָׁעָה שֶׁהָלַךְ לְהָבִיא הַמַּיִם הַמְקֻוִּים
וְנֶעֱלַם גַּם הוּא, גַּם חֲמוֹרוֹ, הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים גַּם יַחַד"!
וְשָׂחֲקָה כָּל הַחֲבוּרָה שֶׁיָּשְׁבָה מְסִבָּה בַּמַּעְגָּל
וְאָכְלָה פַּת שַׁחֲרִית: מִי זֵיתִים יְרֻקִּים כְּבוּשִׁים בְּצִירָם,
וּמִי בֵּיצָה שְׁלוּקָה וּגְבִינָה, וּמִי עַגְבָנִיָּה בְּמֶלַח,
וְשָׂחַק עִמָּהֶם רַב פִּינְחָס וּזְקָנוֹ שֶׁזָּרְקָה בּוֹ שֵׂיבָה
נִפְזַר בָּרוּחַ וְהִכְסִיף וְעֵינָיו הִבְרִיקוּ בְּחֶדְוָה...
וְזֶה דְבַר הַצְּחוֹק, כִּי יָדוּעַ, שֶׁבֶּרֶלֶה אָהַב חֲמוֹרוֹ
וּשְׁמָרוֹ כִּשְׁמוֹר בָּבַת עֵינוֹ וְטָרַח וְיָגַע בִּשְׁבִילוֹ
כַּמָּה יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת, וּכְבָר זֶה לֹא פַּעַם וּשְׁתַּיִם
הָיָה לִשְׂחוֹק לַחֲבוּרָה בִּגְלַל זוֹ אַהֲבָתוֹ מֻפְלָאָה.
וְאוּלָם הַדּוֹנִי כַּאן נִרְתַּע (מִגְּדוֹת הַדּוֹן עָלָה לָאָרֶץ,
וְחָסֹן הָעֶלֶם וְנִרְהָב וְנִמְנָה לִפְנִים בַּ„לּוֹחֲמִים"
וְחָפֵץ לְהָבִיא הַגְּאֻלָּה לְעַם הַקּוֹזָקִים הַמְשֻׁעְבָּד,
וְנֶהְפַּךְ לְבָבוֹ לְפִתְאוֹם וְעָלָה לְאֶרֶץ הָעִבְרִים;
וְאוּלָם עוֹד חַיָּה בִלְבָבוֹ הַתַּאֲוָה לִנְאוּמִים וּדְרָשׁוֹת,
וְשָׂשׂ בַּהֲרִיחוֹ דִּקְדּוּקִיּוֹת כְּסוּס בַּהֲרִיחוֹ מִלְחָמָה)
וְקִנֵּא לִבְרִיל וְאָמַר: „שֵׁם בֶּרֶלֶה גוֹץ וַחֲמוֹרוֹ
אַל תִּשָּׂא, נַפְתָּלִי, לַשָּׁוְא, כִּי עַל כֵּן מִבִּינָתְךָ הוּא נַעֲלָה:
זוֹ אַהֲבָה — הֲרֵי הִיא אֲרֶשֶׁת אִלֶּמֶת, עֲמֻקָּה וּקְדוֹשָׁה

לְשִׁפְעַת גַּעְגּוּעִים עֲצוּמִים, שֶׁהֶנְקוּ זֶה תְּקוּפוֹת וְיוֹבְלִים,
גַּעְגּוּעִים נַעֲלָמִים וְעַזִּים לַטֶּבַע, מִמֶּנּוּ רָחַקְנוּ...
וּלְבָרֶלֶה צָנוּם וְחִוֵּר יֵשׁ לֵבָב, בּוֹ תִּלְהַט אֵשׁ גְּדוֹלָה,
אֵשׁ אַהֲבָה כַּבִּירָה לַיְצִירָה, לְפִלְאֵי הַתֵּבֵל מִסָּבִיב,
וַתַּעֲבֹר הָאַהֲבָה אֶת לִבּוֹ כַּעֲבֹר מֵי נְחָלִים בָּאָבִיב,
וַתָּעַר עַל כֹּל שֶׁמִּסָּבִיב וְגַם עַל חֲמוֹרִים כָּמוֹךָ...״
כֹּה נָאַם הַדּוֹנִי בְּרֶגֶשׁ וְשָׁמַע נַפְתָּלִי חֶרְפָּתוֹ
כִּמְקַבֵּל אֶת עָנְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וְהִרְכִּין אֶת רֹאשׁוֹ בַּעֲנָוָה
וּפָתַח וְשָׂח לוֹ, לַדּוֹנִי: אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לְךָ, חָבֵר,
כִּי בָאתָ עַד נִבְכֵי הַנֶּפֶשׁ וַתַּפְרֵד כָּל רָז לִיסוֹדוֹתָיו,
וְאָמְנָם חֵי נַפְשְׁךָ, דּוֹנִי, כִּי רָאוּי וְהָגוּן הִנְּךָ
הִתְחַתֵּן עִם אוֹתוֹ מְיֻחָס, חֲמוֹרוֹ שֶׁל בָּרֶלֶה גוֹצָא,
וְנָכוֹן אֲנִי לְשָׁרֶתְךָ וְאֶהְיֶה לְךָ גַּם לְשׁוּשְׁבִין...״
וְכָל הַחֲבוּרָה כְּאֶחָד נָשְׂאָה אֶת קוֹלָהּ וַתִּשְׂחַק,
וְצִפּוֹר נֶעֱלָסָה הִצְרִיחָה וַתָּרוֹם לְמַעְלָה, לְמָעְלָה,
וַיִּפְּלוּ עִגּוּלֵי הַזָּהָב מִבַּעַד לַעֲפָאִים וּסְבָכִים,
וּדְמָמָה בַּיָּעַר... רַק חֶרֶשׁ מֵעֵבֶר לַבִּצָּה הָרְחוֹקָה
תִּנָּשֵׂא מַנְגִּינָה עֲצוּבָה: „בַּיַּעַר בַּעֲרַב תָּלִינוּ...״
רַק שָׁלֹשׁ הַמִּלִּים הַלָּלוּ מֵעֵבֶר לַבִּצָּה תָּבֹאנָה
וְזוֹ כָּל הַנְּגִינָה, זוֹ כֻלָּהּ, וְנִשְׁנְתָה מֵאָה פְּעָמִים,
וְאוּלָם כָּל פַּעַם כְּאֵב חָדָשׁ וְתִקְוָה חֲדָשָׁה בַּמִּלִּים,
בָּהּ קַדְרוּת נְדוּדִים אֲבֵלִים וְדִמְדּוּם תּוֹחֶלֶת מְפַרְפֵּר...
וַיּוֹרֶד רַב פִּינְחָס אֶת רֹאשׁוֹ וּפָנָיו הִתְכַּנְּסוּ וַיַּאֲזֵן,
וַיַּקְשֵׁב נַפְתָּלִי רַב קֶשֶׁב.. זֶה שׁוֹרֵר בַּבִּצָּה „בֶּן־אַרְצִי״...
וְכָל הַחֲבוּרָה נִשְׁתַּתְּקָה: כֹּה פֶּלֶאִי הָאִישׁ וְכֹה מוּזָר...
עִם שַׁחַר, עִם שַׁחַר הוּא יָקוּם וְשָׂם אֶל הַבִּצָּה אֶת פָּנָיו,
שָׁם יִגְוַע הַמָּוֶת הַצָּהֹב.. עִם שַׁחַר, עִם שַׁחַר הוּא יָקוּם

וְנָטַע בַּבִּצָּה אִילָנוֹת לְהוֹרִישׁ מִמֶּנָּה הַמָּוֶת
וּלְתִתָּהּ מוֹרָשָׁה לַחַיִּים.. הִתְנַעֲרוּ הַחוֹטְבִים מֵאֶרֶץ,
קָמוּ וְתָפְשׂוּ כְּלֵי זֵינָם: קַרְדֻּמִּים, חֲבָלִים וּמְגֵרוֹת,
וּמָלֵא הַיַּעַר רְנָנָה, רִנְנַת עֹז וַעֲבוֹדָה;
כְּפִיסִים הִלְבִּינוּ בָּאֲוִיר, הִבְרִיקוּ בְעֶשְׁתָּם גַּרְזִנִּים
וְחָרְקוּ מַשּׂוֹרִים בְּחֶדְוָה, וְהִנֵּה קוֹל שַׁעֲטָה וּנְעִירָה:
בָּרֶלֶה בָּא בִּדְלוּגִים וּלְפָנָיו חֲמוֹרוֹ מְדַדֶּה
וּפַת הַמַּיִם מְקַשְׁקֵשׁ...

ב.

הִתְרוֹמְמוּ מַעְלָה הַשְּׁחָקִים. וּבָרֶלֶה שָׁכַב וַיִּשְׂחָק.
לוֹ נִדְמָה, כִּי הָלְכוּ הַשְּׁחָקִים הָלֹךְ וָרוּם וְהֵעָלוֹת,
הָלֹךְ וְכָחֹל וָעֹדֶן, עַד כִּי עוֹד רֶגַע וְנִרְאָה
הַשַּׁפְרִיר הָעֶלְיוֹן, הַנִּשָּׂא מִבַּעַד לְקִרְעֵי חֻפַּת הֶעָלִים...
זֶה יָמִים אֲחָדִים הוּא חוֹלֶה וְעוֹסֵק בַּמְּלָאכוֹת הַקַּלּוֹת,
הַיְנוּ: הוֹבָלַת הַמַּיִם וּבִשּׁוּל הַדַּיְסָא בָּעֶרֶב
בִּשְׁבִיל הַחֲבוּרָה הָרְעֵבָה... וְאוּלָם כָּעֵת הִנּוֹ חָפְשִׁי
וְשׁוֹכֵב לוֹ פְּרַקְדָּן לְעָנְגּוֹ בְּצֵל אֲקָלִפְּטוּסִים עָבִים
וְנִזְכָּר, הֵיךְ טִיֵּל בַּשַּׁבָּת לְ„זִכְרוֹן־יַעֲקֹב" הַקְּרוֹבָה.
כְּבָר בֵּרְכוּ רֹאשׁ חֹדֶשׁ הָאָבִיב. כְּבָר נִשְׁמְעוּ פַּעֲמֵי הַפֶּסַח
וְשֶׁמֶשׁ מִבֹּקֶר לוֹהֶטֶת וְעֶדְרֵי הַמְּרִיאִים בַּבִּצָּה
הִתְחִילוּ מוֹצִיאִים כְּבָר תְּכוּפוֹת רֹב גּוּפָם מִתַּחַת לַמָּיִם
וּמְנַעַנְעִים רָאשֵׁיהֶם הַכְּבֵדִים וּמְרִיחִים בָּאֲוִיר הַמְזֻקָּק;
בְּיֶתֶר עֹז מִתַּמְּרִים הָאֵדִים מֵאַגְמֵי הַקֶּטֶב מִסָּבִיב
וְהָפְכוּ כְּחַלְחַלִּים עַרְפִלִּים הָעוֹטְפִים אֶת הַרְרֵי שׁוֹמְרוֹן;
כְּבָר הָלֹךְ וְטָפֹף תֵּלַכְנָה הַנְּעָרוֹת בִּרְחוֹבוֹת שֶׁל „זִכְרוֹן",
בַּצַּמּוֹת כַּלָּנִיּוֹת קוֹדְחוֹת, וּרְשָׁפִים תְּרֹבְנָה עֵינָיִם.

וְחָלְצוֹת הַבַּד מַעֲשֵׂה חוֹרֵי פִּי שֶׁבַע לְבָנוֹת וּשְׁקוּפוֹת...
כְּבָר נָתַן הָאָבִיב אוֹתוֹתָיו; גַּם פִּרְחֵי הַמּוֹרִים הַצְּעִירִים
הַדּוֹרְכִים בָּעֶרֶב לְאִטָּם לִימִין הַיְפֵהפִיּוֹת הַשְּׁזוּפוֹת
יֵשׁ יִשְׁכְּחוּ פִּתְאוֹם לְתֻמָּם אֶת תּוֹרוֹת „הַחִנּוּךְ" הַקָּשׁוֹת
וְחָלְמוּ עִם בְּנוֹת לִוְיָתָם עַל טִיּוּל לְעַרְבוֹת יְרִיחוֹ...
עַל רָכְסֵי „בַּת שְׁלֹמֹה" פְּתַלְתֹּלִים כְּבָר צָעֲרוּ שְׁרִיקוֹת עֲדָרִים
וְשַׁנִית הָרוֹעִים מְסַפְּרִים, כִּי נִגְלְתָה „דֶּבָּה" בֶּהָרִים
הַתּוֹעָה מִגִּבְעָה לְגִבְעָה וּבוֹכָה וְשׂוֹחֲקָה אֲיֻמּוֹת...
כְּבָר נָתַן הָאָבִיב אוֹתוֹתָיו, וְאוּלָם לֹא חָרְבוּ עוֹד מַיִם
בַּעֲרוּצֵי הַנְּחָלִים וּבְקָעוֹת, וְזוֹרְמִים עוֹד פַּלְגֵי גֵּיאָיוֹת
בִּתְרוּעָה צוֹהֶלֶת, שׁוֹאֶנֶת... וּבֶרֶלֶה זוֹכֵר וְשׂוֹחֵק:
הוּא צוֹעֵד לְמוּל הָרֵי שׁוֹמְרוֹן, וּמוֹצֵץ הָעֶצֶב אֶת לִבּוֹ
עַל גּוֹרַל עָם קָרוֹב וְאֻמְלָל, נָס לֵחוֹ וְכָהָה אוֹר חַיָּיו,
וּפִתְאוֹם הַפֶּלֶג לְפָנָיו. וּמֵרוּץ לַפֶּלֶג עֲקַלְקַל,
בֵּין כֵּפִים הוּא לוֹפֵת אָרְחוֹתָיו וְשָׂשׂ לִקְרַאת צוּרֵי מִכְשׁוֹלִים,
וְקֶצֶף קְוֻצּוֹתָיו זַךְ, צָעִיר, וְכֻלּוֹ רְנָנָה אֲבִיבִית...
וַיֵּשַׁל חִישׁ קַל אֶת נְעָלָיו וַיַּעֲבֹר הַפֶּלֶג בָּרֶגֶל,
וַיִּדְבַּק בִּבְשָׂרוֹ קֹר גַּלָּיו וַתַּעֲבֹר הֲמִיתוֹ אֶת נַפְשׁוֹ,
וְשָׁכַח עַם קָרוֹב וְאֻמְלָל, וְעֶדְנָה לִלְבָבוֹ הָיְתָה:
הוּא עוֹבֵר הַיַּרְדֵּן בְּגַלְגָּל... וְנֵעוֹר כָּאן בֶּרֶלֶה פִּתְאוֹם,
כִּי נָעַר חֲמוֹרוֹ בִּשְׁאָגָה חֲזָקָה וְצוֹרְמָה אָזְנַיִם
תּוֹךְ כְּדֵי לְעִיסַת עֲשָׂבִים וְשִׁנָּיו עוֹד דָּא לְדָא נוֹקְשׁוֹת...
כְּבָר עָמְדָה הַחַמָּה בְּאֶמְצַע שָׁמַיִם רְחוֹקִים וּתְכֻלִּים,
וְעָשָׁן דַּק, כָּחֹל, מִתַּמֵּר מִגַּגּוֹת שֶׁל בָּתִּים לֹא־נִרְאִים,
חֲבוּיִים בְּצִלְלֵי אִילָנוֹת, הִתְרוֹמֵם בְּקַו יָשָׁר לְמַעְלָה
וְרַפְרֵף מִמַּעַל לַיַּעַר וְהִמּוֹג חִישׁ קַל וְהֶעְלֵם,
כְּמוֹ יַחֲרִידֶנּוּ קוֹל קַרְדֹּם, כִּי יַכֶּה הַךְ, הַךְ עַל הַסַּדָּנִים

וַחֲרִיקַת הַמַּשּׂוֹר הַמְמֹרָט... אָז יַבִּיט נַפְתָּלִי מִתְגַּעְגֵּעַ
לְעֵבֶר הֶעָשָׁן הַנָּגוֹז; יַנִּיחַ לְרֶגַע הַקַּרְדֹּם
וּפָנָה לַדּוֹנִי הַמְנַסֵּר: „מַה דַּעְתְּךָ אַתָּה, הַדּוֹנִי,
מַה צָּפוּן בְּכִפְלֵי זֶה עָשָׁן וּמַה הוּא מְנַבֵּא לָעֶרֶב?
הַמְּרַק עַגְבָנִיּוֹת וּבָשָׂר אוֹ אוּלַי רַק קְצִיצוֹת שֶׁל יָרָק,
אוֹ אוּלַי, אוֹ אוּלַי, מִי יֵדַע, בִּלְבוּסִים הַצְּלוּיִים בַּשּׁוּמָן?"
וְטֶרֶם עוֹד יַעֲנֶה הַדּוֹנִי – וְשֵׁנִית שׁוּב יַחְטֹב נַפְתָּלִי
בְּסַדַן אֲקָלִפְּטוּס רַךְ–קְלִפָּה... וְעָמוּם הַקּוֹל, קוֹל הַקַּרְדֹּם,
וְנֶחְשְׂפָה לִבְנַת הָאִילָן וּשְׂרָף זַךְ וְדַקִּיק אַט יִרְעַף
בִּדְמָעוֹת חֲרִישִׁיּוֹת, נוּגוֹת... יְתַנֶּה הַדּוֹנִי אָז נוּגוֹת:
„לְבָבִי, לְבָבִי עֲלֵיכֶם, עֲצֵי אֲקָלִפְּטוּס עֲלוּבִים!
עוֹד חֶלְדְּכֶם רָטֹב וְרַעֲנָן, עוֹד יִשְׁאֲפוּ עָל צַמְּרוֹתֵיכֶם,
שָׁרְשֵׁיכֶם בְּעִמְקֵי מַעֲמַקִּים נֶצַח וְכָבֵשׁ יַחְלֹמוּ,
לְכַנְפֵי רְנָנִים נֶעֱלָסוֹת עַנְפֵיכֶם רַעֲנַנִּים יַעֲרֹגוּ,
וְגִזְעֲכֶם יִזְכֹּר עוֹד יָמִים, בָּם חֵרֵף הָאָדָם אֶת נַפְשׁוֹ
לָתֵת לָכֶם תְּקוּמָה בָּאָרֶץ, וְאַתֶּם בִּדְמוֹ חֲיִיתֶם...
בְּדָמוֹ חֲיִיתֶם, אִילָנוֹת, וְאוּלָם לֹא נִשְׁכַּח קָרְבָּנוֹ
מִנַּפְשְׁכֶם חַיָּה וּטְהוֹרָה! וּמִשְׁנֶה שִׁלּוּמִים שִׁלַּמְתֶּם
לָאָרֶץ בָּהּ גִּזְעֲכֶם נִשְׁרַשׁ, לָאָדָם בְּדָמוֹ דִּשַּׁנְתֶּם:
עִם מַלְאֲכֵי מָוֶת נֶאֱבַקְתֶּם, שְׂרִיתֶם עִמָּהֶם וַתּוּכָלוּ
וּמְקוֹרוֹת חַיֵּיהֶם הוֹבַשְׁתֶּם... וְעַתָּה בָּא כּוֹרֵת עֲלֵיכֶם...
לְבָבִי, לְבָבִי עֲלֵיכֶם!..." וַיְהִי עוֹד הַדּוֹנִי מְדַבֵּר
וְאֵלֵי הַיַּעַר מַקְשִׁיבִים; כִּתְרוּהוּ חֲסִנִּים וּצְפוּפִים
וְנִדְחֲקוּ אֵלָיו לְהַאֲזִין לְשִׂיחוֹ הֶעָגוּם וְלוֹהֵט,
וְנִזְכַּר לְרֶגַע הַדּוֹנִי בְּעַרְבַת הַדּוֹן הַנִּרְחָבָה,
עֵת עֵדָה רוֹגֶשֶׁת כִּתְּרַתּוּ רְעֵבָה לַדְּרוֹר וְלַלָּחֶם
וְהוּא לָמוֹ הוֹרָה הַדֶּרֶךְ... וְאֵלֵי הַיַּעַר מַקְשִׁיבִים.

רַק יֵשׁ אֲשֶׁר יָנַע לְרֶגַע עֵץ זָקֵן אֶת רֹאשׁוֹ הַמְדֻבְלָל
וְהֶאֱבִיר מִמַּעַל לַיַּעַר מַבָּטוֹ וְשָׁאַן בְּעֶצֶב,
בְּשַׁלְּחוֹ בִּרְכָתוֹ אַחֲרוֹנָה לְכָל הָעֲבָרִים מִסָּבִיב.
שָׁם הַרְרֵי שׁוֹמְרוֹן שׁוֹמֵמִים. בָּם תָּדוּץ הַסּוּפָה עַלִּיזָה;
עַל כִּתְפֵי מְרִיאִים אֲפֵלִים הִיא נִשֵּׂאת שִׁכּוֹרַת מְשׁוּבָה
בַּחֹרֶף, כִּי יִמַּךְ הַשַּׁחַק וְנִשְׁעַן בְּצַמְּרוֹת הַיָּעַר;
עַל כִּתְפֵי מְרִיאִים הִיא דָאָה, בָּם תִּדְפֹּק בְּשִׁבְטֵי חֲזִיזִים
וְהִרְעִים קוֹל נִפְצָם נוֹרָאוֹת: תִּרְעַדְנָה, תִּשַּׁחְנָה צַמָּרוֹת
וּשְׁחָקִים, עֲלֵיהֶם נִשְׁעָנוּ, יִתְמוֹגְגוּ חִישׁ וְנָמַסּוּ
וְנִגְּרוּ לָאָרֶץ הַשְּׁחוֹרָה נְטָפִים קְרִירִים וּכְבֵדִים...
וְסוֹעֵר הָאִילָן וְסוֹעֵר: בִּמְעָרֵה הַיַּעַר, בַּבִּצָּה,
מִתְפַּלְּשִׁים מְרִיאִים אֲפֵלִים, עֲלֵיהֶם בַּחֹרֶף רוֹכֶבֶת
הַסּוּפָה מֵהַרְרֵי שׁוֹמְרוֹן... וְשָׁם עֲדַת בָּתִּים שַׁאֲנַנִּים
הִתְפַּזְּרָה בְּזָהֳרֵי צָהֳרָיִם... וְהַרְחֵק בְּבִקְעָה עֲגֻלָּה
בַּתְּכֵלֶת תְּמוּרָה טוֹבֶלֶת, רַעֲנַנָּה וּזְקוּפַת צַמֶּרֶת.
תְּמוּרָה עֲדִינָה וְנָאָה... לָהּ שָׁלַח לֹא פַּעַם גַּעְגּוּעָיו
עִם הָעֶרֶב הַשֶּׁמֶשׁ בְּאָבִיב, כִּי יַאֲפִיל הַצֵּל עַל מַצַּבְתָּהּ
וְהִגְדִּיל פִּי שֶׁבַע חִין סוֹדָהּ, וּלְרֹאשָׁהּ עֲטֶרֶת מְלָכוֹת,
זַר קַרְנֵי אַרְגָּמָן וָכֶתֶם... וְנֶאֱנַק הָאִילָן לְפִתְאוֹם
וְנִחַת בִּכְבֵדוֹ לָאָרֶץ וּמִגֵּר עֲשָׂבִים מִתַּחְתָּיו,
עֲטַרְתּוֹ הַיְרֻקָּה הִתְבַּדְּרָה וּמָטוּ זְרוֹעוֹתָיו בְּלִי כֹחַ
וְנִרְתַּע הַדּוּנִי בְּעֶצֶב, וְאוּלָם כֹּה יֹאמַר נַפְתָּלִי:
„הוֹי, הַשְׁתֵּה, הוֹי, חַדֵּד קַרְדֻּמְּךָ וְהַתֵּז סַרְעַפִּים וְשׂוֹכוֹת!
וְהָיוּ עֲנָפָיו מַתָּנָה לְלֵאָה הַמְבַשְּׁלָה בַּמִּטְבָּח
וְאַחַר — בַּמַּשּׂוֹר נִנַּסְּרוּ וְהָיוּ קְרָשָׁיו לְרָהִיטִים
לְקַשֵּׁט טְרַקְלִינֵי תֵּל־אָבִיב וּלְפָאֵר כָּל מִינֵי מִשְׂרָדִים...
אַל תֵּחַת, בֶּן דּוֹן, וְאַל תִּירָא! אִם תְּמוּרָה אֵין כָּאן בְּקָדְקֳדְךָ

וְחָכְמָה מְרֻבָּה כָּאן אַיִן לִהְיוֹת לְךָ גַּבַּאי בְּ.כוֹלֵל׳.
הֵן אוֹנִים יֵשׁ דַּי בְּמָתְנֶיךָ לְסָעֵף עֲצֵי אֲקָלִפְּטוּס,
וְסָמוּךְ לְבָבִי בָּטוּחַ, כִּי תִהְיֶה בְּקֶרֶב הַיָּמִים
לִפְאֵר לְעַמֵּנוּ וּלְראשׁ חוֹטְבֵי עֵצִים בַּגָּלִיל הַתַּחְתּוֹן׳...
כֹּה דִּבֶּר נַפְתָּלִי בְּשַׂחֲקוֹ וְיָדוֹ מַשְׂכִּילָה בַּקַּרְדֹּם,
כִּלְאַחַר הַיָּד יַשְׁמִיטֶנּוּ בַּאֲלַכְסוֹן עַל גּוּפַת הָאִילָן
וְהִתְּזוּ עֲנָפָיו וְנִתְּזוּ... בְּלוֹרִיתוֹ הַשְּׁחוֹרָה לָהָטָה
וְרָקְדָה עַל מִצְחוֹ הָרָטֹב... מִבַּעַד לַכֻּתֹּנֶת הַקְּרוּעָה
אַט הִלְבִּין עוֹר חָזוֹ הֶעָדִין וְעוֹרְקִים נְפוּחִים דָּהֲרוּ
עַל אֹדֶם צַוָּארוֹ הַשָּׁזוּף... וְנִרְאֲתָה זְרִיזוּת נַפְתָּלִי
בְּעֵינֵי הַדּוֹנִי מְאֹד וּבַגַּרְזֶן חִישׁ אָחַז וְהִכָּה
וְהֶחְטִיא וְהַךְ – בָּאֲדָמָה! וַיִּשְׂחַק וַיַּכֶּה בַּשְּׁנִיָּה –
וְהֶחְטִיא עוֹד פַּעַם, וְאוּלָם בַּשְּׁלִישִׁית כְּבָר חָגַג נִצְחוֹנוֹ
וְנִשְׁבַּע, כִּי יָדוֹ לֹא תִגַּע עוֹד יוֹתֵר בְּמַשּׂוֹר וּמְגֵרָה,
מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתָם לִילָדִים וּזְקֵנִים חֲלוּשִׁים נוֹעָדוּ,
וְאוּלָם תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים – גַּרְזִנִּים! וְחֻפַּת הֶעָלִים
מִמַּעַל לְרָאשֵׁי הַחוֹטְבִים כְּבָר הָלַךְ וְדָקַק הָלָכָה,
וְנִרְאוּ שָׁמַיִם רְחוֹקִים, תְּכַלְכַּלִּים־לְבָנִים, צַחְצָחִים,
וְעָגוּ בְעָמְקָם חֲסִידוֹת עֲגֻלִּים שְׁחַרְחָרִים־לְבָנִים
וּמַשַּׁק כַּנְפֵיהֶן לֹא נִשְׁמָע... וַיִּהְיוּ כִּמְחוֹלוֹת דְּמִיָּה
בְּמַלְכוּת לְבָנָה, יְשֵׁנָה... וְרוּחַ מִיָּם לֹא הִגִּיעַ,
פַּרְפָּרִים רְקוּמֵי־כְנָפַיִם בְּעֶצֶם מְעוּפָם הַחוֹגֵג
בֵּין עָלִים וּדְשָׁאִים נִרְדָּמוּ... רַק צִפּוֹר חֲרֵדָה לְפִתְאוֹם
מִסְּבְכֵי הָעֵצִים הַכְּרוּתִים תִּתְנַעֵר, תַּךְ כָּנָף אֶל כָּנָף
וְעָפָה לְבַקֵּשׁ קֵן חָדָשׁ... וְשֵׁנִית דְּמִיָּה וָלָהַט.
רַק נִשְׁמְעָה הַלְמוּת קַרְדֻּמִּים וְחָרְקוּ וְשָׁרְקוּ מַשּׂוֹרִים
וְיָצָא הַקּוֹל לְמֶרְחַקִּים, וְשָׁמַע הַהֵד אִישׁ חֲרֵדָה

הָעוֹבֵד בַּשָּׂדֶה לְאִטּוֹ, וְעָצַר לְרֶגַע פִּרְדָּתוֹ
וְשָׂחָק: „אֵל חוֹטְבֵי הָעֵצִים, מְתַקְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלָּנוּ"...
וְשֵׁנִית יְשַׁדֵּד מַעֲנִיתוֹ... וְנָפַל הַהֵד גַּם בַּבִּצָּה,
שָׁם בּוֹדֵד לְנַפְשׁוֹ בֶּן־אַרְצִי נוֹטֵעַ וּמַרְכִּיב אִילָנוֹת,
וְהִקְשִׁיב רַב קֶשֶׁב בֶּן־אַרְצִי לִצְלִילֵי הַהֵד, הֵד הַיַּעַר,
כִּשְׁמוֹעַ זְמִיר פְּלָגִים מִמֶּרְחָק, כְּהַסְכֵּת לְהֶמְיַת מַעְיָנִים...
וְשֶׁמֶשׁ מִסְּבִיבוֹ תְּלַהֵט וְחָרְכָה הָאֵדִים הַשָּׁבִים,
וְרִגְבֵי אֲדָמָה מִתְנַשְּׂאִים בֵּין מֵימֵי יֵרָקוֹן תְּיַבֵּשׁ
עַד יִהְיֶה הַבָּרָק לְהֵמָּה...

ג.

... חַכְלִילִיּוֹת צַמְּרוֹת הַיַּעַר, אֶת תְּפִלַּת הַמִּנְחָה תִּלְחַשְׁנָה
לְרוּחַ עַרְבַּיִם כִּי נֵעוֹר; עוֹד לוֹהֲטוֹת פַּאֲתֵי הַמַּעֲרָב
וְלַהֲטָן אֲבִיבִי וְשָׁקוּף, מְרַפְרֵף וְתוֹלֶה עַל בְּלִימָה,
חִישׁ קַל וְהִשְׁתַּפֵּךְ וְנָמוֹג בְּמֶרְחֲבֵי תְכֵלֶת אַפְלוּלִית
וְקַל יִהְיֶה מוֹתוֹ כְּחַיָּיו... וַיַּבֵּט רַב פִּינְחָס בַּמַּעֲרָב
וַיַּבֵּט בּוֹ רֶגַע וּשְׁנַיִם, וַיִּפֶן אֶת פָּנָיו לַמִּזְרָחָה
וְנִשְׁעַן אֶל עֵץ וַיִּתְפַּלֵּל... הוּא יָדַע: כַּמַּעֲרָב הַדּוֹעֵךְ
גַּם דּוֹעֲכִים חַיָּיו הַנִּפְלָאִים... לֹא פַּעַם כְּבָר נִשְׁמַט הַגַּרְזֶן
מִיָּדוֹ יְגֵעָה וְרָפָה... כְּבָר עָיֵף הַלֵּב מֵחֲלוֹמוֹת
וּבָצְקוּ רַגְלַיִם מִנְּדוּדִים וְאֵחַר לָבוֹא הַמָּנוֹחַ,
וְטוֹבָה הַמְּנוּחָה... וְאוּלָם עוֹד הוֹמֶה הַלֵּבָב וְהוֹמֶה
מִשִּׁפְעַת גַּעְגּוּעִים לֹא רָווּ... עוֹד אֶבְרוֹת הַנֶּשֶׁר תַּמְרֶאנָה
לִמְרוֹמִים מַקְסִימִים, מַזְהִירִים... וְאוּלָם בְּעֶצֶב תָּשְׁפַּלְנָה:
לֹא יֶחֱסוּ בְּצִלָּן גּוֹזָלָיו, לְאַרְבַּע הָרוּחוֹת נִפְזָרוּ
וְסַלְעֵי מוֹלֶדֶת הִזְנִיחוּ... וּדְשָׁאִים לֹא פַּעַם כְּבָר צָצוּ
וְנָבְלוּ וְחָזְרוּ וְצָצוּ מִגִּבְעַת הֶעָפָר הַקְּטַנָּה

בָּהּ נִטְמְנָה רַעְיַת־נְעוּרָיו... לֹא הָיְתָה בַּת־נֶשֶׁר גְּאֵיוֹנָה,
כִּי אִם יוֹנַת־אֵלֶם נִכְנָעָה וְרֶטֶט כְּנָפֶיהָ הֶעָנֹג
מִמֵּשַׁק אֶבְרוֹתָיו כַּבִּירוֹת הִתְאַפֵּק לָעַד וַיֵּאָלַם...
וְנִשְׁעָן אֶל עֵץ עָמַד דּוֹמָם רַב פִּינְחָס כְּצָמוּד לְאִילָן
וְגַבְהוּת קוֹמָתוֹ כֹּה שַׁחָה... הֲרָצָה אֱלֹהַּ קָרְבָּנוֹ?
הַהִפְרְתָה סַלְעֵי הַשְּׁמָמָה שַׁלְהֶבֶת דִּמְעָתוֹ הַכְּמוּסָה,
עֵין אֱנוֹשׁ עֵדֶן לֹא חָזָתָה? אִם דָּמָהּ, דַּם יוֹנַת־הָאֵלֶם,
עַל רֹאשׁוֹ הֶעָיֵף לֹא יָחוּל?... וַיָּנַע אֶת רֹאשׁוֹ בְּכֹחַ
כְּנֵעוֹר מֵחֶזְיוֹן בְּעוּתִים וַיִּפְקַח אֶת עֵינָיו לִרְוָחָה
וְהִבִּיט מִסָּבִיב, הִתְאוֹשֵׁשׁ: וְאֵלֶּה מִי יָלַד, מִי גִּדֵּל?
מִי נָסַךְ הַבַּרְזֶל בְּדָמָם? מִי הִלְהִיב הַצְּחוֹק בְּעֵינֵיהֶם
וְצַעַד הַבִּטְחָה מִי לִמְּדָם? בַּמַּעֲרָב עֲנָנִים רִפְרֵפוּ,
שַׁלְשֶׁלֶת שַׁלְחוּפִיּוֹת שְׁקוּפוֹת, וְזָרְמוּ עֲסִיסִים בְּקִרְבָּן,
הָאַחַת רְוָיָה מִמִּיץ דֻּבְדְּבָנִיּוֹת לוֹהֵט־אֲפְלוּלִי,
יֵין־זָהָב מִתְאַדֵּם בַּשְּׁנִיָּה, הַשְּׁלִישִׁית בָּהּ חָלָב זַךְ, מַבְרִיק
בְּנֹגַהּ קַל, וָרֹד, מְפַרְפֵּר... וּצְמוּדוֹת בְּצִנּוֹר לֹא־נִרְאֶה
שַׁלְחוּפִיּוֹת קְסָמִים הַלָּלוּ, וּמַשְׁקֶה עִם מַשְׁקֶה מִתְמַזֵּג
וְצֶבַע בְּצֶבַע מִשְׁתַּפֵּךְ... הִתְעַגְּלָה כְּקֶשֶׁת שׁוּרָתָן
מִמַּעַל לְמַעֲבֵה הַיַּעַר, וַתִּפֹּל נְהָרָה חַכְלִילִית
עַל גִּזְרֵי הָעֵצִים הַלְּבָנִים, צְבוּרִים, צִבּוּרִים סְדָרוּ,
וְכָל הַחֲבוּרָה כְּבָר קָמָה וְתִקְּנָה אֶת עַצְמָהּ לַדָּרֶךְ,
מִי חִפֵּשׂ בֵּין סְבָכִים מְעִילוֹ, מִי הִשְׁחִיז לְשֵׁם נוֹי אֶת קַרְדֻּמּוֹ,
מִי צָבַר עֲנָפִים וּסְבָכִים לְתִתָּם מַתָּנָה לַמִּטְבָּח
וּמִי אֲשֶׁר לִבּוֹ יְדִבֶנּוּ וְקָפַץ בִּקְפִיצָה שׁוֹבֵבָה
עַל גַּב הַחֲמוֹר פֶּתַע־פִּתְאוֹם, וְהוּא רוֹעֶה לָבֶטַח בָּעֵשֶׂב.
וַיָּקָם נַפְתָּלִי וַיַּהַס אֲחֻזַּת מֵרֵעָיו צוֹהֲלִים
וְהֵנִיף אֶת יָדוֹ לְמַעְלָה, לְאוֹת כִּי יַקְשִׁיבוּ לוֹ קֶשֶׁב

וּפָתַח וְאָמַר: „הֱיוֹת, כִּי מִימוֹת הַגִּבְעוֹנִים וְאֵילָךְ
הַשֵּׁם „חוֹטֵב־עֵצִים" לֹא שָׁת לִוְיַת־חֵן בְּעַמֵּנוּ לִבְעָלָיו,
וְהֱיוֹת, כִּי עֲנָוּוֹת לִמְאֹד הֵן בַּגָּלִיל וִיהוּדָה הַבָּנוֹת
וְנָתְנוּ אֶת מִשְׁפַּט הַבְּכוֹרָה לְמוֹרִים וְסוֹפְרִים מֵעוֹלָם,
עַל כֵּן אֲנִי מַכְרִיז, בִּרְשׁוּתְכֶם, אֶת מִפְלַגַּת הַחוֹטְבִים שֶׁלָּנוּ
לְמִפְלָגָה חֲשׁוּבָה וְנַעֲלָה וְהָיָה לְרֹאשׁ לָהּ רַב פִּינְחָס —
וְהֵידָד, רַבּוֹתַי"! וְרָעַשׁ הַיַּעַר לְקוֹל הַחֶבֶר בְּרֵעוֹ:
„הֵידָד! יְחִי רַבִּי פִּינְחָס וּתְחִי מִפְלַגַּת הַחוֹטְבִים!
וִיחִי כָּל בָּחוּר, לוֹ זְרוֹעַ לְהָנִיף וּלְהוֹרִיד הַקַּרְדֹּם!
וִיחִי תֹּם גָּלִיל וְהָרָיו, וּתְחִי יְהוּדָה הַגֵּאָה,
וּתְחִי הַשְּׁפֵלָה וְהַשָּׁרוֹן וְכָל גִּבְעָה וְכָל בִּקְעָה וְכָל נָחַל!!"
וְהַחֶבֶר עוֹד מֵרִיעַ בְּחָזְקָה וְהַיַּעַר לְעֻמָּתוֹ מֵרִיעַ
וְהַשְּׁחָקִים מַאֲפִילִים בִּדְמָמָה, וְהִנֵּה רָעַם שֵׁנִית קוֹל נַפְתָּלִי:
„אַחִים, הָבָה נִזְכֹּר בִּרְעָדָה גִּבּוֹרֵי חֶדְרָה הַטְּהוֹרִים,
לְחוֹמֵי אֲדֵי הַקֶּטֶב וְחַלְלֵי חֶרֶב וְחִצִּים..."
וְרָעַד קוֹל נַפְתָּלִי בְּדַבְּרוֹ וּשְׂחוֹקוֹ לֹא הָיָה עוֹד אִתּוֹ,
וְהַבַּחוּרִים שְׁזוּפֵי־הַפָּנִים נָדַמּוּ לְפִתְאוֹם וְקָדְרוּ,
וְאוּלָם כָּאן נִדְחַק רַב פִּינְחָס וְעָמַד בַּתָּוֶךְ וְקָרָא:
„לֹא עֵת לָנוּ עַתָּה הִתְעַצֵּב וְלֹא בְיָגוֹן נְעַטֵּר אֶת זִכְרָם,
בְּשִׂמְחָה וְגִילָה נַעֲבֹדָה וּבְשִׂמְחָה וָגִיל נִפְקְדֵמוֹ!
וּמִכֵּיוָן שֶׁהַיּוֹם לַעֲרוֹב פּוֹנֶה, וַאֲנַחְנוּ פֹּה כֻּלָּנוּ בְּצַוְתָּא,
הָבָה וְנֵצֵא בְעִגּוּל וְנַקְדִּישׁ יוֹם חַגֵּנוּ בִּמְחוֹלוֹת..."
וְכָל הַחֲבוּרָה כְּאֶחָד, אִישׁ אִישׁ וְגַרְזִנּוֹ בַּחֲגוֹרָתוֹ,
אִישׁ אִישׁ שָׁלוּב זְרוֹעַ חֲבֵרוֹ, הִתְחִילָה לְסוֹבֵב בַּמַּעְגָּל,
בְּמַצְבוֹת הָעֵצִים נִתְקָלוּ וּבִסְבָכִים כְּרוּתִים נֶאֱחָזוּ,
וְאוּלָם כֹּה קַלּוּ רַגְלֵיהֶם... וְעֵינֵי רַב פִּינְחָס אוֹרוּ
וְקַלּוּ גַם רַגְלָיו כְּמוֹ קַלּוּ... הַנְּעָלִים הַקְּרוּעוֹת הִבְהִיקוּ

בָּאֲוִיר וְחָזְרוּ וְאָבְדוּ, וְשׁוּלֵי הַמְּעִילִים הִתְבַּדְּרוּ
וּמִגְבְּעוֹת הַתֶּבֶן הָרְחָבוֹת נִשְׁמְטוּ מֵרָאשֵׁי בַּעֲלֵיהֶן,
מֵהֶן שֶׁבַּנֵּם עוֹדָן תְּלוּיוֹת, וּמֵהֶן כְּבָר אַרְצָה נָפָלוּ
וְהַמָּחוֹל מִתְלַהֵב וְגוֹבֵר... מַנְגִּינָה רְחָבָה וְעַזָּה
וְאִם כִּי לֹא צְמוּדַת הַקּוֹלוֹת מֵעֲשָׂרָה לְבָבוֹת הַקָּרָה
וְהֵד הַמֶּרְחַקִּים לָהּ עָנָה... בָּהּ שֶׁבַח לַגָּלִיל הַנַּעֲלֶה
וּתְהִלָּה לָעֹז וַעֲבוֹדָה וְשַׁאֲגַת נְעוּרִים רַעֲנַנִּים
נִשְׁפָּכִים כְּנַהֲרוֹת הָאָבִיב... וַחֲמוֹרוֹ שֶׁל בֶּרֶלֶה גוֹצָא
טָעוּן בַּפַּחִים הָרֵיקִים וְנָכוֹן לַדֶּרֶךְ הַבַּיְתָה
מִתְחַכֵּךְ בָּאִילָן בִּתְמִיהָה וּמַזְקִיף אֶת אָזְנָיו לְמָעְלָה
וְתוֹהֶה: מֶה הָיָה, מֶה הָיָה לְבֶרֶלָה דַּיְקָן וּמָתוּן,
כִּי הִנֵּה יִסְתּוֹבֵב בַּמַּעְגָּל וְשָׁכַח אֶת אֵבוּס חֲמוֹרוֹ?!
וַיִּצְרַח בַּמֶּרְחָק עוֹף עֶרֶב וְנָפְלוּ הַטְּלָלִים בִּדְמָמָה,
וְעַנְנֵי מַעֲרָב הֶחְוִירוּ וְיָצְקוּ אֶת זְהָבָם הָאַחֲרוֹן...

•

תרע״ד

מִלְחֶמֶת יְהוּדָה וְהַגָּלִיל.

... בְּעֵמֶק הַשָּׁרוֹן הַחֵלָּה בְּבֹקֶר יוֹם אָבִיב לֹא עָבוֹת,
עֵת נֶחֶשְׂפוּ שַׂדְמוֹת כְּפַר־סַבָּא לִנְגֹהוֹת הַשַּׁחַר הַשּׂוֹחֵק,
וְהִנָּם לְבָנִים מַזְהִירִים מִשִּׁכְבַת הַטַּל הַמַּבְרִיקָה.
כִּמְכֻסִּים עֲדֵי חֲבַצָּלוֹת. הַדְּרָכִים לְאַרְבַּע הָרוּחוֹת
רְחוּצִים בְּטַלְלֵי לַיְלָה, בְּזָהֳרֵי הַבֹּקֶר מוּצָפִים
הִזְהִירוּ עַלִּיזִים־חֲדָשִׁים... כְּבָר רָגַשׁ שִׁיר חַיִּים צוֹהֲלִים
בִּשְׁבִילֵי הַשָּׂדוֹת הַצָּרִים, מִתְעַלְּמִים בֵּין כָּתְלֵי הַקָּמָה
וּרְבוּדִים בִּפְרָחִים וּדְשָׁאִים. מִמַּעַל לְרִקְמַת מַרְבַדָּם
אֶת רִקְמַת כַּנְפֵיהֶן תִּפְרֹשְׂנָה צִפֳּרוֹת־הַכְּרָמִים נַעֲלָסוֹת
לִקְרַאת שֶׁמֶשׁ בֹּקֶר מַזְהִירָה: „אַתְּ שׁוֹפְטִי בֵּינֵינוּ, הַשָּׁמֶשׁ,
רִקְמָתוֹ שֶׁל מִי יָפָה יוֹתֵר? אִם רִקְמַת מִשְׁעוֹלֵי הַשָּׂדוֹת
אוֹ רִקְמַת כְּנָפֵינוּ?" וְאוּלָם בְּטֶרֶם תַּשְׁמַעְנָה גְּזַר־דִּינָן —
וְשֵׁנִית הֵן טָסוֹת נַעֲלָסוֹת, כְּאִלּוּ כְּבָר זָכוּ בַּבְּכוֹרָה,
מְהַבְהֲבוֹת, כָּבוֹת, מְצָתוֹת, כְּאַבְנֵי־יְקָר מִתְלַהֲלְהוֹת,
כְּפִרְחֵי הַשָּׁרוֹן הַטְּלוּלִים, כִּי נִתְּקוּ מֵאַדְמַת מַטָּעָם
וְעָפוּ מוּל שֶׁמֶשׁ, מוּל שֶׁמֶשׁ... וּמְלֵאִים הַשְּׁבִילִים קוֹלוֹתָיו
שֶׁל בֹּקֶר רַב תְּנוּעָה וְרַעֲנָן: יְנַתְּרוּ עֲלֵיהֶם חֲסִילִים
הַהוֹלְכִים לְמַסְעוֹתָם בָּאָרֶץ, בְּדַלְּגָם מִשָּׂדֶה לְשָׂדֶה
דִּלּוּגֵי מְשׁוּבָה בְּלִי־דָאוֹג... וְיָרְדוּ לָנוּחַ חֲסִידוֹת,
עַסְקָנִים חֲשׁוּבִים וּמְתוּנִים, בְּטֶרֶם תַּאֲבֵרְנָה כַּנְפֵיהֶן
לְבִצּוֹת אַתְלִיט וְהַסְּבִיבָה לַחְקוֹר שָׁם אֶת טִיב הַצְּפַרְדְּעִים,
וּפָשְׁטוּ לְאֹרֶךְ הַמִּשְׁעוֹל וְגַם אַגַּב אוֹרְחָא תִּתְהֶינָה

עַל מִיבָם שֶׁל רִמְשֵׁי הַמָּקוֹם, וְהִתְמוּ בָעֵשֶׂב פֹּה וְשָׁמָּה
וּבֵרְכוּ בְּנַעֲנוּעִים חֲסוּדִים עַל תּוֹלָע מְפֻטָּם וְדָשֵׁן,
יְנִיפוּהוּ תְּנוּפָה לְמַעְלָה וּבְלָעוּהוּ בַּחֲשִׁיבוּת וּמְתִינוּת
וְדַלּוּ לַמָּרוֹם עֵינֵיהֶן... וְעָמְדוּ לְרֶגַע בְּלִי נוֹעַ
וְרָאוּ כִּי טוֹב — וְהִמְרִיאוּ עוּף בִּתְכֵלֶת מְרוֹמִים.
חַכְלִיל הַבֹּקֶר הֶעָנֹג מְרַפְרֵף עַל גַּבָּן לְבַנְבַּן
וְעָמֹק וּמַבְרִיק שְׁחוֹר כְּנָפָן... וְחַרְגּוֹלִים, אֲבְרַכִּים־שַׁקְדָנִים,
חֲבוּיִים בֵּין דְּשָׁאִים וּפְרָחִים מְנַסְּרִים בְּלִי הֶרֶף וּמְנַסְּרִים;
אִם אָמְנָם קָטֹנּוּ, קָטֹנּוּ בִּפְנֵי הַחֲסִידוֹת הַנַּעֲלוֹת
מְלֻמְּדוֹת אֲגַמִּים וָרֶפֶשׁ וְחוֹקְרוֹת עַד תַּכְלִית כָּל בִּצָּה,
וְאוּלָם גַּם לֹא כַחֲסִילִים רֵיקָנִים וּבַטְּלִים אֲנַחְנוּ,
טַיְלָנִים וְקַלֵּי הַדַּעַת... כִּי נַעֲבוֹד אַף נַעֲבוֹד בְּלִי הֶרֶף
וְנַרְטִיב בְּזֵעַת אַפֵּינוּ אֶת שַׁדְמוֹת יְהוּדָה שׁוֹמֵמוֹת;
נְנַסֵּר, נְנַסֵּר, נְנַסֵּר...׳ כֹּה מָלְאוּ מִשְׁעוֹלִים מִבֹּקֶר
רְנָנִים שַׁאֲנַנִּים, עַלִּיזִים וּשְׁרִיקוֹת עֲבוֹדָה וּמֶרֶץ
וְלַהַג וְקִנְטוּר־סִכְסוּכִים... וְאוּלָם הַדֶּרֶךְ הַכְּבוּשָׁה,
זוֹ דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ הָרְחָבָה, עֲדַיִן רֵיקָה וְשׁוֹקְטָה,
רְצוּפָה אֲבָנִים וְחָצָץ אֲבָנִים לְבָנוֹת מְצַחְצָחוֹת,
בֵּין שָׂדוֹת וְאַחִים תִּתְעַקֵּל הִתְפַּתֵּל וְשַׁלְשֵׁל שַׁלְשָׁלוֹת,
עַד יֵשׁ אֲשֶׁר פִּתְאוֹם תֵּרָאֶה מַקִּיפָה הַכִּכָּר מִסָּבִיב
כְּהַקִּיף טַבַּעַת לְבָנָה, וְשֵׁנִית תִּמָּתַח כְּמֵיתָר,
וְנֶחְפְּזָה קַלָּה וִישָׁרָה בֵּין שָׂדוֹת יְרֻקִּים וּזְהֻבִּים,
הִתְרוֹמֵם לְפִתְאוֹם כִּמְעַט קָט וְהִמּוֹךְ כְּרֶגַע וְאָבַד
וְהַבְלִיט בַּשְּׁנִיָּה מִמֶּרְחָק רְצוּעָה לְבָנָה־חַכְלִילִית,
כְּנָחָשׁ מְחַמֵּם אֶת גַּבּוֹ בְּשֶׁמֶשׁ הַבֹּקֶר שׂוֹחֶקֶת...

בְּעֵמֶק הַשָּׁרוֹן הַחֵלָּה... וְרַעַם קְנֵי קֶלַע לֹא נִשְׁמָע
וְצִלְצוּל חֲרָבוֹת וּרְמָחִים לֹא יַחְרִישׁ צִפְצוּפֵי צִפֳּרִים
מִתְעַלְּסִים בְּשָׂדוֹת וְאַחִים. לֹא תִּמֵּר עֲשַׁן אֲבַק־שְׂרֵפָה
לְהַקְדִּיר אֶת תְּכֵלֶת הַבֹּקֶר וְלֹא נַחֲלֵי דָּמִים הֶאְדִּימוּ,
רַק שְׁטִיחֵי כַּלָּנִיּוֹת צְפוּפוֹת בְּטַלְלֵי בֹקֶר עֲדוּיוֹת
הִבְרִיקוּ רְטֻבּוֹת־לוֹהֲטוֹת... רַעֲנַנִּים וּסְפוּגֵי־מִתְכֵלֶת
הִמְרִיאוּ לִמְרוֹמִים רְחוֹקִים שְׁמֵי בֹקֶר צְעִירִים וְקַלִּים.
בַּנֶּגֶב הִתְאַבֵּךְ אֵד כְּחַלְחַל מִתַּמֵּר מִנַּחַל הַיַּרְקוֹן
וּשְׂרִיד מִבְצָר קָדוּם הִתְאַדֵּם מִבַּעַד לַעֲרָפֶל הַנָּמוֹג
בִּצְרִיחָיו חַכְלִילִים מִשֶּׁמֶשׁ וּבְצִבְאוֹת פֶּרֶג פֶּרֶא פּוֹרֵחַ.
שֶׁעָלָה מִגַּנּוֹ וּכְתָלָיו.. וַתְּהִי אוֹרָה חַמָּה מִסָּבִיב
רַעֲנַנָּה וּרְוַת רֵיחוֹת בֹּשֶׂם וּשְׁקוּיַת אֵד שָׂדוֹת וּטְלָלִים.
וּסְיָח בְּדַהֲרוֹת צָהֳלָה מִכַּר מוּצַף פְּרָחִים הִשְׁתָּעֵר
עַל דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ הָרְחָבָה וַיַּעֲמֹד וַיַּקְשֵׁב רַב קָשֶׁב,
וּפִתְאוֹם וַיִּצְהַל בַּטּוּחוֹת וְנִשָּׂא בְּדַהֲרוֹת אַבִּירִים
לְאֹרֶךְ הַדֶּרֶךְ הַכְּבוּשָׁה... אָז שְׁנֵי הַנִּלְחָמִים הַצְּעִירִים
יִטּוּ לְרֶגַע הַצִּדָּה מִדַּהֲרוֹת הַסְּיָח הַמִּתְעַלֵּם,
וְשֵׁנִית יַמְשִׁיכוּ מִלְחַמְתָּם... הֲלֹא זֶה אֶלְקָנָה הַגְּלִילִי
וְשַׁמַּאי מִגְּדֵרָה בִיהוּדָה. וְאֶלְקָנָה גְּבַהּ קוֹמָה וְחָסֹן,
וְהוּא כְּבֶן עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ וְשׁוֹמֵר מִשּׁוֹמְרֵי רֹאשׁ־פִּנָּה,
וְשֵׁם לוֹ, שֵׁם בָּחוּר כַּהֲלָכָה. מִטְפַּחַת לְבָנָה לְרֹאשׁוֹ
וּפְתִיל שָׁחוֹר, עָבֶה, יַהֲדְקָהּ הָדֵק הֵיטֵב לְרֹאשׁוֹ
וּקְצוֹתֶיהָ יוֹרְדוֹת עַל שִׁכְמוֹ; וְנִשְׁקְפוּ מִן הַמִּטְפַּחַת
פָּנִים גְּלוּיוֹת וְאַמִּיצוֹת, וְאוּלָם מְעִילוֹ הָאָפוֹר
קָצָר וְצַר מֵהַמִּדָּה וְצָרִים בְּיִחוּד שַׁרְווּלָיו
וְנִרְאוּ יָדָיו אֲרֻכּוֹת וּכְתֵפָיו צָרוֹת בְּיוֹתֵר
וְהוֹסִיף הַמְּעִיל לְאֶלְקָנָה, לְגוּפוֹ חָסֹן וְזָקוּף

לְוָיַת יַלְדוּת וּתְמִימוּת... עַל שִׁכְמוֹ הוּא מַחֲזִיק אֶת רוּבוֹ
וְעַל קְצֵה הָרוֹבֶה כְּתֻפִּיָּה צְרוּרָה וּמְקֻפֶּלֶת כְּתַרְמִיל,
אֲצוּרָה בוֹ צֵידָה לַדֶּרֶךְ: לֶחֶם וְזֵיתִים וּבְצָלִים.
וְשַׁמַּאי הוֹלֵךְ לִימִינוֹ וְלִכְתֵפָיו שֶׁל אֶלְקָנָה יַגִּיעַ
לָבוּשׁ כֻּתֹּנֶת לְבָנָה וְחָגוּר חֲגוֹרָה רְחָבָה,
חֲגוֹרָה מְאִירַת עֵינַיִם בְּצִבְעָהּ הַכָּחֹל הַבָּהִיר
וְשׁוּלֵי מִגְבַּעַת הַתֶּבֶן יוֹרְדִים עַל חֶלְקַת צַוָּארוֹ.
וְהוּא אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְחָבִיב מְאֹד עַל בְּנוֹת גְּדֵרָה,
הָלֹךְ וְנָקֹשׁ יְהַלֵּךְ בְּמַטֵּה הַשְּׁקֵדִים הֶעָבֶה,
וְעַל מַטֵּה הַשְּׁקֵדִים גַּאֲוָתוֹ בְּשֶׁל רָאשֵׁי־תֵבוֹת מַחֲכִּימִים.
חֲרוּתִים בַּעֳבִי קְלִפָּתוֹ... וּמִי אוֹתָם חָרָת? בַּת גְּדֵרָה!
בְּאֶחָד מִלֵּילוֹת הַלְּבָנָה, כִּי הוּצְפָּה הַגֹּרֶן אוֹר חִוֵּר
וּבָתִּים וְשָׂדוֹת נִרְדְּמוּ בְּרִשְׁתוֹת שֶׁל כֶּסֶף וּתְכֵלֶת
נֶחְקְקוּ רָאשֵׁי־הַתֵּבוֹת... וְרֵאשִׁית דַּרְכָּם מִגְּדֵרָה,
שָׁם בִּקֵּר אֶלְקָנָה אֶת שַׁמַּאי חֲבֵרוֹ מֵעֶצֶם יַלְדוּתוֹ
(וְהֵם בְּנֵי עִיר אַחַת בַּגּוֹלָה), וּמְחוֹז חֶפְצָם — הַגָּלִיל,
וְהֵם לֹא לַתַּחְתּוֹן נִתְכַּוְּנוּ, כִּי אִם לַגָּלִיל הָעֶלְיוֹן,
לְמַפְּלֵי הַמַּיִם בִּמְטוּלָה — לְשִׁמְעָם לֵב שַׁמַּאי כֹּה הָמָה!
וְאָגַר עַל יַד כָּל הַחֹרֶף עַד חָשַׁךְ מִשְּׂכַר עֲבוֹדָתוֹ
חֲצִי נַפּוֹלְיוֹן וְיוֹתֵר לְהוֹצָאוֹת הַטִּיּוּל הָרָחוֹק —
וּכְבָר הֵם בַּדֶּרֶךְ יוֹמַיִם. וְאוּלָם הַבֹּקֶר רַק נִגְלְתָה
תְּהוֹם הָרוֹבֶצֶת בֵּינֵיהֶם, תְּהוֹם בֵּין הַגָּלִיל וִיהוּדָה:
רַק נֶחְשַׂף לְעֵינֵי אֶלְקָנָה הַשָּׁרוֹן בְּזָהֳרֵי הַבֹּקֶר
וְנִרְאוּ מֶרְחָבִים רְחוֹקִים וְחָפְשִׁים, וְנִזְכַּר אֶלְקָנָה
בְּשַׁדְמוֹת הַגָּלִיל, עֲלֵיהֶן עַל סוּסוֹ הָאַבִּיר יְדַהֵר
לְשָׁמְרָן מִגַּנָּב וְחוֹמֵס, וְנִמְלָא לְבָבוֹ גַּעְגּוּעִים
לְלֵילוֹת מְאַיְּמִים וְקוֹסְמִים בֵּין הָרֵי הַגָּלִיל הַפְּרָאִים.

וְהִתְחִיל נוֹהֵג לְפִתְאוֹם מִנְהַג בְּנֵי גָלִיל אֲדוּקִים,
הַיְנוּ: לְהַדְגִּישׁ כָּל „בֵּית", וּ„בֵּית" רְפוּיָה עוֹד אָיִן!
וְאוּלָם לֹא שַׁמַּאי הוּא וַתְּרָן! וְאִם כִּי אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם,
וְאִם שָׁר גַּם לִפְעָמִים בְּשִׁירִים, וְעֵדָה — בַּת גְּדֵרָה אַלְמוֹנִית.
אַךְ יֵשׁ אֲשֶׁר תְּצַת בְּעֵינָיו אֵשׁ גְּבוּרָה וְצִמְאוֹן מִלְחָמָה —
וְיָדַע בִּגְדֵרָה כָּל אִכָּר, כִּי שַׁמַּאי הַקָּטָן — שַׁלְהֶבֶת,
וְכֹחוֹ לֹא רַק לַמַּחֲרֵשָׁה, כִּי אִם גַּם לְמִלְחֶמֶת שְׁעָרִים...
וְאַף כִּי לוֹ חָבִיב אֶלְקָנָה, אַךְ קִנֵּא אֶת קִנְאַת יְהוּדָה!
חֻקָּה אַחַת וּמִשְׁפָּט אֶחָד לְ„בֵית" רְפוּיָה וּדְגוּשָׁה,
וּבָאָה כָּל אַחַת בִּמְקוֹמָהּ, כְּנָהוּג בִּיהוּדָה מֵעוֹלָם...

וְצוֹעֵד אֶלְקָנָה בְּבִטְחָה וּמְסַפֵּר אֲרֻכּוֹת וּקְצָרוֹת
פָּרָשַׁת גְּדֻלַּת הַגָּלִיל: הוֹמִים מַעְיְנוֹת הָאָבִיב
בְּהָרֵי צְפַת פְּרָאִי־יֹפִי... סָגְרוּ עָלֶיךָ הֶהָרִים
וְהִנְּךָ לְבָדָד, לְבָדָד... כָּתְלֵי סְלָעִים אֲמִצִּים...
צוּר וְחַלָּמִישׁ מִלְמַעְלָה, תְּהוֹמוֹת אֲפֵלוֹת מִתָּחַת,
הַרְחֵק בְּנֵס עֵץ חֲרוּבִים תָּלוּי עַל יַרְכְּתֵי פַּחַת
אָחוּז בָּאֶבֶן בְּסִבְכָיו... אַפְלוּלִית זָרָה וְקָרָה...
וּדְמָמָה... רַק נַחֲלֵי זְמָרְגַדִּים כִּנְחָשִׁים יְרֻקִּים יִתְפַּתְּלוּ
בַּחֲרִיצִים אֲפֵלִים וְצָרִים וְנִגְּרוּ מִשִּׂיאֵי כָתְלֵי אֶבֶן
בְּהֶמְיַת נְכָאִים עֲצוּרִים... וְאוּלָם עוֹד שַׁעַל וְהִנְּךָ
בְּפַלְטֵר קְסָמִים וּפְלָאִים... גִּרְתְּעוּ כְּתָלִים לִצְדָדִים,
צְלָלוּ כְעוֹפֶרֶת וְאֵינָם; נִשְׁמְטָה תִּקְרַת הָאֶבֶן —
וְשָׁמַיִם וְשֶׁמֶשׁ עַל רֹאשְׁךָ, וְשָׁמַיִם וְשֶׁמֶשׁ מִסְּבִיבְךָ,
וְאוֹר שִׁבְעָתַיִם לַשֶּׁמֶשׁ... מַרְצֶפֶת חֲלָקָה, רְחָבָה
שְׁטוּחָה מִתַּחַת רַגְלֶיךָ וּמֵאַרְבַּע הָרוּחוֹת קוֹל אַדִּיר:
מִשְׁבְּרֵי זָהָב מַרְעִימִים, מַרְעִישִׁים בִּגְאוֹנָם נִפְלָאוֹת.

אֲפִיקִים שׁוֹאֲגִים פֶּרֶא, שִׁכּוֹרֵי שֶׁמֶשׁ וָגֹבַהּ,
אָז תִּרְאֶה לִלְבָבְךָ וְהִנֵּה הוּא אָח לַאֲפִיקִים עַלִּיזִים
וְיָדְךָ בְּלִי מֵשִׂים תִּמָּשֵׁךְ לְמָקוֹר הָרוֹבֶה — וְרָעַם!
וְהֵד אֶל הֵד יָרֹן וְיִרְעַם... כֹּה נִשְׂגָּב בָּאָבִיב הַגָּלִיל!
וּמָחָה אֶלְקָנָה בְּיָדוֹ הַזֵּעָה הַנּוֹטְפָה מִמִּצְחוֹ
כִּי גָבַר כְּבָר לַהַט הַחַמָּה, וְשַׁמַּאי מְנַקֵּשׁ בְּמַטּוֹ
וּמַסְכִּים לְדִבְרֵי אֶלְקָנָה: אָכֵן נִשְׂגָּב בָּאָבִיב... וְנֶעְצַר
לְפִתְאוֹם בִּדְבָרָיו כִּי רָאָה, שֶׁנִּכְשַׁל הַפַּעַם בִּלְשׁוֹנוֹ
בְּהַדְגִּישׁוֹ הַבַּיִת כְּאֶלְקָנָה, וַיִּשְׁמֹר הַדָּבָר בִּלְבָבוֹ.
וְאֶלְקָנָה מְחַיֵּךְ בִּדְמָמָה... הַרְחֵק בְּקַצְווֹת הָאֹפֶק
בָּעֲרָפֶל יִתָּאֲרוּ הָרִים וְשֵׁיבַת תְּכֵלֶת לָעֲרָפֶל
וְדַק הוּא כְּמֶשִׁי וּמְרַפְרֵף... וְאֹהֶל אֲבָנִים לְבַנְבָּן,
קִבְרוֹ שֶׁל „נָבִיא" פַּלְמוֹנִי, עַל־יַד הַדֶּרֶךְ מִתְנוֹסֵס
וְכִפָּה עֲגֻלָּה לָאֹהֶל מַבְהִיקָה בְּלֹבֶן מְעַוֵּר
וְיוֹשֵׁב בְּצֵל הָאֹהֶל עַרְבִי זָקֵן שְׂבַע יָמִים,
טַלִּיתוֹ מֻפְשֶׁלֶת עַל שִׁכְמוֹ וְסַנְדָּלָיו הָאֲדֻמִּים בְּיָדוֹ,
נִשְׁעָן כָּפוּף עַל מַטֵּהוּ וּמִסְתַּכֵּל בְּזִיווֹ שֶׁל בֹּקֶר...

וְהָאוֹרָה הוֹלֶכֶת וְרַבָּה, וְהָאוֹרָה הוֹלֶכֶת וְחַמָּה
וּבְשָׁמַי שָׂדַי הִתְנַדְּפוּ וּמָלֵא הָאֲוִיר שִׁכָּרוֹן,
שִׁכְרוֹן שֶׁמֶשׁ וְרֵיחוֹת... הָלְכוּ טְלָלִים וְחָרְבוּ
עַל צַמְּרוֹת שִׁבֳּלִים וְגִבְעוֹלִים, וְאוּלָם בְּגְבִיעֵי הַפְּרָחִים
עוֹד יָקְדוּ בְלַהַט בָּרָקוֹת וְנִקְווּ בְקִמְטֵי אֲבָנִים,
חֶצְיָן חֲבוּיוֹת בַּקָּמָה וְחֶצְיָן לַדֶּרֶךְ הֵן פּוֹנוֹת,
וּתְחַמֵּם לְטָאָה אֶת גַּבָּהּ עַל חֲצִי הָאֶבֶן הַמּוּאָר
וּפִתְאֹם הִיא גָזָה בַּקָּמָה. מוֹצִיא חֹמֶט אֶת רֹאשׁוֹ
מִבֵּיתוֹ זֶה צַבּוֹ וְזוֹחֵל וְעַל אֵם הַדֶּרֶךְ הוּא יָחַן

וְיָפֶה לוֹ כָּאן לְהִתְחַמֵּם... וְסָרוּ אֶלְקָנָה וְשַׁמַּאי
מִדֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ הָרְחָבָה וּבִנְתִיבָה צָרָה נִכְנָסוּ,
נְטוּעָה מִשְּׁנֵי עֲבָרֶיהָ תְּאֵנִים, חֲרוּבִים וּתְמָרִים
וְצִלָּהּ מְרֻבֶּה מֵחַמָּתָהּ... וְאוּלָם חִישׁ כָּלְתָה הַנְּתִיבָה
וְנִגְלָה לִפְנֵיהֶם כְּפַר עַרְבִי עַל בָּתָּיו, בָּתֵּי הַחֹמֶר
נְמוּכִים וַאֲטוּמֵי חַלּוֹנוֹת וְחוֹרִים מְשַׁמְּשִׁים אֶשְׁנַבִּים;
עַל עֲרֵמוֹת הַזֶּבֶל, הַהוֹלְכוֹת וְצָרוֹת לְמַעְלָה כְּגָדִישׁ;
עַל עֵצָיו: חֲרוּבִים וּתְאֵנִים וּתְמָרִים הַפְּזוּרִים בְּלִי סֵדֶר,
וְעַל בְּאֵר הַמַּיִם הַגְּדוֹלָה מִתַּחַת לְתִקְרַת עֲנָפִים.
וַיְהִי הַכֹּל אֲפוּף שֶׁמֶשׁ. נִבְקְעוּ מַעְיְנוֹת הַזֹּהַר
וּפַלְגֵי אוֹרָה רְחָבִים שָׁטְפוּ בְּלִי קוֹל עַל הָאָרֶץ,
הֵצִיפוּ חֲצֵרוֹת וּבָתִּים וְכִסּוּ חֲרוּבִים וּתְמָרִים,
וְאַדְמַת הַחַמְרָא הָאֲדִימָה בְּחַכְלִיל עָמֹק וְצוֹרֵב,
וּדְמָמָה רַבָּה וּמְנוּחָה... כְּאִלּוּ מָחָה הַמַּבּוּל,
מַבּוּל הַנְּגֹהוֹת הַשּׁוֹטְפִים, אֶת כָּל הַיְקוּם שֶׁמִּסָּבִיב...
וְשֵׁנִית הַדֶּרֶךְ רְחָבָה וּפְתוּחָה לִפְנֵי הַתַּיָּרִים,
נֶעֱלַם הַכְּפָר עַל חָרְבוֹתָיו וְשָׂדוֹת יוֹרִיקוּ, יַזְהִיבוּ,
שְׁטוּפֵי צִפְצוּפֵי צִפֳּרִים, תְּשׁוּאוֹת עַלִּיזוּת וְחַיּוּת...
וְרוּחַ הַהֲלָה לְנַשֵּׁב, רוּחַ הַיָּם מֵשִׁיב נָפֶשׁ
וְצַח הוּא בְּאָבִיב פִּי שֶׁבַע... הָיְתָה נֶפֶשׁ הַהוֹלְכִים
וּמָלֵא פִּי שַׁמַּאי הוֹדָיָה לְרוּחַ הַיָּם מֵשִׁיב נָפֶשׁ,
וּבָא מִתּוֹךְ שִׁבְחוֹ שֶׁל זֶה לְשִׁבְחָהּ שֶׁל אֶרֶץ יְהוּדָה,
וַתִּזַּל אִמְרָתוֹ נִלְהֶבֶת עַל יֹפִי הַלֵּילוֹת בַּכְּרָמִים...

... בַּלֵּילוֹת, בַּלֵּילוֹת תִּנְהַרְנָה הַנְּעָרוֹת לְבוּשׁוֹת לְבָנִים
לְרַגְלֵי הָרֵי יְהוּדָה, לִכְרָמִים כְּשׁוּפֵי דְּמִי־לַיְלָה,
כִּי חֶרֶשׁ יִרְעֲפוּ טְלָלִים, וּנְגֹהוֹת כְּחֻלִּים אַוְרִירִים

כְּחוֹלְמִים יִתְעוּ בְּלִי דֶרֶךְ... פִּתְאוֹם יַשְׁלִיךְ צְעִיפוֹ
מֵאַחֲרֵי הָרֵי יְהוּדָה סַהַר גָּדוֹל וְנִבְהָל,
חִוֵּר וְכֻלּוֹ רַב קֶשֶׁב, וְצָפָה הַכֹּל בְּבַת אֶחָת,
יְסַקֵּר אֶת נִקְרוֹת הֶהָרִים, יַכְסִיף סְלָעִים שׁוֹמֵמִים:
„מַה מְּלֵיל, מַה מְּלֵילָה?" וְאֵין קוֹל וְאֵין קָשֶׁב.
דּוֹמְמוֹת נִקְרוֹת הֶהָרִים וְסַלְעֵי שְׁמָמָה נִרְדָּמִים.
יָרִים שֵׁנִית צְעִיף אֶבְלוֹ מֵאַחֲרֵי הָרֵי־יְהוּדָה,
צְעִיף עֲנָנוֹת קַלִּילוֹת, חִוְרוֹת־עֲשֵׁנוֹת וּפְרוּמוֹת,
יִתְכַּס בּוֹ דוֹמָם וְיֶאֱבָל... דּוֹמָם תִּנְהַרְנָה הַנְּעָרוֹת
לְבוּשׁוֹת לְבָנִים וּשְׁזוּפוֹת לְרַגְלֵי הָרֵי יְהוּדָה,
לִכְרָמִים כְּשׁוּפֵי דְמִי לָיְלָה... עוֹשֶׂה הַלַּיְלָה בִּלְהָטָיו,
בַּל נִשְׁמְעוּ פַּעֲמֵי הַהוֹלְכוֹת בַּדֶּרֶךְ בָּהּ חֶרֶשׁ תִּצְעַדְנָה,
וּבָא הֵד צַעֲדֵיהֶן מֵרָחוֹק, מֵעֵבֶר הָרִים שׁוֹמֵמִים,
וְצָלוּל הַהֵד בִּדְמִי לָיְלָה: קָמוּ גִבּוֹרִים מִקִּבְרָם
וְדוֹרְכִים עַל בָּמוֹת הֶהָרִים... פִּתְאוֹם תִּפָּתַח הַדְּמָמָה,
יִמַּס קִפְאוֹן הַלַּיְלָה וּמָלְאוּ כְרָמִים רְנָנִים.
יִתְנַעֵר שׁוֹמֵר מִשְּׁנָתוֹ, מִתְנוּמָה קַלָּה בָּהּ נֶאֱחָז,
בְּעָמְדוֹ נִשְׁעָן עַל רוֹבוֹ סָמוּךְ לִתְאֵנָה עֲבֻתָּה
וְאָזְנוֹ הֵד פַּעֲמֵי גִבּוֹרִים עוֹד תֶּאֱצַל מִבָּמוֹת הֶהָרִים.
וְהִנֵּה הַסַּהַר מִמּוּלוֹ מֵצִיף אֶת אוֹרוֹ עַל עֵינָיו
וּנְעָרוֹת רַנּוֹת תִּשְׂחַקְנָה מִתְנַכְּלוֹת לִגְנוֹב אֶת קְנֵה־רוֹבוֹ,
צָצוּ וְעָלוּ לְפִתְאוֹם מִמַּעֲבֵה הַגְּפָנִים הַתְּלוּלוֹת...
וְאַדְּרַבָּא הַגֵּד, אֶלְקָנָה, מַה הֶבְדֵּל בֵּין נַעֲרָה לְגֶפֶן?
וְשׂוֹחֵק אֶלְקָנָה: בַּל אֵדָע! וְתֵכֶף מְתָרֵץ לוֹ שַׁמַּאי:
— „יָפָה הַגֶּפֶן פִּי שִׁבְעָה מוּצֶפֶת נְגֹהוֹת לְבָנָה
וַחֲמוּדָה הַנַּעֲרָה פִּי שִׁבְעִים, כִּי תֶאֱסֹף הַלְּבָנָה אֶת נָגְהָהּ...
אַךְ אֵלּוּ כְּאֵלּוּ מְתוּקוֹת, מְלַבְּבוֹת וְלַהַב בְּדָמָן..."

וְשׂוֹחֵק אֶלְקָנָה: „זֶה מַטָּף כְּמֵאָה עֵדִים הֵן יָעִיד,
שֶׁמְּלַבְּבוֹת הֵן וְנִלְהָבוֹת..." וְשָׁכַח בְּשַׂחְקוֹ לְהַדְגִּישׁ
הַבֵּיתִים כָּרָאוּי לַגְּלִילִי, וַיִּשְׁמֹר הַדָּבָר בְּלִבּוֹ.
וְשַׁמַּאי הוֹלֵךְ וּמְחַיֵּךְ וּמְנַקֵּשׁ בְּמַטּוֹ בְּחֶדְוָה,
מוֹנֶה כָּל אֶבֶן וָאֶבֶן וְסוֹפֵר כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה,
קוֹלֵט אֶת רֵיחַ הַשָּׂדֶה, מַקְשִׁיב לְנִשְׁמַת הַשָּׁרוֹן,
בּוֹחֵן הַר נֶעְלָם וְעָמֹק מְרַפְרֵף בִּנְגֹהוֹת הַשָּׂדוֹת:
„יְשֻׂשׂוּם מִדְבָּר וְצִיָּה וְתָגֵל עֲרָבָה וְתִפְרַח..."
וְנִזְכַּר בְּאֶחָד מִשִּׁירָיו, לַ„פּוֹעֵל־הַצָּעִיר" נְתָנוֹ.
יְדַמֶּה בּוֹ חֶמְדַּת לְבָבוֹ לְשׁוֹשַׁנַּת הַשָּׁרוֹן הַטְּלוּלָה,
טַל תֹּם וִיקוֹד אֵשׁ בָּהּ נָשָׁקוּ... וְאוּלָם לֹא נִדְפַּס זֶה שִׁירוֹ,
וּמִי שָׁם הַמֵּבִין, כִּבְיָכוֹל?... אַךְ מַה זֶּה בַּמֶּרְחָק יִתְנוֹצֵץ?
וּמְסַפֵּר אֶלְקָנָה: „הֲרֵי זוֹ מְצוּדַת שֵׁיךְ — שׁוֹדֵד מְפֻרְסָם,
שַׁלִּיט בִּכְפָר עָשִׁיר, גָּדוֹל, וְכָל בְּנֵי הַכְּפָר הֵם עֲבָדָיו
וּצְרִיחַ הַמְּצוּדָה גָּבֹהַּ וְחַלּוֹנוֹת זְכוּכִית בַּצְּרִיחַ
בַּחַמָּה יְרַטְּטוּ, יִיקָדוּ... לֵב אֶבֶן לַשּׁוֹדֵד הַלָּזֶה?
וְאוּלָם הוּא רוֹדֵף גַּם צֶדֶק, יִשְׁפֹּט יָתוֹם אַף יָרִיב אַלְמָנָה..."
וְשַׁמַּאי מִתְפַּלֵּא: „לֵב אֶבֶן וְיִשְׁפֹּט יָתוֹם אַף יָרִיב אַלְמָנָה?"
וְתוֹךְ כְּדֵי תְמִיהָה הוּא מַרְגִּישׁ בְּחִיּוּכוֹ הַקַּל שֶׁל אֶלְקָנָה
וּבְקַלְקָלַת יְהוּדָה... רֹטֵט וְנוֹצֵץ מֵרָחוֹק
בְּשִׁמְשׁוֹת הַזְּכוּכִית הַצְּרִיחַ, צוֹפֶה פְּנֵי שַׁדְמוֹת הַכֹּתֶם,
טוֹבֵל בְּשֶׁמֶשׁ וּתְכֵלֶת וְאוֹרֵב לִדְרָכִים וָאֳרָחוֹת
מְעֻלָּף בְּזֹהַר אַגָּדָה...

וְהַמִּלְחָמָה לֹא שָׁקְטָה

בְּעֵמֶק הַשָּׁרוֹן פּוֹרֵחַ. בֵּיתִים רְפוּיוֹת וּדְגוּשׁוֹת
מַחֲנֶה מוּל מַחֲנֶה נִצָּבוּ וְאַחַת בִּרְעוּתָהּ הִסְתַּבָּכוּ
וְאֹשֶׁר הַקְּרָבוֹת הֲפַכְפַּךְ. תִּגְבַּר לְרֶגַע יְהוּדָה

זְרִפְתָּה אֶת הֹסֶן הָאוֹיֵב, אַךְ יֵעוֹר חִישׁ מַהֵר הַגָּלִיל
וְדָגוּשׁ מַרְגֵּל עַד קָדְקֹד עַל חוֹמַת יְהוּדָה יָגִיהַּ
וּלְכָדָהּ בְּסַעֲרַת מִלְחָמָה... לְהָטָה שֶׁמֶשׁ צָהֳרַיִם,
מָצְצָה תְּכֵלֶת הַשְּׁחָקִים עַד הָפְכוּ לְבָנִים־חֲרוּכִים,
רָפוּ צִפְצוּפֵי צִפֳּרִים וְנִפְרְמוּ קַלְעֵי הַמֶּשִׁי,
לוּאֲטֵי בָמוֹת הֶהָרִים, וְהִזְהִיר בַּמֶּרְחָק תֵּל כָּרֶם,
עוֹלֶה וּמְטַפֵּס בַּגִּבְעָה... אָרְכָה זְמָן רַב הַמִּלְחָמָה
וְנִטְּשָׁה עַל שֶׁטַח לֹא קָטָן, הָחֵל מִשַּׁדְמוֹת כְּפַר־סַבָּא
וְעַד לְבוֹא הַ„לוֹקַנְדָּה". וְזוֹהִי, כִּבְיָכוֹל, אַכְסַנְיָא
עוֹמְדָה בַּחֲצִי הַדֶּרֶךְ בֵּין כְּפַר־סַבָּא וְחֶדֵרָה,
אֹהֶל קְרָשִׁים רָעוּעַ טוֹבֵעַ בִּפְרָחִים וּדְשָׁאִים,
וְחוֹרִים מְרֻבָּעִים בַּכְּתָלִים מְשַׁמְּשִׁים לָאֹהֶל חַלּוֹנוֹת,
וְהַפָּרוּץ מְרֻבֶּה עַל הָעוֹמֵד, וְאוּלָם כָּל כְּבוֹדוֹ פְּנִימָה:
מַחְצֶלֶת תֶּבֶן אַחַת וְשֻׁלְחָן צוֹלֵעַ אֶחָד,
אַרְבָּעָה סַפְסָלִים נְמוּכִים וְנַרְגִּילוֹת שָׁלֹשׁ בְּמִסְפָּר,
קַלָּחוֹת שֶׁל נְחֹשֶׁת מְפֻחָמוֹת אַחַת וְאַחַת שְׁתַּיִם
לְבִשּׁוּל הַקָּפֶה עֲשׂוּיוֹת; כַּבְשָׂה לְבָנָה אַחַת
עוֹמְדָה בְּזָוִית הָאֹהֶל וּמְלַחֲכָה קֶרֶשׁ הַכֹּתֶל,
וְעוֹד שָׁם מִצְנֶפֶת אֲדֻמָּה מִתַּחַת לַשֻּׁלְחָן מַבְהִיקָה,
וְהַרְבֵּה פַּרְפָּרִים עַלִּיזִים מְפַרְפְּרִים כָּכָה וְכָכָה
בַּחֲלַל הָאֹהֶל הַמֵּצֵל... תָּמְהוּ אֶלְקָנָה וְשַׁמַּאי:
הִנֵּה הַמִּצְנֶפֶת לְבַדָּהּ וְאַיֵּה הָרֹאשׁ תַּעַנְדֵהוּ?
אָז יַטֶּה שַׁמַּאי מַטֵּהוּ וְהִכָּה אֶת אַדְמַת הָרִצְפָּה
וְנָגַע כִּלְאַחַר יָד בָּרֶגֶל הַבּוֹלֶטֶת יְחִידָה
מִתַּחַת לְמַצַּע הַקְּרָשִׁים הַסָּמוּךְ וְחָבוּר לַכֹּתֶל,
וְהִנֵּה נַעַר עַרְבִי יוֹצֵא חִישׁ מִמַּחֲבוֹאוֹ —
וְאָמְנָם הַזָּוִית קְרִירָה וְיָפָה לִשְׁנַת הַצָּהֳרַיִם —

אוֹמֵר שָׁלוֹם לְאוֹרְחָיו וּמְגָרֵד בְּשַׂעֲרוֹתָיו הַסְּבוּכוֹת,
וְהוּא הוּא חִילְפִּי בְּעַצְמוֹ וַאֲבוּ־חִילְפִּי הוּא אָבִיו,
וַאֲבוּ־חִילְפִּי בְּתֵל־כֶּרֶם מוֹכֵר מֵי קֶרַח לִצְמֵאִים.
סִפֵּר כָּל אֵלֶּה הַזָּעִיר בִּצְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה.
וּבְעוֹד רֶגַע וְהִנֵּה הוּא רָץ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן שׁוֹלְחָיו
לְתֵל־כֶּרֶם הַקְּרוֹבָה לְהָבִיא כּוֹתָח וּגְבִינָה.
אָז יָסִיר אֶת רוֹבוֹ אֶלְקָנָה וְהִשְׁלִיךְ חִישׁ קַל אֶת מְעִילוֹ,
וְנָשַׁל חִישׁ קַל אֶת נְעָלָיו, וְעָשָׂה כָּמוֹהוּ גַּם שַׁמָּאי,
וּשְׁנֵיהֶם גַּם יַחַד אָז יַעֲלוּ עַל מַצַּע הַקְּרָשִׁים הָרָחָב,
אַךְ לֹא לְמִלְחָמָה יִכּוֹנוּ; וְאָמְנָם עוֹד רֶגַע וּשְׁנַיִם —
וְנִשְׁמְעָה נַחֲרַת אֶלְקָנָה וְשַׁמַּאי עוֹד עֵר הוּא לְמֶחֱצָה,
נֶהֱנֶה מִקְּרִירוּת הָאֹהֶל וּמְשַׁכֵּל אֶת יָדָיו בְּעָרְמָה
לָצוּד צִפֹּרֶת כְּרָמִים, וְאוּלָם לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ...
אָז יַשְׁקִיף בַּפֶּרֶץ הַמְרֻבָּע אֲשֶׁר בַּכֹּתֶל מִמּוּלוֹ:
מֶרְחֲבֵי עוֹלָם רְחוֹקִים צוֹפִים וְצָפִים בַּזֹּהַר,
הַשָּׂדוֹת כַּזָּהָב שֶׁנִּקְרַשׁ, הָאֲוִיר כַּכֶּסֶף הַנִּתָּךְ,
וִיחִידִי בַּמֶּרְחָק הַמַּבְרִיק מִדַּדֶּה לוֹ חִילְפִּי זַעֲרָא,
מַעְפִּיל לַעֲלוֹת אֶל תֵּל כֶּרֶם וּמְנַדְנֵד בְּיָדָיו בְּלֹתַ,
וַעֲנַן אֲבַק זָהָב מִתְאַבֵּךְ, מִתַּמֵּר מִתַּחַת לְרַגְלָיו,
פּוֹרֵשׂ רֶשֶׁת דַּקִּיקָה עַל עֵינָיו שֶׁל שַׁמַּאי עֲיֵפוֹת,
לוֹאֵט אֶת סַלְעֵי הֶהָרִים וְשָׂדוֹת וְאַחִים וּדְרָכִים,
מוֹתֵחַ אַפִּרְיוֹן שֶׁל מֶשִׁי מִסָּבִיב לָעוֹלָם הַנִּרְדָּם,
אַךְ יִבָּקַע מִפְּנִים הָאַפִּרְיוֹן הֶמְיַת פַּלְגֵי אָבִיב בֶּהָרִים,
וְשִׁירַת נְעָרוֹת בַּכְּרָמִים בִּנְגֹהוֹת לְבָנָה מוּצָפִים,
וְזִמְזוּם הַבָּא מִמַּעֲמַקִּים כְּזִמְזוּם הַדְּבוֹרִים בַּקַּיִץ
חֲרִישִׁי וְרָחוֹק וְקָצוּב: דְּפִיקוֹת לְבָבוֹ שֶׁל עוֹלָם —
וְשַׁמַּאי מְחַיֵּךְ בִּשְׁנָתוֹ...

כֹּה כָּלְתָה מִלְחֶמֶת הָאַחִים, מִלְחֶמֶת הַגָּלִיל וִיהוּדָה
בְּעֵמֶק הַשָּׁרוֹן פּוֹרֵחַ. וְיֶתֶר דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה
בְּהָרֵי אֶפְרַיִם וְהַגָּלִיל הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר
בִּידֵי מְשׁוֹרֵר הוֹלֵךְ בָּטֵל, שֶׁעָבַר לְתֻמּוֹ בָּאָרֶץ,
וּכְדֶרֶךְ מְשׁוֹרְרִים בְּטֵלִים לֹא צָרָה עֵינוֹ בִּצְבָעִים
וְהִגְזִים מְעַט עַל הַמִּדָּה... וְאוּלָם נִגְנַב הַסֵּפֶר
יַחַד עִם צְרוֹר הַכֶּסֶף (שֶׁקֶל וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל)
בִּטְבֶרְיָה עַל שְׂפַת הַכִּנֶּרֶת, עֵת יָשַׁן הַמְשׁוֹרֵר אֶת שְׁנָתוֹ
וְחָלַם חֲלוֹמוֹת מֻפְלָאִים...

תרע״ד.

כַּרְמִית.

א.

חַם! מֶה חָם! וְהַחוֹל מֶה עָמֹק
וְהַחוֹל מַה־לָּבָן לְלַהֲבוֹת בֹּקֶר,
לֶהָבוֹת צְחוֹרוֹת וְדוֹמֵמוֹת.
וְאָנֹכִי עוֹלֶה כְּחֹם הַבֹּקֶר
מֵהַמּוֹשָׁבָה אֶל הַכֶּרֶם.
חַם! מֶה חָם! וּמַה הִלְבִּינוּ
מִשְׁפְּעַת אָבָק נְעָלַי שְׁחוֹרוֹת
שֶׁנָּעַלְתִּי לִכְבוֹד הַנָּאוָה!
אֲהָהּ, הוּא עוֹלֶה גַּם בִּנְחִירַי,
אֲהָהּ, הוּא צוֹרֵב גַּם אֶת שְׂפָתַי,
זֶה אָבָק לָבָן שֶׁל רְחוֹבוֹת...
זוֹהִי אַהֲבָה וְזֶהוּ שְׂכָרָהּ!
אַף מַה מֵּעִיק קְנֵה־הָרוֹבֶה —
עָלָיו גְּאוֹנִי וְתִפְאַרְתִּי,
גְּאוֹן הַשּׁוֹמְרִים וְתִפְאַרְתָּם —
מַה הוּא מֵעִיק עֲלֵי כְתֵפַי,
קְנֵה־הָרוֹבֶה עִם הָאֵזוֹר,
אֵזוֹר עוֹר וְהוּא אֲדַמְדָּם.
מֵאִיר עֵינַיִם, יָפֶה לְהַלֵּל,
כֻּלּוֹ מְשֻׁבָּץ בְּכַדּוּרִים,
וְהוּא עוֹבֵר בַּאֲלַכְסוֹן

מִכְּתֵפִי שְׂמֹאלִי לְמָתְנִי יְמָנִית,
כַּאֲשֶׁר יַעְדּוּ גִּבּוֹרֵי־חַיִל
וְהַשּׁוֹמְרִים שֶׁבִּרְחוֹבוֹת.
חַם, מָה חָם! וְהַחוֹל מָה עָמֹק.
לֹא אֲלֵיכֶם, גִּבּוֹרֵי־הַיִל
וְאַחִים־שׁוֹמְרִים שֶׁבִּרְחוֹבוֹת!
מִי לִי פִּלֵּל וּמִי מִלֵּל
כִּי יֵהָפֵךְ פִּתְאֹם לִבִּי
לִשְׂנֹא כָּכָה אֶת הָרוֹבֶה
עִם הָאֵזוֹר הָאֲדַמְדָּם,
שֶׁעֲלֵיהֶם כָּל גְּאוֹנִי,
כָּל תִּפְאַרְתִּי זֶה חֳדָשִׁים...
זֶה חֳדָשִׁים שֶׁזָּכִיתִי
לְהִצְטָרֵף לַחֲבוּרָה
הַנִּכְבָּדָה וְהַנַּעֲלָה
שֶׁל הַנּוֹטְרִים הָרְחוֹבוֹתִים,
זֶה חֳדָשִׁים אֲנִי נוֹטֵר
אֶת הַכֶּרֶם עַל הַגִּבְעָה.
יוֹמָם אִישַׁן בַּשּׁוּמֵירָה
הַנִּשָּׂאָה עַל כְּלוּנְסוֹתֶיהָ
אַמּוֹת שָׁלֹשׁ מֵהָאָרֶץ.
וּבִנְטוֹת הַשֶּׁמֶשׁ יָמָּה,
כְּשֶׁיָּפוּחַ רוּחַ עֶרֶב,
כְּשֶׁיִּבְכֶּה תַּן בַּמֶּרְחָק
וְהַחוֹל לִפְנֵי סִפָּתִי
יָוְרִיד, עֹנֶג מֵהַשְׁקִיעָה,
אֲנִי יוֹרֵד מִמְּלוּנָתִי,

אֲנִי חוֹגֵר אֶת כְּלֵי־זֵינִי,
אֶת הָרוֹבֶה עִם הָאֵזוֹר,
וּמִתְהַלֵּךְ בֵּין הַגְּפָנִים.
וְרַק, בֵּינֵינוּ לְבֵין עַצְמֵנוּ,
לָכֶם אֲגַלֶּה, וּבִלְחִישָׁה,
כִּי זֶה רוֹבִי אֵין לוֹ מַקּוֹר,
אַף רֵיקָנִים הַכַּדּוּרִים
מִבְּלִי סַמָּן אֲבַק־שְׂרֵפָה..
אַךְ אַל יִפֹּל נָא לְבַבְכֶם!
לוּ רַק תָּבוֹא שְׁעַת־הַכֹּשֶׁר,
אָז בְּעֵץ הָרוֹבֶה אַכֶּה,
אַף בַּל אַחֲטִיא הַמַּטָּרָה.
וְעַד יִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי קָדִים
לִפְנֵי רֶכֶב שֶׁמֶשׁ פְּלָדוֹת,
וְנִתְּזָה אֵשׁ מִגַּלְגַּל חַמָּה
אֲנִי מִתְהַלֵּךְ בֵּין הַגְּפָנִים.
טַלְלֵי לַיְלָה יִרְחָצוּנִי,
רְסִיסֵי לַיְלָה הָרַעֲנַנִּים..
מַה נְּעִימָה צִנַּת לַיְלָה
לִנְגֹהוֹת סַהַר מֵעַל לֶהָרִים,
לִנְשִׁיקוֹת נַעֲרָה בֵּין הַגְּפָנִים...

חַם! מֶה חָם! וְהַחוֹל מֶה עָמֹק
וְהַחוֹל מַה לָּבָן לְלַהֲבוֹת בֹּקֶר,
לֶהָבוֹת צְחוֹרוֹת וְדוֹמֵמוֹת...
הִשְׁבַּעְתִּיכֶם, אַחִים־שׁוֹמְרִים,
אִם תּוֹסִיפוּ בִּי תְּקַנְּאוּ,
עַל שֶׁנָּפַל לִי לְהֶבֶל

זֶה הַכֶּרֶם עַל הַגִּבְעָה...
אָמְנָם נָאָה הִיא הַקְּטַנָּה,
בַּת הַכּוֹרֵם מֵהַגִּבְעָה,
אַךְ עִיַּפְתִּי לְלַוּוֹתָהּ
בֹּקֶר־בֹּקֶר אֶל בֵּית אִמָּהּ
וּלְהַתְרַךְ מִדֵּי בֹקֶר
בְּשַׁלְהָבוֹת יוֹנְקוֹת לֶחִי,
מִדֵּי שׁוּבִי אֶל הַכֶּרֶם,
זֶה הָרָחוֹק שֶׁבַּכְּרָמִים...
הִשְׁבַּעְתִּיכֶם, אַחִים שׁוֹמְרִים,
אִם תּוֹסִיפוּ בִּי תְקַנְּאוּ
וְאִם תְּגַלּוּ אֶת זֶה סוֹדִי
לְהַכּוֹרֵם מֵהַגִּבְעָה...

חַם, מַה חַם! מֵרָחוֹק מַאֲפִיר
חֹרֶשׁ זֵיתִים, צִבּוּר כִּפּוֹת,
מְקֻפָּח הוּא בְּמִשְׂכַּת צָבָר.
אוּלַי אָשִׁים פָּנַי שָׁמָּה?
אוּלַי אֶקְטֹף פְּרִי הַצָּבָר
וְאֶזְרֹק הָלְאָה אֶת קְלִפָּתוֹ
(הַדּוֹקֶרֶת, שְׂנוּאַת נַפְשִׁי),
וְאֶבְלַע תּוֹכוֹ הָאֲדַמְדָּם
(תַּאֲוַת לִבִּי, מַחְמַד עֵינָי),
תּוֹךְ עֲסִיסִי וַחֲלַקְלָק
שֶׁיְּצַנֵּן גְּרוֹנִי נִחָר?
אַךְ הַדֶּרֶךְ רַב לַחֹרֶשׁ,
וְטוֹב לִבְלִי לִנְטוֹת הַצִּדָּה,
טוֹב כִּי אַחֲזִיק בְּמִשְׁעוֹלִי,

וְאָמְנָם אֶמְחֶה אֶת זֵעָתִי,

אַף אֲקַלֵּל אֶת אֵזוֹרִי,

אֶת הָאֵזוֹר עִם הָרוֹבֶה,

וְאוֹסִיף לָכֶת בְּמִשְׁעוֹלִי...

נִדְפָּה תְּכֵלֶת עָב אַחֲרוֹנָה

בַּשָּׁמַיִם הַמְלֻבָּנִים.

קַרְעֵי־אֵד בִּמְרוֹמֵי הָרִים

קַל נְמוֹגִים, וּבֵינֵיהֶם

אַט מִתְגַּלִּים, שְׁטוּפֵי־זֹהַר,

כְּפָרִים פְּזוּרִים פֹּה וָשָׁמָּה,

הַמְדֻבָּקִים אֶל הַבְּלִיטוֹת

שֶׁל הַסְּלָעִים הָאֲמִצִּים

כִּפִטְרִיּוֹת רַבּוֹת־גְּוָנִים:

כֵּהוֹת, צְחוֹרוֹת וַאֲפוּרוֹת...

חַם, מֶה חָם! הַחוֹל מַה־לּוֹהֵט!

רִשְׁרוּשׁ יָבֵשׁ תַּחַת רַגְלָי:

רַק עוֹד אֶרְאֶה אֶת קָצֵהוּ

שֶׁל הַנָּחָשׁ הַמִּתְחַמֵּק;

הַאִם נִרְדְּמָה הַלְּטָאָה

תַּחַת קַרְנֵי הַשַּׁלְהֶבֶת,

כִּי לֹא תֶחֱרַד מִדֵּי גִשְׁתִּי?

לֹא! לֹא נִרְדְּמָה, רַמָּאִית!

גָּזָה תֵכֶף בֵּין הַחוֹלוֹת,

רַק חָפַצְתִּי הַצֵּג רַגְלִי

עָלֵי זְנָבָהּ יְרֹק־כֵּהֶה...

וַחֲמוֹר לֹא־נִרְאָה פִּתְאֹם

נָעַר נְעִירָה גְדוֹלָה, מָרָה

בִּדְמָמָתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם
הַמִּתְעַלֵּף הֲלוּם־שֶׁמֶשׁ.

בָּרוּךְ תִּהְיֶה לִי, חֲמוֹרִי!
הִכַּרְתִּיךָ בְּצַעֲקָתֶךָ...
זֶה חֲמוֹרוֹ שֶׁל עֶבֶד־אֱלֹהַּ,
שַׂר הַמַּשְׁקִים שֶׁל הַכְּרָמִים,
מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ יָבִיא
מַיִם קָרִים אֶל הַכְּרָמִים,
כַּד לַשּׁוֹמֵר, כַּד לַשּׁוֹמֵר...
הוֹי, מִי יִתֶּן לִי קִתּוֹנִי
אֲשֶׁר אִתִּי בַּשּׁוֹמֵירָה,
הוֹי, מָה אֶדְבַּק בּוֹ בִּשְׂפָתַי
הַחֲרוּכוֹת, הַמְאֻבָּקוֹת!
וּמַה נָּעִים קֹר הֶחָרֶס,
וּמַה־זַּכִּים וּמַה־קָּרִים
הֵם הַמַּיִם, מֵי הַבְּדֹלַח...
רַגְלַי, רַגְלַי, אַל תְּפַגֵּרוּ!
הִנֵּה נִרְאוּ כְּבָר הַכְּרָמִים
שֶׁבַּמִּישׁוֹר וּבַגְּבָעוֹת,
וְהַגְּפָנִים, כְּאִמָּהוֹת
קְטַנּוֹת, רַכּוֹת, רַחֲמָנִיּוֹת,
הוֹזוֹת כְּפוּפוֹת עַל עוֹלֲלֵיהֶן,
סִתְרָה לָמוֹ מֵהַשֶּׁמֶשׁ.
לֹא יָנוּעַ עֵץ הַשָּׁקֵד,
גִּנְדְּרָן זָקוּף, דַּק־הַגֶּזַע,
שָׁכַח יַחֲסוֹ, דַּקּוּת־גִּזְעוֹ,
יְפִי תָּאֳרוֹ — וַיֵּרָדַם...

רַק מִמַּחֲבוֹא עֵץ־הַתְּאֵנָה,
זוֹ הַיְשִׁישָׁה עוּבְרָה־בְּטֵלָה,
שֶׁלֹּא תִרְאֶה אַף לֹא תָבִין
אֶת הַנַּעֲשֶׂה בֵּין בַּדֶּיהָ,
לִי הִגִּיעַ צִפְצוּף עָנֹג,
כַּנְפֵי רְנָנִים שָׁם מִתְעַלְּסִים,
לִי הִגִּיעַ שִׂיג וָשִׂיחַ...
לָקְחָה אָזְנִי לַחַשׁ לוֹהֵט...
אַף בָּחַנְתִּי צְלִיל נְשִׁיקָה...
בְּרוּכִים תִּהְיוּ לִי, הַשּׁוֹמְרִים,
בְּנֵי־הַנְּעוּרִים הַנִּלְבָּבִים!
אַךְ הַאָמְנָם אֵלֵךְ רָכִיל?
אַךְ הַאָמְנָם אוֹצִיא דִבָּה?
הֱיוּ נָא בְטוּחִים, אַחִים שׁוֹמְרִים,
בְּנֵי הַנְּעוּרִים הַנִּלְבָּבִים!
לֹא כָמוֹנִי אִישׁ וִיכַזֵּב,
לֹא כָמוֹנִי יֵלֵךְ רָכִיל,
אַךְ גַּם אַתֶּם שִׁמְרוּ פִּיכֶם
וְאַל תָּבִיאוּ אֶת דִּבָּתִי
אֶל הַכּוֹרֵם מֵהַגִּבְעָה...

אַךְ הֵן הִנֵּה גַם גִּבְעָתִי,
הִנֵּה כַרְמִי עִם סֻכָּתִי,
כֹּחִי חָדָשׁ, רַגְלַי קַלּוּ...
כְּבָר עָלִיתִי עַל הַגִּבְעָה,
כְּבָר מָצָאתִי אֶת סַלְמִי,
שֶׁהֶחְבֵּאתִיו בֵּין הַגְּפָנִים,
כְּבָר הִקְרַבְתִּיו לַשּׁוֹמֵירָה,

אַחַת, שָׁלֹשׁ, חָמֵשׁ, שֶׁבַע...
(קְפִיצָה־קְפִיצָה — שְׁתֵּי מַדְרֵגוֹת) —
וּכְבָר רֹאשִׁי שָׁם וְרֻבִּי
בַּשּׁוּמֵירָה הַמְצִלָּה...
בּוּל־בּוּל־בּוּל... הֶאָח, קִתּוֹנִי!
טַל שָׁמַיִם אֲנִי שׁוֹתֶה,
אֶגְלֵי שַׁחַר אֲנִי שׁוֹתֶה,
הָיְתָה עֶדְנָה לִי לְפֶתַע,
כָּל עַצְמוֹתַי שָׁקוּ נֹעַר...
מַה־יָּפִית, קִתּוֹן־חָרֶס,
מַה־נְּעַמְתְּ, מֵי עַבְדְּ־אַלַּהּ!
וַאֲגָלִים קָרִים, זַכִּים
אַט מְטַפְטְפִים עַל פָּנָי,
עַל צַוָּארִי וְעַל חָזִי,
עַל חֻלְצָתִי וְאֵזוֹרִי,
אֵזוֹר עוֹרִי הָאֲדַמְדָּם...

ב.

עַתָּה בָּאתִי אֶל הַמְּנוּחָה,
אֶל הַמְּנוּחָה וְאֶל הַנַּחֲלָה.
מַה שָּׁפַרְתְּ עָלַי, הַנַּחֲלָה
שֶׁל הַכּוֹרֵם מֵהַגִּבְעָה!
עַתָּה אֶשַּׁל אֶת נְעָלַי,
אֶרְחַץ רַגְלַי, אֶרְחַץ פָּנַי,
אַפְשִׁיל מְעִילִי, אֲקַפְּלֵהוּ
וַאֲשִׂימֵהוּ כַּר לְרֹאשִׁי;
עַתָּה אַעֲלֶה אֶת הַסֻּלָּם
עַל הַגַּג שֶׁל שׁוּמֵירָתִי,

לְבַל יָבוֹא זָר וְחוֹמֵס,
עֵת אֲנַמְנֵם תְּנוּמָה קַלָּה,
וּבַל יִגְנֹב אֶת הַשּׁוֹמֵר,
וּבַל יִגְנֹב אֶת הָרוֹבֶה,
אֶת אֵזוֹרִי הָאֲדַמְדָּם,
כַּד הַמַּיִם, סַל הַנְּצָרִים,
וּבַסַּל עוֹד שְׁיָרֵי סְעֻדָּה,
לֶחֶם, זֵיתִים וַעֲנָבִים,
אוֹתָם טָעֲמָה בַלַּיְלָה
יַלְדַּת־חֵן וְטוֹבַת־שֵׂכֶל...
צֵל וּקְרִירוּת בַּשּׁוּמֵירָה,
עַל רִצְפָּתָהּ אֶשְׁכַּב פְּרַקְדָּן,
אֶשְׁכַּב פְּרַקְדָּן, אַבִּיט מוּלִי:
שְׁלֵוָה, קוֹרְנָה אֶרֶץ רַבָּה;
חוֹרְשׁוֹת זֵיתִים, גַּנֵּי שְׁקֵדִים
נָגְעוּ, תָּעוּ עַד הָאֹפֶק;
מֵהַגְּבָעוֹת הַמַּזְהִירוֹת
כְּרָמִים זוֹחֲלִים לַמּוֹרָד,
וּבַמּוֹרָד נֶעֶצְרוּ רָגַע:
דַּרְכָּם חָסְמוּ רַחֲבֵי שָׂדַי,
מְרֻקָּמִים מַעֲשֵׂה־תַשְׁבֵּץ
זָהָב, אֹדֶם וּזְמָרַגְדִּים,
אַךְ מֵאַחֲרֵי שָׂרוֹת קוֹרְנִים
כְּרָמִים שֵׁנִית עוֹלִים הָרָה,
וּמִדֵּי הַעְפִּילָם לַעֲלוֹת
נִגְלוּ, נֶחְשְׂפוּ שׁוּלֵיהֶם,
נִרְאוּ צְפוּנוֹת דָּלִיּוֹתָם:

הָאַשְׁכּוֹלוֹת הַמִּתְלַעִים,
הַנִּכְפָּפִים לָאֲדָמָה,
יוֹנְקִים שְׁיָרֵי עֲסִיסָהּ.
הַס בַּכְּרָמִים; בַּשּׁוֹמֵירוֹת
דְּמִי וָשֶׁקֶט. לֹא יָרֹעַ.
הַסֻּלָּמוֹת עַל הַגַּגּוֹת.
שׁוֹמְרֵי לַיְלָה נָמִים בֶּטַח,
רַק מִתַּחַת סֻכָּה אַחַת
נִרְאֵית נָדָה תְּמוּנַת גֶּבֶר:
שׁוֹמֵר כּוֹבֵס אֶת לְבָנָיו
וּמְיַבְּשָׁם הוּא בַּחַמָּה
עַל הַחוֹל לִפְנֵי סֻכָּתוֹ.
שָׁם בַּמִּשְׁעוֹל בֵּין הַכְּרָמִים
נַעַר קָט מְתֻלְתַּל־פֵּאָה
עוֹמֵד אוֹחֵז בַּפַּנְסִנִּים,
רַגְלָיו דְּבֵקוֹת אֶל הַגֶּזַע,
יָדוֹ שְׁלוּחָה לַדָּלִיּוֹת,
מַה לּוֹ לַהַט הַצָּהֳרָיִם,
אִם בִּכּוּרָה אִוְּתָה נַפְשׁוֹ?
הַרְחֵק, הַרְחֵק בַּמּוֹשָׁבָה,
בֵּין הַחוֹרְשׁוֹת, בֵּין הַגַּנִּים,
בֵּין הַגְּפָנִים הַמְשֹׂרָגוֹת
נָמִים, נוֹהֲרִים בַּחַמָּה
בָּתִּים קְטַנִּים וּצְחַרְחָרִים,
וַאֲרָזִים פֹּה וְשָׁמָּה
עוֹמְדִים דֹּם לִפְנֵי הַפְּתָחִים,
דֹּם מַאֲפִילִים מִבְּלִי נוֹעַ,

כּוּשִׁים שְׁחוֹרִים וַחֲסֻנִּים,
שׁוֹמְרֵי־סַף שֶׁל אָהֳלֵי שָׁקֶט.

בֵּין הַבָּתִּים הַצְּחַרְחָרִים
עֵינִי תָּרָה וּמְחַפֶּשֶׂת...
אַךְ יָגַעְתִּי וְלֹא מָצָאתִי,
אַף כִּי אֶזְכֹּר זָכֹר הֵיטֵב
הַסִּמָּנִים וְהָאוֹתוֹת.
סִמָּן רִאשׁוֹן, סִמָּן מֻבְהָק:
גִּנַּת פְּרָחִים, מַטַּע יָדָהּ.
סִמָּן שֵׁנִי: עַמּוּד נִשָּׂא,
הַמִּתְנוֹסֵס תּוֹךְ הַגִּנָּה,
וְעַל הָעַמּוּד שׁוֹבָךְ יוֹנִים.
אַף עוֹד רַבִּים הַסִּמָּנִים:
אָדֹם גַּגּוֹ שֶׁל הַבַּיִת
וּסְבִיבוֹתָיו מַעֲקֶה יָרֹק.
וּבֶחָצֵר, אֵצֶל חַדְרָהּ,
אֵצֶל חַדְרָהּ שֶׁל יוֹנָתִי,
מוּל חַלּוֹנָהּ פּוֹרְחָה שִׁטָּה,
וְהִיא שׁוֹלְחָה אֶל הַחַלּוֹן
אֶת פִּרְחֶיהָ הָרֵיחָנִים,
כַּפְתּוֹרֶיהָ הַצְּהַבְהַבִּים...
מַה מְּשַׁכֵּר רֵיחָם חָרִיף!
מַעֲשֶׂה, בְּשׁוֹמֵר גִּבּוֹר חַיִל
וּבְיַלְדָּה טוֹבַת חֵן וָשֶׂכֶל,
שֶׁהָיוּ מְסִבִּים לְזֹאת הַשִּׁטָּה,
בִּנְפֹל הַטַּל בִּדְמִי הַלַּיְלָה,
וְשִׁכְּרָם רֵיחַ פִּרְחֵי שִׁטָּה,

וַיָּפָג לִבָּם וְרֹאשָׁם סְחַרְחַר
כָּל אוֹתוֹ לַיְלָה עַד הַשָּׁחַר...
שָׁוְא יָגַעְתִּי וְלֹא מָצָאתִי:
רָחוֹק, רָחוֹק זֶה הַבָּיִת,
בֵּית הַכּוֹרֵם מֵהַגִּבְעָה...
עֵינַי לָאוּ כְּבָר מֵהַבִּיט,
עֵינַי עָיְפוּ מִנִּי זֹהַר;
כָּל הָעוֹלָם צָף בִּנְגֹהוֹת,
אֵשׁ מֵרוֹם וְאֵשׁ מִתָּחַת,
אַף גַּם דָּמִי יַז נִיצוֹצוֹת,
רִשְׁפֵּי אַהֲבָה, לַהֲבוֹת קָיִץ.
רָצָה אֵשׁ תּוֹךְ רַהֲטֵי דָמִי,
רָצָה, שָׁבָה וְסוֹאָנֶת:
„שׁוּבִי, שׁוּבִי, הַשּׁוּלַמִּית..."
מִתּוֹךְ תְּכֶלְתּוֹ שֶׁל הָאֹפֶק
נִתַּק פִּתְאֹם נֶשֶׁר אָפוֹר
וּכְאֶבֶן נִקְלַע מָטָּה,
חִישׁ — וְנִפַּץ אֶל הַסְּלָעִים,
אַךְ כְּרֶגַע נִסְעַר רוֹמָה,
צָלַל, גָּז בְּזֹהַר שְׁחָקִים,
רַק עוֹד רָעֲדָה צְרִיחָתוֹ,
צְרִיחַת לַהַב וְגַעְגּוּעִים:
„שׁוּבִי, שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית!"
שֵׁנִית דְּמָמָה סְבוּאַת זֹהַר,
וּבַדְּמָמָה, סְבוּאַת זֹהַר,
עָפוֹת קַל צִפֳּרוֹת כְּרָמִים
בַּחֲלַל הָאוֹר הַשּׁוֹקֵט,

שָׁטוֹת קַל בְּיָם הַנְּגֹהוֹת,
אַט מְנַפְנְפוֹת כַּנְפֵיהֶן,
מִפְּרָשֵׂיהֶן הַמְגֻוָּנִים,
כַּנְפֵי רִקְמָה זַכּוֹת, שְׁקוּפוֹת,
וּמְזַמְזְמוֹת בַּזֹּהַר:
„שׁוּבִי, שׁוּבִי, הַשּׁוּלַמִּית"...
רֶשֶׁת דַּקָּה אַט נִמְתַּחַת
בֵּין הָעוֹלָם וּבֵין עֵינָי,
נָדַם זִמְזוּם הַצִּפֳּרוֹת,
אַךְ מִמֶּרְחַקֵּי הַדְּמָמָה
לִי מַגִּיעַ צִלְצוּל כֶּסֶף,
צְחוֹק וְרִנָּה בּוֹ נָשָׁקוּ:
„אָשׁוּב, אָשׁוּב, דּוֹד לְבָבִי!
„בִּלְתִּי מִי לְךָ יִהְיֶה מָגֵן
„מֵהַצִּנָּה שֶׁבַּלֵּילוֹת?
„וּמִי יְסַחֵט קְוֻצּוֹתֶיךָ,
„עֵת יִמָּלְאוּ רְסִיסֵי לָיְלָה?
„בִּלְתִּי מִי לְשִׁירְךָ יַאֲזִין,
„שִׁיר הָרֶיךָ, שִׁיר עֲמָקַי,
„אֲשֶׁר תָּעִיר לַיְלָה, לַיְלָה,
„מִדֵּי תָשׁוּט, מִדֵּי תָנוּד
„בֵּין הַגְּפָנִים הַמְטֻלָּלוֹת,
„עֵת יָנוּעַ סַהַר חוֹלֵם
„עַל הֶהָרִים הַשּׁוֹמֵמִים?
„לֹא עָיַפְתָּ הֵן לַוּוֹתִי
„בֹּקֶר־בֹּקֶר אֶל בֵּית אִמִּי,
„לֹא הֲלַנְתָּ הֵן אַף רֶגַע

.עַל רַעְיָתְךָ, עַל תַּמָּתְךָ,
.עֵת אֲכָלְךָ חֹרֶב קַיִץ,
.מִדֵּי שׁוּבְךָ אֶל הַכֶּרֶם,
.זֶה הָרָחוֹק שֶׁבַּכְּרָמִים״...
צִלְצֵל, צִלְצֵל פַּעֲמוֹן כָּסֶף,
מִתּוֹךְ תְּנוּמָה הֶאֱזַנְתִּיהוּ,
צִלְצוּל רָחוֹק, צִלְצוּל כָּסֶף,
צְחוֹק וְרִנָּה בּוֹ נָשָׁקוּ,
שְׁמֵי הַמִּזְרָח בּוֹ הִזְהִירוּ,
לַהֲבוֹת קַיִץ בּוֹ לָהָטוּ,
לַהֲבוֹת קַיִץ בִּגְבוּרָתוֹ,
עֵת הַתְּאֵנָה כְּבָר הִבְשִׁילָה
וְהַגְּפָנִים יִטְּפוּ עָסִיס...
צִלְצֵל, צִלְצֵל פַּעֲמוֹן כָּסֶף,
הַרְבֵּה לָאַט לִי תַעֲלוּמוֹת,
הַרְבֵּה גִּלָּה לִי נְצוּרוֹת,
עַד כִּי שָׂחֲקוּ כָּל קְרָבַי,
אַךְ הַאִם סוֹד זָר אֲגַלֶּה?
אִם לֹא אֶשְׁמֹר פִּי וּלְשׁוֹנִי?
לֹא! סוֹד אַחֵר לֹא אֲגַלֶּה!
לֹא! לִשְׂפָתַי אָשִׂים מַחְסוֹם!
אַף גַּם אֶעֱצֹם עֵינַי לֵאוֹת,
וְאֵרָדֵם וְאָנוּחַ,
עַד שֶׁיִּטֶּה שֶׁמֶשׁ יָמָּה,
עַד יָפוּחַ רוּחַ עֶרֶב,
וְהַחוֹל לִפְנֵי סִפָּתִי
יָרִיד עֹנֶג מֵהַשְׁקִיעָה...

תרע״ו.

עַל שְׂפַת יָם־יָפוֹ.

... סוֹעֵר הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר בְּחֶדְוָה צְעִירָה וְקַלָּה,
חָדְשׁוּ כֹּחוֹתָיו הַנִּצְחִים לְאַחַר מְנוּחַת הַלָּיְלָה.
לָהֲטוּ עוֹרְקֵי אַרְגָּמָן בִּנְפוּצוֹת הַקֶּצֶף הַלָּבָן
סָבִיב לְגַלֵּי הַתְּכֵלֶת, הַמְטַפְּסִים עַל סַלְעֵי חוֹף יָפוֹ.
הָלַךְ הַקֶּצֶף וְהִוְרִיד, כְּאִלּוּ יַד־סֵתֶר הִשְׁלִיכָה
טְרָפִים שֶׁל וְרָדִים עֲנֻגִּים בַּלֹּבֶן הַחַי, הָרוֹתֵחַ.
הַרְחֵק עוֹד פָּרוּשׂ עֲרָפֶל וּבָאִים מִמֶּרְחָק הַגַּלִּים,
אָצִים לַחוֹף לְהִתְחַמֵּם בְּזָהֳרֵי הַשַּׁחַר הַזַּכִּים.
גַּל אַחַר גַּל בָּא בְּהֶמְיָה, גַּל דּוֹחֵף גַּל בַּהֲמֻלָּה,
עַד אֲשֶׁר יִגְּשׁוּ לַסְּלָעִים הַסּוֹגִים בְּקֶצֶף חַכְלִילִי.
זַךְ וְרוֹתֵחַ הַקֶּצֶף, בְּשָׁאוֹן בּוֹ יִטְבְּלוּ גַּלִּים,
רֶגַע יֵעָלְמוּ וּכְרֶגַע יֵרָאוּ מִלֹּבֶן מַעֲמַקָּיו,
יַעֲלוּ עַל גַּבֵּי הַסְּלָעִים וְיִקְפְּצוּ שֵׁנִית הַיָּמָּה,
וּבַעֲיֵפוּת הִתְפַּנְּקוּת, כְּשׂוֹחִים שֶׁעָלוּ מֵרַחְצָה,
יִרְבְּצוּ אַט עַל הַחוֹלוֹת, יִרְבְּצוּ אַט וְהִשְׁתַּטְּחוּ
עַל הַמַּצָּעוֹת הָרַכִּים, שְׁטוּפֵי נְגֹהוֹת חַכְלִילִים.

עַלִּיז יָשַׁבְתִּי עַל סֶלַע, רַגְלַי הִפְקַרְתִּי לַגַּלִּים.
רֹאשִׁי לְקַרְנֵי הַשַּׁחַר, חָזִי לְרוּחַ־הַבֹּקֶר;
עָלֹה עָלִיתִי זֶה עַתָּה מִתִּימְרוֹת הַקֶּצֶף הַלָּבָן,

אַף כִּי לֹא נֶפְטוּן אָנֹכִי וְגַם לֹא לֶדָּה הַיָּפָה,
נוֹטֵר אָנֹכִי בִּרְחוֹבוֹת וַעֲשָׂרָה שָׁבוּעוֹת רְצוּפִים
גְּפָנָיו וּשְׁקֵדָיו שֶׁל בַּעְלִי שָׁמַרְתִּי בְּמַקְלִי וְרוֹבִי.
יוֹמָם הֶלְאוּנִי הַנְּגֹהוֹת, לַיְלָה — שׁוּעָלִים וּנְדוּדִים,
אַף גַּם גַּעְגּוּעִים נַעֲלָמִים לִבְנוֹת הַמּוֹשָׁבָה הַנָּאוֹת.
הֻגַּד לִי הֻגֵּד בַּגּוֹלָה: פִּקְחוֹת הַנְּעָרוֹת בִּיהוּדָה,
אוֹהֲבוֹת שׁוֹמְרִים אַמִּיצִים וְהוֹמְדוֹת פַּיְטָנִים בְּלִבָּן;
אָמֹר אָמַרְתִּי בְּלִבִּי: עַתָּה אֶאֱשַׁר מִבָּנִים.
כַּרְמִי הוּא יָפֶה מִכְּרָמִים, עַל גִּבְעָה נִשָּׂאָה יִתְנוֹסֵס,
לַיְלָה, כִּי יַעֲלֶה הַסַּהַר, כֻּלּוֹ חֲלוֹמוֹת וּנְגֹהוֹת.
טְלָלִים יַבְרִיקוּ כִּפְנִינִים, פְּזוּרִים צִבּוּרִים שֶׁל עִנְבָּר
תַּחַת לְעָלִים מַכְסִיפִים עַל הָאֲדָמָה הַחִוְּרָה,
אוֹצְרוֹת גַּמָּדֵי הַלַּיְלָה, שׁוֹכְנֵי הֶהָרִים בִּיהוּדָה.
הָס! מִי זֶה דּוֹרֵךְ בֶּהָרִים? הָס! מִי מִתְרוֹנֵן בֶּהָרִים?
שֵׁנִית דּוּמִיָּה וּנְגֹהוֹת, פָּרוּשׂ עַל הָרִים עֲרָפֶל...
אוֹ הַאִם גֻּנְּבוּ לְאָזְנַי צַעֲדֵי הַסַּהַר הַדּוֹרֵךְ
גָּדוֹל וְחִוֵּר וּמְצַפֶּה מִמַּעַל לְהָרֵי יְהוּדָה?
אוֹ הֶשְׁמַעְתִּי לְפִתְאוֹם רִנַּת כּוֹכָבִים בַּמְּסִלּוֹת,
עוֹרְכֵי „חֲצוֹתִי" מִדֵּי לַיְלָה, מִמַּעַל לְכַרְמֵי יְהוּדָה?
דּוֹמֵם וּמַקְשִׁיב אֲשׁוֹטֵט בֵּין גְּפָנִים מְכֻסָּפוֹת וּטְלוּלוֹת,
לִבִּי — גַּעְגּוּעִים וְאַהֲבָה, לִבִּי — חֲלוֹמוֹת בְּלִי פִתְרוֹן...
לָמָּה זֶה אֶחֱרוּ פְּעָמַיִךְ, יַלְדָּה לוֹהֶטֶת וּנְדִיבָה?
שִׁמְעִי: מֶה־עָמֹק הַלַּיְלָה! שׁוּרִי: מַה־יָּפָה מַמְלַכְתִּי!
פְּנִינִים וְכֶסֶף וְעִנְבָּר, אוֹצְרוֹת גַּמָּדֵי הַלַּיְלָה,
נִמְסְרוּ לִי לְפִקָּדוֹן, לְנוֹטֵר הַכְּרָמִים הֶעָלִיז.

בּוֹאִי, נַעֲלָמָה־נִכְסָפָה! בּוֹאִי, רְחוֹקָה וּקְרוֹבָה!
אֶמְעֹל לְמַעֲנֵךְ בַּגְּנָזִים, שֶׁנִּמְסְרוּ לִי לְפִקָּדוֹן,
אַעֲלֶה עֲדָיִים עַל כְּסוּתֵךְ, פְּנִינִים וְכֶסֶף אַלְבִּישֵׁךְ,
אֶעֱנֹד לְרֹאשֵׁךְ הַמִּתְלַתְּל כֶּתֶר כּוֹכָבִים רוֹטְטִים.
אַךְ אִם מְעַט לָךְ כָּל אֵלֶּה, הָבֵא אֲבִיאֵךְ לֶהָרִים,
יֶשׁ לִי בְּנִקְרַת הֶהָרִים טִירַת אֶלְגָּבִישׁ נַעֲלָמָה
(טוֹבִים גַּמָּדֵי הַלַּיְלָה, שׁוֹכְנֵי הֶהָרִים בִּיהוּדָה,
אוֹהֲבִים הֵמָּה מֵאָז לִי, לְשׁוֹמֵר הַכְּרָמִים הָעַלִּיז),
שָׁמָּה לִי שְׁמוּרִים מַכְמַנִּים וִיקָר כָּל מַטְמוֹנִים נִפְלָאִים,
אֶמְסֹר אֶת כֻּלָּם, אֶת כֻּלָּם לִבְחִירַת לְבָבִי הַנָּאָה...

תִּשְׁעָה שָׁבוּעוֹת הָיִיתִי שׁוֹמֵר בְּכַרְמֵי רְחוֹבוֹת,
גְּפָנָיו וּשְׁקֵדָיו שֶׁל בַּעְלִי שָׁמַרְתִּי בְּתֹם וּבֶאֱמוּן.
נָאוֹת הַנְּעָרוֹת בִּרְחוֹבוֹת וְאַף כִּי גַם לֹא יְפֵהפִיּוֹת,
אוּלָם עֲנֻגּוֹת מְאֹד הֵן בַּלֵּילוֹת בְּצִלְלֵי הַגְּפָנִים.
בְּרוּכִים הֱיוּ לִי הַלֵּילוֹת, לֵילוֹת יְהוּדָה בַּכְּרָמִים,
לוּ רַק אֲרַכְתֶּם כִּפְלַיִם, יְקַרְתֶּם לִי שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה...
אוּלָם כְּבָר כָּלָה הַבָּצִיר, נִטְּשׁוּ וְנֶעֶזְבוּ כְּרָמִים,
לֹא עוֹד תַּבְהֵקְנָה בַּחַמָּה מִטְפָּחוֹת לְבָנוֹת וּכְחֻלּוֹת,
מִטְפָּחוֹת בּוֹצְרוֹת שׁוֹבֵבוֹת... כַּמָּה עֲנָבִים עַל פְּנֵי
סָחֲטוּ סָחוֹט וְצָחוֹק, מִדֵּי הַעִזִּי לְנַשְּׁקָן!
נָדַם כְּבָר צִלְצִיל מַזְמֵרוֹת, לֹא עוֹד יְרַנֵּן וִירוֹעַע,
לֹא עוֹד יִשָּׁמַע צְחוֹק עַלִּיז בֵּין גְּפָנִים עֲבֻתּוֹת־דָּלִיּוֹת,
לֹא עוֹד תִּתְנוֹסֵס בְּגָאוֹן בְּאֶמְצַע הַכֶּרֶם הַנִּרְחָב
סֻכַּת הַשּׁוֹמְרִים, סֻכָּתִי: עָקֹר עָקַרְתִּי כְּלוֹנְסוֹתֶיהָ,

קִפֵּל קִפַּלְתִּי כְּתָלֶיהָ עִם גַּגָּהּ עֲשׂוּיֵי מַחְצָלוֹת,
שַׂמְתִּים בַּבֹּקֶר עַל שִׁכְמִי וּנְשָׂאתִים לְבַעַל הַכֶּרֶם.
בֵּרַךְ בֵּרַכְתִּיו, כִּי יִזְכֶּה לְהָקִים בַּשָּׁנָה הַבָּאָה
שֵׁנִית שׁוּמֵירָה בְּכַרְמוֹ וּלְקַחְתַּנִי לְשׁוֹמֵר מֵחָדָשׁ.
הֵשִׁיב גַּם הוּא לִי בִּבְרָכָה, כִּי אֶזְכֶּה וְאֶהְיֶה רוֹקֵחַ,
רוֹפֵא אוֹ סוֹפֵר אוֹ מוֹרֶה, וּבַל אֶזָּקֵק לִשְׁמִירָה.
שָׁעוֹת אֲרֻכּוֹת שׁוֹטַטְתִּי עוֹד בַּמֶּרְחָבִים הָרְחוֹקִים,
שְׁטוּפֵי נְגֹהוֹת וָלַהַט, אוֹרוֹת סוֹף־קַיִץ הַמְעַוְּרִים.
יָקָר הַכֹּל לִי כִּי שִׁבְעָה: זָהֳרֵי הָאֲוִיר הַשָּׁקוּף,
עֹמֶק הַשְּׁחָקִים הַצַּחִים, תְּכֵלֶת עַרְפִלֵּי הֶהָרִים;
דִּמְמַת חוֹרְשׁוֹת הַזֵּיתִים, מֶרְחֲבֵי שַׁדְמוֹת הַזָּהָב,
לַהַט הַחוֹלוֹת הַלְּבָנִים, תּוּגַת נְחָלִים חֲרֵבִים;
רִשְׁרוּשׁ לְטָאוֹת נֶחְפָּזוֹת אֵצֶל מִשְׂכּוֹת הַצָּבָר,
קִשְׁקוּשׁ חֲרוּבִים גַּלְמוּדִים, אֲפוּפֵי נְגֹהוֹת וְחוֹלוֹת;
סִתְרֵי הַתְּאֵנָה הַזְּקֵנָה, סַבְתָּא יְשִׁישָׁה, חֲבִיבָה,
שָׁתָה לִי צֵל בַּצָּהֳרַיִם מִתַּחַת בַּדֶּיהָ הַמֻּטִּים;
אַף גַּם זָכַרְתִּי בְּעֶצֶב נְעִירוֹת חֲמוֹרִי הַקָּטָן,
מַיִם קָרִים לְכַרְמִי הֵבִיא בַּבֹּקֶר, בַּבֹּקֶר.
קָשָׁה לִי הָיְתָה הַפְּרִידָה... בָּעֶרֶב – וָאָשׁוּב לְכַרְמִי.
טִפְּלוּ הַפּוּשִׁיּוֹת שְׁחוֹרוֹת, מוּפָזוֹת מִנֹּגַהּ הַשְּׁקִיעָה,
אֵצֶל הַחוֹל הַתָּחוּחַ, סָבִיב לַגֻּמּוֹת הַקְּטַנּוֹת,
שָׁם הָיוּ תְקוּעִים עוֹד אֶתְמוֹל כְּלוֹנְסוֹת הַסֻּכָּה–סֻכָּתִי.
גָּוְעוּ עֲנָנוֹת וְזַכּוֹת עָבֵי אַרְגָּמָן בַּמַּעֲרָב,
קַצְוֵי הַכְּרָם הָרְחוֹקִים הִתְכַּנְּסוּ בִּצְלָלִים כְּחַלְחַלִּים.
נִשְׁמְעָה צַעֲקַת שׁוּעָלִים, יְלָלָה וְלַעַג כְּאֶחָד,

אולם אני לא נרשמתי הפעם במקל ורובה.
היום סקרתי, איך נשקו קרנים עגומות, אחרונות
מרפי הגפנים הנדיבות, השטוחות לארץ ועמות,
נוטות מסבלות הקיץ, מלחם שמים וארץ.
בדד ישבתי ואיום עד אשר האפיל הכרם,
דממה בכרמים מסביב. לא ירעיד שיר שומרים הלילה,
קמתי ואשים את פני לשדרת עצי השקדים,
וקוצים ונאים ישישי משני עברי הכרם,
תרתי לי ענף למקל ואמנם מצאתי כלבבי
ענף ארך ועבה, כרתי לי לזכרון.
שנית אז סרתי לגפנים, הלוך וחפש הלכתי,
לקט ושכחה מצאתי, אשכלות מסבלי ענבים
קרים מטללי לילה, ונפשי מלאה השיבו.
נפלו נגהות הלבנה, התפתלו עם צללי ענפים,
פרשה הדרך לרגלי רשתות כסף ותכלת,
הנה דעתי עלי ואלך הלך ורנן.

לבי זה כבר משתגע לשאוף אוירה של יפו,
אויר מבשם ומחבים, מתבל בכל מיני ריחות,
ריח תל־אביבי ותורה, ריח אתרוגים וסופרים,
ריח של ים ומשוררים, של עסקנים ותפוחי־זהב.
אמר אמרתי לשבת ביפו כל בין־הזמנים,
הוני: מבציר הענבים עד קטיף תפוחי־זהב.
אז בגמול פרי־זהב, אל פתח־תקוה אלכה,
שם נועצתי לתלות בקוצי בריק ומנפה,

אַךְ בֵּינְתַיִם לִי אָתוּר מִשְׂרַת מַזְכִּיר בְּמִשְׂרָד,
מְלָאכָה קַלָּה וּנְקִיָּה, כַּאֲשֶׁר אָהֲבָה נַפְשִׁי
(אוֹהֵב אָנֹכִי מֵעוֹדִי מְלָאכוֹת קַלּוֹת וּנְקִיּוֹת,
לְמָשָׁל, לָשׁוּט בָּאָרֶץ, לִשְׁמוֹר כֶּרֶם בַּקַּיִץ,
כְּתֹב שִׁירִים בְּעָלְמָא וְקָטֹף תַּפּוּחֵי־זָהָב),
וָאֵלֵךְ הָלֹךְ וְרַנֵּן בַּדֶּרֶךְ בּוֹאֲכָה יָפוֹ.

צְלָלֵי לַיְלָה הֶחְוִירוּ וַאֲנִי בְּשַׁעֲרֵי יָפוֹ,
עִיר מְלֵאָה חֲכָמִים, עַסְקָנִים גִּלְהָבִים וְסוֹפְרִים.
הֶצְתּוּ פַּאֲתֵי קָדִים, אַךְ יְשֵׁנָה הָעִיר הָעַתִּיקָה,
יָשְׁנוּ חֲכָמִים וְסוֹפְרִים, יָשְׁנוּ עַסְקָנִים גִּלְהָבִים.
הֵקִיץ רַק יַמָּהּ שֶׁל יָפוֹ וַיִּפְצַח אֶת רִנַּת הַשַּׁחַר,
רִנָּה שֶׁל כֹּחוֹת מִתְחַדְּשִׁים, כֹּחוֹת הַחַיִּים הַנִּצְחִים.
הַקְשֵׁב הִקְשַׁבְתִּי לְשִׁירוֹ, מָלֹא מָלֵאתִי מִצְּלִילָיו,
צְלִילֵי הָעֹז וְהַטֹּהַר, קַמְתִּי וָאֶצְלֹל בַּגַּלִּים.
רַעֲנָן וּמְזֻכָּךְ וּמְחֻדָּשׁ עָלִיתִי מִתִּימְרוֹת הַקֶּצֶף,
סֶלַע לִי תַּרְתִּי בֵּין גַּלִּים, אוֹתוֹ אִוִּיתִי לְמוֹשָׁב,
רֹאשִׁי הִפְקַרְתִּי לַשֶּׁמֶשׁ, חָזִי – לְרוּחַ הַבֹּקֶר,
הַרְגֵּשׁ הִרְגַּשְׁתִּי בְּקִרְבִּי כֹּחַ טִיטָנִים וְעָצְמָם.
אָמְנָם לֹא נֶפְטוּן אֲנִי וְלֹא קִלְשׁוֹן לִי שְׁלָשׁ־הַשִּׁנַּיִם,
אוּלָם בַּיָּם וּמֶרְחָבָיו אֶרְדֶּה כָּעֵת מִבְּלִי מַעֲצוֹר;
כִּסֵּא מַלְכוּתִי – הַסֶּלַע, הַמּוּאָר עַד חֶצְיוֹ בִּנְגֹהוֹת,
גְּבוּלוֹת מֶמְשַׁלְתִּי יִשְׂתָּרְעוּ עַד נֶגֶד הָעֲרָפֶל בָּאֹפֶק.

הֲצַת הַיָּם עַד הָאֶמְצָע. הֶמְיַת הַגַּלִּים גָּבְרָה.
שַׁחַף צְחוֹר־כָּנָף בִּצְוָחָה נִשָּׂא מִמַּעַל לְרֹאשִׁי,
נִחַת עַל גַּב מִשְׁבָּר כָּחֹל, נָעַץ צִפָּרְנָיו בְּגַבּוֹ,
שֵׁנִית הִתְרוֹמֵם בִּצְוָחָה וְנִעֵר בִּכְנָפָיו בְּרָקוֹת.
הֲצַת הַיָּם עַד הָאֶמְצָע, הוֹלֵךְ הַבֹּקֶר וְגָדֵל,
הִצְקוּ נְגֹהוֹת חַכְלִילִים עַל תִּלֵּי הַבָּתִּים הַיְשָׁנִים,
זְקֵנִים סַקְרָנִים וְאוֹרְבִים, הַמְטַפְּסִים אִישׁ אִישׁ עַל חֲבֵרוֹ,
לִרְאוֹת מֶה־חָדָשׁ בָּעוֹלָם, בְּמֶרְחֲבֵי־יָם הָאִי־סוֹפִים.
בָּא עַרְבִי יָשִׁישׁ עִם נֶכְדּוֹ, חוֹלְצִים נַעֲלֵיהֶם בִּמְתִינוּת,
רוֹחֲצִים רַגְלֵיהֶם בַּמַּיִם, כּוֹרְעִים וּפוֹנִים לַמִּזְרָחָה.
הִנֵּה לִקְרָאתִי בָּא דַּיָּג, כּוּשִׁי גְּבַהּ־קוֹמָה וְחָסֹן,
שַׂק עַל חָזֵהוּ וְגַבּוֹ, כִּפָּה אֲדֻמָּה לְרֹאשׁוֹ,
הִפְשִׁיל מִכְנָסָיו הַכְּחֻלִּים לְמַעְלָה מִבִּרְכָּיו אַמִּיצוֹת,
עָמַד בַּמַּיִם עַל יָדִי, פָּרַשׂ אֶת רִשְׁתּוֹ וְחִכָּה.
פִּתְאוֹם לִי יִקְרִיץ בְּעָרְמָה בַּלֹּבֶן הַמַּבְהִיק שֶׁל עֵינָיו:
„הִנֵּה הוֹלֶכֶת שָׁם נַעֲרָה, מַהֵר הִתְכַּסֵּה בְּרִשְׁתִּי!"
שָׂחַק לְמוּלִי וְהוֹצִיא אֶת רִשְׁתּוֹ וְגִעְגַּע בְּכֹחַ,
נִתַּךְ מְטַר אַבְנֵי־חֵן, וְשֵׁנִית הִשְׁלִיכָהּ הַמָּיְמָה.

...סַלְעִי כְּבָר כֻּלּוֹ מְרֻפָּד נְגֹהוֹת חַכְלִילִים וְחַמִּים,
רוּחַ הַבֹּקֶר מְנַשְּׁבָה וּמְנַפְנְפָה קְוֻצּוֹת תַּלְתַּלַּי,
הוֹמִים הַגַּלִּים בְּחֶדְוָה, יִלְהַט וְיִרְתַּח הַקָּצֶף,
יָלֹק אֶת רַגְלֵי הַיְחֵפוֹת, יַרְטִיב אֶת חָזִי, אֶת גַּבִּי,
יַזֶּה רְסִיסִים עַל פָּנָי... חָסֹן וְעַלִּיז עַל סַלְעִי
אֵשֵׁב לִי עָרֹם וְאֶחֱלֹם: לְדָה הַיָּפָה, הַזַּכָּה!

לָמָּה אֵחַרְתְּ לְהִתְרוֹמֵם מִנִּבְכֵי הַקֶּצֶף הַוָּרֹד,
טֶרֶם יָקִיצוּ מִשְּׁנָתָם חַכְמֵי הָעִיר וְסוֹפְרֶיהָ,
טֶרֶם עוֹד הֵנָּה יָבוֹאוּ לִטְבּוֹל בְּיַמָּהּ שֶׁל יָפוֹ?...

תרע״ח.

יוֹבֵל הָעֶגְלוֹנִים.

פֶּרֶק רִאשׁוֹן.

חֲ צֵ ר וֹ ת.

יָשְׁנָה חֲצֵרוֹת מוּצֶפֶת בִּנְגֹהוֹת הַלְּבָנָה הַמְּלֵאָה,
הִבְהִיק כִּמְרְחָץ בֶּחָלָב הַסִּיד עַל כָּל כֹּתֶל וְגָדֵר
(גִּדְרֵי אֲבָנִים לַחֲצֵרוֹת וְגָבְהָן כְּאַמָּה וָחֵצִי
עַד כִּי כָל חָצֵר כְּמִבְצָר מְעַט, מִפְּנֵי אוֹיֵב לְמַחֲסֶה),
אוּלָם הַטִּיחַ הַלָּבָן מְשַׁוֶּה חֵן שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה
עַל הַמּוֹשָׁבָה הַנָּאָה אֲפוּפַת פַּרְדֵּסִים וּכְרָמִים.
יִגְדַּל זֶה רֹשֶׁם הַשַּׁלְוָה בְּיִחוּד בַּלֵּילוֹת הַבְּהִירִים,
חֶרֶשׁ כִּי יָצוּף הַסַּהַר בִּתְכֵלֶת הָרָוֶה, הַגְּדוּשָׁה,
יָצוּף לְאַט בְּלִי הֵחָפֵז מֵעַל לַמּוֹשָׁבָה הַיְשָׁנָה,
דּוֹמֶה לְשׁוֹמֵר בּוֹטֵחַ הָעוֹמֵד עַל מִצְפֶּה גָּבֹהַּ,
צוֹפֶה וּמַבִּיט מִסָּבִיב בְּעַיִן בּוֹחֶנֶת וּמְנַסָּה,
תָּר בְּבַת אַחַת אֶת כָּל הַמּוֹשָׁבָה מִכָּל עֲבָרֶיהָ.
הִנֵּה הוּא סוֹקֵר רְחוֹב הַקְּטַנִּים עִם שֵׁשֶׁת „הֵיכָלָיו״,
בַּעֲלֵי שְׁתֵּי קוֹמוֹת וּבְנוּיִים בְּטַעַם אֲדַרְכָּל מְקוֹמִי״,
שֶׁפַע מִרְפָּסוֹת, אַכְסַדְרוֹת, יְצִיעִים, עַמּוּדִים וּצְרִיחִים,
חָצְיָם הַגַּגּוֹת מְשֻׁפָּעִים וְחֶצְיָם שְׁטוּחִים עִם מַעֲקֶה,
סִגְנוֹן מְשֻׁנֶּה, מִין בְּלִיל שֶׁל בַּגְדַּד וּבֶרְדִיצֶ׳ב גַּם יַחַד.
אֵין זֹאת, אֲשֶׁר הָאַדְרְכָּל נִתְכַּוֵּן לִמְצֹא שְׁבִיל הַזָּהָב,
מִזְרָח וּמַעֲרָב לְאַחֵד וּלְמַזֵּג מְזִיגָה נְעִימָה.

אַף גַּם נִתְפַּרְסֵם בִּזְמַנּוֹ זֶה בּוֹנֵה רְחוֹב הַקְּטַנִּים,
כַּמָּה מַאֲמָרִים נִלְהָבִים הוֹדִיעוּ אֶת טִיבוֹ בָּעוֹלָם,
יַרְחוֹן „הַתְּחִיָּה" גַּם הִדְפִּיס תּוֹלְדוֹתָיו בִּלְוָיַת תְּמוּנָתוֹ,
קָרְאוּ לוֹ בּוֹנֵה־הֶעָתִיד, מְגַלֵּה־הַסִּגְנוֹן הָעִבְרִי,
אוּלָם הוּא דָּרַךְ כַּכּוֹכָב וְנֶעֱלַם כְּמַזָּר לְפִתְאוֹם,
תְּהִלַּת בִּנְיָנָיו גַּם הִיא נִדְּפָה חִישׁ מַהֵר כֶּעָשָׁן.
חֵלֶק הַגַּג הַשָּׁטוּחַ הִתְחִיל דּוֹלֵף בַּגְּשָׁמִים,
חֲדַר הַטַּחַב לַכְּתָלִים וְהָיְתָה סַכָּנַת מַפֹּלֶת.
הָיָה כִּמְעַט בְּכָל רֵעַ הָאַדְרִכָל בִּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ,
בָּעֲרָה עָלָיו כָּאֵשׁ חֲמָתָם שֶׁל בַּעֲלֵי הַבָּתִּים,
כֻּלָּם חֲדָשִׁים מִקָּרוֹב זֶה בָּאוּ לִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרוֹת,
צְרוֹר הַכֶּסֶף בְּכִיסָם וְחִבַּת צִיּוֹן בִּלְבָבָם,
בָּאוּ לֵהָנוֹת מֵחֶמְדַּת הָאֲוִיר אֲשֶׁר בַּחֲצֵרוֹת,
(לָכֵן יִקָּרְאוּ קְטַנִּים וּרְחוֹבָם רְחוֹב הַקְּטַנִּים),
רָצוּ לָשֶׁבֶת בְּשַׁלְוָה כְּרוֹזְנִים בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם,
וְהִנֵּה קָפַץ עֲלֵיהֶם רֹגֶז הַגַּגּוֹת הַדּוֹלְפִים.
אוּלָם שִׂחֲקָה הַשָּׁעָה לְבוֹנֵה־הֶעָתִיד הַגְּאוֹנִי:
טֶרֶם עוֹד נִבְעוּ הַפְּרָצִים בְּכָתְלֵי בִּנְיָנָיו הַנָּאִים,
עָקַר דִּירָתוֹ לַמֶּרְחָק, לָעוֹלָם הֶחָדָשׁ, וְנַעֲשָׂה
חַיָּט בְּנְיוּ־יוֹרְק, וְאוֹמְרִים, כִּי מָצָא מַזָּלוֹ בַּמַּחַט.

צָף הַיָּרֵחַ בְּשַׁלְוָה, מִסְתַּכֵּל בִּרְחוֹב הַקְּטַנִּים,
מֵצִיף כָּל בַּיִת וָבַיִת בְּזֶרֶם נְגֹהוֹת הַכֶּסֶף,
גְּלוּיוֹת וִידוּעוֹת לְפָנָיו קוֹרוֹת כָּל בַּיִת וָבַיִת.
הִנֵּה בֵּית מַחְלוֹן הַזָּקֵן, הַמְקֻבָּל הֶעָשִׁיר, הַפֶּלְאִי,
יוֹמָם הוּא עוֹבֵד בִּכְרָמָיו וְלַיְלָה הוּא הוֹגֶה בַּ„זֹּהַר".
הִנֵּה בֵּית בְּנוֹ, אַבְרֵךְ מֵשִׁי, וְאוּלָם אִישׁ מֶרֶץ וּפְעָלִים,

יָדוֹ לֹא שִׁלַּח בַּמַּעְדֵּר, אַךְ מֹחוֹ כְּמַעְיָן מִתְגַּבֵּר,
אַלְפֵי הַצָּעוֹת חֲדָשׁוֹת נוֹלָדוֹת בְּקִרְבּוֹ לִרְגָעִים,
כֵּיצַד לְדַשֵּׁן הַקַּרְקַע בְּגֶלְלֵי צִפֹּר־הַשָּׂדֶה,
כֵּיצַד מִבְּלִי חָמְרֵי בִנְיָן לִבְנוֹת בָּתִּים יָפִים וְטוֹבִים,
כֵּיצַד לְגַדֵּל תְּאוֹמֵי־אֶפְרֹחִים מִבֵּיצָה רַק אֶחָת.
וְאַף כִּי לֹא טָרַח מֵעוֹלָם בִּצְמָחִים, בְּבִנְיָנִים וּבֵיצִים,
אַךְ הוּא בּוֹטֵחַ בְּשִׂכְלוֹ: „לְמַעְלָה מִכֹּל – הַהִגָּיוֹן! –
רָגִיל הוּא לוֹמַר – וְכֹחַ הֶגְיוֹנִי עוֹד יַרְאֶה נִפְלָאוֹת!"
הִנֵּה בֵּית יַהֲלֹם, בָּא מִיּוֹהַנִּיסְבּוּרְג עָמוּס בְּכֶסֶף,
זָקֵן בַּר־אוֹרְיָן וְחָסִיד וּבָנוֹת לוֹ שָׁלשׁ צְעִירוֹת,
כֻּלָּן מְצַפְצְפוֹת אַנְגְּלִית, בְּטֶנִיס תַּשְׂכֵּלְנָה לְצַחֵק,
מַקְלוֹת תִּפְאֶרֶת בִּידֵיהֶן, עֵת יָצֹא תֵּצֶאנָה לְטַיֵּל,
אַף תִּתְגָּאֶינָה מְאֹד עַל הַנְּעָרוֹת, יְלִידוֹת חֲצֵרוֹת.
אַף כִּי גַּם בְּנוֹת חֲצֵרוֹת לֹא כַפְרִיּוֹת הֵן, חַס וְשָׁלוֹם,
יָדָן עֲנֻגָּה וְרַכָּה, לֹא עָבְדָה מֵעוֹלָם בַּפָּרֶךְ,
נָאוּ רַגְלֵיהֶן הַדַּקּוֹת בִּנְעָלִים הֲדוּקוֹת, חֲדִישׁוֹת,
שִׂמְלוֹת, מִגְבָּעוֹת וּרְדִידִים עַל פִּי הָאַחֲרוֹנָה בָּאָפְנוֹת,
נוֹדֵף מִמִּמְחָטוֹת־מֶשִׁי רֵיחַ הַשְּׁמָנִים הַטּוֹבִים,
גַּם בְּצָרְפַתִּית וּפְסַנְתֵּר אֵינָן נֶחְשָׁלוֹת, חָלִילָה,
אַךְ בְּנוֹת יוֹהַנִּיסְבּוּרְג גֵּאוֹת מָצְאוּ, כִּי חָסֵר לָהֵנָּה
אוֹתוֹ הַבָּרָק הַנָּכוֹן, גִּהוּץ הַכְּרָךְ הָאֲמִתִּי,
כִּוְּנוּ בְּלַעַג בְּנוֹת־כְּפָר וּבוֹא בְחֶבְרָתָן לֹא אָבוּ.
נִמְאֲסָה מַהֵר חֲצֵרוֹת עֲלֵיהֶן, פְּרִיסָה הָלָכוּ,
אַף גַּם אֲבִיהֶן הֶחָסִיד בִּכֵּר אֶת יְרוּשָׁלַיִם,
עִיר בָּהּ יְשִׁיבוֹת וּגְאוֹנִים, עַל פְּנֵי הַמּוֹשָׁבָה וְעָקַר
אֶל עִיר הַקֹּדֶשׁ דִּירָתוֹ, וְעַתָּה בְּבֵיתוֹ הַגָּדוֹל
גָּר הַמַּשְׁגִּיחַ בַּטְרַקְלִין וְשׁוֹמֵר עֲרָבִי בַּפְּרוֹזְדוֹר,

וְרוֹפֵא שִׁנַּיִם מֻרְשֶׁה, בָּחוּר מְגֻהָץ, חֲלַקְלָק,
אָפוּד חֲזִיָּה שֶׁל קְטִיפָה וּתְרֵיסַר שַׁרְשְׁרוֹת עָלֶיהָ.
שְׁלֹשֶׁת הַבָּתִּים הָאֵלֶּה בָּרְחוֹב הֲכִי־מְפֹאָרִים,
פָּחוֹת מֵהֶם בְּמַעֲלָה הוּא בֵּית הַפַּרְדְּסָן כַּרְמִי,
– לָצוֹן חָמְדוּ הַשְּׁכֵנִים: כַּרְמִי וְכֶרֶם לוֹ אָיִן –
אוּלָם פַּרְדֵּסוֹ מְשֻׁבָּח וְהוּא גַּם בִּזְרִיעוֹת יִתְעַסֵּק,
אִכָּר זָרִיז וְחָרוּץ וְלוֹעֵג בִּלְבָבוֹ לִשְׁכֵנָיו:
„מַה לָּהֶם פֹּה, לַבַּטְלָנִים? יֵלְכוּ אֶל אֲשֶׁר יֵלֵכוּ,
יֵלְכוּ לִצְפַת, לְתֵל־אָבִיב, אַךְ לֹא בַּמּוֹשָׁבָה מְקוֹמָם!"
פָּרוֹת הֵבִיא מִבָּשָׁן וּמוֹכֵר חֲלָבָן לַשְּׁכֵנִים,
וְהוּא הַיְּחִידִי בָּרְחוֹב הָאוֹכֵל יְרָקוֹת מִגַּנּוֹ.
„מַה לִּי עַרְבִי, מָה עִבְרִי? – הוּא שָׂח – לִי נְחוּצוֹת יָדַיִם;
וְאִם גַּם שֶׁבַע בַּיּוֹם יִצְעַק „הַפּוֹעֵל הַצָּעִיר",
בַּכֵּר אֲבַכֵּר לְעוֹלָם פּוֹעֵל עִם שְׁרִירִים חֲזָקִים
עַל אַבְרֵכִים מַשְׂכִּילִים וְכֹחַ אַיִן בִּזְרוֹעוֹתָם,
אַף אִם גַּם יֵדְעוּ עַל פֶּה אֶת מַרְכְּס וְאֶת „הַשִּׁלֹחַ".
(קָרָא לֹא קָרָא אֶת שְׁנֵיהֶם הַפַּרְדְּסָן כַּרְמִי מִיָּמָיו,
שָׁמַע רַק שִׁמְעָם מֵרָחוֹק וְתָמִיד הִזְכִּירָם כְּאֶחָד,
שְׁנֵיהֶם נִצְטָרְפוּ בְּמֹחוֹ לְסֵמֶל שְׁלוּמִיאֵל וּבַטְלָן).
אַךְ מֵהַיּוֹם שֶׁהִתְנַכֵּל הָאוֹיֵב לְהַחֲרִיב חֲצֵרוֹת
– הֵגֵן הַפַּרְדְּסָן יַחַד עִם קְהַל הַחֲלוּצִים עָלֶיהָ –
הִתְחִיל מַר כַּרְמִי מְהַרְהֵר וְעוֹשֶׂה אֶת חֶשְׁבּוֹן־הַנֶּפֶשׁ,
עַד כִּי בְּאַחַד הַיָּמִים וּבְכָל אֲחֻזָּתוֹ הָרְחָבָה
שִׁירָה חֲדָשָׁה הֵרִיעָה, שִׁירַת הָעוֹבֵד הָעִבְרִי.

יָשֵׁן רְחוֹב הַקְּטַנִּים וִישֵׁנִים גַּם יֶתֶר הָרְחוֹבוֹת.
שָׁמָּה בַּבָּתִּים הַפְּזוּרִים בְּחֹרְשַׁת אֲרָזִים וּבְרוֹשִׁים

יָנוּ זִקְנֵי חֲצֵרוֹת, מְיַסְּדֵי הַכְּפָר הָרִאשׁוֹנִים.
הָיוּ גַם רַבִּים מֵהֶם בִּשְׁעָתָם בַּחוּרִים נִלְהָבִים,
בָּאוּ לְאֶרֶץ מְלֵחָה, לֹא עֵץ וְלֹא מַעְיָן עָלֶיהָ,
לְהֻטָּם חֹרֶב בַּיּוֹם וְלַיְלָה אֲכָלָם הַקֶּרַח,
הָפְכוּ הַבִּצָּה לְפַרְדֵּס וּגְבָעוֹת עֲרֻמּוֹת לִכְרָמִים,
עַתָּה עֲיֵפִים וּזְקֵנִים יֵאָנְחוּ לִפְעָמִים בַּלֵּילוֹת.
יֵשׁ כִּי יִתְאוֹנְנוּ מָרָה וְכַעַס וָאֹרֶס בִּלְבָבָם:
„עָלָה דוֹר חָדָשׁ אֵלֵינוּ, אֲשֶׁר לֹא יָדַע אוֹתָנוּ,
בְּסִבְלוֹתֵינוּ לֹא רָאָה, לֹא רָצָה אֶת קָרְבְּנוֹתֵינוּ.
אָנוּ רִאשׁוֹנִים קָפַצְנוּ הַיָּמָּה וַנָּסֹל הַדָּרֶךְ,
לָמוֹ, לַבָּאִים אַחֲרֵינוּ, פִּלַּסְנוּ הַנְּתִיבָה בַּמִּדְבָּר,
אַךְ, כְּפוּיֵי טוֹבָה, הֵם בָּאִים וְלוֹעֲגִים לָנוּ בְּחֻצְפָּה,
רֹק לֹא יַחְשְׁבוּ מִפָּנִים, שֶׁקָּמְטוּ מִתְּלָאוֹת בְּלִי עִתָּם,
רוֹאִים רַק צְלָלִים וָדֹפִי, מֵאוֹרוֹת יַעֲלִימוּ עֵינֵיהֶם,
כָּל עֲמָלֵנוּ בַּחַיִּים כְּאִלּוּ עָלָה בַּתֹּהוּ..."
כָּכָה מִתְמַרְמְרִים רַבִּים, אַךְ רַבִּים גַּם יֶהְגּוּ אַחֶרֶת:
הֵן גַּם אֲנַחְנוּ לְפָנִים חִפַּשְׂנוּ רַק מוּמִים בַּזְּקֵנִים,
כַּךְ הוּא מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם: דּוֹר דּוֹר וּמַנְהִיגָיו וּנְבִיאָיו.
אַף גַּם לֹא תָמִיד שָׁמַרְנוּ אֱמוּנִים לַדֶּרֶךְ בְּחָרְנוּ —
יֵשׁ שֶׁגָּלַשְׁנוּ לַמּוֹרָד, נִפְתַּלְנוּ בִּשְׁבִילִים נְלוֹזִים,
רָפוּ יָדֵינוּ וַנֵּלֶא וַנִּסּוֹג מִמַּשְׂאַת נַפְשֵׁנוּ.
בָּנִים גִּדַּלְנוּ, רוֹמַמְנוּ — אַיֵּה הַבָּנִים גִּדַּלְנוּ?
לֹא בַּעֲבוֹתוֹת הָאַהֲבָה אֶל אַדְמַת מוֹלֶדֶת רִתַּקְנוּם,
הַנְחֵל לָהֶם לֹא הִנְחַלְנוּ אֶת אֵשׁ הַחֲלוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים,
אַף גַּם רָמַסְנוּ בִּפְנֵיהֶם אֶת פִּרְחֵי־אִבֵּנוּ הַטְּהוֹרִים,
עַד אֲשֶׁר יֵשׁ וְנָשִׁינוּ עַל מָה בָּאנוּ הֵנָּה וַנִּסְבֹּל.

אַחַת רַק אַחַת חָשַׁבְנוּ: אֲנַחְנוּ נָשָׂאנוּ וַנִּסְבֹּל —
יִהְיֶה, לְפָחוֹת, זַרְעֵנוּ מְאֻשָּׁר... וּמַה הוּא הָאֹשֶׁר?
הָהּ! אָמְנָם צָדַק הַמָּשָׁל: „הַזְּאֵב עֵינָיו תָּמִיד לַיַּעַר,
אִם גַּם לְשָׂבְעָה תַּאֲכִילוּ", וְאָנוּ לַכְּרַכִּים נִשְׁאָפָה...
יָרְדוּ בָּנֵינוּ מִצְרַיְמָה, הִפְלִיגוּ לִמְדִינוֹת אוֹקְיָנוֹס,
הָיוּ לִמְהַנְדְּסִים, רוֹפְאִים, סוֹחֲרִים, סַרְסוּרִים וּמוֹרִים,
רוֹכְלִים, מְלַצְּרִים וּכְדוֹמֶה, מְלָאכוֹת נְקִיּוֹת, כִּבְיָכוֹל.
קָרֹא קָרָאנוּ שׁוּלַמִּית וְנָעֳמִי וְרוּת לִבְנוֹתֵינוּ,
שֵׁמוֹת נִשְׁכָּחִים, יְקָרִים, מַזְכֶּרֶת מִיָּמִים רְחוֹקִים,
נִשְׁמַר בִּצְלִילָם הֶעָרֵב עוֹד רֵיחַ הַשָּׂדֶה וּפְרָחָיו,
רֵיחַ עֲדָרִים וּגְרָנוֹת וְחַיִּים רַעֲנַנִּים וּתְמִימִים,
אוּלָם בַּשֵּׁמוֹת לְבַדָּם יָצָאנוּ יְדֵי חוֹבָתֵנוּ.
רוּת מְפַטְפֶּטֶת צָרְפָתִית, שׁוּלַמִּית פּוֹרֶטֶת עַל פְּסַנְתֵּר,
אַךְ אֶת הַפָּרָה, אִם יֶשְׁנָהּ, חוֹלֶבֶת חַלִּימָה, בַּת קֵדָר...
קַוֵּה קִוִּינוּ לְתַקֵּן נַפְשֵׁנוּ בַּאֲוִיר הַמֶּרְחָב,
חַסְנָהּ בִּיגִיעַת כַּפַּיִם וְאַמְּצָהּ בְּמֶרֶץ יְצִירָה,
אַךְ מִבָּנֵינוּ חָשַׂכְנוּ גַּם נֹעַם חֲלוֹמוֹת הַטֹּהַר,
גַּם לַחֲלוֹם לֹא לִמַּדְנוּם וּמַה גַּם לִפְעוֹל וּלְהִלָּחֵם!
עַתָּה זְמִירִים חֲדָשִׁים בָּאִים אֵלֵינוּ מִסָּבִיב,
שִׁירוֹת יְשָׁנוֹת בְּפִיהֶם — לְפָנִים שַׁרְנוּן גַּם אָנוּ, —
אוּלָם אֲנַחְנוּ זָקַנּוּ וְהֵם עוֹד צְעִירִים וְעַזִּים,
אַף גַּם מְעַטִּים הָיִינוּ וְהֵמָּה רַבִּים — כֵּן יִרְבּוּ, —
קוֹלָם צָלוּל וְחָזָק — וְאָנוּ כְּבָר נִחַר גְּרוֹנֵנוּ...
אַדְּרַבָּא, טוֹב כִּי יָשִׁירוּ, וְאִם גַּם מְשִׁירָם לִפְעָמִים
צִלְצְלֵי לַעַג יְגַנְּבוּ, לַעַג לַזְּקֵנִים שֶׁסָּרְחוּ,
צִלְצְלֵי בּוּז וְגַם כַּעַס — נְקַבֵּל יִסּוּרִים בְּאַהֲבָה...
„יָשָׁן מִפְּנֵי חָדָשׁ תּוֹצִיאוּ!" — חֹק הוּא וּמִי יַעַבְרֶנּוּ?

וּבְהַגִּיעַ הַתּוֹר לָאֶפְרוֹחַ לָצֵאת לְאוֹר עוֹלָם,
נַפֵּץ יְנַפֵּץ הַבֵּיצָה, שֶׁשָּׁאַב מִמֶּנָּה אֶת חַיָּיו.
כָּכָה כְּבָר הָיָה, כֹּה יִהְיֶה, וְאוּלָם הַמַּבִּיט וּמַעֲמִיק
הוּא לֹא יֵעָצֵב אֶל לִבּוֹ; יִרְאֶה: הַצּוּרוֹת מִתְחַלְּפוֹת,
נוֹשְׁרָה הַקְּלִפָּה הַפְּגוּמָה וְאוּלָם לָעַד חַי הַגַּרְעִין...
כָּכָה מִתְנַחֲמִים עַל עַרְשָׂם טוֹבֵי הַדּוֹר, דּוֹר בִּילוּיִים,
עוֹד בְּנִשְׁמָתָם לֹא כָּבָה זִיק אַחֲרוֹן מִלַּהֲבָם הַקַּדְמוֹן.
אָבַד כְּבָר כֹּחַ הַנְּעוּרִים וְשֵׁנָה נוֹדֶדֶת מֵעֵינָם,
וּבִשְׁעוֹת לֵיל לְלֹא־שֵׁנָה מִתְעוֹרְרָה רוּחָם וְחַיָּה,
חֶרֶשׁ תְּרַחֵף וּתְעַלְעֵל הֶעָלִים שֶׁל סֵפֶר חַיֵּיהֶם,
תַּעֲבִיר לִפְנֵיהֶם בֶּחָזוֹן יָמִים שֶׁל גְּדוֹלוֹת וּקְטַנּוֹת,
וּמִבַּעַד לְפִרְצֵי הַתְּרִיסִים שׁוֹלַחַת אֲלֵיהֶם הַלְּבָנָה
קַוִּים עֲנֻגִּים וּמְלַטְּפִים, זָהֳרֵי תַנְחוּמִים וּסְלִיחָה...

צָף הַיָּרֵחַ לְאִטּוֹ בִּתְכֵלֶת שָׁמַיִם עֲמֻקָּה,
— גַּם בְּלֵיל סַהַר הַתְּכֵלֶת שֶׁל שַׁחַק יְהוּדָה אַפְלוּלִית,
גְּדוּשָׁה וְרָוָה וּצְרוּפָה, לֹא דַקָּה וְחִוְּרָה כְּבַצָּפוֹן, —
מֵצִיץ בְּזָהֳרוֹ הַשָּׁלֵו אֶת כָּל הַמּוֹשָׁבָה הַנָּמָה,
הָחֵל מֵרְחוֹב הַקִּיטָנִים וְכַלֵּה בִּשְׁכוּנַת בָּרְכִיאֵל,
בָּהּ הַתֵּימָנִים יָגוּרוּ, וְיָפָה הַשְּׁכוּנָה בַּלָּיְלָה.
בָּתֵּי הַחֹמֶר הַקְּטַנִּים, שֶׁכָּכָה עֲלוּבִים הֵם יוֹמָם,
עַתָּה מְכֻסָּפִים יַזְהִירוּ בְּזֹהַר צָנוּעַ, חֲגִיגִי.
שִׂיחֵי הַפְּרָחִים הַמְעַטִּים הַצּוֹמְחִים עַל יַד הַפְּתָחִים,
פִּרְחֵי עֲרָב הָרֵיחָנִים, מִתֵּימָן הָרְחוֹקָה הוּבָאוּ,
נִרְאִים כְּחַיִּים וְרוֹגְשִׁים בְּזֹהַר הַטְּלָלִים הַמְפַרְפֵּר.
פֹּה וְשָׁם יוֹרִיק בְּיָפְיוֹ לִפְנֵי חַלּוֹן נָמוּךְ, פְּתוּחַ
אִילַן תַּפּוּחֵי־הַזָּהָב, אוֹ רַחֲבַת־עֲנָפִים תְּאֵנָה.

נוֹשְׁמָה בְחָזְקָה תִּנְשֶׁמֶת מִקְנָהּ בְּאַחַד הַגַּגּוֹת,
כִּבְשָׂה בַּדִּיר הָרָעוּעַ גּוֹעָה לְפִתְאֹם חֲרֵדוֹת.
נִשְׁמַע קוֹל בֶּכִי מִתְאַפֵּק. זָקֵן בִּסְכָּה שֶׁל קְרָשִׁים
– הִיא מְשַׁמֶּשֶׁת בֵּית־תְּפִלָּה – עוֹרֵךְ „חֲצוֹת" בַּחֲשֵׁכָה.
יֵשׁ שֶׁמֵּאֶשְׁנָב פָּתוּחַ גְּנִיחָה תִּתְפָּרֵץ לְפִתְאֹם,
גְּנִיחָה חֲטוּפָה – וּדְמָמָה. מִי זֶה הַנֶּאֱנָח בַּלָּיְלָה?
הַאִם זֹאת נַעֲרָה צְעִירָה, לוֹהֶטֶת בְּעֶצֶם אֲבִיבָהּ?
חָפֵץ אָבִיהָ הַשִּׂיאָהּ לַזָּקֵן – „הַגְּבִיר" שֶׁל הַשְּׁכוּנָה,
צוֹרֵף בְּזָהָב הַנֵּהוּ וְהֵבִיא תַּכְשִׁיטִים מִתֵּימָן, –
אוּלָם הִיא חָשְׁקָה בְחָלוּץ, שֶׁאִתּוֹ נִזְדַּמְּנָה בַּכֶּרֶם,
שְׁנֵיהֶם עֵת עָבְדוּ בַּבָּצִיר, בָּחוּר מִתְלְתָּל וְעַלִּיז,
הִטָּה לָהּ חֶסֶד וְאָמַר, כִּי נַפְשׁוֹ יוֹצֵאת אֵלֶיהָ,
וְאָמְנָם שְׁכָּרַתּוּ בְחִנָּהּ, חֵן מִזְרָח, הַזָּר לוֹ, לַצְּפוֹנִי,
אוּלָם הֲתוּכַל תֵּת אֵמוּן לְבָחוּר „שִׁכְנַזִּי", מִתְלוֹצֵץ?
אַף אִם גַּם דִּבֵּר בֶּאֱמוּנָה, אָבִיהָ לֹא יֵאוֹת לְעוֹלָם
תֵּת אוֹתָהּ לָאֶפִּיקוֹרוֹס, וּלְבָבָהּ מְפַרְפֵּר וְכוֹאֵב...
... מִי זֶה הַנֶּאֱנָח בַּלָּיְלָה? הַאֵין זֹאת סַעִידָה הַזְּקֵנָה,
עֲיֵפָה מִשֵּׂאת אֶל הַשְּׁכוּנָה מִבְּאֵר הַמּוֹשָׁבָה הָרְחוֹקָה
מַיִם עַל רֹאשָׁהּ הַכָּפוּף? וְאוּלַי בְּלִבָּהּ הַנִּחָר
פִּתְאֹם זִכְרוֹנוֹת נֵעוֹרוּ שֶׁל יָמִים עֲטוּפֵי עֲרָפֶל?
הָיְתָה אָז דַּקָּה וּצְעִירָה וּבְרֶגֶל אַמִּיצָה וְקַלָּה
הָלְכָה בַּבֹּקֶר וָעֶרֶב עִם כַּדָּהּ עַל רֹאשָׁהּ לָעַיִן
שָׁם, בַּמּוֹלֶדֶת הָרְחוֹקָה, בְּתֵימָן עֲטוּרַת הֶהָרִים.
אִתָּהּ חֲבֵרוֹת עַלִּיזוֹת, שְׁזוּפוֹת מִשֶּׁמֶשׁ וָרוּחַ,
דָּמְתָה קוֹמָתָן לְתָמָר וְצַעֲדָן כְּהוֹלְכוֹת עַל קְפִיצִים
וּכְנִשָּׂאוֹת בָּרוּחַ וְיַטֵּן אֶל אֲשֶׁר תַּחְפֹּצְנָה,
נוֹגְעוֹת לֹא נוֹגְעוֹת בַּקַּרְקַע – וְצוֹחֲקוֹת כֻּלָּן וּמְסַפְּרוֹת

אִשָּׁה לְרֵעוּתָהּ בְּלַחַשׁ אֶת סוֹדוֹת אֲבִיבָן הַמְלַבְלֵב.
הָיְתָה אָז כּוֹס נְעוּרֶיהָ מְלֵאָה וְנֵטֶף לֹא נִגְרַע,
כַּאֲשֶׁר לֹא נִגְרַע אַף נֵטֶף מִכַּדָּהּ הַמָּלֵא עַל רֹאשָׁהּ.
גַּם עֵת כָּל גֵּוָהּ הַגָּמִישׁ הִתְפַּתֵּל מִצְחוֹק הָעֲלוּמִים.
עַתָּה כְּבָר הוּמְכָה קוֹמָתָהּ וְכוֹאֵב הַגַּב הַיָּגֵעַ,
צָבְתָה וְכָבְדָה הָרֶגֶל וְרֹאשָׁהּ, רֹאשׁ כָּפוּף, הִשְׁתּוֹחֵחַ,
חֶרֶשׁ רְסִיסֵי חַיֶּיהָ נִגָּרִים נְטָפִים, נְטָפִים,
כַּאֲשֶׁר נִגָּרִים הַמַּיִם מִכַּדָּהּ עַל רֹאשָׁהּ בְּלֶכְתָּהּ,
מַהֵר — וְשָׁבָה לְבֵיתָהּ וְכַדָּהּ רֵיק כָּלִיל וְשָׁבוּר...
...מִי זֶה הַנֶּאֱנָח בַּלַּיְלָה? הַאִם זֶה יִחְיֶה הַפֶּחָח?
הָיָה בְתֵימָן מְסוֹבֵב עִם כְּלֵי עֲבוֹדָתוֹ בַּכְּפָרִים,
עָטוּף בְּטַלִּית וְשׁוֹנֶה מִשְׁנָתוֹ בְּלֶכְתּוֹ בַּדֶּרֶךְ,
עוֹבֵר מִמּוֹשָׁב לְמוֹשָׁב וּמוֹצֵא אֶת לַחְמוֹ בִּרְוָחָה,
אוּלָם עַד מָוֶת לוֹ נִמְאֲסָה גָּלוּת יִשְׁמָעֵאל הַקָּשָׁה,
בּוּז בְּנֵי־עֲרָב הַגְּאֵיוֹנִים וְלַעֲגָם לְ„יַלְדֵי־הַמָּוֶת“.
אַף גַּם מַה מָּשְׁכָה אֶת לִבּוֹ הַמִּצְוָה שֶׁל „יִשּׁוּב הָאָרֶץ“.
עָלָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב בִּשְׁכוּנַת בְּרַכִיאֵל,
בָּנָה בְיָדָיו בֵּית חֹמֶר וַיִּטַּע תְּאֵנָה לְיָדוֹ,
עַתָּה כְּבָר גָּדְלָה וּבְצִלְלֵי בַדֶּיהָ הוּא עוֹשֶׂה מְלַאכְתּוֹ,
בָּרוּךְ הַשֵּׁם, יֵשׁ פַּרְנָסָה וְאִם כִּי בְדֹחַק, אַךְ דָּאֹג
יִדְאַג לְבָנָיו שֶׁגָּדְלוּ, וּפוֹעֲלִים הֵם בַּחֲצֵרוֹת.
אָמְנָם יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים הֵם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אַךְ בַּתּוֹרָה
הָגֹה לֹא יֶהְגּוּ כָּמוֹהוּ, בְּבָתֵּי הַמִּדְרָשׁ לֹא יֵשְׁבוּ
אַחֲרֵי כַלּוֹתָם מְלַאכְתָּם, וְתָמִיד בֵּינֵיהֶם מַחֲלֹקֶת:
„אַחְדוּת עֲבוֹדָה“, „הַפּוֹעֵל הַצָּעִיר“, אֲסֵפוֹת וּבְחִירוֹת.
מַה הֵמָּה שָׂחִים? מָה רוֹצִים? לֹא יָבִין זֹאת יִחְיֶה הַזָּקֵן!
אוּלָם הוּא תּוֹלֶה הַקּוֹלָר בְּחֹסֶר הַמַּיִם בַּשְּׁכוּנָה.

מַיִם לוֹ יִהְיוּ בַּשְּׁכוּנָה וְגַם מְעַט יוֹתֵר אֲדָמָה,
יִהְיוּ הַבָּנִים עֲסוּקִים בַּשְּׁכוּנָה בַּעֲבוֹדַת הַגַּנִּים,
בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הֵם חָרוּצִים וּרְגִילִים בִּיגִיעַת כַּפַּיִם,
תִּהְיֶה פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע וְלֶחֶם עִם זַיִת לֹא יֶחְסַר,
יִשְׁכְּחוּ רִיבוֹת־עַל־חִנָּם וּלְדִבְרֵי הַהֶבֶל לֹא יִשְׁעוּ.
...אוֹ אוּלַי נֶאֱנַח הֶחָכָם הַיָּשִׁישׁ, שֶׁנָּדְדָה שְׁנָתוֹ,
בָּא אֶל הָאָרֶץ בְּתִקְוָה, כִּי יִזְכֶּה וְיִרְאֶה בַּגְּאֻלָּה,
אַךְ לָעֶרֶב נוֹטֶה יוֹמוֹ וְשׁוֹפַר הַגְּאֻלָּה לֹא נִשְׁמָע...
בָּלְעָה הַדְּמָמָה אֶת גְּנִיחַת הַלַּיְלָה הַקְּטוּעָה; בְּיֶתֶר
עֹז הַתִּנְשֶׁמֶת בְּקִנָּהּ עַל אַחַד הַגַּגּוֹת נוֹשֶׁמֶת,
רִשְׁרוּשׁ יִשָּׁמַע לְפִתְאֹם בֵּין תִּלֵּי הַזְּמוֹרוֹת הַיְבֵשׁוֹת
– לֶקֶט מִכְּרָמִים – הַצְּבוּרִים בְּצִדֵּי הָרְחוֹבוֹת הַצָּרִים.
שְׁרִיקָה־חֲרִיקָה לִמְכוֹנַת הַשְּׁקָאָה בְּפַרְדֵּס לֹא רָחוֹק
נִדְמֵית בִּדְמְמַת לַיְלָה לְבִכְיָהּ שֶׁל צִפּוֹר גַּלְמוּדָה.
רוּחַ נוֹשֶׁבֶת. הַדֶּקֶל עַל יַד בֵּית הַתְּפִלָּה־הַסֻּכָּה
מֵנִיד כַּפּוֹתָיו כִּמְבָרֵךְ אֶת מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב הַדַּלִּים.

צָף הַיָּרֵחַ לְאִטּוֹ בִּתְכֵלֶת שָׁמַיִם עֲמֻקָּה,
יָצִיף בִּנְגֹהוֹת אַוְרִירִים חֲצֵרוֹת מִגְּבוּלָהּ עַד גְּבוּלָהּ;
אוּלָם כִּי שִׁבְעָה נְגֹהוֹת הוּא מַעֲנִיק לְגִבְעַת הַגֹּרֶן,
גְּבוּל הַמּוֹשָׁבָה הִיא שׁוֹמְרָה וּפְתוּחָה לְאַרְבַּע הָרוּחוֹת.
אָהֳלֵי בַד שָׁם נְטוּיִים, יַצְהִירוּ כִּרְקוּמִים מִכֶּסֶף,
שָׁם הַחֲלוּצִים יִשְׁכֹּנוּ, הָעוֹבְדִים עַל אַדְמַת חֲצֵרוֹת.
דְּמָמָה וָשֶׁקֶט בִּגְבוּלוֹת חֲצֵרוֹת הַיְשֵׁנָה אֶת שְׁנָתָהּ,
אַךְ עֲלֵי גִבְעַת הַגֹּרֶן יְרַנֵּן וְירֹעַע וִירַקֵּד.
הוּצְאוּ הַחוּצָה מַחְצָלוֹת, סַפְסָלִים וְתֵבוֹת. עַל אַרְגָּז
– עַתָּה מְשַׁמֵּשׁ הוּא שֻׁלְחָן – חָבִית כַּרְסָנִית עוֹמֶדֶת.

בָּחוּר עִם שׁוֹט בְּבֵית־שַׁחְיוֹ מוֹזֵג הַיַּיִן בַּכֵּלִים:
כּוֹסוֹת, צַלָּחוֹת וּקְעָרוֹת וּסְפָלִים וְקֻפְסוֹת שֶׁל פַּחִים.
„כָּשֵׁר כָּל כְּלִי לִשְׁתִיָּה! — הוּא מַכְרִיז — לֹא כָל־שֶׁכֵּן עַכְשָׁו,
כְּשֶׁהַלֵּילוֹת כְּבָר קְרִירִים. בִּמְטוּתָא, רַבּוֹתַי, לְחַיִּים!"

פֶּרֶק שֵׁנִי.

גִּבְעַת הַגֹּרֶן.

מַה זֶּה הַלַּיְלָה מְלֵילוֹת? בַּשָּׁעָה הַזֹּאת עַל הַגִּבְעָה
תָּמִיד דּוּמִיָּה שׁוֹרֶרֶת. שְׁנַת עוֹבְדִים מְתוּקָה יְשֵׁנִים
יוֹשְׁבֵי הַיְרִיעוֹת. רַק דּוֹמָם הַשּׁוֹמֵר עִם רוֹבוֹ עַל כְּתֵפוֹ
סוֹבֵב אֶת אָהֳלֵי הַשֶּׁקֶט. אוֹ יֵשׁ שֶׁהָעֶלֶם הַמְשׁוֹרֵר
יוֹצֵא לְרֶגַע מֵאָהֳלוֹ לֵהָנוֹת מִזִּיווֹ שֶׁל לַיְלָה,
נוֹשֵׂא אֶת עֵינָיו לֶהָרִים הַלּוּטִים בְּעַרְפִלֵּי כֶסֶף,
מַבִּיט לְהִבְהוּב מְדוּרוֹת נֶעֱלָמוֹת מִבַּעַד לָעֲרָפֶל,
צָד אֶת הַפִּרְפּוּר הַחַי, הַחֲגִיגִי שֶׁל כּוֹכְבֵי הַנֵּצַח,
מַקְשִׁיב לְהֶמְיָה עֲמוּמָה, הָעַזָּה וְאַף כִּי רְחוֹקָה,
הֶמְיַת יָם אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל; נוֹשֵׁם מְלֹא חָזוֹ הָאֲוִיר,
אֲוִיר הַמֶּרְחָב הַמְזֻקָּק בְּצִנַּת הַלַּיְלָה הַטָּלוּל;
נֶאֱנָח מִשִּׁפְעַת רְגָשׁוֹת וְנִגָּשׁ לַשּׁוֹמֵר וְשׁוֹאֵל
שְׁאֵלָה שֶׁלֹּא מִן הָעִנְיָן וְשָׁב הָאֹהֱלָה. וְשֵׁנִית
דְּמָמָה מִסָּבִיב, רַק חֶרֶשׁ הַשּׁוֹמֵר עִם רוֹבוֹ עַל כְּתֵפוֹ
סוֹבֵב אֶת אָהֳלֵי הַשֶּׁקֶט. וְאֵלֶּה הֵם יוֹשְׁבֵי הַיְרִיעוֹת:
קְבוּצַת בְּנֵי לִיטָא תּוֹפֶשֶׂת אֶת טוּר הָאֹהָלִים הָרִאשׁוֹן,
עֶשְׂרִים אֹהָלִים בְּמִסְפָּר וְכֹה לְעָרֵיהֶם יִתְחַלָּקוּ:
תִּשְׁעָה אֹהָלִים לְוִילְנָה, חֲמִשָּׁה לְקוֹבְנָה וּשְׁנַיִם
שְׁנַיִם לְעָרֵי־הַשָּׂדֶה סְמוֹרְגוֹן, קוֹשֶׁדָּרִי וּסְטוֹלִין

וְכֻלָּם פֹּה כְּנוּ בַּשֵּׁמוֹת, מִפְּנֵי שֶׁעַל עָרֵי מוֹצָאָם
גַּאֲוַת בְּנֵי לִיטָא, וּמַעֲשֶׂה בְּאֶחָד לִיטָאִי שֶׁנִּשְׁאַל:
„הַאִם מִלּוֹנְדּוֹן הִנְּךָ?" — נֶעֱלַב וְעָנָה בִקְפֵדָה:
„מַה לִּי וּלְלוֹנְדּוֹן? אָנֹכִי מִטֶּלְז בִּכְבוֹדָהּ וּבְעַצְמָהּ!".
רֻבָּם בְּנֵי תוֹרָה וְחוֹלְמִים עַל צִיּוֹן מִשַּׁחַר יַלְדוּתָם,
עוֹבְדִים בַּשָּׂדֶה בְּאֵמוּן וְ„תַרְבּוּת" מַרְבִּיצִים בַּמַּחֲנֶה.
תּוֹשָׁבֵי חֲצֵרוֹת מְרֻצִּים מֵהֶם, אַף כִּי לִבָּם מְהַסֵּס:
חָרִיף הוּא מֹחַ בְּנֵי לִיטָא וּמְסֻגָּל לְכָל מִינֵי פִּלְפּוּל.
שׁוֹנִים מֵהֶם בְּנֵי הַנֶּגֶב שֶׁבָּאוּ מִגְּדוֹת יָם הַשָּׁחוֹר,
יוֹצְאֵי חֲצִי־הָאִי קְרִים וּמִסְפַּר אָהֳלֵיהֶם שְׁנֵים עָשָׂר.
כֹּחָם בִּמְחוֹלוֹת וּזְמִירוֹת וְהֵם עַל הַנְּעָרוֹת חֲבִיבִים,
נַעֲרוֹת חֲצֵרוֹת הַנָּאוֹת, וְאַף כִּי דִּבּוּרָם הָעִבְרִי
עוֹדוֹ מְגֻמְגָּם, אַךְ פִּקְחוֹת הַנְּעָרוֹת וּמְבִינוֹת בִּרְמִיזָה.
אָהֳלֵי בְּנֵי אַשְׁכְּנַז תִּשְׁעָה וְהֵמָּה נְטוּיִים בְּמַעְגָּל,
אֵלֶּה מוּל אֵלֶּה הַפְּתָחִים — סִמָּן שֶׁל שִׁתּוּף וְאַחֲוָה, —
רָחָב הַמַּעְגָּל וּבְתוֹכוֹ, בַּמֶּרְכָּז, עַמּוּדִים וְסֻלָּם,
מַקְפֵּץ, כַּדּוּרִים, מַקְבִּילִים וְיֶתֶר מַכְשִׁירֵי הִתְעַמְּלוּת.
כֻּלָּם תַּלְמִידֵי מִכְלָלוֹת בְּאַשְׁכְּנַז, חַבְרֵי „בַּר כּוֹכְבָא",
עוֹבְדִים עֲבוֹדוֹת הַקָּשׁוֹת כְּאִלּוּ יְכַהֲנוּ בַּקֹּדֶשׁ,
פְּנֵיהֶם רְצִינִים וְיוֹתֵר מִשְּׁמִינִית בִּשְׁמִינִית שֶׁל גַּאֲוָה
הֵמָּה מְפִיקִים, וְאַף כִּי מַהֲלָכָם בַּעֲנָוָה וָשֶׁקֶט.
חֶרֶשׁ בְּנֵי קְרִים הָעַלִּיזִים מְלַגְלְגִים: „בָּחוּר מִלִּיטָא,
אַף כִּי מִתְנַגֵּד הִנֵּהוּ, אַךְ אִם רַק תְּדַגְדְּגוֹ מַשֶּׁהוּ
יִפְרֹץ בִּצְחוֹק כְּבֶן אָדָם וְקָפַץ כְּחָסִיד בֶּן חָסִיד,
אוּלָם בְּנֵי אַשְׁכְּנַז אֵלֶּה כְּאִלּוּ הֵם עוֹרְכִים פֹּה גָּלוּת,
יוֹצְרִים „עֲרָכִים חֲדָשִׁים" וּמְקַדְּשִׁים אֶת שֵׁם הָעֲבוֹדָה,
וּבִשְׁעַת מַעֲשֶׂה פְּנֵיהֶם קְדוֹשִׁים וּמָרִים כְּאֶתְרוֹג,

סַבָּל הָעוֹלָם עַל שִׁכְמָם וְכָל הָאַחֲרָיוּת עֲלֵיהֶם.
אַחֲרֵי הַמַּעְגָּל עוֹד שָׁלֹשׁ שׁוּרוֹת אֹהָלִים מִשְׂתָּרְעוֹת,
שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשָׁה בְּמִסְפָּר, וְהוֹנָה הָעֲרַב־רַב בָּמוֹ.
„עֲרַב־רַבִּי" עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁמִּכָּל קְצוֹת הַגּוֹלָה
בָּאוּ בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּאֹהָלִים הָאֵלֶּה,
תִּשְׁעִים וּשְׁמוֹנָה נֶפֶשׁ מֵעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם מְדִינוֹת,
יַחַד בְּבֵית הֶחָלוּצִים נִפְגְּשׁוּ וַיִּתְאַחֲדוּ.
„לִגְיוֹן כָּל־יָכוֹלִי" זֶה שְׁמָם, כִּי כָל מִינֵי מֻמְחִים בֵּינֵיהֶם,
עֲבוּר הֵם עוֹבְרִים בָּאָרֶץ מִגְּבוּלָהּ עַד גְּבוּלָהּ וּמְחַיִּים
שִׁמְמוֹת דּוֹרוֹת וְיוֹבְלִים: מְפַלְּסִים נְתִיבוֹת בֶּהָרִים,
חוֹפְרִים תְּעָלוֹת בַּסְּלָעִים, מְיַבְּשִׁים אֲגַמִּים וּבִצּוֹת,
בּוֹנִים הֲרִיסוֹת וּמַשְׁקִים אַדְמַת יְשִׁימוֹן חֲרֵבָה.
עַתָּה הֵם בָּאוּ לַחֲצֵרוֹת לְהַצִּיב טַהֲרֶיהָ אֲבָנִים,
(מַרְבִּים בָּאָרֶץ לִבְנוֹת וְחֹמֶר לְבִנְיָן לֹא יַסְפִּיק).
תָּקְעוּ אָהֳלֵיהֶם גַּם הֵם עַל גִּבְעַת הַגֹּרֶן הַיָּפָה,
שִׁשָּׁה חַבְרֵיהֶם לִקְרָאתָם וְאֶחָד מֵרֹב הִתְפַּעֲלוּתוֹ
קָרָא לָהֶם עֵרֶב־רַב וְנִתְקַבֵּל הַשֵּׁם עַל הַגִּבְעָה.
אַחֲרֵי הָעֵרֶב־רַב יוֹשְׁבִים מְנַהֲגֵי הַדּוֹר הַחֲדָשִׁים
כְּלוֹמַר: עֶגְלוֹנֵי חֲצֵרוֹת, וְקֹדֶם בְּכָל הַמּוֹשָׁבָה
עֶגְלוֹן יְהוּדִי לֹא נִרְאָה, אַךְ אַחֲרֵי שֶׁבָּאָה פֻּרְעָנוּת
התחיל האכר ביהודי מפשפש במעשיו. וראשון
היה הפרדסן גרדי שלקח לו חלוץ לעגלון.
קראו להם החלוצים „מנהגי הדור" ונתקבל
שם זה על גבעת הגרן בתרועה והדוי מרבה.
מספר אהליהם עשרה ושלשים עגלונים בם יחיו
יתרם בתוך המושבה בבתי בעליהם יגורו
יחד מספרם חמשים. וזהו גם דבר הגון.

נִמְנוּ וְגָמְרוּ: אִם חוֹגְגִים יוֹבֵל חֲמִשִּׁים שָׁנִים,
לָמָּה גַּם הֵם לֹא יָחֹגּוּ יוֹבֵל חֲמִשִּׁים עֶגְלוֹנִים?
נִשְׁמַע הַדָּבָר בְּגִבְעַת הַגֹּרֶן וְהוּטַב בְּעֵינֵי
יוֹשְׁבֵי הַיְרִיעוֹת, וְשָׂמְחוּ לַיּוֹבֵל הֶחָדָשׁ הַלָּזֶה,
יוֹבֵל עֶגְלוֹנִים לוֹ קָרְאוּ וְנֶהֱנוּ מְאֹד מֵהַחִדּוּד.
זָרְזוּ אֶת חַתְנֵי הַיּוֹבֵל, לְבַל הַחֲגִיגָה יַחֲמִיצוּ,
וְאֵין מָקוֹם נָאֶה לֶחָג מִגִּבְעַת הַגֹּרֶן הַנָּאָה.

צָף הַיָּרֵחַ וּמֵצִיף בְּזָהֳרוֹ אֶת גִּבְעַת הַגֹּרֶן,
אָהֳלֵי הַבַּד הַמְּכֻסָּפִים וּקְהַל הַמִּתְעַלְּסִים הַמְגֻוָּן.
וְאֵלֶּה הֵם אוֹרְחֵי הַגֶּשֶׁף: יוֹשְׁבֵי הַגִּבְעָה כֻּלָּהֶם;
פּוֹעֲלִים רַבִּים שֶׁבָּאוּ מִמּוֹשְׁבוֹת יְהוּדָה הַקְּרוֹבוֹת;
נַעֲרוֹת חֲצֵרוֹת הַנָּאוֹת בִּשְׂמָלוֹת וּנְעָלִים לְבָנוֹת,
(רוּחַ חֲדָשָׁה הִתְחִילָה מְנַשְּׁבָה בְּמַחֲנֶה הַצְּעִירוֹת,
בּוֹז לֹא תָבֹזְנָה לַפּוֹעֵל וְגַם תְּבַקֵּשְׁנָה קִרְבָתוֹ,
אַף גַּם בְּעַצְמָן הִתְחִילוּ לְדַבֵּר בְּשִׁבְחַ הָעֲבוֹדָה,
יֵשׁ גַּם הַחוֹלְמוֹת עַל גִּנּוֹת לִירָקוֹת וְלוּלִים לְעוֹפוֹת,
אַךְ לְעֵת־עַתָּה הֵן מַשְׁקוֹת בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב הַתְּלָמִים,
תַּלְמֵי הַפְּרָחִים הַמְעַטִּים הַצּוֹמְחִים לְיַד חַלּוֹנוֹתָן,
אַף גַּם מְפַזְּרוֹת זַרְעוֹנִים לַיּוֹנִים אֲשֶׁר בַּחֲצֵרוֹתָן.
שָׂמְחוּ מְאֹד לַחֲגִיגָה וּבָאוּ אֵלֶיהָ בֶּהָמוֹן,
סְבִיבָן כִּדְבוֹרִים בֵּין פְּרָחִים מִתְלַבְּטִים בְּנֵי קְרִים הָעַלִּיזִים):
כַּרְמִי הַפַּרְדְּסָן, זֶה אֲשֶׁר הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁלָּקַח
חָלוּץ לְעֶגְלוֹן וַיְהִי לְמוֹפֵת לְכָל הָאִכָּרִים,
בָּא וְגַם הֵבִיא מַתָּנָה: שַׂק שְׁקֵדִים, וְכַרְמִי אִישׁ צוּרָה,
וְאַף כִּי כְּבָר קָרוֹב לַחֲמִשִּׁים, אַךְ זָקוּף וְחָסֹן כָּאַלּוֹן,
אֵיתָן מִצְעָדוֹ וְיָדָיו כִּמְטִילִים שֶׁל בַּרְזֶל לְכֹחַ,

רַעֲמָה עֲבֻתָּה לְרֹאשׁוֹ וְאַף כִּי כְּבָר זָרְקָה בָהּ שֵׂיבָה,
דּוֹהֵר עַל סוּסוֹ כִּבְדָוִי וְרוֹבוֹ מֵעוֹלָם לֹא יַחְטִיא.
בָּז לַחֲלוּצִים לְפָנִים גַּם הוּא וּשְׁלוּמִיאֵלִים כִּנָּם,
אַךְ מֵהַיּוֹם אֲשֶׁר רָאָם מְשִׁיבִים מִלְחָמָה שְׁעָרָה,
הָפַךְ לְבָבוֹ לְאַהֲבָם וַתִּנְעַם מְאֹד לוֹ חֶבְרָתָם.
יוֹרָם בֶּן סוֹחֵר מִיָּפוֹ, שֶׁעָזַב מִדְרֶשֶׁת תֵּל־אָבִיב,
הָלַךְ וְנַעֲשָׂה לְחָלוּץ וְעוֹבֵד בְּאַחַד הַכְּבִישִׁים,
בָּא אֶל הַנֶּשֶׁף וּבְיָדוֹ שְׁנֵי בַקְבּוּקֵי קוֹנְיַק מְשֻׁבָּח,
קְנָם לִכְבוֹד הָעֶגְלוֹנִים בִּשְׂכַר עֲבוֹדָתוֹ הַקָּשָׁה.
זַרְחִי הָעַסְקָן הַזָּרִיז, בָּא־כֹּחַ מִפְלֶגֶת „הָעוֹבֵד״,
סִינַי וְעוֹקֵר הָרִים וּמֻמְחֶה לְנַסֵּחַ „הַחְלָטוֹת״,
הַיּוֹשֵׁב רֹאשׁ בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְעִידוֹת וּוְעָדוֹת וּוְעָדִים,
בָּא אֶל הַנֶּשֶׁף מִיָּפוֹ לַעֲשׂוֹת לְמִפְלַגְתּוֹ נְפָשׁוֹת
וְאַגַּב אוֹרְחָא לְהָטִיל קְצָת פְּגָם בְּמִפְלֶגֶת „הֶעָמֵל״.
גַּחְלִי הַנּוֹאֵם הַנִּלְהָב, בָּא־כֹּחַ מִפְלֶגֶת „הֶעָמֵל״,
אֵשׁ מִפִּיו תִּיקַד בְּדַבְּרוֹ וְלַעֲגוֹ—חֲרָבוֹת לְטוּשׁוֹת,
מֻמְחֶה לְהַלְהִיב בִּנְאוּמוֹ גַּם חֵרְשִׁים מִלֵּדָה וָבֶטֶן,
בָּא אֶל הַנֶּשֶׁף מִיָּפוֹ לַעֲשׂוֹת לְמִפְלַגְתּוֹ נְפָשׁוֹת
וְאַגַּב אוֹרְחָא לְהַרְעִים עַל פִּשְׁעֵי מִפְלֶגֶת „הָעוֹבֵד״.
אֵלֶּה הֵם אוֹרְחֵי הַנֶּשֶׁף וְנוֹסְפוּ עוֹד שְׁלֹשָׁה עֲלֵיהֶם:
יִגְאָל, עֲמִיקָם וְרַעֲנָן, שְׁלָשְׁתָּם נְעָרִים בְּנֵי שְׁמֹנֶה,
בְּנֵי הָאִכָּרִים וְחֶרֶשׁ הִתְגַּנְּבוּ מִבֵּית אֲבוֹתֵיהֶם,
נִגְרְרוּ אַחֲרֵי אַחְיוֹתָם וּבָאוּ אֶל גִּבְעַת הַגֹּרֶן,
אַדִּיר כָּל חֶפְצָם מֵאָז לִהְיוֹת עֶגְלוֹנִים בְּגָדְלָם.
וּמֵהַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד עֲמִיקָם, כִּי סְיָח
נוֹלַד לֹא כְבָר בְּאֻרְוָתָם וְעַל הַסְּיָח גַּאֲוָתוֹ.
אַךְ גַּם לְרַעֲנָן שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה, כִּי אֵין עוֹד כָּמוֹהוּ

נַעַר יוֹדֵעַ לְנַעֵר כַּחֲמוֹר וְכַשּׁוּעָל לְיַלֵּל.
עַתָּה עַל גִּבְעַת הַגֹּרֶן מִתְרוֹצְצִים הֵמָּה כְּרוּחוֹת,
מוֹשְׁכִים בְּשִׂמְלוֹת אַחְיוֹתָם, מִתְלַבְּטִים בֵּין רַגְלֵי הַגְּדוֹלִים,
דּוֹהֲרִים, נוֹעֲרִים, צוֹהֲלִים, בּוֹכִים כְּתַנִּים וְשׁוֹרְקִים,
רַבָּה הַתְּכוּנָה וּגְדוֹלָה הַשִּׂמְחָה וּמִי יְכִילֶנָּה.

עָבַר הַמְתוֹפֵף וְתוֹפֵף בְּפַח שֶׁל נֵפְט שֶׁנִּתְרוֹקַן.
רֶגַע נִשְׁתַּתֵּק הֶהָמוֹן. הַמְרַקְּדִים הִפְסִיקוּ רִקּוּדָם,
עָמְדוּ הַמְזַמְּרִים מִזַּמֵּר וְנִדְחֲקוּ לַשֻּׁלְחָן־הָאַרְגָּז,
עוֹמְדָה שָׁם חָבִית כַּרְסָנִית וְעוֹמֵד עָלֶיהָ הַבָּחוּר,
זֶה אֲשֶׁר מָזַג מִתּוֹכָהּ הַיַּיִן וְשׁוֹט בְּבֵית־שְׁתָיו,
הוּא שַׂר הַמַּשְׁקִים וְהוּא גַּם הַמְּפַקֵּד שֶׁל נֶשֶׁף הַיּוֹבֵל.
כּוֹבַע הַקַּשׁ עַל גַּבַּחְתּוֹ כְּדֶרֶךְ עֶגְלוֹנִים בְּנֵי חָיִל,
בְּלוֹרִית תַּלְתַּלָּיו הַשְּׁחוֹרָה מִזְדַּקְּרָה בְּעָרְמָה וּמְשׁוּבָה,
עֵינָיו מַבְרִיקוֹת בְּאֹמֶץ, וְחִיּוּךְ שֶׁל לִגְלוּג עַל שְׂפָתָיו,
קָרְאוּ לוֹ דַּרְשָׁן, כִּי יָדַע לִדְרֹשׁ כַּמַּגִּידִים הַיְשָׁנִים,
חִקָּה אֶת חִתּוּךְ דִּבּוּרָם וּתְנוּעוֹת יְדֵיהֶם וּפְנֵיהֶם.
פָּתַח וְאָמַר: „רַבּוֹתַי! מָצָאנוּ בְּיַלְקוּט קָטָן
שֶׁל רַבִּי אַחַד־הָעָם, כִּי תְּשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל תָּבוֹא
לֹא עַל יְדֵי דִּפְלוֹמָטִים, כִּי אִם עַל יְדֵי נְבִיאִים.
מַקְשֶׁה הַמַּאֲמָר וְסָתוּם לְאֵילוּ נְבִיאִים נִתְכַּוֵּן.
אִם תִּמְצָא לוֹמַר: נְבִיאִים מַמָּשׁ וּמִקְרָא כִּפְשׁוּטוֹ —
נָבִיא מִבְּעֵי לְמֶהֱוֵי וְלֹא נְבִיאִים, כַּכָּתוּב:
„הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא
לִפְנֵי בּוֹא יוֹם ה'". אֶלָּא לְמִי הַכַּוָּנָה?
אֱמֹר מֵעַתָּה: לִנְבִּי מוּסָה וְנֶבִּי רוּבִּין
וְנֶבִּי צָלַח, שֶׁאִלְמָלֵא הֵם לֹא הָיִינוּ זוֹכִים

עַד הַיּוֹם לְעֶגְלוֹן יְהוּדִי בְּמוֹשְׁבוֹת יְהוּדָה
מִפֶּתַח־תִּקְוָה הַחֲסוּדָה עַד גְּדֵרָה וּרְחוֹבוֹת הַנְּאוֹרוֹת,
וּמֵחֲדֵרָה הַפְּשׁוּטָה עַד רִאשׁוֹן, הַבַּת הָעֲנֻגָּה".

גָּמַר הַדַּרְשָׁן וְנָדַם וַיִּחַדְּ הַמַּחֲנֶה לִדְבָרָיו,
שָׂמְחוּ הַשּׁוֹמְעִים לַחִדּוּד, אַךְ בִּבְשָׂרָם גַּם נַעֲשָׂה חִדּוּדִים,
זָכֹר כִּי זָכְרוּ אֶת חַגֵּי יִשְׁמָעֵאל הַנְּקוּבִים בִּשְׁמוֹתָם,
נֶבִּי מוּסָה וְנֶבִּי רוּבִּין וְנֶבִּי צַלַּח,
נַחְשׁוֹל מַשְׂטֵמָה עֵת אִיֵּם לִסְחוֹף סֻכַּת יַעֲקֹב הָרְעוּעָה,
רוּחַ אֲבַדּוֹן עֵת סָעַר לְכַבּוֹת גַּחֶלֶת אַחֲרוֹנָה.
אוּלָם הֲנָאַת הַחִדּוּד הִתְגַּבְּרָה וַיִּפְרוֹץ צְחוֹק עָלָיו.
אֶחָד רַק פּוּרְתָּא הִתְרָעֵם לִשְׁמַע הַדְּרָשָׁה הַקְּצָרָה,
הַיְנוּ: הַפַּרְדְּסָן כַּרְמִי, וְאַף כִּי גַם יָדַע, כִּי כֵנִים
דִּבְרֵי הַדַּרְשָׁן וּלְעֶגְלוֹן יְהוּדִי לֹא הָיְתָה כָּל דְּרִיסַת
רֶגֶל בְּמוֹשְׁבוֹת יְהוּדָה, לְרַבּוֹת מוֹשַׁבְתּוֹ חֲצֵרוֹת,
עָצֹר בְּרוּחוֹ לֹא יָכֹל וַיַּחְפֹּץ לִתְבּוֹעַ עֶלְבּוֹנָם
שֶׁל הָאִכָּרִים, וַיֹּאמַר: „יָפֶה דָּרַשְׁתָּ, נִכְבָּדִי,
וְאַף כִּי אִישׁ פָּשׁוּט הִנְנִי, וְלֹא אֵדַע וְדַעַת לֹא אֹבֶה
מִי הוּא הַתַּנָּא שֶׁלְּךָ, רַבִּי אַחַד־הָעָם, אוּלָם אוֹדֶה:
חָטְאוּ אִכָּרֵי יְהוּדָה, כִּי אֶת הַחֲלוּצִים לֹא קֵרְבוּ!
אַךְ אַל תְּכַחֵד גַּם אָתָּה, כִּי אַתָּה וְכֵן חֲבֵרֶיךָ,
אַף כִּי גַם כֻּלְּכֶם סְטוּדֶנְטִים, לַמְדָנִים, יַדְעָנִים, דַּרְשָׁנִים,
אוּלָם בְּחָכְמַת הָאֲרוּוָה עוֹד דַּרְדְּקִים הִנְּכֶם, בִּמְחִילָה,
וּמִי בֵּינֵיכֶם יוֹדֵעַ לְהַבְדִּיל בֵּין סוּס וּבֵין פֶּרֶד?"

כִּלָּה אֶת דְּבָרָיו וְנָסוֹג הַצִּדָּה וְהֵעִיף מִסָּבִיב
מַבַּט נִצָּחוֹן, כְּאוֹמֵר: „סָתַמְתִּי אֶת פִּיכֶם, פִּרְחָחִים!"

שָׁתַק לְרֶגַע הַדַּרְשָׁן, אַךְ תֵּכֶף בְּבַת־צְחוֹק עֲרֻמָּה
הֵשִׁיב: „נָשָׂאתִי פָּנֶיךָ, מַר כַּרְמִי, אִם דַּעַת לֹא תֹאבֶה
אֶת רַבִּי אַחַד־הָעָם, וְאוּלָם אֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ
תֵּדַע כָּמוֹנוּ וְתוֹדֶה, כִּי הָיָה לֹא חָלוּץ, לֹא בַטְלָן,
אַף עַל פִּי כֵן הָיָה סָבוּר בְּחָכְמַת הָאַרְוָה כָּמוֹנוּ,
הִכְרִיז בְּפֵרוּשׁ בַּתְּהִלִּים: „כְּסוּס כְּפֶרֶד! אֵין הָבִין!"
כְּלוֹמַר: אִי־אֶפְשָׁר לְהָבִין הַהֶבְדֵּל בֵּין סוּס וּבֵין פֶּרֶד".

טֶרֶם עוֹד יִגְמֹר אֶת דְּבָרָיו וַיִּפְרֹץ צְחוֹק אַדִּיר בַּמַּחֲנֶה
נֶהֱנָה בְּיִחוּד מַר כַּרְמִי לִשְׁמֹעַ הֲלָצַת הַדַּרְשָׁן,
פִּרְכֵּס מִצְּחוֹק בְּכָל גּוּפוֹ וּמִלְמֵל רְסוּקוֹת: „בְּחַיַּי!
כְּלָל אֵינָם טִפְּשִׁים, הַלָּלוּ! וְאֵינָם בַּטְלָנִים כָּל עִקָּר!"
צָחַק גַּם זַרְחִי הַזָּרִיז וְצָחַק גַּם גַּחֲלִי הַנִּלְהָב,
שְׁנֵיהֶם רַק זֶה עַתָּה נִגְּשׁוּ לַבָּמָה־הַשֻּׁלְחָן־הָאַרְגָּז,
שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד הִתְנַכְּלוּ לְתַפְּשָׂהּ רִאשׁוֹנָה וּלְהַרְעִיף
אֶת אִמְרוֹתֵיהֶם הַצַּחוֹת עַל נַפְשׁוֹת הַשּׁוֹמְעִים, אַךְ הֵבִין
אֶת כַּוָּנָתָם מְפַקֵּד־הַנֶּשֶׁף וּמְקוֹמוֹ לֹא עָזָב,
פָּנָה לַקָּהָל וְהִכְרִיז: „רַבּוֹתַי! הַנְּאוּמִים נִגְמָרוּ,
נִשְׁאַר רַק מִנְאַם־הַפְּרִידָה וּבוֹ אֶת בֶּן־אַרְצִי נְכַבֵּד
טֶרֶם נִתְפַּזֵּר, וְעַכְשָׁו — הַשְּׁתִיָּה כַּדָּת וְרִקּוּדִים!"
דְּבָרָיו לֹא כִלָּה וּכְבָר כָּל הַגִּבְעָה מְשִׁירִים צְלָלָה,
חָרְדָה מִדַּהֲרוֹת אַבִּירִים, מִשַּׁעֲטַת רַגְלֵי הַמְרַקְּדִים.
אָז הֵסֵב רֹאשׁוֹ לְגַחֲלִי וְזַרְחִי הָעוֹמְדִים עַל יָדוֹ
אֵצֶל הָאַרְגָּז־הַשֻּׁלְחָן־הַבָּמָה וּפְנֵיהֶם נִכְלָמִים,
הֶעֱמִיד אֶת פָּנָיו, כְּאִלּוּ רַק זֶה עַתָּה רָאָם וַיֹּאמַר:
„יִסְלַח לָכֶם אֱלֹהִים, כִּי מְנַעְתֶּם מִמֶּנּוּ אֶת טוּבְכֶם,
לָמָּה נֶחְבֵּאתֶם אֶל כְּלֵיכֶם וּדְבַרְכֶם עַד עַתָּה לֹא נִשְׁמָע?

אַךְ אַף כִּי אַתֶּם זִלְזַלְתֶּם בִּכְבוֹד הֶעֶגְלוֹנִים, בְּכָל זֹאת
נָעִים מְאֹד לָנוּ יִהְיֶה, אִם תִּשְׁתּוּ אִתָּנוּ לְחַיִּים״.
מָזַג שְׁנֵי סְפָלִים אַדִּירִים וּמְסָרָם לְזַרְחִי וְנַחֲלִי,
הָיוּ גַּם שְׁנֵיהֶם נְבוֹכִים מְאֹד וּמִגֹּדֶל הַמְּבוּכָה
זֶה לָזֶה אָמְרוּ לְחַיִּים וְשָׁתוּ הַסְּפָלִים עַד תֻּמָּם.

שָׁקַע הַסַּהַר, הֶאֱפִילוּ שָׁמַיִם וּבְרַק הַכּוֹכָבִים
עַז נַעֲשָׂה יוֹתֵר וְלוֹהֵט, כְּאִלּוּ מֵחָדָשׁ מֹרָטוּ.
הָיָה, כְּאִלּוּ רַק עַתָּה, לְאַחַר שֶׁשָּׁקַע הַסַּהַר,
בָּא זְמַן שִׁלְטוֹנָם הַנָּכוֹן, וְיָפְיָם הַטָּמִיר הִתְלַקַּח.
רַעֲנָן וְחַי פִּרְפֵּר נָגְהָם וַיֶּחְסַר מְעַט רַק מִלְּהַשׁ,
נִדְמֶה: רַק תַּטֶּה אָזְנְךָ וְתִשְׁמַע רִנָּתָם הָרְחוֹקָה.
שָׁזְרוּ רְשָׁתוֹת שֶׁל זָהָב עַל קְטִיפַת הַתְּכֵלֶת הַכֵּהָה,
כְּתֹבוֹת־שַׁלְהָבָה מְפֻלָּאוֹת, הַנֶּצַח יְגַל בָּהֶן רָזָיו.
דּוּמָם לַשְּׁחָקִים הַחוֹגְגִים הִבִּיט הָעֶלֶם הַמְשׁוֹרֵר,
מָצַץ אֶת יָפְיָם בְּעֵינָיו וְשָׁאַב אֶת זָהֳרָם, כְּאִלּוּ
חָפֵץ לְסָפְגָם אֶל תּוֹכוֹ עַד יִהְיוּ לְנֶפֶשׁ מִנַּפְשׁוֹ.
הָיָה גַּם הוּא בֵּין חֲמִשִּׁים עֶגְלוֹנֵי חֲצֵרוֹת, וְאַף כִּי
שָׂשׂ עַל מִשְׂרָתוֹ וְאָהַב אֶת סוּסָיו וְעָבַד בִּמְסִירוּת,
וְאַף כִּי גַּם הָיָה מֵרָאשֵׁי הַמְעוֹרְרִים רַעְיוֹן הַיּוֹבֵל
— נַפְשׁוֹ נִלְהָבָה וְעֵרָה וְשִׂמְחַת חֲבֵרָיו שִׂמְחָתוֹ, —
אוּלָם בַּמְּחוֹלוֹת לֹא יָצָא וְחֵלֶק בַּזְּמִירוֹת לֹא לָקַח,
פָּנָה רַק פַּעַם בְּפַעַם לֶחָבֵר הָעוֹמֵד עַל יָדוֹ
(שְׁנֵיהֶם כְּבָר שָׁתוּ לְחַיִּים פְּעָמִים אֲחָדוֹת וַיִּהְיוּ
קְצָת מְבֻסָּמִים, וְחָבֵר זֶה אָהַב אֶת שִׁירֵי הַמְשׁוֹרֵר
אַהֲבָה עֲנֻגָּה וּגְדוֹלוֹת לוֹ חָזָה). וַיֹּאמֶר הַמְשׁוֹרֵר:
„רַבַּת הִשְׁתּוֹחֲחָה נַפְשִׁי מִיּוֹם אֲשֶׁר בָּאתִי לָאָרֶץ.

גָּלַל לְפָנַי הַטֶּבַע אֶת סִפְרוֹ וּקְרֹא לֹא יָדַעְתִּי:
אוֹתִיּוֹת זָרוֹת, חֲדָשׁוֹת, וְחָדָשׁ וּמוּזָר צֵרוּפָן.
אָמְנָם סוֹד יָפְיָן צָדָנִי וָאָחוּשׁ אֶת קִסְמָן הַצָּפוּן,
אַךְ טֶרֶם יֶחֱרַד הַלֵּבָב אֲלֵיהֶן כְּצִפּוֹר אֶל קִנָּהּ,
טֶרֶם הֵד מָלֵא וְגוֹאֵל מִתְּהוֹמוֹת הַנֶּפֶשׁ תִּדְלֶינָה.
אַךְ גַּם בָּרְגָעִים הַנַּעֲלִים, עֵת רוּחַ מִמָּרוֹם יֵעָרֶה,
נַחְשׁוֹל רְגָשׁוֹת יִתְחוֹלֵל וְסָעַר וְלָהַט בַּמַּרְאוֹת —
לֹא מַרְאוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵן הָיוּ... לֹא! מַרְאוֹת רְחוֹקִים...
מַרְאוֹת הָאָרֶץ הַזָּרָה, בָּהּ עֶרֶשׂ יַלְדוּתִי עָמְדָה.
קְדוֹשָׁה הַיַּלְדוּת וּקְדוֹשִׁים וִיקָרִים כָּל זִכְרוֹנוֹתֶיהָ,
קְדוֹשָׁה וּמְקֻדֶּשֶׁת הַקַּרְקַע, עָלֶיהָ עַרְשֵׂנוּ עָמְדָה,
אֶת הַשָּׁמַיִם, סְפַגְנוּ אֶת אוֹרָם רַק נִפְקְחוּ עֵינֵינוּ,
גַּם אֶת הָאֲוִיר, חָזֵנוּ הָרַךְ אוֹתוֹ נָשַׁם רִאשׁוֹנָה.
מַרְאוֹת הַטֶּבַע הָרְפִי וּצְלִילָיו סָפַגְתִּי בְּאִבִּי,
צִלְלֵי יַעֲרוֹת הָאֹפֶל וּגְאוֹן נְהָרֶיהָ הָעַזִּים,
דְּרוֹר עַרְבוֹתֶיהָ הַיְרֻקּוֹת וּזְהַב שַׁדְמוֹתֶיהָ הָרְחָבוֹת,
סַעֲרוֹת אֲבִיבָהּ הַמַּבְרִיק וְעֶצֶב סְתָוָהּ הַקּוֹדֵר,
אֵלֶּם שְׁלָגֶיהָ בְּחָרְפָּהּ וְתוּגַת אֵין־סוֹף מֶרְחָבֶיהָ
מִלְאוּ אֶת לִבִּי עַל גְּדוֹתָיו, מִבְּלִי שֶׁיָּדַעְתִּי בְעַצְמִי,
עַד כִּי רַק פֹּה הֲבִינוֹתִי, שֶׁנַּפְשִׁי עוֹדֶנָּה בַגָּלוּת...
דֹּקֶל תִּפְאֶרֶת רָאִיתִי וָאֶכְמַהּ לַלִּבְנֶה הֶעָצֵב,
חֹרֶף פּוֹרֵחַ לִי קָסַם וָאֶחֱלֹם עַל מִדְבְּרוֹת שָׁלֶג,
יִפְעַת הַטֶּבַע רָאִיתִי וָאֵדַע, כִּי לִי זֶה הַטֶּבַע
אַךְ עוֹד לֹא חָדַר אֶל קִרְבִּי וּלְנֶפֶשׁ מִנַּפְשִׁי לֹא הָיָה.
הַאֲמֵן לִי: קִנְאָה כִּמְעַט הָיְתָה זָרָה לְנַפְשִׁי עַד עַתָּה,
אוּלָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִתְחַלְתִּי מְקַנֵּא, וַתִּהְיֶה
עַזָּה וְצוֹרְבָה קִנְאָתִי... אַךְ מָצֹא לֹא תִמְצָא מֵעוֹלָם

מִי הַמְאֻשָּׁרִים, כֹּה גָּדְלָה קִנְאָתִי בָּהֶם... אֵלֶּה הָיוּ
תּוֹשָׁבֵי הָאָרֶץ מִכְּבָר, יְלִידֶיהָ, וּבְיִחוּד הַיְלָדִים.
רַבַּת הִשְׁתּוֹחֲחָה נַפְשִׁי וְהָבֵן אֲנִי לֹא הֵבַנְתִּי,
כִּי לֹא יְמַהֵר הַטֶּבַע לְהָסִיר הַצָּעִיף מִפָּנָיו
לִפְנֵי כָּל זָר אֲשֶׁר יִקְרַב, בֵּינְתַיִם לַעֲבוֹד הַחִלּוֹתִי.
דְּרָכִים סָלַלְנוּ בַּגָּלִיל. סִתַּתִּי אֲבָנִים. הַשֶּׁמֶשׁ
לְהֲטָה אוֹתִי בְּשִׁבְתִּי עַל גַּלֵּי הֶחָצָץ, וְאוּלָם
יַבֵּשׁ לֹא יָכְלָה קִלּוּחֵי הַזֵּעָה, שֶׁזָּרְמָה מִפָּנָי.
הָיוּ מִימִינִי הֶהָרִים, מִשְּׂמֹאלִי הִגִּיעַ לְאָזְנַי
רַעַשׁ הַיָּם, יָם הַגָּדוֹל. אַךְ לִבִּי לֹא שַׂמְתִּי אֲלֵיהֶם.
עָיֵף וְרָצוּץ הָיִיתִי — עוֹד טִירוֹן אֲנִי בָּעֲבוֹדָה, —
אַךְ לֹא חָפַצְתִּי לִהְיוֹת בַּנֶּחְשָׁלִים. כִּמְעַט לֹא הִסְפַּקְתִּי
שְׂאֵת לַשָּׁמַיִם אֶת עֵינַי, הִתְבּוֹנֵן בַּטֶּבַע מִסָּבִיב.
רַק בַּחֲלוֹמוֹת בַּלַּיְלָה הוֹפִיעוּ לִפְעָמִים לְפָנַי
הָרֵי הַגָּלִיל וְשָׁמָיו, וָאֶשְׁמַע אֶת מַשַּׁק מַעְיָנָיו,
וּבַהֲקִיצִי עִם שַׁחַר הָיִיתִי מְעוֹדָד וְעַלִּיז...
אַחַר עָבַרְתִּי לִיהוּדָה. יַעַרְתִּי בְּקִרְיַת־יְעָרִים,
כַּרְמֵי רְחוֹבוֹת עָדַרְתִּי, חָרַשְׁתִּי בִּשְׂדוֹת בְּאֵר־טוּבְיָה,
שׁוֹמֵר הָיִיתִי בִּגְדֵרָה, הִשְׁקֵיתִי אֶת פַּרְדֵּסֵי זְהָבָהּ
שֶׁל פֶּתַח־תִּקְוָה. בְּרִאשׁוֹן בָּצַרְתִּי, בְּקִצּוּר, עָשִׂיתִי
כָּל הָעֲבוֹדוֹת, כַּקָּשׁוֹת כַּקַּלּוֹת, וְאַחַר זָכִיתִי
לִהְיוֹת לְעֶגְלוֹן. חָדַלְתִּי לַחֲשֹׁב גַּם עַל טֶבַע וְיָפְיוֹ.
כְּבָר זֶה הִנַּחְתִּי אֶת עַטִי, וְאוּלָם בְּהֶפֶסַח הַדַּעַת
פִּתְאֹם בְּאַחַד הַלֵּילוֹת, בְּשִׁבְתִּי לְפֶתַח הָאֻרְוָה,
הִרְגַּשְׁתִּי, כִּי נָפַל הַתִּבְלוּל מֵעֵינַי וְנִגְלָה
קֶסֶם הַלַּיְלָה לְנַפְשִׁי, מְעֻרְטָל וְנִשְׂגָּב. וְקָרוֹב,
דּוֹמֶה, כְּאִלּוּ הִתְוַדַּע לִי אַחֲרֵי הִתְנַכְּרוּת אֲרֻכָּה.

עַתָּה אַבִּיטָה לַשַּׁחַק וְהוּא לִי כְּבָר קָרוֹב, הַנִּשְׂגָּב,
אֶזְכֹּר יִסּוּרֵי הַנֵּכָר וְאֶזְכֹּר אֶת גִּיל הַהִתְוַדְּעוּת,
עוֹבֵר לְבָבִי עַל גְּדוֹתָיו וְהִנְנִי נִסְעָר וְשִׁכּוֹר,
שִׁכּוֹר מֵהוֹד, — וְאַל תַּחְשֹׁד, כִּי דוֹבֵר הַיַּיִן מִגְּרוֹנִי...״

הִסְכִּים הֶחָבֵר, אַךְ טֶרֶם לוֹ יַעֲנֶה — וַיִּסְחַף אֶת שְׁנֵיהֶם
זֶרֶם הַמְרַקְּדִים. זֶה הָיָה הַמַּעְגָּל, הָרִקּוּד הֶחָבִיב
עַל הַחֲלוּצִים, וְהוּא אֵינוֹ טָעוּן אוּמָנוּת וְלִמּוּד.
אִישׁ לֹא הִשְׁתַּמֵּט מִמֶּנּוּ וְאֶת הַמִּשְׁתַּמְּטִים הִכְרִיחוּ,
הֶחֱזִיק אִישׁ אִישׁ יַד חֲבֵרוֹ, זֶה דִּהֵר, זֶה קִפֵּץ, זֶה טִפֵּף
וּמִתּוֹךְ צְחוֹק וּמַנְגִּינוֹת אֶת גִּבְעַת הַגֹּרֶן הִקִּיפוּ.
רָקְדוּ כָּל יוֹשְׁבֵי הַיְרִיעוֹת וְרָקְדוּ הָאוֹרְחִים כֻּלָּהֶם,
מִי בִּנְעָלַיִם וּמִי בְסַנְדָּלִים וּקְצָתָם יְחֵפִים.
רָקְדוּ בָהֵן בְּנוֹת חֲצֵרוֹת הַלְּבוּשׁוֹת וּנְעוּלוֹת לְבָנִים,
שְׁלוּבוֹת יְדֵיהֶן בִּידֵי בְּנֵי קְרָים הָעַלִּיזִים, הַזְּרִיזִים;
הֻכְרַח גַּם כַּרְמִי לִרְקֹד וְאִם כִּי הִתְבַּיֵּשׁ וְסֵרֵב;
רָקְדוּ גַּם זַרְחִי וְנַחְלִי, זֶה אוֹחֵז בִּזְרוֹעַ חֲבֵרוֹ,
חִבְּרָם הַסַּדְרָן־הַלֵּצָן וּכְבָר לְהִתְחַמֵּק לֹא יָכֹלוּ.
רָקְדוּ גַּם שְׁלֹשֶׁת הַקְּטַנִּים: עֲמִיקָם וְיִגְאָל וְרַעֲנָן,
יָשְׁנוּ בָאֹהֶל עַד עַתָּה עֲיֵפִים מִמִּשְׂחָק וּמְרוּצָה,
אַךְ אַחְיוֹתֵיהֶם הֱעִירוּם לָלֶכֶת הַבַּיְתָה, וְהִנֵּה
חָבְרוּ גַּם הֵם אֶל הַמַּעְגָּל וְשָׂמְחוּ לִקְרָאתָם הַגְּדוֹלִים.
רָקְדָה כָּל גִּבְעַת הַגֹּרֶן וְנִדְמָה, כִּי כוֹכְבֵי שָׁמַיִם
יָצְאוּ בִמְחוֹלוֹת גַּם הֵמָּה בִּמְסִלּוֹת הַנֶּצַח הַכְּחֻלּוֹת.

עָיְפוּ הַמְרַקְּדִים, אַךְ טֶרֶם יִנָּתֵק הַמַּעְגָּל, וְהִנֵּה
הִכְרִיז הַדַּרְשָׁן־הַסַּדְרָן בְּקוֹלוֹ הָאַדִּיר: „רַבּוֹתַי!

קְרוֹבָה חֲצוֹת; עוֹד מְעַט וְנִתְפַּזֵּר וְנֵלֵךְ לָנוּחַ,
שַׁחַר יוֹם חָדָשׁ כִּי יַעֲלֶה, עָלֵינוּ לָצֵאת לְפָעֳלֵנוּ.
אוּלָם בְּטֶרֶם נִפָּרֵד עוֹד נִשְׁמַע אֶת מִנְאַם הַנְּעִילָה.
חָבֵר בֶּן־אַרְצִי! פְּתַח פִּיךָ וְתִזַּל כַּטַּל אִמְרָתֶךָ.

יָצָא בֶּן־אַרְצִי מִמַּעְגַּל הָרִקּוּד וְנִגַּשׁ לַבָּמָה,
כְּלוֹמַר: לַשֻּׁלְחָן־הָאַרְגָּז, וְנִתַּק הַמַּעְגָּל הֶחָלוּל,
נֶחְפַּז הָעָם מִכָּל עֵבֶר, מִבֵּין הָאֹהָלִים, לַבָּמָה,
מַהֵר וַיְהִי מַעְגָּל חָדָשׁ, וְהוּא אֵינוֹ חָלוּל בַּתָּוֶךְ,
אֶלָּא מִפֶּה אֶל פֶּה מָלֵא וּמֶרְכַּז הַמַּעְגָּל בֶּן־אַרְצִי,
רוֹעֵה חֲצֵרוֹת הֶחָדָשׁ, חֲבִיבָם שֶׁל כָּל הַחֲלוּצִים.
זָרְקָה כְּבָר פֹּה וְשָׁם שֵׂיבָה בְּשַׂעֲרוֹת הָעַרְמוֹן שֶׁל רֹאשׁוֹ,
אוּלָם בְּעֵינָיו הַכְּחֻלּוֹת אֵשׁ נַעַר עַלִּיזָה צָחֲקָה,
אוֹתָהּ הָאֵשׁ הַמֻּפְלָאָה, שֶׁתָּמִיד בְּעֵינָיו הִזְהִירָה,
גַּם בְּהֵאָבְקוֹ עַל מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן עִם חֶבֶר שֶׁל בֶּדְוִים,
פָּשְׁטוּ לָקַחַת הָעֵדֶר שֶׁל חַוַּת הַיַּרְדֵּן הַדַּלָּה,
גַּם מִדֵּי טִפְּלוֹ בִּכְפָר יִשְׁמְעֵאלִי בְּחוֹלִים וִיתוֹמִים,
נֶגֶף כִּי פָּשַׁט בַּסְּבִיבָה וַיִּגְזֹר עַל שְׂמֹאל וְעַל יָמִין,
גַּם עֵת בְּבִצּוֹת הַקֶּטֶב בֵּין הָרְרֵי שׁוֹמְרוֹן הַשָּׁבִים
נָטַע, הָרִאשׁוֹן, אִילָנוֹת וַיְשׁוֹרֵר לְבָדָד בַּבִּצָּה.
הֵעִיף בֶּן־אַרְצִי מַבָּטוֹ הַחַם וְהֶעָלִיז עַל שׁוֹמְעָיו,
בַּת־צְחוֹק מַזְהִירָה וּמְלַטְּפָה עַל שְׂפָתָיו הַדַּקּוֹת רִחֲפָה,
פָּתַח וְאָמַר: „יְדִידַי! לֹא רָגִיל אָנֹכִי בִּנְאוּמִים,
אוּלָם אֵיךְ אֶמְנַע בִּרְכָתִי מִכֶּם, הָעֶגְלוֹנִים הַיְקָרִים?
חָשֹׁב לִי אֶחְשֹׁב לִצְדָקָה אִם יוּכַל נִסְיוֹנִי הַמִּצְעָר
הָסֵב לָכֶם קוֹרַת רוּחַ וְהָקֵל אֶת קֹשִׁי מִפְעַלְכֶם.
קָשׁוֹת וְצָרוֹת הַדְּרָכִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עֶגְלוֹנִים!

הַרְבֵּה פְּעָמִים תִּתְנַגְּשׁוּ עִם קְרוֹנוֹת הַבָּאִים לִקְרַאתְכֶם,
יַחְסְמוּ פִּתְאֹם הַדֶּרֶךְ וְהַיָּמִין וְהַשְּׂמֹאל לֹא תוּכָלוּ —
שִׁקְטוּ אָז, אַחִים, וַחֲזָקוּ! בְּשׁוּבָה וָנַחַת הִתְאַמְּצוּ
הַתִּיר עֲבוֹתוֹת עֲגָלוֹת, שֶׁאֵלֶּה בְּאֵלֶּה נִסְתַּבְּכוּ,
עַד כִּי יַצְלִיחַ בְּיֶדְכֶם לַעֲבֹר אִישׁ אִישׁ דַּרְכּוֹ בְּשָׁלוֹם.
אַךְ אַל גַּם יַעֲלֶה עַל לִבְּכֶם לָשׁוּב אֲחוֹרַנִּית וּזְכֹר:
דֶּרֶךְ רַק אַחַת לָכֶם, הִיא הַדֶּרֶךְ הָעוֹלָה קָדִימָה.
קָשׁוֹת בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל הַדְּרָכִים: לֹא כְבוּשׁוֹת, לֹא סְלוּלוֹת,
בְּקָעוֹת וּגְבָעוֹת וּפְחָתִים וְגַלֵּי אֲבָנִים וְחוֹלוֹת,
מַחֲרִישׁ הַשָּׁאוֹן אָזְנַיִם וְאָבָק מְתַמֵּר וּמַחֲנִיק,
עֵת הָעֲגָלָה דֹּהֶרֶת וְהֹלֵם הַגַּלְגַּל הַכָּבֵד —
אָנָּא, אַל שָׁאוֹן תַּגְדִּילוּ וְאָבָק אַל תַּרְבּוּ לְהַעֲלוֹת!
יֶשְׁנָם עֶגְלוֹנִים בְּנֵי חַיִל הָאוֹהֲבִים שָׁאוֹן וְאָבָק,
חוֹשְׁבִים, כִּי בִלְעֲדֵי אֵלֶּה לֹא יוּכְלוּ לָבוֹא לִמְחוֹז חֶפְצָם,
כְּבוֹדְכֶם, עֶגְלוֹנִים צְעִירִים, אַל יֵחַד בִּקְהָלָם הָרוֹעֵשׁ...
בְּאֹפֶל לֵילוֹת חֹרֶף, עֵת סוּפָה נֹהֶמֶת תַּדְבִּיקְכֶם,
גְּשָׁמִים בְּזַעַם יִתָּכוּ וּסְבִיבְכֶם יְשִׁימוֹן לֹא־דֶרֶךְ,
אִיִּים עִם צִיִּים יְיֵלִילוּ בַּמֶּרְחָב הַקּוֹדֵר, הַשּׁוֹמֵם,
אָבַד בְּעָבֵי צַלְמָוֶת הַכּוֹכָב הַמּוֹרֶה נְתִיבְכֶם —
אַל נָא תֵּחַתּוּ! הַבִּיטוּ לִלְבַבְכֶם: שָׁם יוֹקֵד כּוֹכַבְכֶם,
דִּרְכוּ לְאוֹרוֹ בְּבִטְחָה וְלוּ גַם בִּצְעָדִים חֲרִישִׁים,
אֶל הַמַּטָּרָה תָּבוֹאוּ, וְאַף אִם הַדֶּרֶךְ רְחוֹקָה.

נָדַם בֶּן אַרְצִי לְרֶגַע. צְחוֹק הִזְהִיר עַל שְׂפָתָיו, וְשֵׁנִית
צִלְצֵל בָּאֹפֶל הַמַּקְשִׁיב הַקּוֹל סְפוּג רֹךְ וְהַהֹסֶן:
אַךְ לֹא הוֹבָלָה הוּא עִקַּר תַּפְקִידְכֶם, עֶגְלוֹנִים יְקָרִים,
אַף כִּי מַנְהִיגֵי הַדּוֹר פֹּה כִּנִּיתֶם עַל גִּבְעַת הַגֹּרֶן.

אוֹתָם הֵדְלִיקוּ הָאוֹרְחִים, שֶׁבָּאוּ מִמְּקוֹמוֹת רְחוֹקִים,
וּמִתּוֹךְ צְחוֹק וּמַנְגִּינָה הַחוֹגְגִים גָּלְשׁוּ לְמָטָּה.

עוֹד בְּדוּמִיַּת הַלַּיְלָה קוֹל נִשָּׂא, קוֹל שִׁירָה עֲמוּמָה,
שָׁרוּ בִּשְׁבִילִים רְחוֹקִים הָאוֹרְחִים הַשָּׁבִים לְבֵיתָם.
בְּרַק לַפִּידֵיהֶם עוֹד הִבְהֵב מִבַּעַד לָעֲרָפֶל הָרָחוֹק,
אַךְ עַל הַגִּבְעָה כְּבָר הָיְתָה דוּמִיַּת תַּרְדֵּמָה עֲמֻקָּה.
רַק עוֹד הָעֶגְלוֹן הַמְשׁוֹרֵר דֹּם יוֹשֵׁב בְּפֶתַח הָאֹהֶל,
מַבִּיט לַפִּרְפּוּר הַחַי, הַחֲגִיגִי שֶׁל כּוֹכְבֵי הַנֶּצַח,
צוֹדֶה מִבַּעַד לָעֲרָפֶל אֶת בְּרַק הַלַּפִּידִים הָרְחוֹקִים,
מַקְשִׁיב לְקוֹלוֹת הַלַּיְלָה, לַשִּׁיר הַמִּתְרַחֵק וְגוֹסֵס,
מַאֲזִין לִבְכִי הַשּׁוּעָלִים, וּפִתְאֹם הוּא רוֹאֶה בֶחָזוֹן:
שִׁמְשׁוֹן... שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שׁוּעָלִים... לַפִּידִים... וְנָמוֹג הֶחָזוֹן,
עֵינָיו נִסְגָּרוֹת, אַךְ בְּהִירִים וְעֵרִים פִּי שִׁבְעָה כּוֹכָבִים...
רִנָּה עֲמוּמָה, עֲרֵבָה: „וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים..."
מִי זֶה הַשָּׁר שִׁיר הַפְּלָאוֹת? הַאֻמְנָם בֶּן־אַרְצִי הַשּׁוֹחֵק
שְׁחוֹקוֹ הָרַךְ וְהַטָּמִיר בֵּין כּוֹכְבֵי הַלֵּיל הַנִּשְׂגָּבִים?
הָס! הִנֵּה הוֹמֶה הַיָּם, יָם הַגָּדוֹל... הוּא מַקְשִׁיב בִּשְׁנָתוֹ,
רֹאשׁוֹ צוֹנֵחַ לָאָרֶץ וּבַת־צְחוֹק נַעֲלָמָה עַל שְׂפָתָיו...

רחובות, תרפ״ב.

בַּדֶּרֶךְ ✦

א.

הָיְתָה בַּמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן דּוּמִיָּה שֶׁל אַחֲרֵי צָהֳרַיִם,
בְּנֵי הָעֲלוּמִים הִתְפַּזְּרוּ לְמַעְלָה עַל מִכְסֵה הַסְּפִינָה,
רַעֲנָן שָׁם אֲוִיר הַמֶּרְחָב וּגְבוּל אֵין לְעַרְבוֹת הַמַּיִם,
גַּם מִשְׁנֶה צִלְצוּל לְשִׁירָם מִתַּחַת רְקִיעַ הַתְּכֵלֶת,
יִתְחַבֵּר עִם הֶמְיַת הַגַּלִּים וְקִשְׁקוּשׁ גַּלְגַּלֵּי הַסְּפִינָה.
נִשְׁאֲרָה רַק קְבוּצָה קְטַנָּה בַּמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן, הָאָפֵל,
לָהּ עוֹד לֹא הָיוּ לְזָרָא מַעֲשִׂיּוֹת אוֹתוֹ ווֹלִינִי,
זֶה מִי שֶׁהָיָה לְפָנִים שׁוֹמֵר בַּגָּלִיל הָעֶלְיוֹן
וְעַתָּה הוּא שָׁב שָׁמָּה שֵׁנִית יַחַד עִם בְּחִירַת לְבָבוֹ,
נַעֲרָה אַדְמוֹנִית, בַּת רַב מֵעֲיָרָה בִּדְרוֹמָהּ שֶׁל רוּסְיָה.
מַעֲשִׂיּוֹת גְּבוּרָה נִפְלָאוֹת עַל פְּגִישׁוֹת עִם בֶּדְוִים בֶּהָרִים,
אֵיךְ הִכָּה שׁוֹק עַל יָרֵךְ חֶבֶר שֶׁל שׁוֹדְדֵי־דְרָכִים,
אֵיךְ בְּלֵיל אֹפֶל הִתְנַפְּלוּ עָלָיו צְבוֹעִים רְעֵבִים
דֶּרֶךְ בּוֹאֲכָה צְפַתָּה, וְאֵיךְ עַל סוּסָתוֹ הַקַּלָּה
הָיְתָה לוֹ קְפִיצַת הַדֶּרֶךְ מֵחֵיפָה לִטְבֶרְיָה בְּשָׁעָה.
אָמְנָם כְּבָר הֻחְזַק בַּדַּאי אוֹתוֹ ווֹלִינִי מִגָּלִיל,
אוּלָם סִפּוּרֵי גְבוּרָתוֹ נֶפֶשׁ הַשּׁוֹמְעִים הִרְהִיבוּ,
שָׂמַח לִקְרָאתָם בְּיִחוּד אָחִי כַּלָּתוֹ הַצָּעִיר,
נַעַר בֶּן עֶשֶׂר מִתְגָּאֶה מְאֹד בְּגִיסוֹ הַגִּבּוֹר.
נִשְׁאֲרוּ גַּם הַחַלָּשִׁים בַּמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן הָאָפֵל,
עוֹד לְאֵיתָנָם לֹא שָׁבוּ מִמַּחֲלַת הַיָּם, זוֹ דִּכְּאָתַם
לַיְלָה עֵת נָעָה הַסְּפִינָה וְשָׁקְעָה וְעָלְתָה חֲלִיפוֹת,
עָפָה, נִדְחֲפָה בָּרוּחַ, מִמִּשְׁבָּר אֶל מִשְׁבָּר נֶהְדָּפָה.

יֵשׁ מִי שֶׁמַּטֶּה אֶת רֹאשׁוֹ מֵעַרְשׂוֹ וּמַקְשִׁיב לַגְּלִילִי,
יֵשׁ מִי שֶׁשּׁוֹכֵב וּמְנַמְנֵם וְזוֹכֵר בְּאַהֲבָה וָגוֹן
אָבוֹת וְאַחִים שֶׁעָזַב שָׁם, בְּמוֹלֶדֶת־הַנֵּכָר,
יֵשׁ מִי שֶׁקּוֹרֵא בַּסֵּפֶר וּמִי מֵהֶם כּוֹתֵב עַל בִּרְכָּיו
מִכְתָּב לְהוֹרִים וּקְרוֹבִים, מָלֵא גַּעְגּוּעִים וּבְרָכוֹת,
מִכְתָּב לְחָבֵר בַּגּוֹלָה, מָלֵא בִּטָּחוֹן וָאֹמֶץ,
מִכְתָּב לְכַלָּה עֲנֻגָּה, מָלֵא הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ,
אַף גַּם תֵּאוּרֵי הַטֶּבַע שֶׁל אַרְצוֹת הַנֶּגֶב, בָּם עָבַר.
נִשְׁאֲרוּ שָׁם גַּם הַזְּקֵנִים, בַּמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן הָאָפֵל,
נוֹסְעִים גַּם הֵמָּה כַּצְּעִירִים לְאֶרֶץ הָאָבוֹת הַקְּדוֹשָׁה,
אַךְ לֹא לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ, כִּי אִם לַעֲבוֹד אֶת הַבּוֹרֵא,
נוֹשְׂאִים אֶל הַר הַזֵּיתִים אֶת נַפְשָׁם וְגוּפָם הַתָּשׁוּשׁ.
קַוֵּי הַשֶּׁמֶשׁ אַט חָדְרוּ מִבַּעַד לָאֶשְׁנַבִּים הַצָּרִים,
נָפְלוּ עַל סַלִּים וְשַׂקִּים, אַרְגָּזִים וּצְרוֹרוֹת וּמִטּוֹת,
יָשְׁבוּ עֲלֵיהֶם הַזְּקֵנִים וְשָׁתוּ חַמִּין בַּחֲבוּרָה,
סִפְּרוּ סִפּוּרֵי נִפְלָאוֹת עַל חֶבְרוֹן, עַל כֹּתֶל מַעֲרָבִי,
נֶאֶנְחוּ אַט בְּהִתְפַּעֲלוּת אֲנָחָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ הֲנָאָה,
זֵעָה מַבְהִיקָה עַל מִצְחָם וְדַעְתָּם זָחָה עֲלֵיהֶם,
אַף גַּם מַשֶּׁהוּ מֵעֶרֶב הֶחָג כְּבָר שׁוֹרֶה עֲלֵיהֶם,
עֶרֶב חַג הַשָּׁבוּעוֹת, הַיּוֹם בַּלַּיְלָה יִתְקַדֵּשׁ.

הָיְתָה בַּמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן דּוּמִיָּה שֶׁל אַחֲרֵי צָהֳרַיִם.
גָּדוֹל הַחֹם, רַק לְעִתִּים רְחוֹקוֹת מִבַּעַד לָאֶשְׁנַבִּים
בָּא רוּחַ קַל מֵשִׁיב נֶפֶשׁ וּמַזְמִין לַמֶּרְחָב, לַמֶּרְחָק,
אוּלָם כְּרֶגַע יִכָּנֵף וְשֵׁנִית חֹם מַחֲנִיק וּדְמָמָה.
גַּם הַוּוֹלִינִי־הַגְּלִילִי לֹא יָרִים אֶת קוֹלוֹ כְּדַרְכּוֹ,
כִּי אִם בְּשַׁלְוָה שֶׁל עַצְלוּת אֶת מַעֲשֵׂי הַגְּבוּרָה יְסַפֵּר

תּוֹךְ כְּדֵי שְׁכִיבָה עַל אַרְגָּז מְכֻסֶּה עַבָּיָה עַרְבִיאִית,
זוֹ אֲשֶׁר פָּשַׁט מִכְּתֵפָיו שֵׁיךְ אֶחָד, רֹאשׁ שֵׁבֶט שֶׁל בֶּדְוִים,
וּלְאוֹת יְדִידוּת נִצְחִים נְתָנָהּ לַשּׁוֹמֵר שֶׁלָּנוּ,
יַעַן כִּי בָּא לְעֶזְרָתוֹ בִּקְרָב עִם הַשֵּׁבֶט הָעוֹיֵן,
נִקְמַת דָּם הָיְתָה בֵּינֵיהֶם, נִמְשֶׁכֶת זֶה שָׁנִים וְדוֹרוֹת.
סְבִיבוֹ בַּמַּעְגָּל הַשּׁוֹמְעִים מְסֻבִּים וְשׁוֹמְעִים בְּרִפְיוֹן,
לְאוֹת נְסוּכָה עֲלֵיהֶם וּכְמוֹ מִתּוֹךְ שֵׁנָה יַקְשִׁיבוּ,
רַק מִדֵּי פַּעַם יֵעוֹרוּ לְצִלְצְלֵי שֵׁמוֹת מַקְסִימִים,
שֵׁמוֹת מְעֻלְּפֵי רָז קְדוּמִים וּסְפוּגֵי רַעֲנַנּוּת עֲלוּמִים:
מִשְׁמַר הַיַּרְדֵּן, כִּנֶּרֶת, יִזְרְעֶאל, דְּגַנְיָה, תָּבוֹר,
כְּמוֹ יְתַבֵּל לִרְגָעִים הַגְּלִילִי סִפּוּרָיו מֻפְלָאִים.
נֶגְדָּם בַּקָּצֶה הַשֵּׁנִי מְסַפְּרִים בִּלְחִישָׁה הַזְּקֵנִים,
חֶרֶשׁ זוֹלֶפֶת שִׂיחָתָם וּפְנֵיהֶם הַקְּמוּטִים מְאִירִים
מִדֵּי לְאָזְנָם יַגִּיעַ שֵׁם קָדוֹשׁ: מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה,
קֶבֶר זְכַרְיָהוּ הַנָּבִיא, קִבְרוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק,
קֶבֶר רָחֵל אִמֵּנוּ, קֶבֶר רַבִּי מֵאִיר וְכוּלֵי,
קְבָרִים, קְבָרִים וּקְבָרִים... וּפְנֵיהֶם הַקְּמוּטִים מְאִירִים,
קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ מַזְהִיבוֹת כֶּסֶף הַזָּקָן וּפֵאוֹת,
צִיצִיּוֹת אַרְבַּע־הַכְּנָפוֹת וּשְׁבִיסֵי הַזְּקֵנוֹת הַכְּפוּפוֹת,
דּוּמָם וּבְסֵבֶר־חֲסִידוּת תַּקְשֵׁבְנָה לְשִׂיחוֹת הַקֹּדֶשׁ.

בֵּין שְׁתֵּי הַקְּבוּצוֹת עַל יַד הַמַּדְרֵגוֹת הָעוֹלוֹת לַמִּכְסֶה
עָמְדוּ שְׁנֵי נוֹסְעִים לְבַדָּם, וְאַף כִּי בִּמְנוּחָה דִּבֵּרוּ,
אוּלָם מְאֹד הָיוּ שְׁקוּעִים, כְּנִרְאֶה, בְּשִׂיחַ רַב עִנְיָן,
עַד כִּי בְּדַרְכָּם לְמַעְלָה אֶל מִכְסֵה הַסְּפִינָה נֶעֶצְרוּ
עַל יַד הַשְּׁלִבִּים, וַיִּשְׁכְּחוּ גַּם לַעֲלוֹת בַּמַּדְרֵגוֹת.
הָיָה הָאֶחָד בֶּן עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ, גְּבַהּ־קוֹמָה וְחָסֹן,

כְּתֵפָיו רְחָבוֹת, שַׂעֲרוֹתָיו הַבְּהִירוֹת תַּלְתַּלִּים, וְעֵינָיו –
מַעְיַן עֲלוּמִים וָכֹחַ. הַשֵּׁנִי בֶּן שְׁלֹשִׁים וּלְשֶׁכֶם
רֵעוֹ יַגִּיעַ, בְּרֹאשׁוֹ קָרַחַת וְעֵינָיו הַשְּׁחוֹרוֹת
סְפוּגוֹת־כְּאֵב וַעֲמֻקּוֹת. לִרְגָעִים אֶת יָדוֹ הַדַּקָּה
יַעֲבִיר עַל מִצְחוֹ הַחִוֵּר וְחֶרֶשׁ יְדַבֵּר וּלְאִטּוֹ:
„הִנֵּה גַּם אֵלֶּה וָאֵלֶּה – לִפְנֵיהֶם הַדֶּרֶךְ נְכוֹנָה:
נוֹסְעִים הַזְּקֵנִים לָמוּת וּלְהִקָּבֵר בְּאַדְמַת הַקֹּדֶשׁ,
אָמְנָם הַטִּלְטוּל לֹא קַל הוּא, אַךְ שׁוֹפַר מָשִׁיחַ כִּי יִתָּקַע,
יֶחְשְׁכוּ גִּלְגּוּל מְחִלּוֹת מִנַּפְשָׁם עֲיֵפַת הַתְּלָאוֹת,
אַף גַּם הֵם יִהְיוּ רִאשׁוֹנִים לֵהָנוֹת מִזִּיו הַמָּשִׁיחַ.
נוֹסְעִים הַצְּעִירִים לְרַוּוֹת גַּעְגּוּעִים לְאֶרֶץ מוֹלֶדֶת,
אַף גַּם לִמְצוֹא שָׁמָּה מוֹצָא לְשִׁפְעַת הָאוֹן, אוֹן הַנֹּעַר,
נִגְדַּר לְפָנָיו כָּל דֶּרֶךְ בַּגָּלוּת הָעוֹיְנָה, הָרוֹדְפָה.
אוּלָם גַּם אֵלֶּה וָאֵלֶּה מֵעֹצֶם יַלְדוּתָם עוֹד סָפְגוּ
אַהֲבַת הָרָז הַמִּסְתּוֹרִית אֶל אֶרֶץ הָאָבוֹת הָרְחוֹקָה
יַחַד עִם לִמּוּד הַחֻמָּשׁ וְתִקּוּן־חֲצוֹת שֶׁל הַסַּבָּא,
לָכֵן רַק הֵמָּה עֲלוּלִים לִרְאוֹת שָׁמָּה אֶרֶץ מוֹלֶדֶת,
אַף גַּם כְּמוֹ עַל מוֹלֶדֶת הִתְגַּעְגֵּעַ וְחָלוֹם עָלֶיהָ,
אוּלָם מִשָּׁנָה לְשָׁנָה הוֹלֵךְ וּפוֹחֵת מִסְפָּרָם...״
– „סְלַח לִי, – אָז יַפְסִיק אֶת דְּבָרָיו הַבָּחוּר הֶחָסֹן, הַבָּהִיר –
כְּלָל לֹא צָדַקְתָּ, כִּי אֵלֶּה רַק אֵלֶּה, אֲשֶׁר מִיַּלְדוּתָם
יַחַד עִם לִמּוּד הַתּוֹרָה, עִם תִּקּוּן חֲצוֹת שֶׁל הַסַּבָּא
סָפְגוּ אֶת אַהֲבַת הָרָזִים לְאֶרֶץ הָאָבוֹת הַקְּדוֹשָׁה,
הֵם רַק לְבַדָּם עֲלוּלִים לִרְאוֹת שָׁמָּה אֶרֶץ מוֹלֶדֶת,
אַף גַּם כְּמוֹ עַל מוֹלֶדֶת הִתְגַּעְגֵּעַ וְחָלוֹם עָלֶיהָ.
לֹא! הִנֵּה עָבְרָה יַלְדוּתִי כִּמְעַט גַּם מִבְּלִי שֶׁיָּדַעְתִּי
כִּי בֶן יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי. בִּדְרוֹמָהּ שֶׁל אַשְׁכְּנַז עָמְדָה

עֶרֶשׂ יַלְדוּתִי – מָה אָהוּב אָהַבְתִּי בָּוֶרְיָה הַיָּפָה,
מִינְכֶן לִי הָיְתָה עִיר קֹדֶשׁ, קִרְיַת אֳמָנִים וְחוֹזִים –
מַה לִּי וּלְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? כִּמְעַט לֹא שָׁמַעְתִּי אֶת שִׁמְעָהּ,
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁלֹּא חָלַמְתִּי אֶת פְּדוּתָהּ!
אוּלָם הַשִּׂנְאָה לְעַמִּי לְאַט לְאַט פָּקְחָה אֶת עֵינַי,
פִּתְאֹם נוֹכַחְתִּי, כִּי נָכְרִי אָנֹכִי בְּלִי אֶרֶץ מוֹלֶדֶת – – –
חַיַּי כְּאִלּוּ נִתְרוֹקְנוּ! בַּחַגִּים מְנַפְנְפִים דְּגָלִים:
זָר אֲנִי תּוֹעֶה בָּרְחוֹבוֹת, לֹא לִי הֵמָּה רוֹמְזִים בְּגִילָה.
בּוֹעֵר הָעוֹלָם מִקָּצֶה עַד קָצֶה בְּלַהֲבוֹת מִלְחָמָה,
נִסְעַר כָּל לֵב וְכָל נֶפֶשׁ נִתְבַּעַת וְנוֹתְנָה בִּרְעָדָה
אַהֲבָה וּנְעוּרִים וְחַיִּים, אֲבָל רַק אָנֹכִי לְבַדִּי
נִתְבָּע וְנוֹתֵן אֶת חַיַּי: רַק חַיַּי, אַךְ נַפְשִׁי לֹא דְרוּשָׁה.
חַיַּי נִתְרוֹקְנוּ! מְלַגְלְגִים אָמְנָם יְהוּדֵי הַמִּזְרָח,
חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה עַל כָּרְחָם יִקְרְאוּ לִי וְלַחֲבֵרַי,
אוּלָם סְבוּרַנִי, כִּי לוּלֵא עוֹד הִבְהֵב בִּתְהוֹם נִשְׁמָתֵנוּ
נִיצוֹץ תַּעֲלוּמוֹת הַנִּנְהָה אֶל צוּר מַחֲצַבְתּוֹ בְּלֹא־יוֹדְעִים,
לֹא עַל נְקַלָּה הָיִינוּ אָז מוֹצְאִים הַשְּׁבִיל לְעַמֵּנוּ,
אוּלָם אִם כֹּה וְאִם כֹּה, אַךְ לֹא פָּחוֹת מֵאֵלֶּה וָאֵלֶּה –
רָמַז בִּשְׂמֹאל עַל הַצְּעִירִים וִימִינוֹ לְעֵבֶר הַזְּקֵנִים –
אַרְגִּישׁ, כִּי בֶן אֲנִי עַתָּה לְעַמִּי וְאַדִּיר כָּל חֶפְצִי
לִרְאוֹת אֶת כְּבוֹדוֹ מְחֻדָּשׁ, זֶה כְּבוֹדוֹ הֶעָתִיק, הַמְחֻלָּל!
חִיֵּךְ דֹּם בַּעַל הַקָּרְחָה וְעֵינָיו הַגְּדוֹלוֹת עֲצוּבוֹת:
אָכֵן אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה אֱלֹהִים: לְךָ אָבַד
דָּבָר וְהִנֵּה מְצָאתוֹ וְנַפְשְׁךָ שֵׁנִית רְוָיָה,
אוּלָם גּוֹרָלִי הוּא אַחֵר, לֹא אָבַד לִי דָּבָר, לְהֶפֶךְ,
כֹּבֶד מַשָּׂאִי עָנְנִי, זֶה מַשָּׂא יַהֲדוּתִי בְּנַפְשִׁי.
הָהּ, מַה שֶּׁשָּׁאַפְתִּי לְהָקֵל אֶת נִטְלוֹ, אֲבָל לְלֹא הוֹעִיל.

הַדְרִיךְ בְּלִי דֹם מְנוּחָתִי, כִּנְשָׁמָה הַמְבַקְּשָׁה תְקוּנָהּ,
הֵעִיק עָלַי מִבְּלִי הֶרֶף וְיוֹמָם וָלַיְלָה בּוֹ חָשַׁתִּי,
כָּכָה רַק יָחוּשׁ הַחוֹלֶה בְּאֵבָר הַכּוֹאֵב, הַדָּוֶה.
תָּמִיד עֵת הִמְרִיא רַעְיוֹנִי הָעַז וְהַקַּל אֶל הַמֶּרְחָב,
מֶרְחַב הַנֵּצַח, הוּא חָפְשִׁי מִכַּבְלֵי מוֹלֶדֶת וְאֻמָּה,
דָּלַק חִישׁ אַחֲרָיו צֵל כָּבֵד כְּכֹבֶד הַגָּלוּת הַמָּרָה,
נִדְבַּק בִּכְנָפָיו כְּאֶבֶן וְאַרְצָה הִפִּילוֹ מִמְּרוֹמָיו...
עַד כִּי לִי נִשְׁאֲרָה תִקְוָה רַק אֶחָת: הָעָם כִּי יִגָּאֵל —
נַפְשִׁי תִגָּאֵל גַּם הִיא מֵאוֹתָהּ הַרְגָּשָׁה חוֹלָנִית,
הֵן בְּאֵבָרָיו הַבְּרִיאִים לֹא יָחוּשׁ אִישׁ בָּרִיא מֵעוֹלָם.
אָז גַּם תִּגָּאֵל מַחֲשַׁבְתָּהּ הַכְּלוּאָה שֶׁל אֻמַּת יִשְׂרָאֵל,
שֵׁנִית אָז תִּיצַר בַּמֶּרְחָב וְתַרְחִיב אֲפָקִים שֶׁצָּרוּ,
שֵׁנִית אָז יֵרֵד בָּאֵשׁ אֱלֹהִים עַל הַר סִינַי הַכָּבוּי...״

נִדְבְּרוּ כָּכָה הַשְּׁנַיִם וּמִתּוֹךְ שִׂיחָה גַּם שָׁבוּ
עַל עִקְבוֹתֵיהֶם, אֶל קְבוּצַת הַזְּקֵנִים הִתְקָרְבוּ, וַיַּטּוּ
אָזְנָם גַּם הַמָּה אֶל שִׂיחוֹת הַיְשִׁישִׁים הַזּוֹלְפוֹת בְּנַחַת
תּוֹךְ כְּדֵי גְּמִיעַת הַחַמִּין. הַמְלַמֵּד הַיָּשִׁישׁ מֵרוּבְנָה
בַּעַל הַפָּנִים הַוְּרֻדִּים וְעֵינֵי הַתְּכֵלֶת הַתְּמִימוֹת
הֶעֱמִיד אֶת כּוֹסוֹ הָרֵיקָה עַל אַרְגָּז הָעוֹמֵד לְפָנָיו,
הוֹצִיא מִטְפַּחַת אֲדֻמָּה וּמָחָה הַזֵּעָה מִמִּצְחוֹ,
הֶחֱלִיק אֶת זְקָנוֹ הָרָחָב וּפָנָה לַמְסֻבִּים וּפָתַח:
״הָיָה בִקְהִלַּת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל פְּרָג מַעֲשֶׂה נִפְלָא וְיָקָר.
פַּעַם וְאִשָּׁה יְהוּדִית עַל יַד חַלּוֹן חַדְרָהּ יָשְׁבָה
וְאֶל הֶחָצֵר הִשְׁקִיפָה, וְהִנֵּה עַל גַּג שֶׁמִּנֶּגֶד
רָאֲתָה חָתוּל שְׁחַרְחֹרֶת הַמַּקְשָׁה לָלֶדֶת וּמְיַלֶּלֶת
מָרָה בְּקוֹל חוֹדֵר לֵב, כְּאִלּוּ הִיא קוֹרְאָה לְעֶזְרָה.

נִכְמְרוּ רַחֲמֵי הָאִשָּׁה עַל מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל הַבּוֹרֵא,
עָלְתָה לַגַּג וְלַיִּצוּר הַכּוֹאֵב עֶזְרָתָהּ הוֹשִׁיטָה;
וּכְשֶׁהֶחָתוּל הִמְלִיטָה לָקְחָה הָאִשָּׁה הַגּוּרִים
יַחַד עִם אִמָּם וַתְּבִיאֵם לְחַדְרָהּ הַקָּטָן, וּמִשְׁכָּב
לָמוֹ הִצִּיעָה עַל תֵּבַת פֶּחָמִים שֶׁעָמְדָה בַּזָּוִית.
מֵילָא בְּכֵן, מַה סְּבוּרִים אַתֶּם, רַבּוֹתַי? לְמָחֳרַת
נֶעֶלְמָה פִּתְאוֹם הֶחָתוּל וְאִתָּהּ גַּם יַחַד גּוּרֶיהָ,
אַךְ הַפֶּחָמִים, אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם הִצִּיעָה לָהּ מִשְׁכָּב
אוֹתָהּ צִדְקָנִית, לְזָהָב טָהוֹר כֻּלָּם נֶהְפָּכוּ.
סִפְּרָה זֹאת תֵּכֶף הָאִשָּׁה הַחֲסוּדָה לְבַעְלָהּ, שֶׁהָיָה
עָנִי וָרָשׁ, לֹא אֲלֵיכֶם, אֲבָל יְרֵא־חֵטְא וִישַׁר־דֶּרֶךְ.
אָמַר: הַזָּהָב הַזֶּה לַאדֹנָי הוּא, כִּי לֹא בַּעֲמָלִי
אוֹתוֹ רָכַשְׁתִּי, וְכָתוּב: „יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל",
וּמִפְּנֵי כָךְ לַאדֹנָי נַקְדִּישֶׁנּוּ. וַיִּבֶן בֵּית תְּפִלָּה,
הוּא בֵית הַתְּפִלָּה הַמְפֻרְסָם, הַמְכֻנֶּה „הַיָּשָׁן־הֶחָדָשׁ",
בּוֹ אֶת הַגֹּלֶם בַּשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ עָשָׂה מַהֲרַ"ל,
רַבִּי יְהוּדָה מִפְּרָג, זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ.

נָדַם הַמְלַמֵּד וְעָמַד וּפִשְׁפֵּשׁ בַּכִּיס מֵאֲחוֹרָיו,
נִעַנְעוּ רָאשָׁם הַזְּקֵנִים מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, כְּאוֹמְרִים:
„אָכֵן הָיוּ נִפְלָאוֹת בַּיָּמִים הַטּוֹבִים, הַקְּדוּמִים".
הִיכוּ הַצְּעִירִים (הֵם בָּגְדוּ בֵינְתַיִם בַּשּׁוֹמֵר הַגְּלִילִי,
הִפְרִיז מְאֹד בִּגְבוּרוֹתָיו עַד כִּי נִסְתַּבֵּךְ וְעִרְבֵּב
שֵׁמוֹת וּמַעֲשִׂים וּבָא בַּמֵּצַר מִבְּלִי לְהַחֲלִיץ,
פָּרַץ בְּעַצְמוֹ בִּצְחוֹק וְצָחֲקוּ אִתּוֹ גַּם שׁוֹמְעָיו,
טָפְחוּ עַל גַּבּוֹ בִּידִידוּת, לֵאמֹר: „אַל יִפֹּל רוּחֶךָ,
אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵן בֶּן־חַיִל אַתָּה וְשׁוֹמֵר מִגָּלִיל!"

אַךְ עֲזָבוּהוּ לְנַפְשׁוֹ וְנִגְּשׁוּ אֶל פִּנַּת הַזְּקֵנִים.
הוֹצִיא הַמְלַמֵּד סוֹף סוֹף מִכִּיס הֶחָלוּק, מֵאֲחוֹרָיו,
קֻפְסַת עֶצֶם וּפְתָחָהּ, הִגִּישָׁהּ לְאַפּוֹ וַיָּרַח,
עַד כִּי הִתְעַטֵּשׁ בְּרַעַשׁ וְעָנוּ הַשּׁוֹמְעִים: אַסּוּתָא!
יָשַׁב אָז שֵׁנִית עַל צְרוֹרוֹ וּפָנָה לַמְסֻבִּים וְאָמַר:
.אַךְ עוֹד הַמַּעֲשֶׂה לֹא נִגְמַר וְשִׁמְעוּ, רַבּוֹתַי, אֶת סוֹפוֹ,
כִּי רַק הַסּוֹף בּוֹ הָעִקָּר וְאָמְנָם כְּדַאי הוּא לְשָׁמְעוֹ.
אוֹתוֹ הֶחָסִיד שֶׁנָּדַב הַזָּהָב לִבְנוֹת בֵּית־הַתְּפִלָּה
הָיָה אִישׁ עָנִי, כָּאָמוּר, וְאוּלָם שָׂמַח בְּחֶלְקוֹ,
רַק תְּשׁוּקָה אַחַת לֹא נָתְנָה מְנוּחָה לוֹ זֶה הַרְבֵּה שָׁנִים,
חָפֵץ לָמוּת וּלְהִקָּבֵר בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, כִּי הָיָה
זָקֵן הָאִישׁ וּשְׂבַע יָמִים וְחָשַׁב עַל יוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן.
אַךְ מֵהַיּוֹם שֶׁהֵבִיאָה הֶחָתוּל לְבֵיתוֹ הָאוֹצָר
נוֹסְפָה לוֹ עוֹד תְּשׁוּקָה אֶחָת: הֲלֹא הִיא לִרְאוֹת אֶת הֶחָתוּל,
זוֹ שֶׁעַל יָדָהּ נִתְגַּלְגְּלָה לוֹ זְכוּת כֹּה גְדוֹלָה, וּלְהוֹדוֹת
לָהּ עַל כָּל גְּמוּלָהּ. וַיְהִי הַיּוֹם וְהוּא יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד
פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת כְּדַרְכּוֹ, וְהִנֵּה לוֹ קוֹרְאָה זוּגָתוֹ
לֵאמֹר: רְאֵה, הִנֵּה שָׁמָּה הֶחָתוּל, לִרְאוֹתָהּ אִוִּיתָ.
נֶחְפַּז הֶחָסִיד לָצֵאת לִרְאוֹת מֵיטִיבָתוֹ, אַךְ תֵּכֶף
קָפְצָה מִמְּקוֹמָהּ וַתִּבְרָח. רָדַף אַחֲרֶיהָ הֶחָסִיד
עַד כִּי הִגִּיעוּ לְבֵית־הַתְּפִלָּה הֶחָדָשׁ־הַיָּשָׁן.
טִפְּסָה הֶחָתוּל וַתַּעַל בַּחַלּוֹן לַבַּיִת הַקָּדוֹשׁ,
מִהֵר הֶחָסִיד לָבוֹא בַּפֶּתַח וַיַּרְא אֶת הֶחָתוּל
יוֹרְדָה לְמַטָּה בַּהוֹר, בְּרִצְפַּת הַפָּלוּשׁ הָאָפֵל.
מִילָא, בְּקִצּוּר: הֶחָסִיד שֶׁלָּנוּ לֹא חָבַק אֶת יָדָיו,
יָרַד בְּעִקְּבוֹת הֶחָתוּל הַחוֹרָה וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ,
זָחַל עַל אַרְבַּע, כִּי הָיְתָה הַמְּעָרָה נְמוּכָה וְצָרָה,

עָיֵף מְאֹד, כִּי אִישׁ זָקֵן הָיָה הָאִישׁ, וַאֲרֻכָּה
הָיְתָה הַדֶּרֶךְ וְחֹשֶׁךְ כְּחֹשֶׁךְ מִצְרַיִם מִסָּבִיב.
פִּתְאוֹם וְהִנֵּה אוֹר גָּדוֹל כִּמְעַט בִּסְנְוֵרִים הִכָּהוּ,
רַגְלָיו בַּמֶּרְחָב עָמְדוּ, וְאֵיפֹה הֶחָתוּל? אֵינֶנּוּ!
מִצְמֵץ הֶחָסִיד בְּעֵינָיו, אֲבָל אֶת הַמָּקוֹם לֹא הִכִּיר,
רוֹאֶה בְּנֵי אָדָם מְשֻׁנִּים לְבוּשִׁים כְּמוֹ יִשְׁמְעֵאלִים
סָחִים בְּלָשׁוֹן מוּזָרָה, קְצָת דּוֹמָה לְלָשׁוֹן שֶׁל תַּרְגּוּם,
פְּנֵיהֶם שְׁזוּפִים מִשֶּׁמֶשׁ וְרוֹכְבִים עַל גְּמַלִּים וַחֲמוֹרִים.
תָּמַהּ הֶחָסִיד וְהָלַךְ דֶּרֶךְ רְחוֹבוֹת וּסְמָטוֹת,
דֶּרֶךְ מְבוֹאוֹת מְקֹרִים וּשְׁוָקִים, שָׁם כָּל מִינֵי פֵּרוֹת,
רִמּוֹן וָזַיִת וּתְאֵנָה, עֲנָבִים, חֲרוּבִים וּשְׁקֵדִים,
עַד כִּי הִגִּיעַ לְכֹתֶל, מֵאַבְנֵי גָזִית הוּא בָנוּי,
גֹּדֶל כָּל אֶבֶן כְּקוֹמַת בֶּן אָדָם, וְעוֹמְדִים יְהוּדִים
לוֹבְשֵׁי חֲלוּקֵי צִבְעוֹנִין וּמִצְנְפוֹת שֵׂעָר לְרָאשָׁם,
עוֹמְדִים וּמְנַשְּׁקִים הַכֹּתֶל, אוֹמְרִים תְּהִלִּים וּבוֹכִים.
הִבִּיט הֶחָסִיד מִשְׁתּוֹמֵם, אַךְ סוֹף סוֹף הִתְעַשֵּׁת וַיִּשְׁאַל,
לָמָּה פֹּה עוֹמְדִים וּבוֹכִים, וְאִם רְחוֹקָה הִיא פְּרָג, קְהִלַּת-קֹדֶשׁ?
סְקָרוֹ הַנִּשְׁאָל מֵרֹאשׁ וְעַד רֶגֶל וַיִּמְשֹׁךְ בִּכְתֵפָיו:
כְּלוּם עַל יַד כֹּתֶל מַעֲרָבִי מָקוֹם לְדִבְרֵי לֵצָנוּת?
הֵבִין הֶחָסִיד מִיָּד לְאָן הוֹלִיכַתּוּ הֶחָתוּל,
כָּרַע בְּרֶטֶט עַל בִּרְכָּיו לִפְנֵי הָאֲבָנִים הַקְּדוֹשׁוֹת,
בָּכָה וְשָׂחַק כְּאֶחָד מִשִּׂמְחָה נִשְׂגָּבָה, נִפְלָאָה,
הוֹאִיל וְזָכָה לָבוֹא לַקִּרְיָה, בָּהּ בָּחַר אֱלֹהַּ.
„יְרוּשָׁלַיִם!" רַק לָחַשׁ וַיִּרְטַב הַכֹּתֶל בִּדְמָעוֹת,
„יְרוּשָׁלַיִם!" — וְיוֹתֵר לֹא הוֹצִיא מִפִּיהוּ אַף הֶגֶה,
נָשַׁק לַכֹּתֶל וְיָצְאָה נִשְׁמָתוֹ הַטְּהוֹרָה בִּנְשִׁיקָה.

כִּלָּה הַמְלַמֵּד וְנִעַנְעוּ שׁוֹמְעָיו אֶת רֹאשָׁם בְּרָצוֹן,
נִרְאָה הַסִּפּוּר מְאֹד בְּעֵינֵיהֶם, וְאַחַד הַזְּקֵנִים
אָמַר: שָׁמַעְתִּי מֵאָבִי הָרַב, זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה,
כִּי אָכֵן דְּרָכִים נֶעֱלָמוֹת מוֹבִילוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
מִכָּל בֵּית־תְּפִלָּה יְהוּדִי, וְאוּלָם הֵן סְמוּיוֹת מֵעַיִן,
רַק כַּאֲשֶׁר יִזְכֶּה הַדּוֹר תִּגָּלֶינָה וְהָלְכוּ גְּאוּלִים...
נִכְנַס אָז אַחַד הַצְּעִירִים לִדְבָרָיו וְאָמַר: סְבוּרַנִי,
כִּי מִכָּל לֵבָב יְהוּדִי מוֹבִילָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל
דֶּרֶךְ נֶעֱלָמָה, אַךְ סְגוּרִים הַלְּבָבוֹת וְאִתָּם הַדְּרָכִים...
נֶהֱנָה הַמְלַמֵּד הַיָּשִׁישׁ מִדִּבְרֵי הַבָּחוּר וְאָמַר:
יָפֶה דָּרַשְׁתָּ, עוּל־יָמִים! חֲתוּמִים הַלְּבָבוֹת, חֲתוּמִים!
אֲלָא... וְטֶרֶם עוֹד יִגְמֹר — וּשְׁרִיקָה צוֹרֶמֶת הֵרִיעָה,
שְׁרִיקַת הַסְּפִינָה שֶׁקָּרְבָה לִנְמֵלָהּ שֶׁל אִיזְמִיר הַיָּפָה,
צִלְצְלוּ כַּבְלֵי הָעֹגֶן וְנִשְׁמְעוּ קוֹלוֹת וּצְעָקוֹת,
קְרִיאוֹת־חֲרָפוֹת מְעוֹדְדוֹת, צְחוֹק וַהֲרִיקַת חֲבָלִים.
נֶחְפְּזוּ, עָלוּ הַצְּעִירִים בְּצָהֳלָה אֶל מִכְסֵה הַסְּפִינָה.
פָּשְׁטוּ בֵּינְתַיִם דִּמְדּוּמִים בַּמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן. הַזְּקֵנִים
עָטְפוּ מְעִילֵי הַשַּׁבָּת וּמִנְחָה הִתְפַּלְּלוּ חֶרֶשׁ.

ב.

רְבָבוֹת אִשִּׁים כִּנְקֻדּוֹת שֶׁל זָהָב נְעוּצוֹת בַּחֹשֶׁךְ
נִקְּדוּ אֲפֵלַת הַלַּיְלָה וּבְרֶטֶט תַּעֲלוּמוֹת פִּרְפֵּרוּ.
אִיזְמִיר הַלֵּילִית זֹאת דִּבְּרָה בְּלַחַשׁ נְגֹהוֹת רְחוֹקִים,
רָמְזָה לַסְּפִינָה הַהוֹלְכָה הָלֹךְ וְרָחֹק מֵחוֹפָהּ.
יָשְׁנָה לֹא יָשְׁנָה הַסְּפִינָה, אֲבָל גַּם הָעָרִים כְּאִלּוּ
נִמְסְרוּ דוּמָם לַלַּיְלָה, הִתְמַכְּרוּ לְקִסְמֵי הַדְּמָמָה,
זוֹ לֹא דוּמִיַּת צָהֳרַיִם, דוּמִיָּה לוֹהֶטֶת, שׁוֹמֵמָה,

כִּי אִם רַעֲנַנָּה וּטְלוּלָה וּפוֹרָה חֲלוֹמוֹת וְחָזוֹן.
גַּם הַגַּלְגַּלִּים, מָנוֹחַ לֹא יָדְעוּ גַּם יוֹמָם גַּם לַיְלָה,
עַתָּה כְּאִלּוּ הֵמִירוּ בִּנְגִינָה מְלֵאתִי קֶצֶב
אֶת הֲמֻלָּתָם הַיּוֹמִית הַכְּבֵדָה וּבְלוּלַת־הַקּוֹלוֹת.
הֶמְיַת הַגַּלִּים כִּנְמָה לֹא נָמָה, כְּעֵרָה לֹא עֵרָה,
רִחֲפָה, רִפְרְפָה, לִטְּפָה וּפִיְּסָה לְבָבוֹת עֲיֵפִים.
נִדְמֶה, כְּאִלּוּ הָאֵיתָן הַלֵּאֶה מִסְּעָרוֹת עֲקָרוֹת,
לֵאֶה מִכֹּחוֹ הַשּׁוֹמֵם, מִבְּדִידוּת זְרָמָתוֹ הַנִּצְחִית,
זָכַר מַנְגִּינָה קַדְמוֹנִית, מְלֵאתִי רֹךְ וַעֲדָנִים,
שָׁכַח גְּאוֹנוֹ הַקּוֹדֵר וְחָרֵשׁ יְשִׁירָהּ לְנַפְשׁוֹ.
כָּכָה בְּלֵיל לְלֹא־שֵׁנָה מֶלֶךְ יָגֵעַ מִכִּתְרוֹ
יִזְכֹּר שִׁיר עֶרֶשׂ, שִׁיר יַלְדוּת וּבְלַחַשׁ גַּעְגּוּעִים יִתְרוֹנֵן.

חָרֵשׁ עִם לַחַשׁ הַלַּיְלָה, עִם הֶמְיַת הַגַּלִּים הַטְּמִירָה
נִמְזְגָה שִׂיחָה חֲרִישִׁית, עֲצוּרָה, וּכְאִלּוּ חוֹשֶׁשֶׁת
פֶּן אֶת הֲדַר דְּמִי הַלַּיְלָה בְּצִלְצוּל לֹא־מַתְאִים תַּפְרִיעַ.
מִבֵּין הֶעָבִים הַפְּרוּמִים הִתְפָּרֵץ לְרֶגַע הַסַּהַר
הִוֵּר וְנִבְהָל כְּאַסִּיר בּוֹרֵחַ לַמֶּרְחָב מִכִּלְאוֹ,
הֵצִיף אֶת מִכְסֵה הַסְּפִינָה בְּזֹהַר לֹא־צָפוּי וְהֵאִיר
פְּנֵיהֶם שֶׁל בַּעֲלֵי הַשִּׂיחָה הַיּוֹשְׁבִים וּמְסַפְּרִים בְּלָחַשׁ.
עָטוּף בִּשְׂמִיכָה מְעוּכָה לְמָגֵן מִצִּנַּת הַלַּיְלָה
יָשַׁב עַל פְּקַעַת חֲבָלִים הַמְלַמֵּד הַיָּשִׁישׁ מֵרוֹבְנָה,
נָדְדָה שְׁנָתוֹ מֵעֵינָיו בְּמַחֲנַק הַמָּדוֹר הַתַּחְתּוֹן,
עָלָה לְמַעְלָה לִשְׁאוֹף מְעַט אֲוִיר וְנִגַּשׁ לַצְּעִירִים,
פִּנּוּ לוֹ מָקוֹם וְהִטָּה אֶת אָזְנוֹ גַּם הוּא לְדִבְרֵיהֶם.
פָּנָיו שֶׁנִּדְמוּ בַּיּוֹם עוֹד רַעֲנַנִּים וּוְרֻדִּים הָפְכוּ
לֵאִים וְחִוְרִים בַּלַּיְלָה לְנֹגַהּ הַסַּהַר; מֵעֵינָיו,

עֵינֵי הַתְּכֵלֶת הַתְּמִימוֹת, רָעֲפָה תּוּגָה עֲיֵפָה,
תּוּגַת הַחַיִּים הַכְּבֵדָה; אָכֵן הַמְּלַמְּדוּת בְּרוּבְנָה
קַלָּה לֹא הָיְתָה כָּל עִקָּר, כְּנִרְאֶה; רַק חִיּוּךְ הַחֶסֶד
רִחֵף עַל שְׂפָתָיו כְּקֶדֶם. הִבִּיט לְמַעְלָה וְאָמַר:
„צַר, כִּי הִשְׁאַרְתִּי לְמַטָּה אֶת „תִּקּוּן שָׁבוּעוֹת". כֹּה בָּהִיר
נֹגַהּ כּוֹכָבִים וּלְבָנָה, עַד כִּי לְאוֹרָם לֹא יִקְשֶׁה
קְרֹא בְּסֵפֶר; הָאֲוִיר פֹּה מַמָּשׁ מְחַיֶּה נְפָשׁוֹת".
זָכְרוּ הַשּׁוֹמְעִים לְפִתְאוֹם אֶת חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַיָּקָר
שָׁמָּה בְּבֵית הַמּוֹלֶדֶת: עֲנָפִים יְרֻקִּים מְקַשְּׁטִים
כָּתְלֵי הַבַּיִת, וְנוֹדֵף רֵיחַ הַקַּהְוֶה וְרֵיחַ
עוּגוֹת הֶחָלָב הַמְּתוּקוֹת, יְדֵי אֵם וַאֲחָיוֹת אֲהוּבוֹת
אֲפוּן לִכְבוֹד הַשָּׁבֻעוֹת... וְאַבָּא בְּנִגּוּן מְסֻלְסָל,
נִגּוּן הַקְּדוּמִים סְפוּג־רָזִים, הַתּוֹבֵעַ וְנַעֲנֶה כְּאֶחָד,
אוֹמֵר אַקְדָּמוּת בְּחֶדְוָה... וְנֶאֱנַח הָאֶחָד וְאָמַר:
„צַר, כִּי רַק פַּעַם בַּשָּׁנָה, בְּלֵילָה שֶׁל תִּשְׁעָה בְּאָב,
שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם נִפְתָּחִים... אִלְמָלֵי לִי נִפְתְּחוּ עַתָּה —
בַּקֵּשׁ בַּקָּשָׁתִי רַק אַחַת: לִהְיוֹת רֶגַע שֵׁנִית לְיֶלֶד...
זָכוֹר עוֹד אֶזְכֹּר הַגִּיל, אֲשֶׁר פַּעַם אֶת לִבִּי הַקָּטָן,
עֵת רַבִּי מֹשֶׁה הַשַּׁמָּשׁ בְּבֵית תְּפִלָּתֵנוּ הַיָּשָׁן
הִדְלִיק הַנֵּרוֹת הַגְּדוֹלִים בִּבְזִיכֵי הַ„מָּגֵן־דָּוִד"
זֶה „מָגֵן־דָּוִד" הַפֶּלְאִי, הַתָּלוּי מִתַּחַת לַתִּקְרָה,
עָשׂוּי מֵעֵץ וּמְאֹד עַתִּיק וְלוּט בְּבַד כָּל הַשָּׁנָה,
רַק בְּבוֹא עֶרֶב שָׁבֻעוֹת, וְהוּסַר מֵעָלָיו הַצָּעִיף,
יָשִׂים רַבִּי מֹשֶׁה בִּבְזִיכָיו אֶת נֵרוֹת־הַנְּשָׁמָה שֶׁנָּדְבוּ
בְּנֵי הָעֲיָרָה לְזֵכֶר פְּטִירָתוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ...
נִדְמָה לִי אָז, כִּי לֹא רָאֲתָה עַיִן נְגֹהוֹת כָּאֵלֶּה,
אוּלַי הִתְחָרוֹת בָּם יוּכַל רַק אוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים...

הָהּ! מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה כְּבָר נִמְחֲתָה עִיר הַמּוֹלֶדֶת,
מֵת רַבִּי מֹשֶׁה מוֹת קְדוֹשִׁים וְנִשְׂרַף גַּם הַ„מָּגֵן־דָּוִד"
יַחַד עִם סִפְרֵי הַתּוֹרָה, לְאַחַר שֶׁחִלְּלוּם טְמֵאִים..."
הוֹרִיד הַמְדַבֵּר אֶת רֹאשׁוֹ וַתְּהִי דוּמִיָּה מִסָּבִיב
רֶגַע וּשְׁנָיִם... אַךְ הִנֵּה הַשּׁוֹמֵר הַגְּלִילִי לַמְלַמֵּד
פָּנָה וְאָמַר: „וּמֶה הָיָה כְבוֹדוֹ מְבַקֵּשׁ, אִלְמָלֵי
נִפְתְּחוּ לוֹ הַשָּׁמַיִם? נֶאֱנַח הַזָּקֵן וְחִיֵּךְ:
„מַה לִּי לְבַקֵּשׁ? רַק זֹאת: לוּ אֲדֹנָי יְבִיאֵנִי
לִירוּשָׁלַיִם בְּשָׁלוֹם וְאֶזְכֶּה לְחוֹנֵן עֲפָרָהּ.
אוּלָם מָה אַתָּה הָיִיתָ מְבַקֵּשׁ? הֵן צָעִיר עוֹדְךָ,
רַבּוֹת שְׁאֵלוֹת בִּלְבָבְךָ וְאֵיזוֹ מֵהֵנָּה תְּבַכֵּר?"
אַךְ טֶרֶם יַעֲנֶה הַשּׁוֹמֵר וְנִכְנַס חֲבֵרוֹ בְּשִׂיחָה,
אָמַר בִּצְחוֹק: „אֵין כָּל סָפֵק, כִּי אִלּוּ שָׁמַיִם נִפְתָּחוּ
הָיָה הַגְּלִילִי מְבַקֵּשׁ לֹא כֹחַ, כִּי כֹחוֹ בְּמָתְנָיו;
אַף גַּם לֹא עֹשֶׁר, כִּי מַרְבֵּה נְכָסִים מַרְבֶּה דְאָגָה,
אַף גַּם לֹא אִשָּׁה, כִּי יֶשׁ לוֹ כְּבָר כַּלָּה חֲסוּדָה וְנָאָה,
אֶלָּא מֶה הָיָה מְבַקֵּשׁ? כִּי פִּקְחִים וּפְתָאִים כְּאֶחָד
הָאֱמֵן יַאֲמִינוּ לִדְבָרָיו וּלְמַעֲשֵׂי גְבוּרוֹתָיו נִפְלָאִים".
שָׂחֲקוּ הַשּׁוֹמְעִים וְשָׂחַק הַגְּלִילִי רַב יֶתֶר מִכֻּלָּם,
טָפַח עַל שֶׁכֶם חֲבֵרוֹ וְאָמַר לוֹ: „אַדְּרַבָּא, נַסּוּ
אַתֶּם לְסַפֵּר מַעֲשִׂיּוֹת חֲמוּדוֹת וְנָאוֹת כָּמוֹנִי —
לָהוּט אֲנִי אַחֲרֵי מַעֲשִׂיּוֹת נָאוֹת וּתְבָרֶכְכֶם נַפְשִׁי".
עָנָה אָז אַחַד הַשּׁוֹמְעִים: „לִי יֵשׁ אָמְנָם מַעֲשִׂיָּה נָאָה.
כֻּלְּכֶם הֵן שְׁמַעְתֶּם הַמַּעֲשֶׂה בֶּחָסִיד מִפְּרָג, מַעֲשֶׂה נִפְלָא,
מֶנְהוּ לֹא נוֹפֵל סִפּוּרִי וְדוֹמֶה הוּא אֵלָיו בְּמִקְצָת.

הָיָה בָּחוּר בְּעִירִי, עוֹזֵר בַּחֲנוּת שֶׁל קֶמַח,
בָּחוּר צָנוּעַ וּבַיְשָׁן; וְאוּלָם בְּכָל הָאֲסֵפוֹת
רָאָה רָאוּהוּ, אִם רַק שָׁם עַל צִיּוֹן הַשִּׂיחָה נָסַבָּה,
מַקְשִׁיב בְּצָמָא לְדִבְרֵי הַנּוֹאֵם מִסֵּתֶר זָוִיתוֹ
(תָּמִיד הִסְתַּתֵּר בְּזָוִית כְּאִלּוּ מִיִּרְאָה לְלַכְלֵךְ
בִּגְדֵי הַבָּאִים בִּמְעִילוֹ מְאֲבַק־הַקֶּמַח, וְאוּלָם
גַּם בִּימֵי שַׁבָּת וּמוֹעֵד, עֵת לָבַשׁ מַלְבּוּשִׁים נְקִיִּים
סֵתֶר פִּנָּתוֹ לֹא עָזָב). לֹא אֵדַע מִי נָטַע בְּלִבּוֹ
אַהֲבָה לְצִיּוֹן. מֵאָבִיו הַמְלַמֵּד נִתְּיַתֵּם בְּאִבּוֹ.
קִבֵּל מִמֶּנּוּ בִּירֻשָּׁה רַק תְּפִלִּין וְאַרְגָּז שֶׁל סְפָרִים,
בָּם „אַשְׁמַת שׁוֹמְרוֹן" וְ„אַהֲבַת־צִיּוֹן" וּ„מִלְחֲמוֹת הַיְּהוּדִים",
וּבִימֵי שַׁבָּת וּמוֹעֵד הַנַּעַר עֲלֵיהֶם הִתְעַנֵּג.
הֵן מִי יוֹדֵעַ? יֵשׁ אֲשֶׁר יִקְרָא אִישׁ סֵפֶר רַק אֶחָד
כָּל יְמֵי חַיָּיו וְתָמִיד בּוֹ יִמְצָא חֲדָשׁוֹת וּנְצוּרוֹת.
יֵשׁ אֲשֶׁר אֱגֶל טַל אֶחָד לַנְּשָׁמָה הָעֲרָה יַבִּיעַ
יוֹתֵר מִנְּהָרוֹת וְיַמִּים לִלְבָבוֹת אֲטוּמִים, יְשֵׁנִים.
אוּלָם, כָּאָמוּר, לֹא אֵדַע בְּבִטְחָה מִי נָטַע בְּלִבּוֹ
אַהֲבַת הַפֶּלֶא לְצִיּוֹן, וְאָמְנָם מֻפְלָאָה וְזָרָה
הָיְתָה אַהֲבָתוֹ! וּבַעַל הַחֲנוּת, בָּהּ עָבַד הַבָּחוּר,
כָּעַס לֹא אַחַת וּשְׁתַּיִם עַל עוֹזְרוֹ: „לִכְאוֹרָה, בַּר דַּעַת,
עוֹבֵד נֶאֱמָן וְחָרוּץ וּפֶרֶק יוֹדֵעַ בַּמִּסְחָר,
דְּבָרָיו יְכַלְכֵּל בְּדַעַת עִם מוֹכְרִים וְקוֹנִים, לֹא יָבוּז
גַּם לַעֲבוֹדוֹת הַקָּשׁוֹת, וְאוּלָם בּוֹ נִכְנְסָה קְלִפָּה:
דַּי רַק, כִּי יָבוֹא לָעִיר אֵיזֶה מַטִּיף לְצִיּוֹן, וְהִנֵּה —
אַיֵּה הַבָּחוּר? אֵינֶנּוּ! וְאַף כִּי הוּא בַּיְשָׁן מִטִּבְעוֹ
אַךְ בְּלֵב דּוֹפֵק וְרוֹעֵד הוּא צָר כְּבָר עַל פֶּתַח הַמַּטִּיף,
חוֹקֵר וְדוֹרֵשׁ: מָה חָדָשׁ? וּמָתַי יִפָּתְחוּ הַשְּׁעָרִים?

מַה־גַּם אִם יָבוֹא בְּמִקְרֶה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹרֵחַ,
אָז – הֱיֵי שָׁלוֹם, הַחֲנוּת! כְּאִלּוּ אֵין קוֹנִים וּמוֹכְרִים,
אֵין בַּעַל בַּיִת וָעֵסֶק, כְּאִלּוּ כְּבָר בָּא הַמָּשִׁיחַ!'
כֵּן. וּבְבֹקֶר יוֹם אֶחָד נֶעֱלַם הַבָּחוּר. אַיֵּהוּ?
הָלַךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כֵּיצַד? הֵן סְגוּרִים הַשְּׁעָרִים!?
אוּלָם אֵין מַקְשִׁין עַל אָדָם, שֶׁנִּכְנְסָה קְלִפָּה לְתוֹכוֹ.
הָיָה בְּיָדוֹ קְצָת כֶּסֶף שֶׁאָגַר עַל יָד בַּעֲבוֹדָה,
חֵרֵף אֶת נַפְשׁוֹ וְעָבַר גְּבוּל רְסִיָּה וְנִכְנַס לְפּוֹלִין,
שָׁם אֲסָרוּהוּ וּבָרַח, וְאַחֲרֵי טִלְטוּלִים אֵין־קֵצֶה
בָּא לְטְרִיֶּסְט. מִשְׂתָּרֵעַ לְפָנָיו הַיָּם בַּהֲדָרוֹ,
בָּא אֶל הַנָּמָל הַבָּחוּר יוֹם יוֹם, עֵינָיו רוֹאוֹת וְכָלוֹת:
שָׁמָּה כִּמְעַט שֶׁיֵּרָאֶנָּה, מֵאַחֲרֵי צְעִיף הָעֲרָפֶל,
שָׁמָּה בִּמְקוֹם הַשָּׁמַיִם וָאֶרֶץ יִשָּׁקוּ, רוֹבֶצֶת
אֶרֶץ חֶמְדָּתוֹ לָהּ יַעֲרֹג – וְהִיא כָּכָה קְרוֹבָה וּרְחוֹקָה!
הוֹלְכוֹת אֳנִיּוֹת, מְפַלְּסוֹת נְתִיבוֹת לְבָנוֹת בַּמַּיִם,
אוּלַי הֵן הוֹלְכוֹת גַּם שָׁמָּה – וְאוּלָם הַשְּׁעָרִים עוֹד סְגוּרִים...
אָזַל בֵּינְתַיִם גַּם כַּסְפּוֹ. אָז יָגַע וּמָצָא עֲבוֹדָה
קָשָׁה בַּנָּמֵל: לִטְעוֹן גַּם לְפָרֵק אֳנִיּוֹת הַמַּשָּׂא.
אוּלָם הוּא שָׂמַח מְאֹד עַל כִּי נִקְרְתָה לוֹ הָעֲבוֹדָה
דַּוְקָא בַּנָּמֵל: הוּא יָכֹל לִרְאוֹת אֶת הַיָּם בְּכָל רֶגַע,
יָכֹל הוּא לִנְעֹץ מַבָּטָיו בַּמֶּרְחָק הֶעָטוּף עֲרָפֶל,
נַחֵשׁ וְחָזֹה בְּדִמְיוֹן אֶת אֶרֶץ חֲלוֹמוֹ הָרְחוֹקָה.
פַּעַם, עֵת טָעַן פֶּחָמִים בְּאַחַת הַסְּפִינוֹת הַגְּדוֹלוֹת
נִצְנְצָה פִּתְאוֹם מַחֲשָׁבָה בְּמֹחוֹ: בְּמַחְסַן פֶּחָמִים
קַל לְהֵחָבֵא, מִבְּלִי אֲשֶׁר תַּרְגִּישׁ בּוֹ עַיִן בּוֹדֶקֶת,
וּמִנִּי אָז כְּבָר לֹא הִרְפְּתָה מֶנְהוּ מַחֲשַׁבְתּוֹ הַלֵּזוֹ,
חִכָּה לְרֶגַע הַכּשֵׁר, עֵת תַּפְלִיג אֳנִיָּה מִזְרָחָה.

כֻּלְּכֶם הֵן שְׁמַעְתֶּם הַמַּעֲשֶׂה בְּחָסִיד מִפְּרָג, אֵיךְ פֶּחָמָיו
נֶהֶפְכוּ אֶצְלוֹ לְזָהָב, וְאוּלָם לַבָּחוּר שֶׁלָּנוּ
יָקְרוּ מְאֹד הַפֶּחָמִים מִזָּהָב, מִכָּל אוֹצְרוֹת חֶמְדָּה,
הִרְהֵר בָּהֶם גַּם בְּעָבְדוֹ וְגַם עַל מִשְׁכָּבוֹ בַּלָּיְלָה,
עַד כִּי הַשָּׁעָה הַמְקֻוָּה הִגִּיעָה: אֳנִיָּה שֶׁל מַשָּׂא
הָלְכָה לְחוֹפֵי מִצְרַיִם, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְסוּרְיָה.
נִכְנַס בָּעֶרֶב הַבָּחוּר, שֶׁעָבַד בִּטְעִינַת הַסְּפִינָה,
דּם לַחֲדַר הַפֶּחָמִים וְשָׁמָּה הִסְתַּתֵּר עִם צְרוֹרוֹ,
לֶחֶם בּוֹ צָרוּר וּגְבִינָה, גַּם נֵבֶל מַיִם לִשְׁתִיָּה,
שָׂמַח כְּמוֹצֵא רֹב שָׁלָל וַיִּשְׁפֹּךְ אֶת לִבּוֹ בִּתְפִלָּה,
אַף כִּי זֶה כְּבָר לֹא הִתְפַּלֵּל וְחָסִיד לֹא הָיָה מֵעוֹדוֹ,
וּבַאֲפֵלַת הַמָּדוֹר, בְּשָׁכְבוֹ עַל פְּנֵי הַפֶּחָמִים,
זִמְזֵם אֶת שִׁירֵי הַמַּעֲלוֹת יַחַד עִם שִׁירַת „הַתִּקְוָה",
יַחַד עִם פְּסוּקִים מִ„צִיּוֹן, הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירָיִךְ".
הוֹמִים, מְשַׁכְשְׁכִים גַּלִּים, מִשְׁתַּקְשְׁקִים, הוֹלְמִים גַּלְגַּלִּים,
גָּדוֹל שְׁאוֹנָם כִּי שִׁבְעָה בַּחֹשֶׁךְ, בְּתַחְתִּית הַסְּפִינָה,
אוּלָם בְּגִילַת רְעָדָה כִּלְמֵיטַב מַנְגִּינוֹת הָעוֹלָם
מַקְשִׁיב אֲלֵיהֶם הַבָּחוּר מִבְּדִידוּת מַחֲבוֹאוֹ הָאָפֵל,
מַקְשִׁיב וְנִזְכָּר בַּלֵּוִי, קוֹרוֹתָיו הַנּוּגוֹת־נִשְׂגָּבוֹת,
אָבִיו לוֹ עוֹד בְּיַלְדוּתוֹ סִפֵּר בְּרֶגֶשׁ וְיָגוֹן.
אוּלַי בִּנְתִיבַת הַמַּיִם הַלָּזוּ לְאֶרֶץ חֶמְדָּתוֹ
הָלַךְ גַּם הוּא, גְּדוֹל־הַשָּׁרִים, בְּאוֹתָהּ נְתִיבַת הַמַּיִם,
זוֹ הַמּוֹלִיכָה גַּם אוֹתוֹ, אֶת עוֹזֵר־הַחֲנוּת הַפָּשׁוּט
אֶל הַמּוֹלֶדֶת הַפִּלְאִית? וְרַעֲדַת־רָז תַּחְלְפֶנּוּ.
עָבְרוּ כֹּה יָמִים וְלֵילוֹת, בֵּינֵיהֶם הַבָּחוּר לֹא יַבְדִּיל,
כִּי בְּמַחֲבוֹאוֹ שׁוֹרֶרֶת עֲלָטָה גַּם לַיְלָה גַּם יוֹמָם.
יַדְלִיק רַק גַּפְרוּר לִפְעָמִים וְהִבִּיט בְּמוֹרֵה־הַשָּׁעוֹת,

כָּל עֶשְׂרִים שָׁעוֹת וְאַרְבַּע יְסַמֵּן בְּלוּחוֹ, לְמַעַן
דַּעַת אֶת מִסְפַּר הַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ. הוּא יָדַע, כִּי שִׁבְעָה
יָמִים אוֹ שְׁמֹנָה הַסְּפִינָה תַּעֲשֶׂה בַּדֶּרֶךְ עַד בּוֹאָהּ
אַרְצָה־יִשְׂרָאֵל. בַּלַּיְלָה יֵשׁ יֵצֵא מִסֵּתֶר מַחֲבוֹאוֹ,
יִשְׁאַף בְּצָמָא הָאֲוִיר וּמִלֵּא אֶת כֶּלְיוֹ בַּמַּיִם,
יִרְאֶה בְּכוֹכָב מְהַבְהֵב וְטָבַל מַבָּטוֹ בַּגַּלִּים,
אַךְ לֹא יִתְמַהְמַהּ וְשֵׁנִית אֶל כִּלְאוֹ יְמַהֵר מִיִּרְאָה
פֶּן יִמְצָאוּהוּ וְנִתְפַּס וְהוּשַׁב בְּבוּז עַל עִקְבוֹתָיו.
עָבְרוּ כֹּה יָמִים וְלֵילוֹת וְחָלַשׁ הַבָּחוּר וְהֶחְוִיר,
אַךְ עַל חִוְרוֹנוֹ הָאֲפִילָה אַבְקַת הַפֶּחָם הַשְּׁחוֹרָה,
זוֹ אֲשֶׁר עָטְפָה אֶת פָּנָיו וּבְגָדָיו בְּשִׁכְבָה לֹא דַקָּה.
חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרוֹ. רַק הָעֵינַיִם בְּיֶתֶר אֵשׁ יָקְדוּ,
עַד כִּי לוּ אִישׁ אוֹתוֹ רָאָה וְנִבְהַל וּבָרַח עַל נַפְשׁוֹ.
עָבְרוּ כֹּה יָמִים וְלֵילוֹת וּדְאָגָה הִתְגַּנְּבָה לִלְבָבוֹ:
הִנֵּה כְּבָר קָרוֹב הַמּוֹעֵד, בּוֹ יֶחֱזֶה אֶת אֶרֶץ חֲלוֹמוֹ,
אַךְ הַאִם יִזְכֶּה לִדְרֹךְ עַל אַדְמָתָהּ? הֵן הָפְקְדוּ שׁוֹמְרִים,
הַפְרֵד יַפְרִידוּ בֵּין אֵם וּבֵין בְּנָהּ, נַפְשׁוֹ כָּלְתָה אֵלֶיהָ.
הִנֵּה כְּבָר בָּא יוֹם הַשְּׁמִינִי — הַחוֹף גַּם מֵרָחוֹק לֹא נִרְאָה,
עָבַר כְּבָר גַּם יוֹם הַתְּשִׁיעִי — מִסָּבִיב רַק מִדְבַּר הַמָּיִם.
נָבוֹךְ הַבָּחוּר וַיֶּחֱרַד מְאֹד; אוּלַי נִרְדַּם וַיִּישַׁן
עֵת הָאֳנִיָּה הִגִּיעָה לְחוֹפָהּ שֶׁל יָפוֹ אוֹ חֵיפָה?
אוּלַי כְּבָר עָבְרָה הַסְּפִינָה מִגְּבוּלוֹת הָאָרֶץ וָהָלְאָה?
אוּלָם לֵב גֶּבֶר לַבָּחוּר וְרוּחוֹ עָלֵיהוּ לֹא נָפָל,
הֵאִיר שְׁעוֹנוֹ בְּגַפְרוּר וַיַּרְא, כִּי הַשָּׁעָה שְׁעַת בֹּקֶר;
הֶחְלִיט לִשְׁכַּב וְלָנוּחַ וּלְהַחֲלִיף אֶת כֹּחוֹ בַּשֵּׁנָה
עַד כִּי הַלַּיְלָה יַגִּיעַ: אָז יֵצֵא מִסִּתְרוֹ לְמָעְלָה,
יִגַּשׁ אֶל הֹטֶם הַסְּפִינָה בְּמָקוֹם שָׁם נֶעֱרָמִים חֲבָלִים,

שָׁמָּה יִסְתַּתֵּר וְצָפָה, וְהָיָה כִּי יִרְאֶה אוֹר קָרוֹב,
סִמָּן לְקִרְבַת הַחוֹף, וְהִתְנַפֵּל הַמַּיְמָה וְשָׂחָה,
עַד כִּי יַגִּיעַ לַחוֹף — הוּא יוֹדֵעַ לִשְׂחוֹת כַּהֲלָכָה —
כֹּה גָמַר אֹמֶר וְשֵׁנִית בִּטְחוֹנוֹ לוֹ שָׁב וֶאֱמוּנוֹ.
„גַּם זוֹ לְטוֹבָה!" אָז חָשָׁב: הֵן רָחוֹק מִנָּמֵל לֹא תַשִּׂיג
אוֹתוֹ עַיִן צוֹפָה וּבוֹדֵק, הַחוֹסֵם הַשְּׁבִיל לַמּוֹלֶדֶת.
נָסְכָה הַחֲלָטַת הָאֹמֶץ עַל לִבּוֹ מַרְגּוֹעַ וְשַׁלְוָה,
שָׁכַב עַל מַצַּע הַפֶּחָם וְנִרְדַּם כְּרֶגַע כָּאָבֶן.
וּבַהֲקִיצוֹ כְּבָר הָיָה לֵיל אָפֵל, לֵיל סוֹף חֹדֶשׁ סִיוָן.
רַעֲנְנָה אוֹתוֹ הַשֵּׁנָה, הֶחְלִימָה אֶת גֵּווֹ הֶעָיֵף,
קָם, סָעַד לִבּוֹ בִּשְׁאֵרִית הַלֶּחֶם וּשְׁיָרֵי הַגְּבִינָה,
יָצָא מִכִּלְאוֹ הָאָפֵל וְעָלָה לְחֹטֶם הַסְּפִינָה,
בֵּין הַחֲבָלִים תָּר מַחֲבוֹא לוֹ, נָעַץ מַבָּטוֹ בַּמֶּרְחָק,
דָּפַק לְבָבוֹ מִשִּׂמְחָה, כִּי נִצְנְצוּ אוֹרִים לְנֶגְדּוֹ,
יִרְחֲקוּ פַּעַם, וּפַעַם הֵם יִקְרְבוּ שֵׁנִית לְעֵינָיו.
הֵבִין, כִּי שָׁטָה הַסְּפִינָה לְאֹרֶךְ הַחוֹף, בְּקִרְבָתוֹ,
נָשַׁל נְעָלָיו וּפָשַׁט אֶת בְּגָדָיו וְשָׂמָם בִּצְרוֹרוֹ,
שָׂם אֶת הַצְּרוֹר עַל הַשֶּׁכֶם וְהִדְּקוֹ לְגַבּוֹ בְּחֶבֶל,
חִכָּה לָרֶגַע, עֵת תִּקְרַב הַסְּפִינָה לָאוּרִים עוֹד יוֹתֵר,
קָפַץ, הִתְנַפֵּל הַמַּיְמָה מִבְּלִי אֲשֶׁר עַיִן תִּרְאֶנּוּ.
רַק הַכּוֹכָבִים רָאוּהוּ מִמְּרוֹמֵי שָׁמַיִם אֲפֵלִים,
רָאוּ, אֵיךְ נֶאֱבַק עִם גַּלִּים, גַּלְגַּלֵּי הַסְּפִינָה הִרְתִּיחוּם,
רָאוּ אֵיךְ שָׂרָה עִם גַּלִּים הַנּוֹדֵד הַשָּׁב לִמְכוֹרָתוֹ,
קָשְׁרוּ לוֹ כְּתָרִים שֶׁל זָהָב בְּקֶצֶף הַכֶּסֶף הַהוֹמֶה,
לוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ הֵאִירוּ, עַד בָּא לִמְחוֹז חֶפְצוֹ בְּעָמָל.
עָלָה לַחוֹף וַיְנַעֵר מִגּוּפוֹ רְסִיסֵי הַמָּיִם,
הָיָה הַלַּיְלָה לֵיל חַם וְהַשְּׂחִיָּה הֵשִׁיבָה אֶת נַפְשׁוֹ,

שָׁטְפוּ הַגַּלִּים מִפָּנָיו וְגֵווֹ אֶת שִׁכְבַת הַפִּיחַ,
הִרְגִּישׁ אֶת עַצְמוֹ כִּמְחֻדָּשׁ, כִּמְטֹהָר מַחֲלְאַת הַגָּלוּת,
הִתִּיר מִגַּבּוֹ אֶת צְרוֹרוֹ, שֶׁרָטַב רַק קִמְעָא בַּמַּיִם,
לָבַשׁ אֶת בִּגְדוֹ וְנָעַל נְעָלָיו וְסָקַר מִסָּבִיב:
אֵיפֹה הוּא נִמְצָא? בְּסוּרְיָה? אוֹ אוּלַי הַסְּפִינָה — מִי יֵדַע? —
הַרְבֵּה נִתְעַכְּבָה בַּדֶּרֶךְ וְרַק לְמִצְרַיִם הִגִּיעָה?
הִבִּיט הַבָּחוּר לַשְּׁחָקִים הַזְּרוּעִים כּוֹכָבִים וְשָׂחַק:
אוּלַי בֶּאֱמֶת עַל אַדְמַת מִצְרַיִם כָּעֵת עוֹמְדוֹת רַגְלָיו?
רָאָה לְפִתְאוֹם אֶת עַצְמוֹ כְּאֶחָד מִיּוֹצְאֵי־מִצְרָיִם...
בְּקִיעַת הַיָּם... עַמּוּד אֵשׁ... עַמּוּד עָנָן... הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל...
נִדְפָּה מְחִצַּת הָעִתִּים, וְעָבָר וְהֹוֶה נָשָׁקוּ...
יָשַׁב עַל אֶבֶן וְחָלַם עַד שֶׁקָּעוֹ, יָגֵעַ, בִּתְנוּמָה,
וּכְשֶׁהִתְעוֹרֵר כְּבָר כָּבוּ כּוֹכָבִים וְהֶחֱוִיר הַשַּׁחַק.
נָשָׂא הַבָּחוּר אֶת רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ... הַאִם אֶל הַמִּדְבָּר
דַּרְכּוֹ תּוֹבִילוֹ, אוֹ אוּלַי אֶל רַגְלֵי הַלְּבָנוֹן יַגִּיעַ?
אוּלָם לֹא הִרְבָּה לְהַרְהֵר... רַק הָלַךְ, וְרוּחַ הַבֹּקֶר
סְפוּג רֵיחוֹת בֹּשֶׂם וְצִנָּה הֵשִׁיב אֶת נַפְשׁוֹ הַנְּבוֹכָה.
הָלַךְ כְּשָׁעָה וּשְׁתַּיִם וַיַּרְא בִּצָּה גְדוֹלָה לְפָנָיו,
רוֹבְצוֹת בָּהּ חַיּוֹת מוּזָרוֹת וּשְׂעָרָן הַמְרֻפָּשׁ מְסֻמָּר,
דּוֹמוֹת לְפָרוֹת, אַךְ גְּדוֹלוֹת רַב יָתֵר וּמַרְאָן מַה פֶּרֶא.
חָשַׁב לְרֶגַע, כִּי אֵלֶּה הֵם סוּסֵי הַיְאוֹר שֶׁל מִצְרָיִם,
בְּהֵמוֹתִי הַזְּכוּרוֹת בְּאִיּוֹב, וְאוּלַי הַנִּילוּס בְּעַצְמוֹ
זוֹרֵם לֹא הַרְחֵק... וַיּוֹסֶף לָלֶכֶת וְהִנֵּה לְפָנָיו
יַעַר. הַשַּׁחַר כְּבָר הֵפַז צַמְּרוֹת הָעֵצִים הַגְּבוֹהִים
וּבְשִׁירַת בֹּקֶר עַלִּיזָה כַּנְפֵי־רְנָנִים הִשְׁתַּפְּכוּ,
אַךְ זְמִיר צִפֳּרִים בִּיעֵר אֶת לֵב בַּחוּרֵנוּ לֹא עוֹדֵד
הָיָה לוֹ עַתָּה הַשְּׁמָּא לְבָרִי וַיְהִי בָטוּחַ

כִּי לֹא עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל צוֹעֵד הוּא עַתָּה יָגֵעַ:
קָרָא בַּסְּפָרִים, כִּי אֵין כְּבָר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יְעָרִים.
אַךְ הִנֵּה כָּלָה הַיַּעַר. שְׂדוֹת חִטִּים מַבְהִיקִים בַּמֶּרְחָב,
חֶלְקָם כְּבָר קָצוּר וְחֶלְקָם עוֹד עָדוּי בִּזְהַב הַשִּׁבֳּלִים,
נוֹצְצִים, נוֹגְהִים מְטֻלָּלִים. וְאַף כִּי הַשָּׁעָה מֻקְדֶּמֶת
אוּלָם כְּבָר מָלְאוּ הַשָּׂדוֹת קוֹל חַיִּים וּתְרוּעַת עֲבוֹדָה:
קוֹצְרִים מְאַלְּמִים אֲלֻמּוֹת. צְחוֹק, רִנָּה וְצִלְצוּל מַגָּלִים.
פָּסַע הַבָּחוּר לְאִטּוֹ וַיַּרְא בְּנֵי עַם זָר לְפָנֵיהוּ
שְׁזוּפֵי הַפָּנִים, חֲסֻנִּים, וּבְדַבְּרָם — כִּמְנַסְּרִים בִּגְרוֹנָם.
הֶאֱמִין, כִּי בָא לִכְפַר מִצְרִי אוֹ סוּרִי, אַךְ הִנֵּה לְאָזְנוֹ
פִּתְאוֹם מִקְּבוּצָה שֶׁל עוֹבְדִים הִגִּיעַ צְלִיל יָקָר, צְלִיל עִבְרִי.
מַהֵר וַיִּגַּשׁ לַמְדַבְּרִים — בַּחוּרִים בִּדְמוּתוֹ כְּצַלְמוֹ
טוֹעֲנִים תְּבוּאָה בַּקְּרוֹנוֹת וּמְזָרְזִים בִּצְחוֹק אִישׁ אֶת אָחִיו.
מִי מֵהֶם לָבוּשׁ עוֹד חֻלְצָה שֶׁהֵבִיא, כְּנִרְאֶה, מֵרוּסִיָּה,
מִי מֵהֶם עוֹנֵד לְרֹאשׁוֹ עוֹד כּוֹבַע סְטוּדֶנְטִים מְמֹעָךְ,
אוּלָם כְּבָר מִישֶׁהוּ — רֹאשׁוֹ מְכֻסֶּה מִטְפַּחַת לְבָנָה
יוֹרְדָה עַל כְּתֵפָיו וּפְתִיל שָׁחוֹר, עָבֶה יְהַדְּקָהּ לְרֹאשׁוֹ
בֶּדְוִי! אַךְ עֵדִים מִשְׁקָפָיו, כִּי פּוֹעֵל יְהוּדִי הַנֵּהוּ.
נִדְהַם הַבָּחוּר וּשְׁאֵלָם: „הַגִּידוּ, בִּמְטוּתָא, לִי, אֵיפֹה
נִמְצָא אָנֹכִי? כְּלוֹמַר: מַה שֵּׁם מָקוֹם זֶה? וַיִּסְתַּכְּלוּ
בּוֹ הַבַּחוּרִים בִּתְמִיהָה: „הַאִם אֶת חֲדֵרָה לֹא תַכִּיר?
אֵין זֹאת, כִּי חָדָשׁ הִנְּךָ — וְשָׁלוֹם עֲלֵיכֶם, רַבִּי חָבֵר!
מַה שִּׁמְךָ? נִשְׁמָע בַּגּוֹלָה?" וַיַּבֵּט הַבָּחוּר מִסָּבִיב
נִרְעָשׁ מִשִּׂמְחָה נִפְלָאָה, עַד נִטַּל מִמֶּנּוּ הַדִּבּוּר,
הָבֵן רַק הֵבִין, כִּי אֶתְמוֹל, עֵת שָׁקַע בִּשְׁנָתוֹ הַכְּבֵדָה
נִגְּשָׁה הַסְּפִינָה לְיָפוֹ וַתַּפְלֵג מִשָּׁם שָׁעָה קַלָּה

לִפְנֵי הֲקִיצוֹ מִשְּׁנָתוֹ... בֵּינָתַיִם וְהַרְבֵּה יָדַיִם
נִפְרְשׂוּ אֵלָיו וְלָחֲצוּ יָדוֹ בְּ„שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם".
אוּלָם הַבָּחוּר כְּשִׁכּוֹר רַק הַבִּיט מִסְּבִיבוֹ וּמִלְמֵל,
צָחוֹק וְלֹא צְחוֹק, בִּבְכִי־לֹא־בְכִי בְּקוֹלוֹ הָרָסוּק, הָרוֹעֵד:
„אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? חֲדֵרָה? הַאֻמְנָם זֹאת? אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל?"
דּוּמָם הָעוֹבְדִים הִתְפַּלְּאוּ לְמַרְאֵה שִׁכְרוֹנוֹ הַמּוּזָר,
רַק עֵת מִגִּילוֹ הַסּוֹעֵר הִתְפַּכֵּחַ מְעַט, לָמוֹ סִפֵּר
מַעֲשֵׂה יְצִיאַת מִצְרַיִם. וַיִּצְחֲקוּ כֻּלָּם, בְּשָׁמְעָם
אֵיךְ הָיוּ מְרִיאֵי חֲדֵרָה לְסוּסֵי הַגִּלּוּם בְּעֵינָיו,
אַף גַּם בִּמְרִירוּת לִגְלְגוּ עַל עָצְמַת שִׂמְחָתוֹ לְמַרְאֵה
שַׁדְמוֹת יִשְׂרָאֵל הַלָּלוּ: כֵּן, שַׁדְמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵן אֵלֶּה,
אוּלָם מִי חָרַשׁ הַשָּׂדוֹת, מִי זְרָעָם וּמִי יִקְצְרֵמוֹ?
חָרשׁ חֲרָשָׁם יִשְׁמָעֵאל, הוּא זְרָעָם וְהוּא גַּם הַקּוֹצֵר,
אֶלָּא לְתִשְׁעָה בְנֵי־הַגֵּר יִצְטָרֵף יְהוּדִי לְמִנְיָן...
כָּכָה בִּמְרִירוּת לִגְלְגוּ עַל גִּיל הָאוֹרֵחַ הַתָּמִים,
אַךְ בְּהַבִּיטָם אֶל פָּנָיו חִישׁ עָצְרוּ אֶת לַעֲגָם מִיִּרְאַת־
רוֹמֵמוּת פְּלִאית. וְשֵׁנִית, כְּאִלּוּ לֹא שָׁמַע קִטְרוּגָם,
קְטוּעוֹת יְמַלְמֵל כְּנֶגְדָּם: אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל? הַאֻמְנָם?
צָנַח יָגֵעַ לָאָרֶץ, נָבוֹךְ מִשִּׁפְעַת רְגָשׁוֹת,
לָקַח שִׁבֹּלֶת בְּפִיהוּ וּלְעָסָהּ בִּדְמָמָה בְּלִי הוֹצִיא
הֶגֶה מִשְּׂפָתָיו, רַק הֶחֱלִיק אֶת אַדְמַת מוֹשָׁבוֹ בִּדְמָמָה,
הֶחֱלִיק עֲפַר הָאֲדָמָה מִבֵּין לַשִּׁבֳּלִים הַפְּזוּרוֹת...
אוּלָם בְּאוֹתוֹ יוֹם גּוּפוֹ, עוֹד טֶרֶם מִדַּרְכּוֹ יָנוּחַ,
אָחַז כְּבָר קִלְשׁוֹן בְּיָדָיו, בְּעָזְרוֹ לְרֵעָיו בְּעָבְדָם,
מִלֵּא עֲגָלָה בָּעָמִיר וְהוֹבִיל הַתְּבוּאָה לַגֹּרֶן.

ג.

מִכְסֵה הַסְּפִינָה נִתְרוֹקַן, רַק עָמַד נוֹסֵעַ יְחִידִי
בַּעַל הַקָּרְחָה הַנָּמוֹךְ עִם עֵינֵי הַיָּגוֹן הַחַדּוֹת,
כָּפוּף לַמִּשְׁעָן וַיַּבֵּט בָּאִשִּׁים הַהוֹלְכוֹת וְכָבוֹת,
הוֹלְכוֹת וְנָזוֹת בָּאֹפֶל. הוּא חָשַׁב: כֵּן נִצְנֵץ בָּאֹפֶל,
נִצְנֵץ וְכָבָה בָּאֹפֶל בְּאִיזְמִיר זוֹ גוּפָהּ לְפָנִים
כּוֹכָב שֶׁדָּרַךְ מִיַּעֲקֹב וַיֵּצֵא לְבָבוֹת לִרְבָבוֹת.
שַׁבְּתַי צְבִי! כַּמָּה לְבָבוֹת הִצַּתָּ וַתִּשְׂרֹף לָאֵפֶר...
נִפְזַר הָאֵפֶר... אַיֵּהוּ? הֲדִשֵּׁן אֶת קַרְקַע הָאֻמָּה?
כַּמָּה שׁוֹשַׁנִּים הִצְמַחְתָּ בְּמִדְבַּר הַגָּלוּת הַנּוֹרָא,
נֶהֶפְכוּ כֻלָּם לְלַעֲנָה בְּטֶרֶם עוֹד פִּתְּחוּ גְבִיעֵיהֶם...
שׁוֹמֵם עוֹד מִבָּרִאשׁוֹנָה הָיָה הַיְשִׁימוֹן הַנּוֹרָא...

נֶעֶלְמָה אִיזְמִיר בַּמֶּרְחָק עִם רִבְבוֹת אַלְפֵי אִשֶּׁיהָ.
עָמַק הַלַּיְלָה וּכְאִלּוּ לִרְוָחָה הַיָּם נָשַׁם פִּתְאֹם
אַחֲרֵי הִתְרַחֲקוֹ מֵחוֹפוֹ, מִקִּרְבַת אֲדָמָה־צָרָתוֹ,
זוֹ אֲשֶׁר גְּבוּלוֹת הִצִּיבָה לְסַעֲרַת אוֹנָיו הַנִּצְחִים.
כֵּיוָן שֶׁגְּבוּלָיו לֹא רָאָה, שׁוּב רָאָה אֶת עַצְמוֹ אִי־סוֹפִי
שׁוּב בַּהֲוָיַת הָאֵין־סוֹף כֹּחוֹתָיו הַנָּמִים נֵעוֹרוּ,
גָּדְלוּ וְעָצְמוּ וְשָׁרוּ, וּבְשִׁיר הַתַּעֲלוּמוֹת הַנִּשְׂגָּב
נִרְקַם וּפִרְכֵּס הָאֵין־סוֹף, נִהְיָה הָאַיִן וַיֶּחִי...
דֹּם הַנּוֹסֵעַ הַבּוֹדֵד הִקְשִׁיב לְנַהַם הַגַּלִּים,
הִרְהֵר: הֲוָיוֹת, הֲוָיוֹת... אַךְ הֵן גַּם תּוֹלַדְנָה הַמְּצִיאוּת,
הֵן שֶׁתַּדְלֵקְנָה הָאוֹרִים לְהָאִיר הַשְּׁבִיל לַמַּטָּרָה,
הֵן שֶׁתַּרְחֵקְנָה הַקָּרוֹב אַף גַּם אֶת הָרָחוֹק תְּקָרֵבְנָה
וּמִנִּי סְלָעִים חֲרֵרִים תַּזֵּלְנָה הַמַּיִם הַחַיִּים...

רוּחַ הִתְחִילָה מְנַשְּׁבָה וּבִדְּרָה אֶת כַּנְפֵי מְעִילוֹ,
גָּאוּ מִשְׁבָּרִים וְרָמוּ וּרְסִיסִים הִצְלִיפוּ עַל פָּנָיו,
אַךְ בָּם לֹא הִרְגִּישׁ וְהוֹסִיף לְגוֹלֵל אֶת פְּקַעַת הִרְהוּרָיו:
תְּנוּמַת קִפָּאוֹן בְּלִי תְנוּדָה בְּאֶפֶס תּוֹחֶלֶת וְחָזוֹן,
סוּפַת חֲלוֹמוֹת מְשַׁכְּרִים — וּמַר וְרַב־תּוּגָה פִּתְרוֹנָם —
מַה מֵּהֶם עָדִיף? הֵן אוּלַי מִבְּלִי הַחֲלוֹמוֹת הַמְשַׁכְּרִים
זֶה מִכְּבָר הָיְתָה הָאֻמָּה נִרְדֶּמֶת וִישֵׁנָה הַמָּוֶת...
אוֹ אוּלַי הִיא כְּבָר יְשֵׁנָה הַמָּוֶת? וְכָל פִּרְפּוּרֶיהָ
הֵם לֹא פִרְכּוּסֵי הַיָּשֵׁן, הַשּׁוֹאֵף בִּסְבַךְ הַחֲלוֹמוֹת
כַּבְלֵי הַתְּנוּמָה לְנַתֵּק וְלַבֹּקֶר יוֹם חָדָשׁ הִתְעוֹרֵר,
כִּי אִם זַעֲזוּעִים אַחֲרוֹנִים, שְׁאֵרִית זַעֲזוּעֵי הַגְּסִיסָה,
עוֹד אֵבֶר בּוֹדֵד מְרַטֵּט, אַךְ קַר כְּבָר הַלֵּבָב וְאִלֵּם?

מָחָה מִפָּנָיו רְסִיסֵי הַגַּל שֶׁהִתְנַפֵּץ לְמִכְסֶה,
צָחַק צְחוֹק עָצוּב וּמִלְמֵל לְנַפְשׁוֹ: אֵיךְ אָמַר הַבָּחוּר?
„דֶּרֶךְ נַעֲלָמָה מוֹבִילָה מִכָּל לֵב יְהוּדִי לְצִיּוֹן..."
דֶּרֶךְ הֶחָתוּל וְדֶרֶךְ פֶּחָמִים וְעוֹד כַּמָּה דְרָכִים,
אַף עַל פִּי כֵן דַּרְכֵי צִיּוֹן מַה שׁוֹמֵמוֹת הֵן וַאֲבֵלוֹת...

הוֹרִיד אֶת רֹאשׁוֹ לְמַטָּה וּבְחֶשְׁכַת הַיָּם הָרוֹתֵחַ
כָּבַשׁ אֶת עֵינָיו הַנּוּגוֹת, בְּנִבְכֵי הָאֹפֶל הַהוֹמֶה.
גַּלִּים נִגְלָלִים עַל גַּלִּים וּבְרַעַשׁ מִשְׁבָּרִים נִשְׁבָּרִים,
תְּהוֹמוֹת נִסְעָרִים נִפְעָרִים וּבוֹלְעִים אֶת רִכְסֵי הַכֶּסֶף,
אוּלָם מֵאֹפֶל הַתְּהוֹמוֹת, עֲגוּדֵי עֲטֶרֶת מַזְהֶרֶת,
שֵׁנִית הַגַּלִּים מִתְעַלִּים וּמְזַנְּקִים מִשְׁבָּרִים כֶּהָרִים.
אֵין זֹאת, כִּי עָצוּם הַנַּחְשׁוֹל וְרַבַּת־אֱיָל הִיא הַסְּעָרָה,
אִם בִּמְקוֹם כָּל גַּל מְנֻפָּץ טוּר גַּלִּים חֲדָשִׁים מִסְתָּעֵר;

אֵין זֹאת כִּי עֹמֶק בַּנֶּפֶשׁ דִּמְיוֹנוֹת הַפֶּלֶא מְעֹרִים,
אִם עוֹד לֹא עָיְפָה הַנְּשָׁמָה לְאַחַר אַכְזָבוֹת לִרְבָבוֹת
טָוָה וְשָׁזַר מֵחָדָשׁ אֶת חוּט הַחֲלוֹמוֹת הַנִּתָּק;
אָכֵן יֵשׁ אַחֲרִית לַתִּקְוָה הַנּוֹבְלָה וְשֵׁנִית פּוֹרַחַת,
תִּקְוַת הָרָז הַנֶּעֱלָמָה, שֶׁגַּם בְּהִשָּׂרְפָהּ לְאֵפֶר
פִּתְאוֹם תִּתְלַקֵּחַ מֵאֶפְרָהּ וּנְעוּרִים רַעֲנַנִּים תְּחַדֵּשׁ...

כֹּה הִרְהֵר הַנּוֹסֵעַ הֶעָגוּם הַרְהוּרֵי חֲלִיפוֹת.
נַחְשׁוֹל לְפִתְאוֹם הֵנִיעַ הַסְּפִינָה בְּכֹחַ לֹא צָפוּי,
מָעֲדוּ רַגְלָיו מֵעֹצֶם הַדְּחִיפָה וַיָּמוֹט וַיִּפֹּל
עַל הַחֲבָלִים מִתַּחַת וּבַאֲשֶׁר נָפַל שָׁם שָׁכָב.
הֵלִיט אֶת רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ בַּגְּלִימָה הַחַמָּה, הָרְחָבָה,
סִתְרָה הִיא לוֹ מֵהָרוּחַ, וַיִּקָּשֵׁב מִבַּעֲדָהּ לַסְּעָרָה,
נָעֲמָה לוֹ מֶחֶבְיוֹנוֹ וַיִּשְׁקַע בְּשֵׁנָה עֲרֵבָה.
זֹאת לֹא הַסְּעָרָה נוֹהֶמֶת, לֹא גַּלִּים מִתְלַבְּטִים, מִתְחַבְּטִים,
זֹאת הִיא מַנְגִּינַת כְּלֵי זֶמֶר, קוֹל הֶמְיַת כִּנּוֹרוֹת וּנְבָלִים
רוֹעֵד מִשְׁתַּפֵּךְ בָּאֲוִיר מִמֵּאוֹת הַסְּפִינוֹת הַקַּלּוֹת,
נוֹשְׂאוֹת אֶת שָׁבֵי־הַגּוֹלָה אֶל חוֹפֵי מוֹלֶדֶת מְצַפָּה.
טָסוֹת הַסְּפִינוֹת נַעֲלָסוֹת מֵחֶשְׁכַּת הַלַּיְלָה לַשַּׁחַר,
עַמּוּד אֵשׁ יַנְחֵן בַּדֶּרֶךְ, מִסִּינַי עֲלֵיהֶן יוֹפִיעַ...
הַרְחֵק הָהָר כֻּלּוֹ עָשֵׁן, נֶאְפָּד עֲרָפֶל וְלַהַב,
קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק בְּרַעַשׁ...

רחובות, תרפ״ג.

הַ יּ וֹ רֶ ה.

אֵימָתַי יָרַד הַיּוֹרֶה אֶשְׁתַּקַד וְאֵימָתַי יָרַד
לִפְנֵי שְׁנָתַיִם וְאֵילָךְ? פְּלִיגֵי בֵּיהּ יֶפֶת בֶּן זְכַרְיָה
וְיִצְחָק בֶּן פִּינְחָס, בְּעָמְדָם עִם כַּדִּים כַּרְסָנִים בִּידֵיהֶם,
סְמוּכִים לְמִשְׂכַּת הַשִּׁטִּים וּמְחַכִּים לְתוֹרָם כִּי יָבוֹא
גֶּשֶׁת לְצִנּוֹר הַמַּיִם וְשָׁאֹב מִתּוֹכוֹ לַכֵּלִים.
נִטְפְּלוּ לָמוֹ עוֹד רַבִּים שֶׁצָּרוּ עַל בֶּרֶז הַצִּנּוֹר,
צִנּוֹר הַמַּיִם הַיְחִידִי בִּכְפַר הַתֵּימָנִים בָּרְכִיאֵל,
כֻּלָּם חֲמוּשִׁים בְּכֵלִים, חֲבִיּוֹת, פַּחִים וְכַדִּים,
צוֹעֲקִים, רוֹעֲשִׁים יַחַד, נֶחְפָּזִים לָגֶשֶׁת לַבֶּרֶז,
אוּלָם בֵּינְתַיִם מַקְשִׁיבִים לַפְּלֻגְתָּא וְלוֹקְחִים בָּהּ חֵלֶק.
שְׁאוֹן, וְקִשְׁקוּשׁ הַכֵּלִים, וּצְחוֹק וַחֲרָפוֹת נִמְרָצוֹת
וְהַחֲרָפוֹת מוּסַבּוֹת כְּלַפֵּי מְשֻׁלָּם הַקָּטָן
נַעַר בֶּן עֶשֶׂר עִם פֵּאוֹת תַּלְתַּלִּים, שֶׁבָּא עִם חֲמוֹרוֹ
טָעוּן בְּכַדִּים וּפַחִים וְגָדַר הַסִּמְטָה הַצָּרָה
בֵּינוֹת לְבָתֵּי הַחֹמֶר וּמִשְׂכַּת הַשִּׁטִּים הַדּוֹקְרָה.
נָעַר בְּקוֹל הַחֲמוֹר הַגּוּץ כְּאִלּוּ נִתְכַּוֵּן
הָגֵן עַל בְּעָלָיו הַקָּטָן בְּקוֹלוֹ הַצּוֹרֵם אָזְנַיִם.
אוּלָם מְשֻׁלָּם רַק צָחַק לִשְׁמֹעַ חֶרְפָּתוֹ וְצָעַק:
„הוֹי, תְּנוּ הַדֶּרֶךְ לַפָּרָשׁ! פַּנּוּ הַדֶּרֶךְ, אֲדוֹנִים,
פֶּן כְּתִיט הוּצוֹת אֶרְמָסְכֶם בְּפַרְסוֹת סוּסָתִי אַבִּירָה!
כְּלוּם אֵינְכֶם רוֹאִים, כִּי עַנְנֵי גֶשֶׁם הִקְדִּירוּ שָׁמַיִם,

עוֹד מְעַט מַבּוּל יִנָּתֵךְ וְקִלְקֵל אֶת מַחְלְצוֹת מִשְׁיִי!?"
צָחֲקוּ זְקֵנִים וּצְעִירִים וְנִדְחֲקוּ כֻּלָּם לַצְּדָדִים
עַד אֲשֶׁר יָצָא לַמֶּרְחָב וְנִכְנַס לְחוֹרְשַׁת הַזֵּיתִים,
זוֹ הַמַּבְדִּילָה בֵּין שְׁכוּנַת בָּרְכִיאֵל וּבֵין כְּפַר־חֲצֵרוֹת,
כְּפַר הַכְּרָמִים הַיָּפֶה הַפָּזוּר עַל גְּבָעוֹת וּבְקָעוֹת,
נִשְׁקָף אֶל הָרֵי יְהוּדָה הַהוֹלְכִים לְאַט וּמִתְעַלְּמִים,
הוֹלְכִים לְאַט וְנֶחְבָּאִים בְּחַשְׁרַת הֶעָבִים הַכְּבֵדָה.

אֵימָתַי יָרַד הַיּוֹרֶה אֶשְׁתַּקֵּד וְאֵימָתַי יָרַד
לִפְנֵי שְׁנָתַיִם? וְהָיוּ הַדֵּעוֹת בָּזֶה מְחֻלָּקוֹת
זֶה כְּבָר שָׁבוּעַ וְיוֹתֵר, וְהָיְתָה הַפְּלֻגְתָּא נֵעוֹרָה
תָּמִיד בֵּין יִצְחָק וָיֶפֶת, בְּבוֹאָם בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
עִם כַּדֵּי חֶרֶס פַּרְסָנִים לַצִּנּוֹר לִשְׁאוֹב שָׁמָּה מָיִם.
שִׁמֵּשׁ הַצִּנּוֹר מִכְּבָר מְקוֹם־וַעַד לִנְשֵׁי כָּל הַשְּׁכוּנָה,
שָׁם הָלְכוּ רָכִיל, הִתְקוֹטְטוּ, שָׁם גַּם הִשְׁלִימוּ וְגִלּוּ
אִשָּׁה לִרְעוּתָהּ אֶת לִבָּן; שָׁם הָאִמָּהוֹת נוֹעָצוּ
אֵילוּ קָמֵיעוֹת טוֹב יוֹתֵר לִתְלוֹת עַל צַוַּאר הַיְלָדִים,
סְגֻלּוֹת מֻבְהָקוֹת מֵעַיִן הָרָע וּמִכָּל מַרְעִין בִּישִׁין;
שָׁמָּה הַזְּקֵנוֹת נִרְגְּזוּ, הִתְרָעֲמוּ עַל בְּנוֹת דּוֹר הֶחָדָשׁ
מִנְהֲגֵי קְדוּמִים כִּי עָזְבוּ, מִתֵּימָן הֵם לָהֶן מוֹרָשָׁה:
כְּבָר לֹא כֻלָּהֶן נְאוֹתוֹת לִלְבּוֹשׁ מִכְנָסַיִם אֲרֻכִּים
יוֹרְדִים עַד כַּף הָרַגְלַיִם כִּלְבוּשׁ כָּל הַנָּשִׁים הַצְּנוּעוֹת,
אַף גַּם הִתְחִילוּ הִתְפַּנֵּק וְגַם אֶת הַיְלָדִים יְפַנְּקוּ,
כְּבָר לֹא לְרָצוֹן לִפְנֵיהֶן בָּתֵּי הַחֹמֶר, בָּם יֵשְׁבוּ,
חוֹשְׁקוֹת בְּבַיִת מְרֻוָּח וְדַוְקָא עִם רִצְפַּת אֲבָנִים,
אַף כִּי אַלִּבָּא דְאֱמֶת הֵן רִצְפַּת אֲדָמָה וָחֹמֶר

יָפָה לַבְּרִיאוּת רַב יָתֵר מֵרִצְפַּת הָאֶבֶן הַקָּרָה,
אֶלָּא בִּנְשֵׁי הַשִּׁכּוּן הֵן מִתְקַנְּאוֹת, הַטִּפְּשׁוֹת הַלָּלוּ...
שָׁמָּה הִתְלַחֲשׁוּ הַנְּעָרוֹת עַל שְׂמָלוֹת וּמִינֵי תַכְשִׁיטִים,
רָאוּם לֹא. כְּבָר בַּחֲצֵרוֹת, עֵת בְּנוֹת הַמּוֹשָׁבָה הַגֵּאוֹת
יָצְאוּ בָּעֶרֶב לָשׂוּחַ. וְשָׁמָּה הַיְלָדִים צָחֲקוּ,
שְׁזוּפֵי פַּרְצוּפִים וּשְׁחוֹרֵי עֵינַיִם מַבְרִיקוֹת וְחַיּוֹת,
תַּחַת הַתְּאֵנָה הַזְּקֵנָה הַמְּצִלָּה עַל בֶּרֶז הַצִּנּוֹר;
שָׁם גַּם הָעִזִּים הָרְעֵבוֹת, מְדַבְלְלוֹת צַמְרָן הַשָּׁחוֹר,
קָפְצוּ עַל גֶּדֶר הַשִּׁטִּים וְאֶת הָעֲנָפִים כִּרְסֵמוּ.
קָרְאוּ לַצְּנֵי בָּרְכִיאֵל לַצִּנּוֹר "בְּאֵרָהּ שֶׁל מִרְיָם".
אוּלָם בַּיָּמִים שֶׁשָּׁבְתוּ הַגְּבָרִים מֵאֶפֶס עֲבוֹדָה
נִקְהֲלוּ שָׁמָּה גַּם הֵמָּה וְשׂוֹחֲחוּ עַל עִנְיְנֵיהֶם,
חָלְמוּ בְּהָקִיץ עַל יָמִים יָבוֹאוּ, עֵת מַיִם בְּשֶׁפַע
יִזְרְמוּ זָרֹם בַּשְּׁכוּנָה וּמִסְפַּר הַבָּתִּים — הַבְּרָזִים;
עֵת גַּם לָהֶם, לַתֵּימָנִים, יָקוּם מוֹשִׁיעַ וְנָדִיב,
יִתֵּן גַּם לָמוֹ פַּרְדֵּסִים וּכְרָמִים וּבָתֵּי אֲבָנִים
מַמָּשׁ כְּמוֹ לַשְּׁכֵנִים, כִּי לָמָּה זֶה חֶלְקָם יִגָּרַע?
אַךְ לְעֵת עַתָּה הִסְתַּפְּקוּ בְּמוּעָט וּבִקְשׁוּ רַק אַחַת,
עֵת לַשָּׁמַיִם הַטְּעוּנִים עֲנָנִים עֵינֵיהֶם נָשְׂאוּ:
לוּ יֵרֵד מַהֵר הַיּוֹרֶה וְרִכֵּךְ מְעַט הָאֲדָמָה,
תָּחֵל אָז שׁוּב בַּחֲצֵרוֹת עֲבוֹדָה בְּשָׂדוֹת וְגַנִּים,
יֵצְאוּ הַחוֹרְשִׁים לְפָעֳלָם לְפַלֵּחַ אֶת אַדְמַת הַזְּרִיעָה,
עוֹדְרִים יִתְבַּקְּשׁוּ לַכְּרָמִים, מִסָּבִיב לַגְּפָנִים לִפְתּוֹחַ
גֻּמּוֹת לְקִבּוּל מֵי־גְשָׁמִים, אַף גַּם לַפַּרְדֵּסִים יָבוֹאוּ
לִסְתֹּם הַבּוֹרוֹת מִסָּבִיב לְאִילָנוֹת תַּפּוּחֵי־הַזָּהָב.
גַּם בְּבָרְכִיאֵל בְּעַצְמָהּ מְחַכּוֹת הַגִּנּוֹת לַגֶּשֶׁם,
גִּנּוֹת הַיֶּרֶק הַקְּטַנּוֹת מֵאַחֲרֵי הַבָּתִּים הַמָּכִים,

עָדְרוּ כְּבָר פַּעַם וּשְׁתַּיִם וּכְבָר הֵן מוּכָנוֹת לִזְרִיעָה,
זְרִיעַת יַרְקוֹת הַחֹרֶף: תַּפּוּחֵי־אֲדָמָה וָסֶלֶק,
כְּרוּבִית וּכְרוּב, צְנוֹן וּבְצָלִים, וְאוּלָם הַיּוֹרֶה מְעַכֵּב:
אֵינוֹ וְאֵינוֹ! נִתְאַחֵר... וְאֵין כָּל פַּרְנָסָה בִּלְעָדָיו...
חוֹבְקִים עַל כָּרְחָם יְדֵיהֶם עַמְלֵי בָּרְכִיאֵל הַדַּלִּים.
מַה לַּעֲשׂוֹת וְלֹא עָשׂוּ? כְּבָר חָפְרוּ אֲבָנִים בְּהָרָם,
אוֹתוֹ הָהָר, אֲשֶׁר עָלָיו, אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם, עוֹד יִבָּנֶה
בֵּית לְהוֹד וּלְתִפְאֶרֶת, בֵּית מִדְרָשׁ גָּבוֹהַּ וְנִשָּׂא,
(יַעֲלֶה, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם, עַל בֵּית־תְּפִלַּת חֲצֵרוֹת בְּגָבְהוֹ!),
אַךְ לַאֲבָנִים אֵין קוֹנִים בִּמְצוּקַת הָעִתִּים הַלָּלוּ.
נִסּוּ לַעֲשׂוֹת גַּם לְבֵנִים מִקַּשׁ וּמֵחוֹל וּמֵחֹמֶר,
מִלְאוּ צִבּוּרֵי הַלְּבֵנִים כָּל חַצְרוֹת בָּרְכִיאֵל הַצָּרוֹת,
אוּלָם אֵין קוֹנֶה גַּם לָמוֹ: אֵין פְּרוּטָה מְצוּיָה בָּאָרֶץ!
הִנֵּה, לְמָשָׁל, חֲמוֹרִים. לְפָנִים בִּימֵי חֹל־הַמּוֹעֵד
הָיוּ מַרְבִּים הָאוֹרְחִים, הַמְטַיְּלִים בָּאָרֶץ לְעָנְגָּם,
עוֹבְרִים מִמּוֹשָׁב לְמוֹשָׁב וְשׂוֹכְרִים חֲמוֹרִים לִרְכִיבָה,
גְּבִירִים וּגְבִירוֹת נִכְבָּדוֹת, וְגַם עַל הַמִּקָּח לֹא עָמְדוּ.
עַכְשָׁו מִי הוֹלֵךְ בַּחַגִּים לְטַיֵּל? הֵן רַק הַחֲלוּצִים!
אוּלָם הַלָּלוּ – קַבְּצָנִים דִּלְפָנִים, בִּמְחִילָה מִכְּבוֹדָם.
לָצוֹן רַק יַחְמְדוּ לָמוֹ: „חֲמוֹר לֹא לִכְבוֹד הוּא לָנוּ,
סוּס הָבָה לָנוּ, סוּס עַרְבִי, מְיֻחָס וְאַבִּיר – וְנִרְכָּבָה!"
אֶלָּא אִם כֹּה וְאִם כֹּה וּפַרְנָסָה אֵינֶנָּה, אֵינֶנָּה...
רֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו כְּבָר עוֹמְדִים לְבָרֵךְ בְּקָרוֹב – וְאֵין עוֹד
טִפָּה שֶׁל גֶּשֶׁם... כְּבַרְזֶל חֲרֵבָה וְקָשָׁה הַקַּרְקַע,
שִׁכְבָה אֲפוּרָה שֶׁל אָבָק עוֹטֶפֶת אִילָנוֹת וּבָתִּים,
יָבֵשׁ הָאֲוִיר וּכְבֵדָה הַנְּשִׁימָה... בִּמְקוֹם רוּחַ מַעֲרָב
נוֹשֵׂאת עֲנָנִים וּמָטָר נוֹשֶׁבֶת הָרוּחַ מִמִּדְבָּר,

רוּחַ חַרְבוֹנִים וְשָׁרָב. אַךְ הִנֵּה כְּבָר יָמִים חֲמִשָּׁה,
שֶׁהַשָּׁמַיִם מִתְקַדְּרִים בַּמַּעֲרָב וְרוּחַ מַיִם בָּא
מֵעִיר תּוֹחֶלֶת וּמְעוֹדֵד... וּבְרַשְׁרְשׁוֹ לַיְלָה בָּעֵצִים
יֵשׁ שֶׁיִּדָּמֶה, כִּי יוֹרֵד, כְּבָר יוֹרֵד הַגֶּשֶׁם הַמְקֻוֶּה,
אַךְ הָעֲנָנִים מִתְפַּזְּרִים וְשֵׁנִית תַּלְאוּבוֹת וְאָבָק...

אֵימָתַי יֵרֵד הַיּוֹרֶה אֶשְׁתַּקֵּד... בֵּינְתַיִם נִתְרוֹקְנָה
סִמְטַת הַצִּנּוֹר, רַק עָמְדוּ וְדָנוּ עוֹד שְׁנֵי הַמִּתְוַכְּחִים.
פִּתְאוֹם וַתַּשְׁמֵט הָרוּחַ מֵרֹאשׁוֹ שֶׁל יֶפֶת תַּרְבּוּשׁוֹ
(דָּהָה כְּבָר צִבְעוֹ הָאָדֹם וְהָפַךְ חוּם־כֵּהֶה מְזֹקָן,
גְּדִילוֹ הַשָּׁחוֹר נִדַּלְדַּל מְאֹד בַּחֲלִיפוֹת הָעִתִּים,
נִשְׁאֲרָה צִיצִית רַק אַחַת מִמֶּנּוּ לְזֵכֶר תִּפְאַרְתּוֹ).
נִשָּׂא בַּסִּמְטָה הַחוֹל וַיִּסְתּוֹבֵב מְעֹרָב בִּצְרוֹרוֹת,
עָלִים וְנוֹצוֹת וְקַשׁ וְנִימִים שֶׁל צֶמֶר הָעִזִּים;
נָעָה הַתְּאֵנָה הַזְּקֵנָה וַתִּרְעַשׁ עַל אַלְפֵי עָלֶיהָ;
דְּלָתוֹת לֹא־סְגוּרוֹת הִתְלַבְּטוּ וְחָבְטוּ הַתְּרִיסִים בַּכְּתָלִים;
הוֹרִיק הָאֲוִיר וְהֶאֱפִיל וְרֵיחַ פִּרְחֵי הַשִּׁטָּה
נָדַף חָרִיף וָעַז... מִמַּעַל לְחוֹרְשַׁת הַזֵּיתִים
עָב גְּדוֹלָה כְּבֵדָה יָרְדָה, אֲפֵלָה וִירַקְּת שׁוּלַיִם,
וּמִתַּחְתֶּיהָ כְּכֶסֶף הִתְנוֹצְצוּ כַּנְפֵי הַיּוֹנִים,
עָפוֹת נֶהְדָּפוֹת בָּרוּחַ, נֶחְפָּזוֹת לְעֵבֶר חֲצֵרוֹת.
הוּצַר הָאֹפֶק. לֹא נִרְאוּ עוֹד הָרֵי יְהוּדָה. בִּמְקוֹמָם
כָּהָה קַו דַּק וַאֲוְרִירִי, שֶׁחָצָה אֶת כִּפַּת הָאֹפֶק:
שְׁחוֹרָה מֵחֶצְיָהּ וּלְמַטָּה וְחִוְּרָה מֵחֶצְיָהּ וּלְמָעְלָה.
הִרְעִים הָרַעַם בַּמֶּרְחָק... וַיֶּפֶת הִזְדָּרֵז וְהֵרִים
כּוֹבָעוֹ הַמְטֻלְטָל בָּרוּחַ וְעָנַד לְרֹאשׁוֹ וּבֵרַךְ
„בָּרוּךְ שֶׁכֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ"... וְסָח לְבַר־פְּלֻגְתֵּיהּ: „סְבוּרַנִי,

כִּי עוֹד מְעַט אָמְנָם יֵרֵד הַגֶּשֶׁם, וְגֶשֶׁם כַּהֲלָכָה,
מַמָּשׁ כְּבַשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה; גַּם אָז בְּסוֹף חֶשְׁוָן הֵן יָרַד.
זוֹכֵר אָנֹכִי זֹאת הֵיטֵב, וְאַתָּה, בִּמְחִילָה, שָׁכַחְתָּ,
אֶלָּא שֶׁעַקְשָׁן הִנְּךָ..." וְטֶרֶם עוֹד יִגְמוֹר וְטִפּוֹת
כְּבֵדוֹת וְקָרוֹת הִצְלִיפוּ עַל פָּנָיו, וּכְרֶגַע וְגֶשֶׁם
הִתְחִיל לְתוֹפֵף בְּחָזְקָה, שׁוֹטֵף וְרַעֲנָן וְצוֹהֵל.
נֶחְפְּזוּ שְׁנֵיהֶם וְרָצוּ עֲמוּסֵי הַכַּדִּים הַמְלֵאִים,
עַד כִּי הִגִּיעוּ לִצְרִיף בֵּית־הַתְּפִלָּה, צְרִיף הֹמֶר אַפְלוּלִי,
נִכְנְסוּ שָׁמָּה מַרְעִידִים וּרְטֻבִּים וְאָז רַק נִזְכְּרוּ,
כִּי רַק לְחִנָּם עַל גַּבָּם הַכַּדִּים הַמְלֵאִים נָשָׂאוּ:
יֶשְׁנָם כְּבָר מַיִם בְּשֶׁפַע. וְעָמְדוּ בַּפֶּתַח וְשָׁפְכוּ
אַרְצָה הַמַּיִם, וְשָׂמוּ בַּחוּץ אֶת הַכַּדִּים הָרֵיקִים,
וְאֶל הַגֶּשֶׁם הַסּוֹחֵף הִבִּיטוּ מְחַיְּכִים וְנֶהֱנִים.

שָׂרְתָה אַפְלוּלִית וְשַׁלְוָה בַּחֶדֶר הַקָּטָן הַנָּמוּךְ.
עֲלֵי מַחֲצֶלֶת שֶׁל קָנִים הַפְּרוּשָׂה עַל רִצְפַּת הַחֹמֶר
יָשַׁב הֶ„חָכָם" הַזָּקֵן, הַצָּנוּם וְיָבֵשׁ כְּלוּלָב
יִחְיֶה בֶּן מֹשֶׁה. הוּא חָכָם, הוּא סוֹפֵר, גַּם צוֹרֵף בְּזָהָב,
אַךְ כְּבָר תָּשׁ כֹּחוֹ מִזִּקְנָה, בַּמְּלָאכָה לֹא יוֹסִיף הִתְעַסֵּק,
בָּנָיו מְפַרְנְסִים אוֹתוֹ, הָעוֹבְדִים בְּכַרְמֵי חֲצֵרוֹת,
רַק אֶת עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ עוֹד יַעֲבֹד, עוֹד יִכְתֹּב מְזוּזוֹת
אַף גַּם יַגִּיהַּ אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הֶעָתִיק, הַקַּדְמוֹן,
אִתָּם מִתֵּימָן הֵבִיאוּ הָעוֹלִים, שֶׁבָּאוּ רִאשׁוֹנָה,
וְעַל הַסֵּפֶר הַלָּזֶה גַּאֲוָתָם שֶׁל כָּל בְּנֵי בָּרְכִיאֵל.
קוּלְמוּס שֶׁל קָנֶה בִּימִינוֹ וּגְוִילִים צְהַבְהַבִּים בִּשְׂמֹאלוֹ,
קְצָתָם עַל בִּרְכָּיו וּקְצָתָם מֻנָּחִים בְּתֵבַת עֵץ זַיִת.
נָעוֹת שִׂפְתוֹתָיו בִּדְמָמָה וְעֵינָיו נְעוּצוֹת בַּגְּוִילִים,

וּמֵהַחַלּוֹן הַנָּמוּךְ מִסְתַּנֵּן אוֹר כֵּהֶה, וְצִפּוֹר
עָפָה מִתַּחַת לַתִּקְרָה, בְּצִפְצוּף מְדַפְּקָה בַּכְּתָלִים.
אַךְ הִנֵּה הֵחֵל הַגֶּשֶׁם לִזְרוֹם מֵחֲרַכֵּי הַחַלּוֹן
עֲלֵי מַחֲצֶלֶת הַקָּנִים, וְקָם חָכָם יִחְיֶה בְּפַחַד,
פֶּן, חַס וְשָׁלוֹם, יֵרָטְבוּ הַגְּוִילִים הַקְּדוּמִים, הַקְּדוֹשִׁים,
כִּפֵּס בִּרְחִילוּ וּרְחִימוּ בִּקְרָעֵי פָּרֹכֶת יְשָׁנָה,
שָׂמָם בְּתֵבַת הַזַּיִת וּבְעָמָל הִתְרוֹמֵם מִמְּקוֹמוֹ,
נִגַּשׁ לָעוֹמְדִים בַּפֶּתַח וְהֵרִים אֶל עָל אֲגֻדָּלוֹ,
עָלָיו טַבַּעַת שֶׁל כֶּסֶף עִם חוֹתָם וְגָלָה, וְאָמַר:
„בָּרוּךְ הַשֵּׁם, גְּדוֹלִים רַחֲמָיו, כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה:
‚וְנָתַתִּי מְטַר אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ, יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ...‘ — וְהִבִּיט
יַחַד עִם יֶפֶת וְיִצְחָק אֶל מִטְרוֹת הָעֹז הַנִּתָּכִים.
מָסָךְ שֶׁל נוֹזְלִים הִתְנַדְנֵד, בֵּין אֶרֶץ וּשְׁחָקִים הִתְחַבֵּט,
דְּחָפוֹ הָרוּחַ לִצְדָדִים וְזָרַק קִלּוּחָיו הַקָּרִים
הֵנָּה וָהֵנָּה בְּכֹחַ. הַזֵּיתִים בַּחוֹרְשָׁה הַסְּמוּכָה
פִּרְכְּסוּ, שִׁקְשְׁקוּ, נָדוּ בְּתוֹךְ הָעֲלָטָה הַנּוֹזְלָה,
נִדְמוּ לְרֶגַע כְּרוֹצִים לַחֲרֹג מִשָּׁרְשֵׁיהֶם, לִבְרֹחַ
הַרְחֵק מִצְּלִיפוֹת הַמַּבּוּל, וְרֶגַע כְּאִלּוּ מֵחֶדְוָה
רָקְדוּ לְעֻמַּת הַגֶּשֶׁם וּמָחֲאוּ כַּף לוֹ בְּגִילָה:
שַׁבֵּר צִמָּאֵנוּ הָאָרֹךְ וּשְׁטֹף מֵעָלֵינוּ הָאָבָק!
גָּלְשׁוּ קִלּוּחִים עֲכוּרִים מִגִּבְעוֹת הַחֹמֶר הָעוֹטְרוֹת
שְׁכוּנַת בָּרְכִיאֵל וְהִשְׁחִיר בָּעֵמֶק גּוּשׁ שָׁחוֹר, מִתְנַדְנֵד:
עֵדֶר הַכְּבָשִׂים. הָרוֹעֶה הַקָּטָן, הֶעָטוּף בִּגְלִימַת
אָבִיו הַיּוֹרְדָה לְמַטָּה מֵרַגְלָיו, דֹּם עוֹמֵד בְּתוֹכָן
נִשְׁעָן עַל מַטּוֹ הָאָרֹךְ וְסַל שֶׁל נְצָרִים עַל רֹאשׁוֹ,
שְׁחוֹחַ וְנִכְנָע לַזֶּרֶם כְּאוֹמֵר: לֵית בְּרֵירָה, רַבִּיתָי!
הִבְרִיק הַבָּרָק, שׁוֹט לַהַב חֲוַרְוַר וְדַק וּמִתְפַּתֵּל,

כָּבָה בַּזֶּרֶם הַסּוֹחֵף, וְרַעַם אַדִּירִים הִתְגַּלְגֵּל
דּוֹמֶה לְרֶכֶב שֶׁל בַּרְזֶל מִשְׁתַּקְשֵׁק בְּמוֹרְדֵי הַגְּבָעוֹת,
נִשְׁקָע לְרֶגַע בַּחֹמֶר וְשֵׁנִית מִתְרוֹמֵם וְדוֹהֵר,
טָס עַל רְגָבִים וּסְלָעִים... וַתִּהְיֶה הַסִּמְטָא לְנָהָל,
שְׁלוּלִיּוֹת דְּלוּחוֹת הִתְפָּרְצוּ מִתַּחַת כָּל גָּדֵר וּמְשׂוּכָה,
אָצוֹת, מִתְנַפְּחוֹת, מִתְנַפְּצוֹת מִצְלִיפוֹת קִלּוּחֵי הַגֶּשֶׁם,
מַיִם מִלְמַעְלָה וּמָטָּה... וְיָחֵפַת רַגְלַיִם בַּמַּיִם
רָצָה תֵּימָנִית צְעִירָה מִדֶּרֶךְ הַכְּרָמִים, וַעֲרֵמַת
זְרָדִים עַל רֹאשָׁהּ: זֶה לֶקֶט וְשִׁכְחָה מִכְּרָמִים רְחוֹקִים.
הִרְחִיק הִדְבִּיקָהּ הַגֶּשֶׁם וְעַתָּה לְסִלּוֹן הִיא דּוֹמָה,
סִלּוֹן רַב־פִּיּוֹת הַמַּזֶּה אֶת מֵימָיו לְכָל הָעֲבָרִים...

רחובות, תרפ״ג.

לֶקֶט.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־בָּרְכִיאֵל הַהוֹלְכִים לְלַקֵּט בַּכְּרָמִים:
יוֹסֵי בֶּן חָכָם משֶׁה וְאָחִיו הַקָּטָן אֶלְנָתָן,
יַעֲקֹב בֶּן דָּוִד הָרוֹעֶה (הוּא רָעָה צֹאן־אָבִיו אֶשְׁתַּקַּד,
טֶרֶם עוֹד מָכַר אָבִיהוּ אֶת עֶשְׂרִים הַכְּבָשִׂים וְלִשׁוֹמֵר
הָפְקַד בְּפַרְדֵּס מַר יִצְהָר, אֶחָד מִנְּגִידֵי־חֲצֵרוֹת,
זוֹ הַמּוֹשָׁבָה הַגּוֹבְלָה עִם כְּפַר־הַתֵּימָנִים בָּרְכִיאֵל;
אוּלָם כִּנּוּיוֹ „הָרוֹעֶה" נִשְׁאַר לְיַעֲקֹב בֶּן־דָּוִד),
רַחֲמִים בֶּן יִצְחָק וּזְכַרְיָה בֶּן יֶפֶת וּנְחֶמְיָה זְעִירָא,
כֻּלָּם נְעָרִים עַלִּיזִים וְאִם כִּי רְעֵבִים בְּמִקְצָת,
זְרִיזִים מְאֹד וַחֲרוּצִים וּשְׂמֵחִים הַיּוֹם מִשְׁנֵה־שִׂמְחָה:
בֹּקֶר יוֹם־אֱלוּל הַבֹּקֶר וְהֵם פְּטוּרִים מִתַּלְמוּד־הַתּוֹרָה,
אַף גַּם לְלַקֵּט בַּכְּרָמִים יֵצְאוּ, יַרְחִיקוּ לָלֶכֶת,
עַד אֶל הֶהָרִים יַגִּיעוּ הַלּוּטִים בִּצְעִיף־הָעֲרָפֶל,
יֹאכְלוּ עֲנָבִים דֵּי שָׂבְעָם, עֵין־בּוֹצֵר לֹא גִלְּתָה מַחֲבוֹאָם,
אַף אֶת סַלֵּיהֶם יְמַלְאוּ בְּעוֹלְלוֹת שְׁקֵדִים וּגְפָנִים,
אוֹתָם בַּשּׁוּק שֶׁל חֲצֵרוֹת לַגּוּרְגִ'י הַזָּקֵן יִמְכְּרוּ,
יָשִׁישׁ קְצַר־קוֹמָה, וְרוּד־פָּנִים, וּזְקָנוֹ, זְקַן־כֶּסֶף, עַל מַדָּיו,
לָבוּשׁ אַדֶּרֶת קַוְקָזִית וּלְרֹאשׁוֹ מִצְנֶפֶת שְׂעִירָה,
אוֹתָן לִפְנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה מֵהָרֵי־קַוְקָז הֵבִיא אִתּוֹ.
חֲנוּת בְּמֶרְכַּז הַשּׁוּק לוֹ, הַיְנוּ: מַחֲצֶלֶת וְאַרְגָּז,
נוֹדָע לְשֵׁם בְּתֻמָּתוֹ וְהוֹנֵה לֹא יוֹנֶה גַּם עַרְבִי.
קוֹנֶה כִּי יִגַּשׁ עָדֵיהוּ וּבִקֵּשׁ לִקְנוֹת אֲבַטִּיחַ,
הַקֵּשׁ אָז יַקִּישׁ הַזָּקֵן בְּפֶרֶק־אֶצְבָּעוֹ בַּקְּלִפָּה,
יַקְשִׁיב רַב־קֶשֶׁב לַהֵד שֶׁל הַנְּקִישָׁה וְיֵדַע אִם אָדֹם

הָאֲבַטִּיחַ וּמָתֹק, אוֹ חִוֵּר וּמֵימִי הִנֵּהוּ,
דָּבָר לֹא יַסְתִּיר מִקּוֹנוֹ וּבְעֵינָיו הַתְּמִימוֹת צְחוֹק־יֶלֶד:
.לֹא לָזֹאת בָּאנוּ לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, לְרַמּוֹת אֲנָשִׁים.
יַעֲקֹב אָבִינוּ, אַבְרָהָם וְיִצְחָק לֹא הָיוּ רַמָּאִים,
סוֹחֲרִים הָיוּ יְשָׁרִים, לָכֵן גַּם אֱלֹהַּ אֲהֵבָם!"
לוֹ אֶת הַלֶּקֶט לְמֹכֵּר נַעֲרֵי־בָּרְכִיאֵל הִתְכַּוְּנוּ.
הָלַךְ הַבֹּקֶר וָאוֹר. מִבֵּין גִּדְרֵי־הַשִּׁטִּים, מִבֵּינוֹת
עַנְפֵי תְּאֵנִים וְזֵיתִים, מִגִּנּוֹת־הַיֶּרֶק, מִגַּגּוֹת
נִתְּכָה בְּצָהֳלָה רַעֲנַנָּה מַנְגִּינַת־צִפֳּרִים; הַיּוֹנִים
שׁוֹכְנוֹת הַפַּחִים הָרֵיקִים, הַצְּמוּדִים לְכַרְכֹּב־הַגַּגּוֹת,
עָזְבוּ קִנֵּיהֶן וְעָפוּ בְּצַוְתָּא לַשָּׂדוֹת הָרְחוֹקִים,
כְּשֶׁכַּנְפֵיהֶן מַוְרִידוֹת מִנְגָּהוֹת־שֶׁל־בֹּקֶר רִאשׁוֹנִים.
יוֹצְאוֹת הַנָּשִׁים עִם כֵּלִים עַל רֹאשָׁן לִשְׁאוֹב לָהֶן מַיִם,
אִתָּן תִּינוֹקוֹת שְׁחַרְחֹרִים, הַמְשַׁפְשְׁפִים עוֹד מִתּוֹךְ תְּנוּמָה
אֶת הָעֵינַיִם הַפְּקוּחוֹת מֶחֱצִיתָן וּסְגוּרוֹת מֶחֱצִיתָן.
הִנֵּה גַּם צְלִילֵי־הַפַּעֲמוֹן נִשָּׂאִים מִשּׁוּק־הַמּוֹשָׁבָה,
צִלְצוּל הַבֹּקֶר הָרַעֲנָן, הַקּוֹרֵא וּמְזָרֵז לִפְעֻלָּה.
רָצִים תֵּימָנִים בְּחִפָּזוֹן, פּוֹעֲלִים זְקֵנִים וּצְעִירִים,
חָשִׁים לִמְקוֹם־עֲבוֹדָתָם בְּגַנֵּי־חֲצֵרוֹת הָרְחוֹקִים,
סַלִּים בִּידֵיהֶם עִם פִּתּוֹת וְזֵיתִים וּבְצָלִים, וּפְנֵיהֶם
לָאִים מִנְּדוּדֵי־הַשֵּׁנָה וְנָסוּךְ עֲלֵיהֶם רֹךְ חִוֵּר:
הָחֵל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ־אֱלוּל הֵם קָמִים לַסְּלִיחוֹת בַּלַּיְלָה,
תּוֹקְעִים בַּלַּיְלָה בַּשּׁוֹפָר וּבוֹקְעִים שָׁמַיִם בִּתְפִלּוֹת,
עַד כִּי מְפֻנְּקֵי־חֲצֵרוֹת יִתְהַפְּכוּ גַּם הֵם עַל מִשְׁכָּבָם.
יֵשׁ גַּם כִּי יֵרֵד אָז אֶחָד מֵאַנְשֵׁי־חֲצֵרוֹת מֵעַרְשׂוֹ,
יִתְמַהּ עַל צַעֲקוֹת בְּנֵי־תֵימָן וְנִגַּשׁ לַחַלּוֹן לְהַקְשִׁיב,
וְכַחֲגִיגִי וְחָדָשׁ יֵרָאֶה לוֹ פִּתְאוֹם הַלַּיְלָה.

כַּמָּה הַשַּׁחַק רָם־אֹפֶל וְרֶטֶט־כּוֹכָבָיו מַה־חַי הוּא!
וּמַה־מִּתְנוֹצֵץ הַטַּל עַל הַפְּרָחִים בַּגִּנָּה מִנֶּגֶד!
אַף גַּם לְחִישַׁת־הָרוּחַ מַה־בְּרוּרָה־מוּזָרָה הִיא עַתָּה!
וּמַה־מְּפֻלָּאָה וּקְצוּבָה הֶמְיַת הַיָּם בְּמֶרְחַקִּים:
נִדְמֶה, כְּאִלּוּ לֵב גָּדוֹל, לֵב פֶּלֶא שָׁם דּוֹפֵק בָּאֹפֶל.
וּבָאֲפֵלָה הַזְּרוּעָה נִצְנוּצֵי כּוֹכָבִים וּטְלָלִים
יִבְבַת־תְּחִנָּה סוֹעֶרֶת מַרְעִידָה אֶת לַחַשׁ־הַלַּיְלָה,
שׁוֹפָר — מַה־פִּרְאִית תְּרוּעָתוֹ! — תּוֹקֵעַ בְּמִדְבַּר־הַלַּיְלָה,
הָלֵאלֹהִים יִקְרָא: עוּרָה!? אוֹ יְאַסֵּף נִדָּחִים וְאֹבְדִים?
אַךְ הִנֵּה שֵׁנִית דּוּמִיָּה בְּמֶרְחֲבֵי מִדְבַּר־הַלַּיְלָה,
נִדְמֶה רַק, כִּי הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁנֵה־רְעָדָה יִרְעָדוּ.
יָשׁוּב אָז אִישׁ־חֲצֵרוֹת מֵאֵצֶל הַחַלּוֹן לְעַרְשׂוֹ,
יֶהֶמוּ רְגָשׁוֹת מְשֻׁנִּים בִּלְבָבוֹ, אֶת פִּשְׁרָם לֹא יָדַע,
יִזְכֹּר נִשְׁכָּחוֹת... יְהַרְהֵר... יִתְכַּסֶּה בַּסָּדִין וּפִהֵק,
וּמִתּוֹךְ הֶרְגֵּל יִתְלוֹנֵן עַל צַעֲקוֹת בְּנֵי־תֵימָן הַפְּרָאִים...

צְלִילֵי הַפַּעֲמוֹן עוֹד שָׁטִים בַּאֲוִיר־הַבֹּקֶר הַקָּרִיר.
רַעֲנָן הַצִּלְצוּל וּמְעוֹדֵד, כְּאִלּוּ הַפַּעֲמוֹן הַיָּשָׁן,
אַף גַּם הַשַּׁמָּשׁ הַזָּקֵן, הַמְצַלְצֵל בּוֹ זֶה שְׁלֹשִׁים שָׁנָה,
חַדֵּשׁ יְחַדְּשׁוּ נְעוּרִים בַּבֹּקֶר־בַּבֹּקֶר, עֵת אֶגְלֵי־
טַל עוֹד מַזְהִירִים עַל כַּפּוֹת הַתֹּמֶר, הַגָּדֵל יְחִידִי
סָמוּךְ לַפַּעֲמוֹן, בַּשּׁוּק שֶׁל חֲצֵרוֹת, בְּצִלּוֹ יֶחֱסָיוּ
עוֹבְרִים וְשָׁבִים עֲיֵפִים, עֵת יִלְהַט הַחֹם בַּצָּהֳרַיִם.
נִשָּׂא הַצִּלְצוּל הַמְעוֹדֵד, עַד שְׁכוּנַת־בָּרְכִיאֵל יַגִּיעַ,
עַלִּיז וְרַעֲנָן יְרַחֵף מִמַּעַל לְגִבְעַת־הַחֹמֶר,
גִּבְעָה אֲדֻמָּה וְנָאָה, נִשְׁקֶפֶת לַמֶּרְחָב, עָלֶיהָ
יֵצְאוּ בְּשַׁבָּת וּמוֹעֵד צְעִירֵי־בָּרְכִיאֵל לְטַיֵּל.

אוּלָם לֹא שַׁבַּת הַיּוֹם וְלֹא חֹדֶשׁ: מַדּוּעַ זֶה נִרְאוֹת
דְּמֻיּוֹת מִתְנוֹעֲעוֹת, זְרִיזוֹת עַל פִּסְגַּת הַגִּבְעָה הַנָּאָה?
אֵלֶּה לֹא חוֹצְבֵי־אֲבָנִים: אֵין חוֹצְבִים זֶה כְּבָר מִן הַגִּבְעָה
פֶּן יְפִי־מַרְאָהּ יַשְׁחִיתוּ; הֵן כָּאן בֵּית־הַתְּפִלָּה יִבָּנֶה
אוֹ בֵּית־הָעָם, לְהַבְדִּיל, וּתְהִי כַּחֲצֵרוֹת בָּרְכִיאֵל!
אֵלֶּה לֹא עוֹמְדִים עַל מִצְפֶּה, מִתְחַקִּים עַל עִקְּבוֹת־הָאוֹיֵב:
שָׁקְטָה הָאָרֶץ, אֵין פֶּרֶץ וּצְוָחָה בְּשַׁעֲרֵי־הֲצֵרוֹת.
קְטַנֵּי־בָּרְכִיאֵל הֵם אֵלֶּה, הַמְלַקְּטִים הַנְּקוּבִים בִּשְׁמוֹתָם,
הִנֵּה הִתְאַסְּפוּ כֻּלָּהֶם וְעֵצָה יְטַכְּסוּ בֵּינֵיהֶם
אָנָה עֲלֵיהֶם לָלֶכֶת, לְאֵיזוֹ מֵאַרְבַּע הָרוּחוֹת.
נִדְמוּ לִמְפַקְּדֵי־מִלְחָמָה, הַסּוֹקְרִים אֶת שְׂדֵה הַמַּעֲרָכָה
טֶרֶם יִתְלַקְּחוּ הַקְּרָבוֹת. מִמְּרוֹמֵי־הַגִּבְעָה יַשְׁקִיפוּ
הַרְחֵק לְכָל הָעֲבָרִים: קֵדְמָה עַד בּוֹאֲכָה לוּדָה,
חוֹרְשׁוֹת־זֵיתֶיהָ בַּמֶּרְחָק יַכְסִיפוּ־יַזְהִיבוּ בַּשָּׁחַר.
יָמָּה עַד הַבְרִיק רְצוּעַת־הַיָּם כְּמַתֶּכֶת לְטוּשָׁה,
הַבְרִיק וְהַבְהִיק וְנוֹצֵץ מֵאַחֲרֵי הַחוֹלוֹת הַלְּבָנִים.
נֶגְבָּה עַד זְהַב־שַׁדְמוֹתֶיהָ שֶׁל עֶקְרוֹן הַשּׁוֹכְנָה בַּמּוֹרָד,
צָפוֹנָה עַד גְּבוּל נֵס־צִיּוֹנָה, הַטּוֹבְעָה בְּיֶרֶק־פַּרְדֵּסִים.
אוּלָם יַעֲקֹב בֶּן דָּוִד הָרוֹעֶה מַבְטִיחַ וְנִשְׁבָּע,
כִּי גַם אֶת רִאשׁוֹן־לְצִיּוֹן הוּא רוֹאֶה כְּמוֹ עַל כַּף־יָדוֹ.
אַף גַּם מְאֹד הוּא תָּמֵהַּ, כֵּיצַד בְּנֵי־אָדָם לֹא יִרְאוּ
אֶת הַמַּעֲשֵׁנָה הַגְּבוֹהָה, מַעֲשֵׁנַת הַיֶּקֶב שֶׁל רִאשׁוֹן:
גַּם אֶת עֲשָׁנָהּ הוּא רוֹאֶה, הַמִּתַּמֵּר וְנָמוֹג בָּאֲוִיר!
הֶחֱזַק זֶה כְּבָר לְחַד־עַיִן יַעֲקֹב בֶּן־דָּוִד הָרוֹעֶה,
עוֹד מִימֵי־הַפְּרָעֲנוּת, עֵת צוֹפִים עַל גִּבְעַת בָּרְכִיאֵל
עָמְדוּ וְצָפוּ לַמֶּרְחָק, מִתְחַקִּים עַל עִקְּבוֹת־הָאוֹיֵב.
עָלָה גַם הוּא לְמַעְלָה וְקָרָא לְפִתְאוֹם: „הֵם הוֹלְכִים!“

וְאַף כִּי נִתְבַּדָּה וְעֵדֶר־חֲצֵרוֹת הָרוֹעֶה לָבֶטַח
הָיָה בְעֵינָיו כַּשּׁוֹנֵא הָעוֹלֶה לְהָשֵׁם גְּאוֹת־יַעֲקֹב,
אוּלָם מוֹנִיטִין לוֹ יָצְאוּ מֵאָז בֵּין כָּל נַעֲרֵי־בָּרְכִיאֵל,
כִּי עַד לִמְאֹד חַדָּה עֵינוֹ. וְלִבּוֹ גַּם עַז כַּגִּבּוֹרִים,
כִּי נַהֵל נִהֵל לְבַדּוֹ אֶת עֶדְרוֹ בִּמְקוֹמוֹת רְחוֹקִים,
עַד לִבְאֵר־יַעֲקֹב הִגִּיעַ וּלְנַחַל הַנָּבִיא רְאוּבֵן.
אֶלָּא הַפַּעַם הִתְעַקֵּשׁ רַחֲמִים בֶּן־יִצְחָק בְּאַחַת:
לֹא מִמַּעֲשֵׁנַת־הַיֶּקֶב שֶׁל רִאשׁוֹן מִתַּמֵּר הֶעָשָׁן, —
זֶהוּ עֲשַׁן־הָרַכֶּבֶת, הַהוֹלְכָה בַּדֶּרֶךְ מִצְרַיְמָה!
הֵן הוּא בְעַצְמוֹ כְּבָר נָסַע פַּעֲמַיִם בְּרֶכֶב־הַקִּיטוֹר
וּמִי כָמוֹהוּ יוֹדֵעַ לְהַבְחִין עֲשַׁן־הָרַכֶּבֶת?
הָיְתָה נְכוֹנָה מַחֲלֹקֶת לִפְרֹץ בֵּין הַנְּעָרִים, אַךְ פִּתְאוֹם
נָשְׂאוּ כֻלָּהֶם עֵינֵיהֶם לַמְּרוֹמִים עִמְקֵי־הַתְּכֵלֶת.
צִפֹּר אַדִּירַת־כְּנָפַיִם הִסְתּוֹבְבָה שָׁמָּה בַּמַּעְגָּל,
עָפָה מִמַּעַל לַגְּבָעוֹת, עֲלֵיהֶן עוֹד פָּרוּשׂ אֵד־בֹּקֶר.
נָפְלָה לְמַטָּה, לְחוֹרְשָׁה שֶׁל זֵיתִים, וְשֵׁנִית הִמְרִיאוּ
אֶבְרוֹת־הָעֹז הָאֲפוּרוֹת וַתֹּאבַד בְּמֶרְחַקֵּי־זֹהַר.
פָּתַח נְחֶמְיָה זְעִירָא וְאָמַר: מַדּוּעַ נִתְמַהְמַהּ?
נִמְאַס לִי כְבָר לַעֲמֹד פֹּה, וְאִלּוּ יְמִימָה הַזְּקֵנָה
הָלְכָה זֶה כְּבָר מִבְּעוֹד בֹּקֶר וְלָנוּ לֹא תַשְׁאִיר אַף שָׁקֵד...
כֹּה סָח נְחֶמְיָה זְעִירָא וְהוּא כְבֶן שֶׁבַע, אַךְ פֵּאוֹת
גְּדוֹלוֹת וְגַם מְסֻלְסָלוֹת לוֹ יוֹרְדוֹת עַל שְׁחוֹר־הַלְּחָיַיִם,
אָרֹךְ חֲלוּקוֹ, עַד רַגְלָיו יַגִּיעַ, וְאַרְבַּע הַכְּנָפוֹת
יִלְבַּשׁ מִמַּעַל לַחָלוּק, וְיַלְקוּט־בַּד גָּדוֹל בְּיָדוֹ.
הוֹדָה לִדְבָרָיו גַּם יוֹסֵי וְאָחִיו הַקָּטָן אֶלְנָתָן,
בְּנֵי חָכָם מֹשֶׁה הַמּוֹרֶה, וּשְׁנֵיהֶם תַּלְמִידִים חָרוּצִים,
יוֹדְעִים עַל־פֶּה אֶת הַפָּרָשָׁה וּמְסַלְסְלִים יָפֶה הַטְּעָמִים.

אַךְ לַעֲבוֹד עוֹד לֹא נִסּוּ בְּכַרְמֵי־חֲצֵרוֹת, וּלְפִיכָךְ
נִקְלוּ מְעַט בְּעֵינֵיהֶם שֶׁל רַחֲמִים וְיַעֲקֹב וּזְכַרְיָה:
שְׁלָשְׁתָּם כְּבָר חָשְׁבוּ אֶת עַצְמָם לְפוֹעֲלִים גְּדוֹלִים וּמְנֻסִּים,
כִּי עַל־כֵּן עָבְדוּ בַּבָּצִיר בַּקַּיִץ הַזֶּה וְאֶשְׁתָּקַד,
בָּצְרוּ וְקָטְפוּ וְקָלְפוּ, וּבִקְלוּף־הַשְּׁקֵדִים עַל כֻּלָּם
עָלָה זְכַרְיָהוּ בֶּן יֶפֶת: הוּא עָשָׂה בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה פַּחִים.
אָמַר זְכַרְיָהוּ: נְכוֹנָה דִּבַּרְתֶּם, כִּי עֵת כְּבָר לָלֶכֶת,
אֶלָּא לְאָן עַתָּה נִפְנֶה? — הֵן תִּרְאוּ: מִכָּל הָעֲבָרִים
כַּרְמֵי עֲנָבִים וּשְׁקֵדִים מִשְׂתָּרְעִים לִמְלוֹא כָל הָעַיִן.
אִם תִּמְצָא לוֹמַר, כִּי נֵלֵךְ לַכְּרָמִים הַפּוֹנִים לְרַמְלָה —
שָׁמָּה כְּבָר לָקְטוּ הַנָּשִׁים חֲמָמָה, סְעִידָה וּמִרְיָם.
אַךְ גַּם בְּדֶרֶךְ בּוֹאֲכָה יָפוֹ אֵין שָׁוֶה לָלֶכֶת:
פָּשַׁט שָׁם תּוֹלָע הַשָּׁנָה וְהָיָה הַיְבוּל דַּל וּמִצְעָר.
יוֹצֵא מִכְּלָל זֶה רַק כֶּרֶם־נְדִיבִי, כֶּרֶם מְשֻׁבָּח,
שָׁם הֵן קָטַפְתִּי הַשָּׁנָה! וְאוּלָם הָאָדוֹן נְדִיבִי
קַמְצָן הִנֵּהוּ, „חֲנְזִיר“, יִקָּחֵהוּ הָאֹפֶל! אַף שָׁקֵד
הַשְׁאֵר לֹא הִשְׁאִיר בָּאִילָן! בָּעֶרֶב, כְּתֹם הָעֲבוֹדָה,
הָיָה מְהַלֵּךְ בַּכֶּרֶם, כְּאִלּוּ מְטַיֵּל לְתֻמּוֹ,
בּוֹדֵק כָּל עָנָף וּמְעוֹלֵל וּמְלַקֵּט אֶת פֶּרֶט־כַּרְמֵהוּ!
קָפַץ אֶלְנָתָן בֶּן מֹשֶׁה לְמִשְׁמַע הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה,
אָמַר לִזְכַרְיָה: הָא כֵּיצַד? הֵן כָּתוּב בְּפֵרוּשׁ בַּקְּדוֹשִׁים
„וְכַרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל וּפֶרֶט־כַּרְמְךָ לֹא תְלַקֵּט“!
כֹּה שָׁאַל אֶלְנָתָן וְסִלְסֵל בְּנִגּוּן הַפָּסוּק,
שָׂם אֶת אֶצְבָּעוֹ עַל זְרֹתוֹ וְנִעֲנַע בָּאֲוִיר בִּתְמִיָּה.
אוּלָם זְכַרְיָהוּ רַק הֵנַע אֶת רֹאשׁוֹ בְּבוּז: הִנְּךָ דַּרְדַּק!
הֵן הוּא „שִׁכְנַזִּי“, נְדִיבִי! — וְאוּלָם שִׁמְעוּנִי, רַבּוֹתַי,
נֵלֵךְ יָמִינָה בַּדֶּרֶךְ הַיּוֹרְדָה לְעֶקְרוֹן: נְהִירִים

שָׁמָּה לִי שְׁבִילֵי־הַכְּרָמִים כִּשְׁבִילֵי־בָּרְכִיאֵל וְכַמָּה
מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לַכְּרָמִים הָהֵם: שָׁם בְּמִשְׂכּוֹת־הַצָּבָר
נִמְצָא לָרֹב פֵּרוֹת בְּשֵׁלִים, מְתוּקִים וּמְשַׁבְּרֵי־הַצָּמָא.
שָׁם גַּם בְּצִדֵּי־הַדְּרָכִים חֲרוּבִים וּתְאֵנִים יִצְמָחוּ,
נֹאכַל אֶת פִּרְיָם לְשָׂבְעָה וּבְצִלָּם הֶעָבֶה נֶחֱסָיָה,
אַף גַּם שָׁם נִמְצְאָה לָקֶט פִּי שְׁנַיִם מִבְּיֶתֶר הַמְּקוֹמוֹת.
כִּי קְצָת רְחוֹקִים הַכְּרָמִים וְאִישׁ שָׁם לֹא לִקֵּט עֲדַיִן.
כֹּה סָח זְכַרְיָהוּ בֶּן יֶפֶת וְתוֹךְ כְּדֵי דִבּוּר בִּמְרוּצָה
גָּלַשׁ בְּמוֹרַד־הַגִּבְעָה וְאַחֲרָיו אֲחֻזַּת־מֵרֵעָיו.
אוּלָם נְחֶמְיָה וְעִירָא עַל אַרְבַּע הִתְנַהֵל לְאִטּוֹ,
נֶאֱחָז לִרְגָעִים בְּרַגְלָיו בְּצִיצִיּוֹת אַרְבַּע־הַכְּנָפוֹת.

דְּמָמָה, שַׁבָּתוֹן בַּכֶּרֶם הַמּוּצָף נְגֹהוֹת יוֹם־אֱלוּל.
עוֹד בִּגְבוּרָתָהּ הַשֶּׁמֶשׁ לוֹהֶטֶת כִּבְעֶצֶם־הַקָּיִץ,
עוֹד לְבוּשׁ יָרֹק וְעָבֹת לַגְּפָנִים הַנָּמוֹת בַּחַמָּה,
עוֹד זִמְזוּם סוֹד בִּלְתִּי־חָשָׂךְ בְּמַחֲבוֹא עֳפָאִים מְצִלִּים.
אַךְ מִבֵּין יֶרֶק־הֶעָלִים, בְּעֵינֵי אַלְמוּגִים וְעִנְבָּר,
עֵינֵי הַזָּהָב הֶעָמוּם וְעֵינֵי הַפְּלָדָה הַכְּחֻלָּה,
שִׁפְעַת־אֶשְׁכֹּלוֹת לֹא תָצִיץ, לֹא תִרְמֹז לְהוֹלֵךְ־אֳרָחוֹת.
זֶה, שֶׁבְּדֶרֶךְ־הַחוֹל, הַמַּלְבִּינָה בְּזֹהַר מְעַוֵּר,
עָיֵף יִתְנַהֵל לְאִטּוֹ, וּכְאִלּוּ מַבָּטוֹ מֵאֵלָיו
עָף מֵעַל גֶּדֶר הַצָּבָר, הָאָפוֹר מִשִּׁכְבַת־הָאָבָק,
נִצְמָד לְיֶרֶק־הַגְּפָנִים וְתָר אַחֲרֵי פִרְצָה בַּמְּשׂוּכָה.
שַׁלְוַת־שַׁבָּתוֹן בַּכֶּרֶם. מִתַּחַת לְסֻכַּת־מַחֲצָלוֹת,
זוּ עַל אַרְבָּעָה עַמּוּדִים עַל גִּבְעָה תִּתְנוֹסֵס לְמָעְלָה,
לֹא עוֹד יֵרָאֶה הַשּׁוֹמֵר מְדֻבְלַל־הַשְּׂעָרוֹת, הַמְּכַבֵּס
אֶת הַכֻּתֹּנֶת הַיְחִידָה בְּפֶלַח כַּד־חֶרֶס שֶׁנִּשְׁבָּר,

אַחַר שֶׁחִמְּמָה הֵיטֵב הַשֶּׁמֶשׁ אֶת מֵימֵי־הַכְּבִיסָה,
וּמִדֵּי כַּבְּסוֹ יְזַמְזֵם לוֹ פִּזְמוֹן־חֲלוּצִים מְעוֹדֵד.
לֹא עוֹד יִתְגַּנֵּב לַכֶּרֶם הַפַּלָּח הַהוֹלֵךְ לִכְפָרוֹ,
שָׁב מִן הַשּׁוּק שֶׁל חֲצֵרוֹת, שָׁם מָכַר קִשּׁוּאָיו וּבְצָלָיו;
לֹא עוֹד הֲרָרִי הַנּוֹשֵׂא עַל גְּמַלָּיו פֶּחָמִים מֵחֶבְרוֹן
יַפְסִיק אֶת זֶמֶר־גַּעְגּוּעָיו, הַנִּשְׁפָּךְ אֶל צָהֳרֵי־הַלָּהַט.
לֹא עוֹד יְצַוֶּה לְנַעֲרוֹ, הָרוֹכֵב בְּרֹאשׁ עַל חֲמוֹרוֹ,
יָרֹד וְחָדֹר לַכֶּרֶם וְהָבֵא לוֹ אֶשְׁכֹּל וּשְׁנַיִם.
אַף גַּם הֶחָלוּץ הַחִוֵּר בְּחֻלְצַת־הַבַּד הַמְטֻלָּאָה,
זֶה, שֶׁשָּׁבוּעַ־שָׁבוּעַ בְּלִי חוּס עַל נְעָלָיו הַקְּרוּעוֹת
יַעֲבֹר כָּל מוֹשְׁבוֹת־יְהוּדָה עָבֹר וּבַקֵּשׁ עֲבוֹדָה —
לֹא עוֹד יְכַנֵּס לַכֶּרֶם אֶת לִבּוֹ הַמַּר לְהָשִׂיחַ
לִפְנֵי חֲבֵרוֹ, שֶׁשִּׁחֲקָה שְׁעָתוֹ וְנַעֲשָׂה לְשׁוֹמֵר.
שַׁבַּת־שַׁבָּתוֹן בַּכְּרָמִים. כְּבָר גָּוַע הֵד תְּרוּעוֹת־הַבָּצִיר,
לֹא עוֹד בֵּין גְּפָנִים יַבְרִיקוּ אִזְמֵלִים מְטַפְטְפֵי־עָסִיס,
נָדַם שִׁיר בּוֹצְרִים וּבוֹצְרוֹת וְקוֹל הַמַּשְׁגִּיחַ הַקַּפְדָן,
חִרְחוּר־הַגְּמַלִּים לֹא נִשְׁמַע, הָרוֹבְצִים בַּמִּשְׁעוֹל וּמְחַכִּים
עַד כִּי יַעֲמִיסוּ עֲלֵיהֶם הַסַּלִּים הַמְּלֵאִים עֲנָבִים,
אוֹתָם לְ„רִאשׁוֹן“ יִשְּׂאוּ לְדָרְכָם בַּיֶּקֶב הַמְּהֻלָּל.
רַק פֹּה וְשָׁמָּה מִתְגַּלְגְּלִים סַלִּים נְקוּבִים וּקְרוּעִים,
אַף גַּם מִתְפַּלְּשִׁים אַשְׁכּוֹלוֹת בֶּעָפָר לְצִדֵּי־הַמִּשְׁעוֹל,
אוֹתָם הַבּוֹצְרִים זָרְקוּ בְּשַׂחֲקָם אִישׁ עִם רֵעֵהוּ,
אוֹ מִתּוֹךְ סַל מָלֵא, גָּדוּשׁ, הַטָּעוּן עַל גַּבְנוּן־הַגָּמָל,
נָפְלוּ לַחוֹל וְשָׁם שָׂרְדוּ מַזְכֶּרֶת לַבָּצִיר הֶעָלִיז;
עַתָּה הַשֶּׁמֶשׁ תְּיַבְּשֵׁם וְשׁוּעָל מְזֵה־רָעָב בַּלַּיְלָה
יְנַעֵץ בָּם שִׁנָּיו בְּתַאֲוָה וְתָמַהּ, כִּי הָרַב עֲסִיסָם,
יְפַתַּח בַּלַּיְלָה וְעָנוּ לוֹ רֵעָיו הָרְעֵבִים מִסָּבִיב.

שַׁלְוַת־שַׁבָּתוֹן בַּכֶּרֶם וּתְנוּמַת־נְהָרָה מִסָּבִיב,
רַק עַל הַגִּבְעָה הַקְּטַנָּה, בְּאֶמְצַע הַכֶּרֶם תִּתְגּוֹסֵס,
(אֵין עוֹד שָׁם סֻכַּת־הַנּוֹטֵר: רַק נִגְמַר הַבָּצִיר — פְּרָקוּהָ)
מִישֶׁהוּ שׁוֹכֵב פְּרַקְדָּן בְּצִלּוֹ הַקָּלוּשׁ שֶׁל שָׁקֵד,
לָבוּשׁ כְּתֹנֶת לְבָנָה, יוֹרֶדֶת עַל מִכְנְסֵי־בַדּוֹ,
זְקָנוֹ הַזְּהַבְהַב מְגֻדָּל וּלְרֹאשׁוֹ תַּלְתַּלֵּי־עַרְמוֹנִים,
רַגְלָיו הַגְּדוֹלוֹת יְחֵפוֹת וְאֶצְלָן מֻנָּחִים סַנְדָּלִים,
בָּלִים מְאֹד וּמְבֻקָּעִים, וּמַטֵּה־אַלּוֹנִים לְצִדָּם,
וּבְעֵינַיִם הַכְּחֻלּוֹת, הַנּוּגוֹת־עַלִּיזוֹת כְּאֶחָת,
יַבִּיט לֶעָבִים הַצְּחוֹרִים, הַנְּמוֹגִים בִּתְכֵלֶת־מְרוֹמִים.
זֶהוּ נַפְתָּלִי בֶּן רֵכָב, הַמְּטַיֵּל לוֹ עַתָּה בָּאָרֶץ,
עַתָּה בִּשְׁעַת בֵּין־הַזְּמַנִּים, עֵת תַּמּוּ עֲבוֹדוֹת־הַקַּיִץ,
אַךְ לֹא הֵחֵלּוּ עֲדַיִן עֲבוֹדוֹת הַחֹרֶף בַּשָּׂדוֹת.
וְעַל שׁוּם מָה לוֹ בֶּן־רֵכָב יִקְרָאוּ? — עַל שׁוּם שֶׁבְּבוֹאוֹ
אַרְצָה־יִשְׂרָאֵל, וְהוּא אָז עוֹד עֶלֶם בְּמֵיטַב עֲלוּמָיו,
חָסֹן כָּאֶרֶז וְאַמִּיץ, אַךְ נִלְהָב וְחוֹלֵם חֲלוֹמוֹת,
גָּמַר לָלֶכֶת לְחַפֵּשׂ אֶת בֵּית־הָרֵכָבִים בַּמִּדְבָּר.
עָבְרוּ מֵאָז עֶשְׂרִים שָׁנָה, אַךְ נִשְׁאַר כִּנּוּיוֹ „בֶּן־רֵכָב",
מַה־גַּם, כִּי מוּזָר בִּדְרָכָיו נַפְתָּלִי גַּם עַתָּה כְּקֶדֶם,
בּוֹדֵד לְנַפְשׁוֹ וְשַׁתְקָן וְחֵלֶק לוֹ אֵין בַּמִּפְלָגוֹת,
לֹא הִסְתַּפֵּחַ לַ„מּוֹשָׁב" וְחֵלֶק לֹא יִקַּח בַּ„קְּבוּצָה",
אַף כִּי אִישׁ־שָׂדֶה הִנֵּהוּ, יוֹדֵעַ־עֲבוֹדָה וְזָרִיז.
אוּלָם עֵת בּוּלְמוּס הַנְּדוּדִים בְּעֹז יִתְקְפֵהוּ, — וְעָזַב
שָׂדוֹ וְנָוֵהוּ וְהָלַךְ לְשׁוֹטֵט עַל פְּנֵי אֶרֶץ רַבָּה.
אַךְ לֹא בַּדְּרָכִים הַכְּבוּשׁוֹת — מִשְׁעוֹלִים וּשְׁבִילִים נְשַׁמִּים
יָבַר לוֹ תָּמִיד בְּלֶכְתּוֹ, הַרְחֵק מִדֶּרֶךְ־הַמֶּלֶךְ,
הַרְחֵק מִשְּׁרִיקַת־רַכֶּבֶת וְרַעַשׁ מְכוֹנִיּוֹת טָסוֹת,

עַד כִּי חֲבֵרָיו בְּלָצוֹן מַבְטִיחִים, כִּי אִם גַּם מָשִׁיחַ
יָבוֹא בִּמְסִלַּת־הַבַּרְזֶל אוֹ יְקַפֵּץ מִמְּכוֹנִית שׁוֹאֶנֶת,
יִבְרַח מִפָּנָיו נַפְתָּלִי כִּבְרֹחַ מִמְּחַלֵּל־הַקֹּדֶשׁ.
שׁוֹכֵב נַפְתָּלִי פְּרַקְדָּן בְּצִלּוֹ הַקָּלוּשׁ שֶׁל שָׁקֵד,
מַבִּיט לֶעָבִים הַנְּמוֹגִים בִּתְכֵלֶת־הָרוֹם וּבְגַעְגּוּעִים
יִזְכֹּר דִּמְיוֹנוֹת־הַנְּעוּרִים וְתָמַהּ עַל עַצְמוֹ, מַדּוּעַ
לִבּוֹ לֹא יָגִיל בִּרְעָדָה לִקְרַאת הַנִּצָּנִים הָרַכִּים,
יַעֲלוּ, וְאִם כִּי בְּעָמָל, עַל שִׁמְמוֹת נוֹף־חֲלוֹמוֹתָיו?
לָמָּה עַל שְׂפַת יָם־הַמֶּלַח, בְּמָקוֹם שָׁם יְיַלֵּל יְשִׁימוֹן,
יֶהֱמוּ רִגְשׁוֹתָיו כְּחָלִיל וְנַפְשׁוֹ כְּכִנּוֹר תִּתְרוֹנֵן,
אַךְ כְּמוֹ נָכְרִי וְגֵר לְלֹא־חָזוֹן, לְלֹא גִיל נִצָּחוֹן,
יִתְעֶה בָּעִיר הַנּוֹהֶרֶת, שֶׁצָּצָה מֵחוֹלוֹת כַּשּׁוֹשָׁן?
לָמָּה מִסַּלְעֵי־הֶחָרְבָּן לוֹ רַנִּים מַעְיָנִים נַעֲלָמִים,
אַךְ אֶת הֶמְיָתָם לֹא יַאֲזִין עֵת יָשַׁח אֶל אֶבֶן־הַבּוֹנִים?
הַאִם מוֹרָשָׁה לוֹ זֹאת מִדּוֹרוֹת עַתִּיקֵי־מִקַּרְקַע,
שָׁכְחוּ צָעֹד עַל אֶרֶץ, בֶּעָבִים יְהַלְּכוּ בַּטּוּחוֹת?
אוֹ חֲלוֹמוֹתָיו עַל מֶרְחָב, עַל חַיִּים שֶׁל דְּרוֹר וְתִפְאֶרֶת,
רָחֲבוּ מְאֹד מֵהִתְכַּוֵּץ בְּכַף־הַסַּיָּדִים הַצָּרָה?
אוֹ הֶבָאֱמֶת אַהֲבָתוֹ לְאַרְצוֹ הִיא אַהֲבָה לִצְלָלִים,
אַהֲבָה לְיַלְדוּת רְחוֹקָה, שֶׁגָּזָה לָעַד וְלֹא תָשׁוּב?
כָּכָה יְהַרְהֵר נַפְתָּלִי בְּנוּחוֹ בְּצִלְלֵי־הַתְּאֵנָה,
יַבִּיט לֶעָבִים הָרַכִּים־צְחַרְחָרִים כְּצֶמֶר־הַגֶּפֶן;
אוּלָם כֶּעָבִים הַקַּלִּים, הַמְרַחֲפִים מִמַּעַל לְרֹאשׁוֹ,
רַחֵף וְשַׁנֵּה לִרְגָעִים אֶת דְּמוּתָם וְהִנְדֹּף בַּתְּכֵלֶת,
כֵּן גַּם חֲלִיפוֹת וּתְמוּרוֹת לְרוּחַ־נַפְתָּלִי, וּכְרֶגַע
תְּמוֹג עַצַּבְתּוֹ הַקַּלָּה וְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשׁוֹ דִּמְיוֹנוֹת.
עַרְבוֹת הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה יְשַׁוֶּה לְנֶגֶד עֵינֵיהוּ,

כְּרָמִים נִרְחָבִים וּפוֹרִים וְאָהֳלֵי נַיָּדִים בְּנֵי־חוֹרִין,
שָׁמָּה יְכוֹנֵן צְעָדָיו, וְאוּלַי גַּם יִתְקַע שָׁם אָהֳלוֹ...
וּמִן הַיָּם רוּחַ צַח בָּא וַיִּרְחֲשׁוּ חֶרֶשׁ הֶעָלִים,
נָשַׁם נַפְתָּלִי בְּעֹנֶג וַיַּעֲצֹם אֶת עֵינָיו וְנִרְדָּם,
וּבַחֲלוֹם נַחַל־שׂוֹרֵק לוֹ נִרְאֶה, שָׁם אֶתְמוֹל הִתְהַלֵּךְ
חִפֵּשׂ עִקְבוֹתָיו שֶׁל שִׁמְשׁוֹן בַּמְּעָרוֹת מֵעֶבְרֵי־הַנַּחַל,
וְאֶל הַכְּפָר הַמִּתְנוֹסֵס עַל גִּבְעָה כְּקֵן שֶׁל נְשָׁרִים
נָשָׂא אֶת עֵינָיו לִרְאוֹת, אִם לֹא דְלִילָה שָׁם הוֹלְכָה בַּמִּשְׁעוֹל,
עוֹלָה בָּהָר מִן הָעַיִן וְכַד נוֹטֵף־פְּנִינִים עַל רֹאשָׁהּ...

שַׁלְוַת־שַׁבָּתוֹן בַּכָּרֶם. תַּרְדֵּמָה מְתוּקָה, עֲמֻקָּה.
רוּחַ מִיָּם יַחֲלֹף חֶרֶשׁ מִבְּלִי אֲשֶׁר יָנַע דָּלִיּוֹת,
צִלְלָן רַק יִרְעַד לְאִטּוֹ עַל אַדְמַת הַחֹמֶר הַחוּמָה.
צִפְצוּף־צִפֳּרִים לֹא נִשְׁמָע, כִּי עָיְפוּ מֵחֹם וּמֵאוֹרָה:
קְרוֹבָה שְׁעַת־הַצָּהֳרַיִם וְחַמָּה לוֹהֶטֶת בִּגְבוּרָה.
רַק הַפַּרְפָּרִים בְּלִי יָעֵף, שִׁכּוֹרֵי הַלַּהַט הַמַּזְהִיר,
אִלְּמִים מֵחֵשֶׁק וָעֹנֶג טוֹבְלִים וְעוֹלִים בַּנְּהָרָה,
טָסִים, מְנַצְנְצִים, דוֹעֲכִים, שֵׁנִית מִתְלַקְּחִים, מִתְלַהֲלְהִים.
פִּתְאוֹם וַתֵּעוֹר הַדְּמָמָה מִקּוֹלוֹת־הֲמֻלָּה עַלִּיזִים,
שַׁעֲטַת צַעֲדֵי־מְרוּצָה וּקְרִיאוֹת וּצְחוֹק בֵּין הַגְּפָנִים,
זֶה קוֹל הַמְלַקְּטִים הַקְּטַנִּים וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִתְחָרוּ,
מִי מֵהֶם יַקְדִּים לָגֶשֶׁת לַתְּאֵנָה אֲשֶׁר עִם הַגָּדֵר
(שְׁתֵּי שׁוּרוֹת כְּפוּלוֹת שֶׁל שְׁקֵדִים בַּכֶּרֶם מִשְּׁנֵי הָעֲבָרִים
וּפֹה וָשָׁם בֵּין הַשְּׁקֵדִים צוֹמַחַת תְּאֵנָה עֲבֻתָּה),
מַקְלוֹת עַל כְּתֵפָם וּתְלוּיִים סַלֵּיהֶם בְּרָאשֵׁי־הַמַּקְלוֹת,
וּבְתוֹךְ הַסַּלִּים, בְּרוּצָם, בְּשִׁקְשׁוּק מִדַּרְדְּרִים שְׁקֵדִים.
אוֹתָם לְלַקֵּט כְּבָר הִסְפִּיקוּ בָּנִים אֲחֵרִים עַל דַּרְכָּם.

רַק לִנְחֶמְיָה זְעִירָא אֵין סַל, אַךְ אֶת מַקְלוֹ עַל כְּתֵפוֹ
יַחֲזִיק גַּם הוּא כַּחֲבֵרָיו וּלְצִדּוֹ מִתְלַבֵּט יַלְקוּטוֹ,
אַךְ לֹא עוֹד צָנוּם הַיַּלְקוּט, כִּי בָא בוֹ הַלֶּקֶט וְצָבָה;
רָץ וְסַנְדָּלָיו בְּיָדוֹ וְאֶשְׁכֹּל עֲנָבִים בְּשִׁנָּיו.
בָּאוּ לַתְּאֵנָה וּפָרְקוּ מַשָּׂאָם וַיֵּשְׁבוּ בְּצִלָּהּ,
נוֹשְׁמִים בְּחָזְקָה, כִּי עָיְפוּ, וּפְנֵיהֶם מַבְהִיקוֹת מִזֵּעָה,
כִּי אָכֵן עָבְדוּ בְּאֵמוּן וָיֹשֶׁר מֵרֵאשִׁית־הַבֹּקֶר.
רֵאשִׁית־כֹּל, אַךְ נִתְּקוּ כַּפּוֹת־רַגְלֵיהֶם מֵאַדְמַת־בָּרְכִיאֵל
גִּלְּתָה עֵין יַעֲקֹב בֶּן־דָּוִד קֵן צְרָעִים בְּנִקְרָה שֶׁל זַיִת,
צִוָּה וְלָקְחוּ הַנְּעָרִים אִישׁ־אִישׁ קֹמֶץ־עָפָר אוֹ אֶבֶן,
קָלְעוּ בִּפְקֻדַּת בֶּן־דָּוִד לְנִקְרַת הַזַּיִת וּבָרְחוּ.
אַךְ לְהִתְרַחֵק עוֹד טֶרֶם יַסְפִּיקוּ וְעָנָן שֶׁל צְרָעִים,
עָנָן חוּם־צְהַבְהַב מְנַצְנֵץ, מִתְלַבֵּט וּמְזַמְזֵם בְּרֹגֶז,
גָּח מִתּוֹךְ נִקְרַת־הַזַּיִת וַיִּפְשֹׁט בַּאֲוִיר־הַתְּכֵלֶת,
נָפוֹץ לְכָל הָעֲבָרִים כִּמְכַוֵּן לְהַקִּיף הַשּׂוֹנֵא,
עַד כִּי הַנְּעָרִים בְּעָמָל הִתְחַמְּקוּ מִפְּנֵיהֶן, וְיַעֲקֹב
רָץ בְּכָל כֹּחוֹ בְּרֹאשָׁם, וְאוּלָם בְּעָמְדָם לָנוּחַ
אָמַר לָהֶם כִּמְנַצֵּחַ, כִּי כֻלָּם חַיָּבִים לְבָרֵךְ
בִּרְכַּת־הַגּוֹמֵל, וּמַעֲשֶׂה בְּכִבְשָׂה מֵעֶדְרוֹ, שֶׁצְּרָעִים
פַּעַם הִתְנַפְּלוּ עָלֶיהָ וּמֵתָה מֵעֲקִיצוֹתֵיהֶן.
אַחַר מִלְחֶמֶת־הַצְּרָעִים לְחֹרְשַׁת עֲצֵי־אֵיקַלִפְּטוּס
סָרוּ הַנְּעָרִים, וּזְכַרְיָה בֶּן יֶפֶת בְּאִזְמֵל, שֶׁרָכַשׁ
לוֹ עוֹד בְּעוֹנַת־הַבָּצִיר (הֵן זְכַרְיָה גַּם בּוֹצֵר הִנֵּהוּ!),
כָּרַת חִישׁ עָנָף לֹא־עָקֹם וְהִתְקִין לוֹ מַקַּל־תִּפְאָרֶת,
אַךְ גַּם אֶת רֵעָיו לֹא שָׁכַח וְהֶעֱנִיק מַקְלוֹת גַּם לָמוֹ,
אֶלָּא בְּמַקְלוֹ שֶׁלּוֹ תָּקַע גַּם מַסְמֵר, בַּקָּצֶה,
בּוֹ אֶת הַפֵּרוֹת יְנַשֵּׁל מֵעֲלֵי־הַצָּבָר הַדּוֹקְרִים.

הָיְתָה הַיְשִׁיבָה נְעִימָה בַּחֹרֶשׁ הַמֵּצֵל, הַיָּרֹק,
אוּלָם לְמַרְאֵה הַמַּסְמֵר שֶׁל מַקַּל־זְכַרְיָהוּ הִרְגִּישׁוּ
כֻּלָּם, כִּי צְמֵאִים מְאֹד הֵם: מִי יִתֵּן לָהֶם פְּרִי־הַצָּבָּר!
מַשְׁקִיט הִנֵּהוּ הַצָּמָא וְגַם אֶת הָרָעָב יְשַׁבֵּר!
קָמוּ הַנְּעָרִים וְהָלְכוּ בַּדֶּרֶךְ עֶקְרוֹנָה הָרְחָבָה,
טָבְעוּ רַגְלֵיהֶם בַּחוֹל הָרַךְ וְהַחַם וְהַמַּבְהִיק,
כְּרָמִים מִימִינָם וּשְׂמֹאלָם וּמְשֻׂכּוֹת שֶׁל שִׁטִּים לַכְּרָמִים.
אַךְ מַה־תּוֹעֶלֶת בִּמְשֻׂכָּה שֶׁל שִׁטִּים? מִי יֹאכַל אֶת פִּרְיָן?
תְּלוּיִים תַּרְמִילִים יְרֻקִּים וְרֻבָּם הִשְׁחִירוּ וּלְמַאֲכָל
טוֹבִים אֵינָמוֹ כָּל עִקָּר! וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר: הַפְּרָחִים?
אָמְנָם נֶחְמָדִים מְאֹד הַכַּדּוּרִים הַצְּהֻבִּים, וְרֵיחָם
רֵיחַ גַּן־עֵדֶן, וְאוּלָם, אִם כֵּן, הֵן עוֹד תִּגְדַּל הַתְּמִיהָה:
פְּרָחִים כָּל־כַּךְ מְשֻׁבָּחִים — וְלָמָּה הַפֵּרוֹת מְאוּסִים? —
כֹּה הֶעֱמִיק יוֹסֵי שְׁאֵלָה, אַךְ תּוֹךְ כְּדֵי דִבּוּר לוֹ הֵשִׁיב
רַחֲמִים בֶּן־יִצְחָק: וְאִלּוּ, אִם חָכָם הִנְּךָ, עֲנֵנִי:
לָמָּה הַצָּבָּר מְכֹעָר וּמְתוּקִים פֵּרוֹתָיו מִנֹּפֶת? —
עוֹדוֹ מְדַבֵּר וְהִנֵּה לִמְשֻׂכָּה שֶׁל צָבָּר הִגִּיעוּ.
הִשְׂכִּיל זְכַרְיָהוּ אֶת מַקְלוֹ וְשָׁלַח בְּרֹאשׁ אֶת הַמַּסְמֵר,
צָבַט הַפֵּרוֹת הַבְּשֵׁלִים, הַדְּבֵקִים לִקְצוֹת־הֶעָלִים,
עָלִים בַּשְׂרָנִים, רְחָבִים, מְסֻמְּרֵי הַקּוֹצִים הַבּוֹלְטִים.
נָפְלוּ הַפֵּרוֹת לֶעָפָר יְרֻקִּים־וְרַדְרַדִּים־צְהַבְהַבִּים,
גִּלְגְּלוּ אוֹתָם הַנְּעָרִים בַּחוֹל עַד הֻמְּחַק מַחֲטֵיהֶם,
אַחַר אֶת כַּדָּם וְחֻדָּם בְּאִזְמֵל שֶׁל זְכַרְיָה הַתָּוֶה,
חָתְכוּ בַּקְּלִפָּה לְאָרְכָּהּ, פְּשָׁטוּהָ — וַיִּתְגַּל הַפְּרִי
קָרִיר, עֲסִיסִי, אַרְגְּוָנִי וּבְעוֹדוֹ בְכַפָּם בְּלָעוּהוּ.
שִׂבְּרוּ הַנְּעָרִים צִמְאוֹנָם וְהָלְאָה לְכֶרֶם־הַגִּבְעָה,
זֶה שֶׁעוֹד אִישׁ בּוֹ לֹא לִקֵּט לְדִבְרֵי זְכַרְיָהוּ בֶּן יֶפֶת,

שָׂמוּ פַּעֲמֵיהֶם; אֲבָל גַּם לְיֶתֶר הַכְּרָמִים לֹא בָזוּ,
עַד כִּי רַק עִם הַצָּהֳרַיִם לְכֶרֶם־הַגִּבְעָה הִגִּיעוּ.

צִפֹּר מְצַפְצְפָה אַט עַל צַמֶּרֶת הַשָּׁקֵד, מִתַּחְתָּיו
יִישַׁן נַפְתָּלִי וְיָדָיו כְּכֶסֶת מִתַּחַת לְרֹאשׁוֹ.
קַרְנֵי־נְהָרָה מִסְתַּנְּנוֹת, גּוֹלְשׁוֹת מִבַּעַד לָעֲנָפִים,
נוֹשְׁקוֹת אֶת מִצְחוֹ, מְלַטְּפוֹת אֶת עֵינָיו הַסְּגוּרוֹת, מְרַחֲפוֹת
הֵנָּה וָהֵנָּה עַל זְקָנוֹ לְנַדְנוּד כָּל עָלֶה בֶּעָנָף.
נוֹשֵׁם נַפְתָּלִי בְּנַחַת וּבַת־צְחוֹק שֶׁל עֹנֶג עַל שְׂפָתָיו:
כַּרְמֵי־עֵין־גֶּדִי הוּא רוֹאֶה, מָה רַבָּה הַנְּהָרָה! הַצָּהֳלָה!
פַּרְפְּרֵי־זֹהַר מְרַחֲפִים מִגֶּפֶן עַל גָּפֶן... לֹא! אֵלֶּה
הֵן חֲבַצָּלוֹת־הַשָּׁרוֹן... מָה רֵיחָן הֶעָנֹג מְשַׁכֵּר...
עֵינֵי שַׁלְהֶבֶת אֲפֵלָה, שַׁלְהֶבֶת עַלִּיזָה, צוֹחֶקֶת,
רוֹמְזוֹת מִן הַחֲבַצָּלוֹת... וּמְחַיֵּךְ נַפְתָּלִי בִּשְׁנָתוֹ:
הֵן בְּנוֹת־יְהוּדָה הֵן אֵלֶּה, בְּנוֹת־צִיּוֹן שְׁזוּפוֹת־הַחַמָּה,
זְקוּפוֹת כִּתְמָרִים וְקַלּוֹת כִּצְבָאִים בֵּין הַרְרֵי־בָתֶר!
סְבִיבָן יָשֹׁקוּ עֲלָמִים, חֲסֻנִים כְּאַרְזֵי־הַלְּבָנוֹן,
שׁוֹלְחִים יְדֵיהֶם לְתָפְשָׂן וְהֵן בֵּין הַגְּפָנִים מִתְחַמְּקוֹת.
מַה תִּתְחַמֵּקְנָה, הַבָּנוֹת? מַה נָּאווּ פַּעֲמֵיכֶן בַּנְּעָלִים!
עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם הָבָה נֵצֵא בִּמְחוֹלוֹת־מַחֲנָיִם!...
כִּנּוֹר וְחָלִיל... מָה עַלִּיז הַצְּחוֹק! מַה־נִּלְהָבָה הַשִּׁירָה!
גַּם הַשָּׁמַיִם מְנַגְּנִים... וַיֵּעוֹר נַפְתָּלִי וַיִּפְקַח
עֵינָיו וְהִנֵּה מִמַּעַל לְרֹאשׁוֹ מְצַפְצְפָה צִפּוֹר.
עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, וְאַף כִּי כְבָר פָּנוּ תַּעֲצוּמוֹת־הַלָּהַט,
אַךְ בֵּין דָּלִיּוֹת לֹא תַלְבִּין סוּת צְחוֹרָה, לֹא תִצְחַק בִּמְשׁוּבָה
עֵין בַּת־יְהוּדָה פּוֹרַחַת... וְאוּלָם מֵאַיִן הַקּוֹלוֹת? —
שִׁפְשֵׁף נַפְתָּלִי אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַמְלַקְּטִים לְמָטָה,

פְּזוּרִים בְּרַחֲבֵי־הַכֶּרֶם, הָאֶחָד שַׁח תַּחַת גֶּפֶן,
עוֹלֶה הַשֵּׁנִי עַל שָׁקֵד, וּמִי אֶת הָאִילָן יְנָעֵר,
וְזֶה זוֹרֵק אֶת מַקְלוֹ לְמַעְלָה, כִּי עַל הַצַּמֶּרֶת
עוֹלֵלוֹת רָאֲתָה עֵינוֹ. וַיִּנְעַל נַפְתָּלִי סַנְדָּלָיו,
לָקַח אַלָּתוֹ וַיִּגְלֹשׁ חִישׁ־קַל מִן הַגִּבְעָה לְמָטָּה,
שָׂמֵחַ מְאֹד לְהִסְתַּפֵּחַ לַחֲבוּרָה הַזֹּאת הָעַלִּיזָה.
אַךְ טֶרֶם יִגַּשׁ אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה מִתַּחַת לַשָּׁקֵד
אֵלָיו קוֹל־שִׂיחָה הִגִּיעַ, זוֹלֶפֶת בְּרֶגֶשׁ וָנַחַת,
הִבִּיט וַיַּרְא שְׁנֵי נְעָרִים, הַיּוֹשְׁבִים מִתַּחַת לָאִילָן,
עוֹסְקִים בְּקִלּוּף־הַשְּׁקֵדִים לְהַפְחִית תְּפוּחָם, לְמַעַן
הַרְחִיב בְּתוֹךְ סַלֵּיהֶם הַמָּקוֹם לְיֶתֶר־הַלֶּקֶט,
וּמִדֵּי עָבְדָם יְסַפְּרוּ, כְּלוֹמַר הָאֶחָד יְסַפֵּר
וּבְאָזְנַיִם קַשּׁוּבוֹת לוֹ יַאֲזִין חֲבֵרוֹ. וְהֵמָּה
יוֹסֵי בֶּן חָכָם משֶׁה וְיַעֲקֹב בֶּן דָּוִד הָרוֹעֶה.
אֶלָּא הַפַּעַם הַיִּתְרוֹן לְיוֹסֵי, וְאַף כִּי בְּשָׁנִים
קָטֹן הִנֵּהוּ מִיַּעֲקֹב וְגַם בַּעֲבוֹדָה הוּא טִירוֹן,
אוּלָם הוּא גָּדוֹל בְּחָכְמָה, וְלֹא רַק בִּפְשָׁט — גַּם בְּרֶמֶז!
אַף אֵין כָּמוֹהוּ יוֹדֵעַ לְסַפֵּר סִפּוּרִים נִפְלָאִים.
חִמְרִיּוֹת[1] צְהֻבּוֹת־אֲדַמּוֹת מְנַתְּרוֹת עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה,
מִדֵּי תַּרְחֵבְנָה כִּמְנִיפָה אֶת זְנָבָן הַלָּבָן, הַמְנֻקָּד
כְּתָמִים שְׁחַרְחֹרִים, וּפִתְאוֹם תִּפְרֹשְׂנָה כַּנְפֵיהֶן מִמַּעַל
רָאשֵׁי־הַנְּעָרִים וּבָאוּ לְבֵין הָעֲנָפִים, בְּשֵׂאתָן
קְלִפָּה שֶׁל שָׁקֵד בַּמַּקּוֹר, זֶה לֶקֶט שֶׁל לֶקֶט... הַשֶּׁמֶשׁ
קְרוֹבָה לַמַּעֲרָב. הַקַּרְקַע מִתַּחַת לַשָּׁקֵד הָאֲדִימָה.
רוּחַ חֲרִישִׁית מְעַלְעֲלָה אֶת הֶעָפָאִים. לִרְגָעִים
הֶמְיַת־גַּעְגּוּעִים שֶׁל „בִּלְבִּילִי‟, זֶה זְמִירָהּ שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל,

---

[1]) Rufous Warbler, Heckensänger.

דּוֹמֶה לְקִלּוּחַ שֶׁל מַעְיָן, תִּשְׁמַע מִמַּחֲבוֹא־הָעֲלִים,
נִדְמֶה, כִּי מַקְשִׁיב מִסִּתְרוֹ גַּם הוּא לְסִפּוּרוֹ שֶׁל יוֹסֵי,
וּכְמוֹ הַסְכָּמָה יַבִּיעַ בְּצִפְצוּף הַנִּפְסָק וְנִשְׁנֶה.
נִמְשַׁךְ נַפְתָּלִי גַּם הוּא אַחֲרֵי צִלְצוּל הַקּוֹל סְפוּג־הָרֶגֶשׁ,
נֶעְכַּב וְשָׁמַע: „אֲבָל מָרִי יַחְיֶה, זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה,
וְהוּא רֹאשׁ בֵּית־אֲבוֹתָיו, נֵצֶר מִשֹּׁרֶשׁ הַלְוִיִּים
גּוֹלֵי־יְרוּשָׁלַיִם, הֶגְלָם נְבוּכַדְנֶאצַּר,
מָצָא בִּסְפָרִים קַדְמוֹנִים, כִּי קָרוֹב לָבוֹא קֵץ־הַפְּלָאוֹת.
כָּתוּב בְּשִׁיר הַשִּׁירִים: „אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר",
„תָּמָר" הֲרֵי הַמָּשִׁיחַ – צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח! –
„אֶעֱלֶה" פֵּרוּשׁוֹ: מִגָּלוּת יַעֲלֶה יִשְׂרָאֵל לְאַרְצוֹ,
אַךְ בְּגִימַטְרִיָּא „בְתָמָר" שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם.
כְּלוֹמַר בִּשְׁנַת תָּי"ו רֵי"שׁ מֵ"ם בֵּי"ת לָאֶלֶף הַשִּׁשִּׁי
מֶלֶךְ־צִדְקֵנוּ יוֹפִיעַ. וְהָיָה אוֹמֵר לְאֶחָיו –
שִׁחֲדוּ אֶת שׁוֹמְרֵי בּוֹר־כִּלְאוֹ וּבָאוּ לְבַקְּרוֹ בַּלַּיְלָה –:
„אַחַי, אַל יִפֹּל לְבַבְכֶם וְגַם אַחֲרֵי מוֹתִי, מוֹת־קְדוֹשִׁים,
חִזְקוּ וְאִמְצוּ וְקַוּוּ, כִּי יָבוֹא הַגּוֹאֵל בְּקָרוֹב.
יִקְחוּ הָרְשָׁעִים אֶת בֵּיתִי וּרְכוּשִׁי וְגוּפִי הָעָכוּר,
אַךְ עַל נִשְׁמָתִי אֵין שְׁלִיטָה לָהֶם, וְאֶל קוֹנָהּ הִיא תָשׁוּב
זַכָּה וּטְהוֹרָה וּרְאוּיָה לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי־הַמָּשִׁיחַ..."
גִּלָּה לָהֶם אֶת הָרֶמֶז וְקָרַן עוֹר־פָּנָיו מִשִּׂמְחָה,
עַד כִּי כָּל פִּנּוֹת־הַבּוֹר הַחֲשֵׁכוֹת הִזְהִירוּ מִנָּגְהוֹ...
הָיָה יוֹם־יוֹם אֵלָיו בָּא הַקָּדִי וּמְפַתּוֹ לְהָמִיר
דָּתוֹ בְּדָת בְּנֵי־יִשְׁמָעֵאל וְחָיְתָה נַפְשׁוֹ בִּגְלָלָהּ.
אַף כִּי הֵן הוּא אֲשֶׁר שָׂם עָלָיו עֲלִילוֹת בְּרֶשַׁע,
חָמַד לָרֶשֶׁת נַחֲלָתוֹ וְגַם לְהַעֲבִירוֹ עַל דָּתוֹ!
גַּם הָאִימָם בְּעַצְמוֹ, וְהוּא מֶלֶךְ בְּנֵי־תֵימָן,

בָּא אֶל הַתָּפוּס, אֶל כִּלְאוֹ, וְאָמַר לוֹ: שְׁמַע, מָרִי יִחְיָה,
רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בִּלְבָבִי לְהֵיטִיב לְךָ בְּאַחֲרִיתְךָ,
הֵן לֹא בְמוֹתְךָ אֶחְפָּצָה וְלָמָּה לֹא תִבְחַר בַּחַיִּים?
רַק בְּמַעֲמָדִי וּבְמַעֲמַד־הַקָּדִי תִּשְׁתַּחֲוֶה וְתֹאמַר:
,אֵין אֱלֹהִים מִלְּבַד אֱלֹהִים וּמֻחַמַּד נְבִיאוֹ!'
אוּלָם לְחִנָּם הִשְׁחִיתוּ דִבְרֵיהֶם, וַיְהִי כִּי הֵצִיקוּ
לוֹ עַד מְאֹד בִּזְדוֹן־לִבָּם, בְּחָרְפָם אֶת מַעַרְכוֹת־יִשְׂרָאֵל,
חָרָה מְאֹד לוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בְּמַאֲמַר־הַכָּתוּב:
,שִׁמְעוּ עֲצַת־יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל יוֹשְׁבֵי־תֵימָן,
אִם לֹא יִסְחָבוּם צְעִירֵי־הַצֹּאן, אִם לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם
נְוֵהֶם'. וַתִּבְעַר כָּאֵשׁ חֲמַת הָאִימַם וְהַקָּדִי,
נִתַּן הַצָּו לְהוֹצִיאוֹ לַהוֹרֵג קֳבָל עָם וְעֵדָה,
אַף גַּם הִכְרִיחוּ אֶת אָחִיו לַעֲמוֹד מִסָּבִיב לַתְּלִיָּה,
אַךְ מָרִי יִחְיָה הַקָּדוֹשׁ לֹא חַת וְלֹא פָחַד בְּמוֹתוֹ,
קַל מִנִּי נֶשֶׁר וְגִבֹּר מֵאַרְיֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹן־קוֹנוֹ,
וּבַעֲלוֹתוֹ עַל עֵץ־הַתְּלִיָּה קָרָא לְאָחִיו:
,אָמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְתָמָר, אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו' —
הִטְעִים כָּל מִלָּה וּמִלָּה וְזִמְּרָן בְּנִגּוּן הַקָּדוֹשׁ,
דְּמָעוֹת תִּזַּלְנָה עַל לֶחְיוֹ וּפָנָיו מַבְהִיקוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ...
שָׁמְרוּ הַדָּבָר הַיְּהוּדִים הָאוֹבְדִים בְּאֶרֶץ־תֵּימָן,
צִפּוּ בְכִלְיוֹן־עֵינַיִם לָבוֹא שְׁנַת־תַּרְמ״ב וּבֶהָמוֹן
עָלוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, בְּשִׂימָם בְּכַפָּם אֶת נַפְשָׁם.
גַּם מִמּוֹסְקְבִיָּה בָּאוּ אָז רַבִּים לָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה,
אָמְנָם, לֹא יָדְעוּ הָרֶמֶז שֶׁל ,אֶעֱלֶה בְתָמָר', וְאוּלָם
רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כִּי מִכָּל קַצְוֵי־הַגּוֹלָה
נִדְּחֵי־יִשְׂרָאֵל וּפְזוּרָיו בְּאוֹתָהּ הַשָּׁנָה, שְׁנַת־רָצוֹן,
יַעֲלוּ לְחוֹנֵן אַדְמָתוֹ לִפְנֵי בוֹא הַגּוֹאֵל... מַה־עָשָׂה? —

שָׁלַח עֲלֵיהֶם יִסּוּרִים וְשָׁת אֵיבָה גְדוֹלָה בֵּינֵיהֶם
וּבֵין הַגּוֹיִם, בְּנֵי־מוֹסְקוֹב, וּנְתָנָם לְבִזָּה וּלְהֶרֶג.
זָכְרוּ אָז, כִּי בְנֵי־בְרִית הֵם, וַיִּזְעֲקוּ אֶל יְהוָֹה,
נִכְסְפָה נַפְשָׁם לְצִיּוֹן וּבְאוֹתוֹ הַזְּמָן, שְׁנַת „בְּתָמָר",
רַבִּים מֵהֶם בָּאוּ הֵנָּה, וְהֵם גַּם מְיַסְּדֵי־חֲצֵרוֹת.
כֵּן סִפֵּר אָבִי לְחָכָם רַב מֵאִיר וָאֶשְׁמַע בְּאָזְנַי..."
הִפְסִיק הַמְסַפֵּר וְנָדַם. לוֹ שָׁקֵד קְשֵׁה־קְלִפָּה נִזְדַּמֵּן,
לְקָלְפוֹ בְיָדוֹ לֹא יָכֹל וְשָׂמוֹ בֵין שִׁנָּיו לְפַצְחוֹ.
פָּתַח בֵּינְתַיִם הָרוֹעֶה יַעֲקֹב בֶּן־דָּוִד וְאָמַר:
אִם כֵּן, מַדּוּעַ לֹא בָא הַמָּשִׁיחַ עֲדַיִן? הֵן עָבְרוּ
שָׁנִים מֵאָז לֹא־מְעַטּוֹת, סְבוּרַנִי, כְּעֶשְׂרִים אוֹ שְׁלֹשִׁים.
אוּלַי גַּם יוֹתֵר? — וְנֶאֱנַח יוֹסֵי וְהֵשִׁיב: סָח אַבָּא,
כִּי אָמְנָם הָיְתָה שְׁנַת־רָצוֹן הַשָּׁנָה הַהִיא, שְׁנַת־גְּאֻלָּה,
אוּלָם לֹא הָיָה הַדּוֹר רָאוּי לְכָךְ... וְלֹא נָחָה
דַּעְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בֶּן־דָּוִד מִתְּשׁוּבַת־חֲבֵרוֹ הַסְּתוּמָה,
הֶעֱמִיק וְשָׁאַל: „וְאוּלַי לֹא דָק מָרִי יְחִיָּה הַקָּדוֹשׁ,
אָמְנָם, נְכוֹנָה מְאֹד הַגִּימַטְרִיָּה, אַךְ הַכַּוָּנָה
לֹא אֶל הָאֶלֶף הַשִּׁשִּׁי, כִּי אִם אֶל הַשְּׁבִיעִי?" — וְשָׁתַק
יוֹסֵי וְקִמֵּט אֶת מִצְחוֹ וְשָׁקַע מְאֹד בְּהַרְהוּרִים,
סִמָּן, שֶׁהִקְשָׁה לִשְׁאוֹל יַעֲקֹב בֶּן־דָּוִד הָרוֹעֶה.
אַךְ כַּעֲבוֹר שָׁעָה קַלָּה הִתְעַשֵּׁת: „וְכִי סָלְקָא דַעְתָּךְ,
כִּי אֶלֶף שָׁנִים עוֹד נִכְרַח לְחַכּוֹת לְבוֹא הַמָּשִׁיחַ?
הֵן שִׁעְבּוּד־גָּלֻיּוֹת קָשֶׁה וְכָשַׁל כְּבָר כֹּחַ־הַסַּבָּל!"
שָׂמַח מְאֹד בְּנִמּוּקוֹ וְאוֹרוּ גַּם פָּנָיו בְּדַבְּרוֹ,
אַף גַּם לְיַעֲקֹב בֶּן דָּוִד נִרְאוּ הַדְּבָרִים הַכֵּנִים,
נִזְכַּר אֵיךְ פַּעַם בִּתְעוּתוֹ עִם כְּבָשָׂיו עַל־יַד שַׁדְמוֹת־יַבְנֶה
עָלָיו בְּנֵי־בֶדְוִים הִתְנַפְּלוּ וְקָרְאוּ לוֹ „יֶלֶד־הַמָּוֶת".

כֵּן, שִׁעְבּוּד־גָּלֻיּוֹת קָשֶׁה וְכָשַׁל כְּבָר כֹּחַ־הַסֵּבֶל...
שָׁבוּ הַנְּעָרִים לִקְלוֹף אֶת הַשְּׁקֵדִים בְּיֶתֶר־הַתְמָדָה,
כִּי כְבָר הִתְלַקַּח הַמַּעֲרָב וַיִּבְעַר מִבַּעַד לָאִילָנוֹת.
הָלַךְ נַפְתָּלִי לוֹ הָלְאָה וְנִתְקְלוּ עֵינָיו בִּתְאֵנָה,
אִילָן שְׁבַע־יָמִים וְעָבֹת וּפֵרוֹת מוֹרִיקִים־מַכְחִילִים
מִבֵּין הֶעָלִים לְמָעְלָה. וַיַּעַל נַפְתָּלִי בָּאִילָן,
עָלֹה וְטַפֵּס בַּגֶּזַע, וְאָחֹז בַּבַּדִּים הֶעָבִים,
עַד כִּי הִסְתַּתֵּר בַּסְּבַךְ וְלֹא רָאָה הַקַּרְקַע מִתַּחְתָּיו.
פִּתְאֹם מִמַּחֲבוֹא־הֶעָלִים עֵינַיִם נִבְהָלוֹת הִבְרִיקוּ,
עֵינֵי נְחֶמְיָה זְעִירָא, שֶׁקָּנָה לוֹ שְׁבִיתָה עַל עָנָף,
יוֹשֵׁב עָלֵיהוּ בִּרְוָחָה וְרַגְלָיו עַל שְׁנֵי נִשְׁעָנוֹת,
שְׂמֹאלוֹ אוֹחֶזֶת בַּיַּלְקוּט וִימִינוֹ קוֹטֶפֶת הַפֵּרוֹת,
כֻּלּוֹ שָׁקוּעַ בִּמְלַאכְתּוֹ, וְהִרְגִּישׁ רַק אָז בְּנַפְתָּלִי,
עֵת זֶה הֵנִיעַ בְּלִי מַשִּׂים הַנּוֹף, עָלָיו יָשַׁב נְחֶמְיָה.
נִפְתַּע נַפְתָּלִי גַּם הוּא לְרֶגַע; וְאוּלָם בִּרְאוֹתוֹ
פַּרְצוּף הַיֶּלֶד הַנִּפְחָד עִם פְּאוֹת־הַשְּׁחוֹר הַמְסֻלְסָלוֹת
שָׂחַק לִקְרָאתוֹ וְאָמַר לוֹ: „שָׁלוֹם עָלֶיךָ, בֶּן־חָיִל!
אַל נָא תֵּחָתָה: לֹא שׁוֹמֵר אֲנִי, לֹא מַשְׁגִּיחַ, לֹא לִסְטִים,
עוֹבֵר־אֹרַח אָנֹכִי וְנַפְשִׁי אִוְּתָה בִכּוּרָה".
נִרְגַּע נְחֶמְיָה, וְאַף כִּי הִתְפַּלֵּא מְאֹד, שֶׁאִישׁ גָּדוֹל
אֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ וּמְטַפֵּס בָּאִילָן כְּאַחַד הַנְּעָרִים,
אוּלָם הֵן זֶה אַשְׁכְּנַזִּי וְעַל אַשְׁכְּנַזִּי אֵין מַקְשִׁין.
הוֹסִיף לִקְטֹף וְנַפְתָּלִי עָלָה לְמַעְלָה־לְמָעְלָה,
עַד כִּי כִמְעַט לַצַּמֶּרֶת הִגִּיעַ וַיֵּשֶׁב עַל עָנָף,
יִלְעַס הַפֵּרוֹת הַמְּתוּקִים וְחֶרֶשׁ יְשׁוֹרֵר לְנַפְשׁוֹ:
„אָמַרְתִּי: אֶעֱלֶה בְתָמָר, אֹחֲזָה בְּסַנְסִנָּיו"...

א.

קַבָּלַת שַׁבָּת.

עוֹד אֵשׁ הַשְּׁקִיעָה עַל הָרִים מַבְרִיקָה,
אוֹר רָז עוֹד לוֹהֵט עַל צְפַת הָעַתִּיקָה,

אֲבָל בָּעֵמֶק כְּבָר נָטוּ הַצְּלָלִים:
בַּשָּׂדֶה מִתְפַּלְּלָה עֲדַת מְקֻבָּלִים.

לִכְבוֹד הַשַּׁבָּת עָטְפוּ לְבָנִים.
בֵּין סַלְעֵי הֶהָרִים הוֹמִים מַעְיָנִים.

עִם הֶמְיַת הָרֹךְ לְמַעְיָנִים טְמִירִים
מִשְׁתַּפֵּךְ הַנִּגּוּן שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים.

חִוְּרִים הַפָּנִים וְאֵשׁ בָּעֵינָיִם:
„שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, בְּנוֹת יְרוּשָׁלָיִם..."

רוֹעֲפוֹת, לוֹחֲשׁוֹת תִּקְווֹת סְתָרִים:
„קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא, מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים..."

מַקְשִׁיבִים הֶהָרִים הָעוֹטִים שָׁנִי:
„מַה תַּגִּידוּ לוֹ? — שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי!..."

וּבְלַהַט מִתְלַקְּחִים גַּעְגּוּעֵי שַׁלְהָבָה:
„דּוֹדִי צַח וְאָדֹם, דָּגוּל מֵרְבָבָה..."

זוֹלְפִים רְמָזִים לְאַחֲרִית הַיָּמִים:
„נָלִינָה בַּכְּפָרִים, נַשְׁכִּימָה לַכְּרָמִים..."

עוֹרְגָה הַנֶּפֶשׁ, נִכְסֶפֶת בִּיקוֹדָהּ:
„מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר? מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ?"

זִיו רָז עַל הַגִּבְעָה עִם הָעִיר עַל רֹאשָׁהּ,
נֵרוֹת שַׁבָּת מְצִיצִים מִצְּפַת הַקְּדוֹשָׁה;

וּבְרֶטֶט מְרַנְּנִים זְקֵנִים וּצְעִירִים
פְּסוּקֵי הָרָזִים שֶׁל שִׁיר הַשִּׁירִים.

אַךְ הִנֵּה תַּמּוּ פְּסוּקֵי הָרָזִים.
בְּקַוִּים אַחֲרוֹנִים הֶהָרִים מוּפָזִים.

עָמְדָה מִזַּמֵּר עֲדַת הַמְקֻבָּלִים.
פְּנֵיהֶם בִּנְגֹהוֹת, רַגְלֵיהֶם בִּצְלָלִים.

עָמְדוּ מִזַּמֵּר וְחֶרֶשׁ מְחַכִּים.
פַּלְגֵי הֶהָרִים מְפַכִּים, מְפַכִּים...

שַׁבָּת הַמַּלְכָּה עוֹד מְעַט תָּבוֹא,
מַתְקִין כָּל אֶחָד לִקְרָאתָהּ לְבָבוֹ...

פִּתְאֹם קוֹל נִשְׁמַע בִּדְמִי הָעַרְבַּיִם:
„אוּלַי נְקַבֵּל בִּירוּשָׁלַיִם

פְּנֵי שַׁבְּתָא מַלְכְּתָא וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא,
וִיגַל לָנוּ סִתְרוֹ הַנֶּאֱמָר בִּלְחִישָׁה?

קִרְבוּ, שׁוּשְׁבִינִים, וְנַעֲשֶׂה תִּקּוּנִים,
בֹּאוּ, אֵתָיוּ, גּוֹי שׁוֹמֵר אֱמוּנִים,

הָבָה וְנֵלְכָה לְקִרְיַת הַקְּדוּמִים,
עַד עוֹד לֹא כָּבָה זְהַב הַדִּמְדּוּמִים...״

תָּמְהוּ לִשְׁמוֹעַ דִּבְרֵי הַפְּלָאוֹת:
הֵן עַד עִיר דָּוִד שְׁלשִׁים פַּרְסָאוֹת!

אוּלָם כְּרֶגַע אוֹרוּ עֵינֵיהֶם:
הֵן הָאֲרִי זֶה הַמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם!

צָעִיר עוֹדֶנּוּ. חִוֵּר, גָּבוֹהַּ;
חוֹפֵף עַל פָּנָיו נֹגַהּ אֱלוֹהַּ;

עֵינָיו מַזְהִירוֹת בְּזֹהַר שֶׁל מַעְלָה;
זְקָנוֹ הָאָרֹךְ שָׁחוֹר כַּלָּיְלָה,

יוֹרֵד וּמַאֲפִיל עַל מַדָּיו הַלְּבָנִים.
זָקֵן בַּקְּדֻשָּׁה, צָעִיר בַּשָּׁנִים!

אֵלָיו מַקְשִׁיבִים שָׂבִים וִישִׁישִׁים,
הוּא כִּי יְדַבֵּר, הֵמָּה מַחֲרִישִׁים.

גְּלוּיָה, יְדוּעָה לוֹ שִׂיחַת אִילָנִים;
יִשְׁמַע, מִקִּיר כִּי תִצְעַקְנָה אֲבָנִים;

סוֹדוֹת מְגַלִּים לוֹ דְּשָׁאִים וּפְרָחִים;
מִנּוּ לֹא נִסְתְּרוּ רִמְזֵי מַלְאָכִים,

טִפְטוּף מַבּוּעַ וְשַׁלְהוּב פְּחָמִים,
אוֹתוֹת יָבוֹאוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.

רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת הוּא רוֹאֶה בָּעַיִן;
קְפִיצַת הַדֶּרֶךְ לוֹ אֶפֶס וָאַיִן.

עָלְצוּ בִּרְעָדָה יְשִׁישִׁים נֶהֱדָּרִים:
כְּבָר כָּמְהָה נַפְשָׁם לְחֶמְדַּת הֶעָרִים.

עָרְגוּ הִתְפַּלֵּשׁ בְּרִגְבֵי עֲפָרָהּ,
נַשֵּׁק אַדְמָתָהּ הַקְּדוֹשָׁה, הַיְקָרָה.

אוּלָם הַדֶּרֶךְ רְחוֹקָה וְקָשָׁה,
אוֹרֵב בֵּין סְלָעִים יִשְׁמָעֵאל הָרָשָׁע.

אַף גַּם אֵין כֹּחַ בִּתְשׁוּשֵׁי הַגּוּפִים:
חָלְשׁוּ מִטַּבִּילוּת, מִצּוֹם וְסִגּוּפִים.

עַתָּה כִּי בָּא הָאֲרִי וַחֲמָלָם,
שֻׁפַּר וַיִּנְעַם עֲלֵיהֶם גּוֹרָלָם:

יִהְיוּ כְּרֶגַע בְּעִיר חֲמוּדוֹתָם,
יִזְכּוּ לְחוֹנְנָהּ לִפְנֵי יוֹם מוֹתָם.

אַף גַּם הַצְּעִירִים לַפֶּלֶא שָׂמָחוּ,
הַרְבֵּה לוֹ חִכּוּ וְעַתָּה לוֹ זָכוּ!

קְפִיצַת הַדֶּרֶךְ!... וּגְדוֹלוֹת מֵאֵלֶּה
אוּלַי עוֹד יֵרָאֵם... הֵן יָדוֹ לֹא תֵלֶא...

הוֹלְכִים וְגוֹסְסִים זָהֳרֵי הַשְּׁקִיעָה.
שׁוּב נִשְׁמַע קוֹל הָאֲרִי בַּדּוּמִיָּה:

„אִמְרוּ, הֲכֻלְּכֶם נְכוֹנִים לָלֶכֶת?
שׁוּרוּ: כְּבָר קֶרֶן אַחֲרוֹנָה דּוֹעֶכֶת!"

שָׁאַג הָאַרְיֵה וַיַּעֲנוּ הַגּוּרִים:
„נֵלְכָה כֻּלָּנוּ בִּזְקֵנִים וּנְעָרִים!"

אוּלָם הוֹסִיפוּ כְּרֶגַע אֲחָדִים:
„נַגִּיד מִקֹּדֶם לַנָּשִׁים, לַיְלָדִים,

פֶּן לָנוּ יִדְאֲגוּ, אִם נְאַחֵרָה...
נָרוּץ וְנַגִּיד וְנָשׁוּב בִּמְהֵרָה...“

מִי זֶה לְפִתְאוֹם בִּכְאֵב מִתְאַנֵּחַ?
מִי זֶה לְפִתְאוֹם בִּבְכִי מִתְיַפֵּחַ?

זֶה הָאֲרִי בִּכְאֵב מִתְאַנֵּחַ,
זֶה הָאֲרִי בִּבְכִי מִתְיַפֵּחַ:

„תֶּאְשַׁם יְהוּדָה... שֶׁחֶתְךָ יִשְׂרָאֵל...
אוֹי, כִּי קִפַּחְנוּ הַזְּכוּת לְהִגָּאֵל...

אִלּוּ הֱיִיתֶם מְמַהֲרִים וְחָשִׁים,
אִלּוּ לֹא זְכַרְתֶּם יְלָדִים וְנָשִׁים,

הָיוּ מִיָּד כָּל יִשְׂרָאֵל נִגְאָלִים...“
נוּגִים יֵאָנְקוּ בִדְמִי הַמְקֻבָּלִים...

שַׁבָּת יְקַבְּלוּ נְבוֹכִים, חֲרֵדִים...
שָׁקְעָה הַחַמָּה; הֶהָרִים בָּאֲדִים.

זֶמֶר יְזַמְּרוּ: „פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה...“
אוּלָם זִמְרָתָם הַיּוֹם כְּמִתְאַבְּלָה...

צוֹפָה מֵהָרָה צְפַת הָעַתִּיקָה,
כֻּלָּהּ בְּנֵרוֹת הַשַּׁבָּת מַבְרִיקָה,

צוֹפָה לַשָּׂדֶה וְדוּמָם מִתְפַּלְאָה:
לָמָּה בְּעֶצֶב יְקַבְּלוּ פְּנֵי כַּלָּה?

רחובות, תרפ״ב.

ב.

צִפֳּרִים.

הָאֲוִיר זַךְ, הַתְּכֵלֶת גְּדוּשָׁה,
טוֹבְלָה בִּנְגֹהוֹת צְפַת עִיר הַקֳּדָשָׁה.

מִתְיַבְּשׁוֹת בַּחַמָּה סִמְטוֹת הָרֶפֶשׁ,
רוּחַ הֶהָרִים מְשׁוֹבֵב נָפֶשׁ.

מַבְהִיקִים הַבָּתִּים הַיְשָׁנִים, הַתְּלוּלִים,
נִדְמוּ כִּמְטַפְּסִים לַשְּׁחָקִים הַכְּחֻלִּים.

הַרְחֵק מִסָּבִיב מַכְחִילִים הֶהָרִים,
מְדַלְּגִים יִשְׁמְעֵאלִים בַּשְּׁבִילִים הַצָּרִים,

נוֹשְׂאִים הָעִירָה צְרוֹרוֹת שׁוֹנִים:
פֵּרוֹת וִירָקוֹת, בֵּיצִים וְיוֹנִים.

יוֹצְאוֹת הַשּׁוּקָה נָשִׁים וְרִיבוֹת,
הוֹלְכִים נְעָרִים אֶל בָּתֵּי הַיְשִׁיבוֹת.

נוֹעֲרִים חֲמוֹרִים, צוֹרְחוֹת תַּרְנְגוֹלוֹת,
צוֹעֵק עַרְבִי יָשִׁישׁ בְּקוֹלֵי־קוֹלוֹת:

„שֶׁמֶן מִגּוּשׁ־חָלָב! שֶׁמֶן מִגּוּשׁ־חָלָב!"
וְדוֹפֵק אֶת חֲמוֹרוֹ בְּחֻדֵּי נְעָלָיו.

כַּפְּרִית רְעוּלָה מְצַלְצְלָה בִּנְזָמִים.
נֶשֶׁר חָג חוּגִים בַּשְּׁחָקִים הָרָמִים.

חֶבֶר אַבְרְכִים לִבְנֵי־הַפָּנִים
הוֹלְכִים לִטְבֹּל בְּמֵימֵי מַעְיָנִים.

מְנִידִים בִּידֵיהֶם, בְּעֵינֵיהֶם נִצִּים,
חוֹלְמִים בְּהָקִיץ וּמְחַשְּׁבִים קִצִּים.

פּוֹסְעִים שְׁנֵי זְקֵנִים וּמְסַפְּרִים בַּחֲשָׁאי
נִסִּים וְנִפְלָאוֹת מִשִּׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי.

בַּשּׁוּק בַּתָּוֶךְ סַנְדְּלָרִים, נַפָּחִים
עוֹשִׂים בַּמְּלָאכָה וּבְרֹגֶז סָחִים

עַל פְּלוֹנִי הַגַּבַּאי מִכּוֹלֵל פְּלוֹנִי:
„לַ,לוֹמְדִים' יִתֵּן, אַךְ לֹא לֶהָמוֹנִי,

וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַפַּרְנָסָה לְקוּיָה,
קְרוֹבָה הַגְּאֻלָּה, אַךְ אֵין עוֹד יְשׁוּעָה"...

שְׁפָךְ!... הוּצַק הוּצָה מֵחַלּוֹן סִיר שׁוֹפְכִין,
כְּלָבִים שֶׁרָבְצוּ מְקַפְּצִים וְנוֹבְחִים.

דֹּם מֵהַחַלּוֹן שׂוֹחֶקֶת הַנַּעֲרָה,
תַּבִּיט לֶהָרִים וְתֵיטִיב אֶת שַׂעֲרָהּ.

פִּתְאוֹם בַּתְּכֵלֶת מַלְבִּינוֹת עֲנָנוֹת...
לֹא! אֵלֶּה טָסוֹת צִפֳּרִים לְבָנוֹת.

טָסוֹת כְּחִצִּים, וְלֹא נִשְׁמַע קוֹלָן,
מֵהַר הַכַּרְמֶל וּמֵהָרֵי גּוֹלָן,

מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, מִצָּפוֹן, מִדָּרוֹם,
עֲנָנוֹת לְבָנוֹת בִּתְכֵלֶת מָרוֹם.

טָסוֹת, נִפְגָּשׁוֹת, אוֹרְחָה נֶעֱלָסֶת,
דַּרְכָּן תֵּישַׁרְנָה לַחֲצַר בֵּית הַכְּנֶסֶת.

צוֹבְאוֹת עַל כַּרְכֹּב חַלּוֹנוֹת וּפְתָחִים,
קוֹלוֹת הַתּוֹרָה מִשָּׁמָּה נִשְׁפָּכִים.

שָׁם אוֹר תַּעֲלוּמוֹת בְּהָדָר זוֹרֵחַ,
שָׁם הָאֲרִי סוֹדוֹת עַד מְפַעְנֵחַ...

עָמְדוּ מִלֶּכֶת הַזְּקֵנִים הַיְשָׁנִים,
לַחֲצַר בֵּית־הַתְּפִלָּה יַפְנוּ עֵינָיִם.

עָמְדוּ הַמְקֻבָּלִים הַהוֹלְכִים לִטְבִילָה,
כִּקְפוּאִים יַבִּיטוּ לַחֲצַר בֵּית־הַתְּפִלָּה.

חָדְלוּ מִקַּנְתֵּר נַפָּחִים, סַנְדְּלָרִים,
עוֹמְדִים וְצוֹפִים אֶל קְהַל הַצִּפֳּרִים.

אַף גַּם בַּחַלּוֹן הַנַּעֲרָה הַיָּפָה,
הַיָּד עַל הַצַּמָּה, כְּעָמְדָה כֵּן קָפְאָה.

עוֹמְדִים וְצוֹפִים מִכָּל הָעֲבָרִים,
יוֹדְעִים הֵם כֻּלָּם, מִי הֵן הַצִּפֳּרִים.

לִישִׁיבַת הָאֲרִי יוֹם יוֹם בַּצָּהֳרַיִם
הֵן דָּאוֹת, הֵן בָּאוֹת לִבְנוֹת־כְּנָפַיִם.

בָּאוֹת וְצוֹבְאוֹת לְיַד הַחַלּוֹנוֹת,
נִשְׁמוֹת צַדִּיקִים מִישִׁיבוֹת עֶלְיוֹנוֹת...

רחובות, הרפ״ב.

ג.

בְּשֶׁלְּמִי.

יוֹשֵׁב הָרַב עִם תַּלְמִידָיו וְלוֹמֵד.
פִּתְאוֹם בְּפַחַד מִמְּקוֹמוֹ הוּא עוֹמֵד,

מַשְׁתִּיק תַּלְמִידָיו וּמַקְשִׁיב רַב קֶשֶׁב.
פָּנָיו הַחִוְרִים הִתְקַדְּרוּ כַּנֶּשֶׁף.

עוֹצֵם אֶת עֵינָיו וּבְנֶפֶשׁ נִדְהֶמֶת
לוֹחֵשׁ הוּא: „בָּרוּךְ דַּיַּן הָאֱמֶת!"

קָמִים תַּלְמִידָיו וְשׁוֹאֲלִים יַחַד:
„מַה זֶּה, רַבֵּנוּ, פָּחַדְתָּ פָּחַד?"

אָז לְתַלְמִידָיו־חֲבֵרָיו יַבִּיעַ:
„אוֹיָה, כִּי נִשְׁמַע לִי כְּרוּז בָּרָקִיעַ:

נָכוֹן לִצְפַת יוֹם אֲפֵלָה וּשְׁמָמָה,
אַרְבֶּה יְכַלֶּה כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה,

מִחְיָה לֹא יַשְׁאִיר בָּעִיר וּבִגְבוּלָהּ,
צְפַת עִיר הַקֹּדֶשׁ תִּשָּׁאֶה אָז כֻּלָּהּ..."

סָחִים הַשּׁוֹמְעִים: „בְּשֶׁל מִי הַגְּזֵרָה?
מִי זֶה שֶׁחָטָא? מִי עָבַר עֲבֵרָה?"

עָנָה: „בִּגְלַלְכֶם תִּשָּׁאֶה הָאָרֶץ,
טוֹבְלִים אַתֶּמָּה וּבְיֶדְכֶם שֶׁרֶץ!"

תָּמַהּ הָאֶחָד: „רַבֵּנוּ, סְלִחָה!
טוֹבְלִים אֲנַחְנוּ כַּדָּת וְכַהֲלָכָה..."

אָמַר הַשֵּׁנִי: „הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ
צָם אֲנִי צוֹמוֹת לְקָרֵב הַגְּאֻלָּה..."

סִפֵּר הַשְּׁלִישִׁי: „אֶת יִצְרִי הֵמַתִּי,
הוֹנִי הִפְקַרְתִּי וָאַשְׁאִיר רַק מַטִּי,

עָלָיו נִשְׁעַנְתִּי, עֵת גָּלוּת עָרַכְתִּי;
בְּזָכְרִי הַחֻרְבָּן מִבְּכִי הִשְׁתּוֹחַחְתִּי..."

סָח גַּם הָרְבִיעִי וְגַם הַחֲמִישִׁי:
„יֹאמַר נָא רַבִּי, מַה חֶטְאִי? מַה פִּשְׁעִי?

הַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא צְדוּנִי,
תָּמִיד שָׁקַדְתִּי רַק עַל תִּקּוּנִי,

תָּמִיד עָמַדְתִּי עֵר עַל מִשְׁמַרְתִּי,
שִׂמְחָה רַק אַחַת לְנַפְשִׁי הִתַּרְתִּי:

חָלוֹם וְקַוֵּה לְבוֹא הַמָּשִׁיחַ,
אֵלָיו גַּעְגּוּעַי לֹא אוּכַל הַשְׁבִּיחַ."

„זֹאת הִיא — אָז סָח הָאֲרִי — הַחַטָּאָה!
כְּלוּם עוֹד יֵשׁ גְּדוֹלָה מִזֹּאת הַהֲנָאָה?

אַךְ אֵיךְ נֵהָנֶה מִתִּקְווֹת מָשִׁיחַ,
וּמֵאַחֵינוּ לִבֵּנוּ נַקְשִׁיחַ?

אֵיךְ לַחֲלוֹם עַל הַגְּאֻלָּה נֶהְיָה,
עֵת אֵלַי אֶנְקַת הַדַּל לֹא נֶאֱזִינָה?

מָשָׁל לְזוֹלֵל הָאוֹכֵל פַּסְיוֹנִים,
סְבִיבוֹ מִכָּפָן עֵת גּוֹעִים אֶבְיוֹנִים;

מָשָׁל לְשַׁחְצָן, כְּסוּת יַעֲטֹף יְקָרָה,
סְבִיבוֹ עֲרֻמִּים עֵת קוֹפְאִים מִקָּרָה...

אָכֵן כֻּלָּנוּ — חָטָאנוּ כַּשָּׁנִי...
עַתָּה לְכוּ אֶל עוֹבַדְיָה הֶעָנִי...

עָלְתָה צַעֲקָתוֹ... לוּ עִזְרוּ בִּמְהֵרָה,
אוֹ אָז תְּבַטְּלוּ אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה...״

חָשׁוּ לָלֶכֶת אֶל בֵּית עוֹבַדְיָהוּ,
מַהֵר — וְחָרְבָּה נוֹפֶלֶת הֵם רָאוּ,

כָּפְפוּ רֹאשָׁם וְנִכְנְסוּ פְּנִימָה:
שׁוֹכֵב עוֹבַדְיָה וּבוֹכֶה בִּנְהִימָה.

שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ לְפַשֵּׁר יְגוֹנוֹ,
סִפֵּר לָהֶם אֶת פָּרָשַׁת אֲסוֹנוֹ:

״לַחְמִי אָבִיאָה בְּזֵעַת אַפַּיִם,
כַּדַּי אֲמַלֵּא וְאֶמְכֹּר הַמָּיִם;

אַךְ הִנֵּה נָפְלוּ הַקּוֹרוֹת שֶׁל בֵּיתִי,
שִׁבְּרוּ הֶחָבִית, בָּהּ מַיִם הֵבֵאתִי,

נִפְּצוּ הַכַּדִּים וְכָל הַקַּנְקַנִּים —
עַתָּה יְלָדַי בָּרָעָב מִתְעַנִּים.

כִּי בַּמֶּה אֶקְנֶה לִּי כֵּלִים אֲחֵרִים?"
מַהֲרוּ אָז אֶל הַשּׁוּק הַחֲבֵרִים

כֶּסֶף לְכֵלִים לְהַשִּׂיג בִּשְׁבִילוֹ.
זֶה מָכַר מַקְלוֹ וְזֶה — אֶת מְעִילוֹ,

זֶה אֶת הָאַבְנֵט וְזֶה אֶת הַנְּעָלִים,
זֶה אֶת מִצְנַפְתּוֹ מְזֻנֶּבֶת שׁוּעָלִים,

(אָז בַּמִּטְפַּחַת יְכַסֶּה קָדְקֳדוֹ).
בָּאוּ אֶל מוֹכֵר הַמַּיִם, וּלְיָדוֹ

מָסְרוּ הַכֶּסֶף בְּנֶפֶשׁ עוֹלָסֶת,
בִּרְכָם — וְשָׁבוּ אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת.

שֵׁנִית הֵם יוֹשְׁבִים וְלוֹמְדִים עִם רַבָּם.
מַצְלִיף הַשֶּׁמֶשׁ עַל פְּנֵיהֶם, עַל גַּבָּם,

מֵצִיף בְּזָהֳרוֹ אֶת דַּפֵּי הַסְּפָרִים.
פִּתְאוֹם וַיִּפְשְׁטוּ צְלָלִים נִסְתָּרִים,

עָבוּ הַצְּלָלִים וַתְּהִיֶה עֲלָטָה...
מַה זֹּאת? כָּל עַיִן בְּפַחַד נִבָּטָה...

מַשָּׁק חַדְגּוֹנִי כְּמַשַּׁק הַגְּשָׁמִים...
מַה זֹּאת? הֲלֹא יְמוֹת חַמָּה הַיָּמִים!

"הִנֵּה הָאַרְבֶּה! — רַב יִצְחָק אָז קָרָא —
אַךְ הוּא לֹא יָבִיא עָלֵינוּ כָּל צָרָה!"

עוֹד הוּא מְדַבֵּר וְרוּחַ נָשְׁבָה,
רוּחַ חֲזָקָה מִמִּזְרָח מַעֲרָבָה.

נָשְׂאָה הָרוּחַ הֲמוֹן הֶהָגָבִים,
רַק עוֹד מֵרָחוֹק הֵם נִרְאוּ כָעָבִים,

עָבִים אֲפוּרִים מַזְהִירִים בַּחַמָּה,
אַף גַּם הֲמֻלַּת כַּנְפֵיהֶם נָדַמָּה.

שׁוּב שֶׁמֶשׁ קַיִץ בִּגְבוּרָה זוֹרַחַת,
שׁוּב אֵשׁ הַתּוֹרָה בְּעֹז מִתְלַקַּחַת,

שׁוּב בֵּית־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר עַל הַגִּבְעָה
רוֹעֵד מִנְּגִינָה נִלְהָבָה־מַלְהִיבָה.

אַךְ יֵשׁ, שֶׁפִּתְאוֹם לִמּוּדָם יַפְסִיקוּ,
רָצוֹן וָנַחַת אָז פְּנֵיהֶם יָפִיקוּ,

שׁוֹמְעִים לַקְּרִיאָה הַבָּאָה מִתָּחַת:
„שְׁתוּ מַיִם קָרִים וְתִשְׂבְּעוּ נָחַת!

שְׁתוּ מַיִם קָרִים, טַעְמָם — מַחֲמַדִּים!"
וְעוֹבַדְיָהוּ מְקַשְׁקֵשׁ בַּכַּדִּים:

„טַעֲמוּ טַעַם גַּן עֵדֶן, יְהוּדִים!
מֵימֵי מַעְיָנוֹת מְתוּקִים, חֲמוּדִים!"

רחובות, תרפ"ב.

ד.

קְדוּשִׁין...

א.

יָצְאוּ בַחוּרֵי יְשִׁיבָה לָשׂוּחַ
יָשְׁבוּ עַל אַבְנֵי הַשָּׂדֶה לָנוּחַ.

הָרִים עַל הָרִים מִסָּבִיב נִשָּׂאִים,
פְּלָגִים כִּנְחָשִׁים מִתְפַּתְּלִים בַּבְּקָעִים.

שְׂרִידֵי חֳרָבוֹת וּקְבָרִים עֲזוּבִים.
זֵיתִים עַתִּיקִים, תְּאֵנִים, חֲרוּבִים

פְּזוּרִים בֵּין סְלָעִים. עַל פְּנֵי הַמִּדְרוֹנִים
שָׂדוֹת מוֹרִיקִים. הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים

טוֹבְלוֹת בַּתְּכֵלֶת, מַבְהִיקוֹת בְּזִיוָהּ
כַּנְפֵי רְנָנִים. מִגִּבְעָה לְגִבְעָה

עֹפֶר אַיָּלִים מְקַפֵּץ עַל צוּרִים.
נֶהֱנִים מֵאֲוִיר הַזֹּךְ הַבַּחוּרִים,

יוֹשְׁבִים וּמְסַפְּרִים סִפּוּרֵי נִפְלָאוֹת,
קִצִּים מְחַשְּׁבִים וְגִימַטְרִיָּאוֹת,

סָחִים עַל קְדוֹשִׁים וְעַל מְקֻבָּלִים.
אָמַר הָאֶחָד: „אֶת שִׂיחַת הַדְּקָלִים

לוּ הֲבִינוֹתִי, כִּי אָז מַה שָּׂמַחְתִּי!
אוּלָם לַחִנָּם עַד עַתָּה טָרַחְתִּי.

צַמְתִּי, עָשִׂיתִי יִחוּדִים, טָבַלְתִּי
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת טְבִילוֹת וּמְאוּם לֹא הוֹעַלְתִּי".

נֶאֱנַח הַבָּחוּר וַיַּעַן הַשֵּׁנִי:
"לוּ הָאֲרִי שִׂיחַת עוֹף יְבִינֵנִי!

שִׂיחַת הָעוֹף וְגַם שִׂיחַת כָּל חַיָּה —
זֹאת תְּשׁוּקַת נַפְשִׁי וְאַדִּיר מַאֲוַיָּהּ!

מַקְשִׁיב הַשְּׁלִישִׁי, מִסְתַּכֵּל בָּאֲוִיר.
יָדוֹ לִרְגָעִים עַל מִצְחוֹ הוּא מַעֲבִיר,

נִדְמֶה כְּזוֹכֵר נִשְׁכָּחוֹת, וְיָגוֹן
נִשְׁקָף מֵעֵינָיו הַמְּלֵאוֹת עֶרְגוֹן.

אָמַר בִּדְמָמָה: "גַּם לִי אֵין מְנוּחוֹת,
נַפְשִׁי מִתְאַוָּה אֶל עוֹלַם הָרוּחוֹת...

דַּעַת חָפַצְתִּי תַּעֲלוּמוֹת הַשֵּׁדִים,
אַף כִּי כֻּלָּנוּ מֵהֶם מָה חֲרֵדִים..."

עוֹד הוּא מְדַבֵּר וּמִן הָאֲדָמָה
אֶצְבַּע לְבָנָה מִתְגַּלָּה בִּדְמָמָה,

גָּזָה וְיוֹצֵאת וְשׁוּב מִתְחַמֶּקֶת,
דַּקָּה וְיָפָה וְהִיא כִּמְצַחֶקֶת.

צָחַק הָאֶחָד: "מַה הִיא מִתְנוֹעַעַת!
אוּלַי נִקְדְּשָׁה כַּדַּת בְּטַבַּעַת?"

קָם אָז הַשְּׁלִישִׁי מֵאֶבֶן מוֹשָׁבוֹ,
הֵסִיר טַבַּעְתּוֹ – מַה דּוֹפֵק לְבָבוֹ –

שָׂם עַל הָאֶצְבַּע – וְהִנֵּה נֶעֶלְמָה,
הִיא וְטַבַּעְתּוֹ בְּתוֹךְ הָאֲדָמָה.

אֲחָזָה רְעָדָה בַּחוּרֵי הַיְשִׁיבָה,
רָצִים, נִתְקָלִים בְּסַלְעֵי הַגִּבְעָה,

אוּלָם כָּל נֶזֶק לֹא אֵרַע חָלִילָה,
בָּאוּ הָעִירָה וְטָבְלוּ לִתְפִלָּה.

ב.

צְפַת עִיר הַקֹּדֶשׁ עַל מָה מִתְעַלֶּסֶת?
בַּת רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה לְחֻפָּה נִכְנֶסֶת!

מִי לֹא יִתְבָּרֵךְ בַּכַּלָּה הַתַּמָּה,
יָפָה כַּלְּבָנָה וּבָרָה כַּחַמָּה?

מִי לֹא יִתְפָּאֵר בֶּחָתָן הַמְּשֻׁלָּם,
צָעִיר בַּלּוֹמְדִים וְגָדוֹל מִכֻּלָּם?

בָּקִי בַּפּוֹסְקִים וְחָרִיף בִּגְמָרָא,
יָדוֹ לוֹ רַב גַּם בְּחָכְמָה נִסְתָּרָה.

בָּאוּ לָתֵת לוֹ אֶת שֶׁבַע הַבְּרָכוֹת
שָׂרֵי הַתּוֹרָה וְרָאשֵׁי מִשְׁפָּחוֹת.

פֵּאוֹת תַּלְתַּלִּים וּזְקָנִים מְגֻדָּלִים,
מִצְנְפוֹת שֵׂעָר מְזֻנְּבוֹת שׁוּעָלִים,

חֲלוּקִים שֶׁל מֶשִׁי לָאָרֶץ נִגְרָרִים,
בְּגָדִים שֶׁל כָּבוֹד וּפָנִים נֶהְדָּרִים.

נוֹגְנִים הַמְנַגְּנִים לִכְבוֹד הָרַבָּנִים,
לִכְבוֹד הַמְחֻתָּנִים, לִכְבוֹד הַמְּזֻמָּנִים,

לִכְבוֹדוֹ שֶׁל חָתָן, לִכְבוֹדָהּ שֶׁל כַּלָּה,
לִכְבוֹד בְּנֵי הַיְשִׁיבוֹת, לִכְבוֹד צְפַת הַנַּעֲלָה.

נֵרוֹת שֶׁל שַׁעֲוָה נִיצוֹצוֹת מַתִּיזִים.
עָרוּךְ הַשֻּׁלְחָן לִכְבוֹד הָאֻשְׁפִּיזִים.

עָלָיו כָּל מִינֵי מַאֲכָלוֹת, מַשְׁקָאוֹת,
פֵּרוֹת, מִגְדָּנוֹת וּשְׁאָר פַּרְפְּרָאוֹת.

אוּלָם עַל כֻּלָּם קְעָרָה מַזְהֶרֶת:
בָּהּ דַּג אַבִּירִים מִיָּם הַכִּנֶּרֶת.

אַךְ עוֹד רַב יָתֵר מוֹשֵׁךְ עֵינָיִם
צְבִי בְּצַלַּחַת עִם רֹאשׁ וְקַרְנָיִם.

עָרֵב הָרֶמֶז לִלְבַב הַמְקֻבָּלִים:
„דְּמֵה, דוֹדִי, לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר אַיָּלִים...״

אַף גַּם הֶחָצֵר מְלֵאָה אֲנָשִׁים,
שָׁם אֶת הַחֻפָּה מַעֲמִידִים שַׁמָּשִׁים.

מִתְלַחֲשׁוֹת נְעָרוֹת בְּבַת־צְחוֹק שׁוֹבֵבָה,
לְצַד הַבַּחוּרִים מִסְתַּכְּלוֹת בִּגְנֵבָה.

גַּם הַבַּחוּרִים מִסְתַּכְּלִים לִצְדָדִים...
אֵלֶּה עִם אֵלֶּה מִתְנַצְּחִים יְלָדִים.

הוֹמָה הֶחָצֵר, צוֹחֶקֶת, רוֹעֶשֶׁת,
אַף גַּם הַזְּקֵנִים נִדְחָקִים לָגֶשֶׁת,

כֻּלָּם בְּבִגְדֵי הַשַּׁבָּת לְבוּשִׁים;
הֵן הָאֲרִי פֹּה יְסַדֵּר קִדּוּשִׁין!

הִנֵּה הֶחָתָן מוֹבִילִים שׁוּשְׁבִינִים,
עֵינָיו עֲצוּבוֹת וּפָנָיו מַלְבִּינִים.

הִנֵּה הַכַּלָּה מוֹבִילוֹת שׁוּשְׁבִינוֹת,
לוּטוֹת בְּצָעִיף פָּנֶיהָ עֲדִינוֹת;

גַּם הָאֲרִי לָאַפִּרְיוֹן כְּבָר צוֹעֵד
עָטוּף לְבָנִים כְּבְשַׁבָּת וּמוֹעֵד.

פִּתְאוֹם – מֵאַיִן לְפִתְאוֹם הוֹפִיעָה? –
אִשָּׁה סוֹפֶדֶת וְהִיא יְפֵהפִיָּה,

אוֹחֲזָה בְּכְלוּנְסוֹת הַחֻפָּה וּבוֹכָה:
.הַאִם גַּם אַתֶּם תְּעַוְּתוּ הַנְּכוֹחָה?

הֵן כְּבָר קִדְּשַׁנִי הַבָּחוּר הֶחָתָן,
זֹאת הַטַּבַּעַת עַל יָדִי הוּא נָתָן;

לוֹ אֲנִי כֻלִּי, אַף הוּא שֶׁלִּי בָּלִיל...
עֵדִים חֲבֵרָיו וְהָרֵי הַגָּלִיל,

אַבְנֵי הַשָּׂדֶה וְאַרְבַּע הָרוּחוֹת!"
נִגְּשָׁה לֶחָתָן, בִּזְרוֹעוֹת הַפְּתוּחוֹת

חָפְצָה לְחַבְּקוֹ. כְּשַׁיִשׁ יָדֶיהָ,
פָּז – קְוֻצּוֹתֶיהָ, כּוֹכָבִים – עֵינֶיהָ,

קוֹלָהּ כְּנֵבֶל וְכֻלָּהּ אֵשׁ אַהֲבָה,
כָּכָה לֹא יָפְתָה מֵעוֹלָם בַּת־חַוָּה!

ג.

נוֹדַע הַדָּבָר... וַתָּקָם חֲרָדָה...
מֵת לֵב הַכַּלָּה, רוֹעֶדֶת וְנָדָה.

נִדְהָם הֶחָתָן וְחִוֵּר כַּמָּוֶת,
בְּעֵינָיו גַּעְגּוּעִים, בְּעֵינָיו עַצֶּבֶת...

גַּם כָּל הַקָּהָל מְרֻטָּט מְפֻחָדִים,
זְקֵנִים נֶאֱנָחִים, וּבוֹכִים יְלָדִים.

רַק כִּמְסֻמָּרוֹת הַנְּעָרוֹת הַיָּפוֹת,
סוֹקְרוֹת לַשֵּׁדָה וְהֵן כִּמְכֻשָּׁפוֹת...

אוּלָם כְּרֶגַע וַתִּדֹּם הָעֵדָה,
סָח הָאֲרִי וְהַשֵּׁדָה חֲרֵדָה:

„גָּלוּי הַדָּבָר הַזֶּה לִי מִיָּמִים...
כְּבָר זֶה אָרַבְתְּ אֶל הַבָּחוּר הַתָּמִים.

תָּמִיד הַקְּלִפָּה נִמְשֶׁכֶת לַתֻּמָּה,
תָּמִיד לַקְּדֻשָּׁה אוֹרֶבֶת הַטֻּמְאָה...

הָיְתָה מִלְחַמְתּוֹ אֲרֻכָּה וּכְבֵדָה...
לָכֵן גַּם עֵינוֹ כֹּה נוּגָה, חֲרֵדָה...

קָשֶׁה הַקְּרָב עִם הַכַּת שֶׁל סַמָּאֵל...
אוּלָם לֹא יָנוּם שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל...

נִלְחַם הַבָּחוּר וְנִשְׁמַר בְּטָהֳרָה...
לָכֵן גַּם זָכָה לַכַּלָּה הַיְקָרָה.

נִיצוֹץ נִשְׁמָתָהּ מֵאוֹר הָאִמָּהוֹת,
הוּא יִשְׁמְרֶנּוּ מֵרוּחוֹת הָרָעוֹת...

אַךְ לְבַל תֹּאמְרִי, כִּי עָוֶל הוּא עָשָׂה,
אִשָּׁה עַל אִשָּׁה הַבָּחוּר כִּי נָשָׂא, —

הִנֵּה לָךְ גִּטֵּךְ וְשׁוּב אֵין לָךְ שְׁלִיטָה...׳
הוֹצִיא מִכִּיסוֹ וְנָתַן לָהּ גִּטָּהּ;

לָקְחָה הַשֵּׁדָה רוֹעֶדֶת, נִבְהָלָה,
הָיְתָה לְנִיצוֹץ וְכָבְתָה בַּלָּיְלָה...

שָׁנִית קוֹל שִׂמְחָה, קוֹל חָתָן וְכַלָּה;
הָצְתוּ אוֹרִים בְּאַפִּרְיוֹן שֶׁל מַעְלָה.

אֶרֶג הַחֻפָּה בָּרוּחַ מִתְבַּדֵּר;
כְּבוֹד חָאֲרִי הַקִּדּוּשִׁין מְסַדֵּר.

שְׁבִיבֵי אֵשׁ קֹדֶשׁ מִשְּׂפָתָיו נִתָּזִים,
סוֹדוֹת מְרַחֲפִים וְרָזִין דְּרָזִין.

רֵיחוֹת מְפֻלָּאִים שֶׁל כָּל מִינֵי בְשָׂמִים
מֵבִיא בִּכְנָפָיו קְהַל רוּחוֹת נַעֲלָמִים.

קוֹרְצִים מִלְּמַעְלָה מְאוֹרוֹת הַנְּצָחִים,
זוֹלֵף הַנִּגּוּן כְּרִנַּת מַלְאָכִים.

יָפְתָה פִּי שִׁבְעָה הַכַּלָּה הַנָּאָה,
מַזְהִיר הֶחָתָן בְּזֹהַר עִלָּאָה.

תַּמּוּ קִדּוּשִׁין וּבְרָכוֹת כְּדָתָן.
מַזָּל טוֹב, כַּלָּה! מַזָּל טוֹב, חָתָן!

נוֹגְנִים הַמְנַגְּנִים בְּשִׂמְחָה וּבְצָהֳלָה
לִכְבוֹדוֹ שֶׁל חָתָן וּכְבוֹדָהּ שֶׁל כַּלָּה.

מְרִיעִים לִכְבוֹד הָאֲרִי, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל,
בִּזְכוּתוֹ מְהֵרָה מִגָּלוּת נִגָּאֵל.

לִכְבוֹד הָרַבָּנִים, לִכְבוֹד הַמְחֻתָּנִים,
לִכְבוֹד בְּנֵי הַיְשִׁיבָה, לִכְבוֹד הַמֻּזְמָנִים.

לִכְבוֹד צְפַת הַקְּדוֹשָׁה, לָהּ שֶׁבַח וּתְהִלָּה,
תִּבָּנֶה וְתִכּוֹנֵן בִּמְהֵרָה עַל תִּלָּהּ!

רחובות, תרפ״ב.

תכן.

	עמוד
ירדנית	ג
ביער בחדרה	יט
מלחמת יהודה והגליל	לג
כרמית	מז
על שפת ים יפו	סג
יובל העגלונים	עג
בדרך	קא
היורה	קכז
לקט	קלז
טאגדות צפת:	
א. קבלת שבת	קנט
ב. צפרים	קסד
ג. בשלמי	קסז
ד. קרושין	קעב

תקון טעויות.

עמוד	שורה	נדפס:	צ״ל:
פ״ז	י״ג (מלמעלה)	כַּסִּפָּם	כַּסְפָּם
כ״ז	ז׳ ״	הַשְּׁבִים	הַשָּׁבִים
ל״ה	י׳ ״	פֶּרֶג	פָּרָג
ל״ז	ד׳ ״	אַלְמוֹנִית.	אַלְמוֹנִית.
״	י״ג ״	כַּרְאֵי	פִּרְאֵי
מ״א	פ״ז ״	הַלְּזֶה ?	הַלָּזֶה,
מ״ב	י״ז ״	כַּבְשָׂה	כִּבְשָׂה
פ״ו	ו׳ (מלמטה)	הָעַלִּיזִים) :	הָעַלִּיזִים) :
צ״ו	א׳ (מלמעלה)	קָרוֹנוֹת	קְרוֹנוֹת
״	ו׳ ״	וּזְכֹר	וּזְכֹרוּ
״	ט״ז ״	בְּאֹפֶל לֵילוֹת	וּבַאֲפֵלַת לֵיל
צ״ח	א׳ ״	הַדְלִיקוּ	הִדְלִיקוּ
״	ג׳ (מלמטה)	כּוֹכְבֵי	כּוֹכְבֵי
ק״ה	ה׳ (מלמעלה)	הַשִּׂנָּאָה	הַשִּׂנְאָה
קי״ז	ו׳ (מלמטה)	אוּלֵי	אוּלַי
קכ״ב	ד׳ ״	הִרְהֵר ;	הִרְהֵר :
קכ״ז	ד׳ (מלמעלה)	מְתּוֹכוֹ	מִתּוֹכוֹ
״	י״א ״	שְׁאוֹן	שָׁאוֹן